

Spokojenost a kvalita života Pražanů Výsledky průzkumu obyvatel

12/2021 ----- RNDr. Tomáš Brabec, Ph.D., Ing. arch. Zdeňka Havlová, Ph.D., Ing. Vojtěch Kuna, M.A.,

----- Mgr. Veronika Marianovská, Ing. arch. Hana Peckelová, Ing. arch. Marie Smetana,

----- RNDr. Vladimír Vojtěch

Spokojenost a kvalita života Pražanů ———

Výsledky průzkumu obyvatel

Autoři

RNDr. Tomáš Brabec, Ph.D.

(editor, kap. 1. / 2.1 / 2.2 / 2.5 / 3.1 / 3.2 / 4.) / Kancelář analýz města / brabec@ipr.praha.eu

Ing. arch. Zdeňka Havlová, Ph.D. (kap. 1.2 / 2.7) / Kancelář analýz města / havlova@ipr.praha.eu

Ing. Vojtěch Kuna, M.A. (kap. 2.8 / 2.11 / 2.12 / 3.1) / Kancelář analýz města / kuna@ipr.praha.eu

Mgr. Veronika Marianovská (kap. 2.3 / 2.6) / Kancelář analýz města / marianovska@ipr.praha.eu

Ing. arch. Hana Peckelová (kap. 2.4) / Kancelář analýz města / peckelova@ipr.praha.eu

Ing. arch. Marie Smetana (kap. 2.7) / Kancelář analýz města / smetana@ipr.praha.eu

RNDr. Vladimír Vojtěch (kap. 2.9 / 2.10) / Kancelář analýz města / vojtech@ipr.praha.eu

Konzultace

Ing. Jiří Jaroš (kap. 2.10) / Kancelář strategií a politik udržitelnosti

Mgr. Laura Pavlíková / Kancelář strategií a politik udržitelnosti

Ing. Lukáš Tittl / Kancelář dopravní infrastruktury

Sazba a grafická úprava obrazových příloh

RNDr. Tomáš Brabec, Ph.D. / Kancelář analýz města

Ing. arch. Markéta Stefanova / Kancelář analýz města

Ing. arch. Alena Zmeškalová / Kancelář analýz města

12/2021

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy

Sekce rozvoje města

© Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy 2022

Všechna práva vyhrazena

Elektronická verze dokumentu je dostupná na
ipr.praha.cz

OBSAH

1.	ÚVOD	6
	Odborné pojmy	7
	Použité zkratky	8
	Jak číst tento dokument	8
1.1	Metodika sběru dat	9
1.2	Souvislosti	9
	Populační vývoj a sociální struktura obyvatel	9
	Ekonomický růst	10
	Bydlení	10
	Proměny veřejné vybavenosti a volného času	12
	Proměny veřejných prostranství	12
	Další důležité souvislosti	14
2.	ANALÝZA PODLE VYBRANÝCH TEMATICKÝCH OBLASTÍ	16
2.1	Kvalita života	16
	Závěr podkapitoly	20
2.2	Bydlení	20
	Spokojenost s bydlením	20
	Okolí bydliště	22
	Bytová politika	24
	Závěr podkapitoly	24
2.3	Komunitní život	26
	Závěr podkapitoly	29
2.4	Život v lokalitě	31
	Veřejná vybavenost	31
	Dopravní obslužnost lokality	33
	Závěr podkapitoly	35
2.5	Stabilita bydlení	37
	Stěhování obyvatel	37
	Ideální bydlení	37
	Závěr podkapitoly	38
2.6	Volnočasové aktivity	43
	Závěr podkapitoly	49
2.7	Veřejná prostranství	50
	Činnosti a aktivity ve veřejných prostranstvích	50
	Překážky trávení času ve veřejných prostranstvích	51
	Kvality a hodnoty veřejných prostranství	53
	Závěr podkapitoly	53
2.8	Veřejná správa	56
	Občanská angažovanost	56

	Spokojenost s veřejnou správou	59
	Účast na řešení problémů	59
	Závěr podkapitoly	61
2.9	Doprava	65
	Frekvence cest	65
	Spokojenost respondentů s dopravou	69
	Závěr podkapitoly	71
2.10	Práce	74
	Závěr podkapitoly	79
2.11	Ekologie a změna chování	79
	Covid-19 a změna chování	79
	Hrozba klimatické změny	81
	Nákup elektrických automobilů	81
	Změna klimatu a individuální chování	81
	Závěr podkapitoly	83
2.12	Financování z veřejných peněz	88
	Závěr podkapitoly	88
3.	VYBRANÉ PRŮŘEZOVÉ ANALÝZY A MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ	90
3.1	Průřezové analýzy	90
	Metodika regresní analýzy	90
	Spokojenost s životem v Praze	91
	Spokojenost s životem celkově	93
	Spokojenost s bydlením	93
	Občanská angažovanost	93
	Hrozba klimatické změny	97
	Závěr podkapitoly	97
3.2	Srovnání Prahy s evropskými městy	100
	Kvalita života	100
	Spokojenost s dostupností bydlení	102
	Spokojenost s veřejnou vybaveností, veřejným prostranstvím a MHD	102
	Závěr podkapitoly	102
4.	ZÁVĚR	106
5.	REJSTŘÍKY A SEZNAMY	110
	Citované zdroje	110
	Doplňkové zdroje dat obrazových příloh	111
6.	PŘÍLOHY	112

MANAŽERSKÉ SHRNU TÍ

Studie se věnovala hodnocení dotazníkového šetření reprezentativního vzorku obyvatel Prahy podle 12 tematických oblastí, jako je kvalita života, bydlení, veřejné prostranství, doprava či veřejná vybavenost a správa města. Šetření proběhlo koncem roku 2020, přičemž navazovalo na velmi podobné z roku 2017. Věnovali jsme se také průřezovým (regresním) analýzám a mezinárodnímu srovnávání.

Hlavním a klíčovým závěrem je vysoká spokojenost obyvatel Prahy prakticky ve všech sledovaných oblastech. Potvrdila se tak vysoká kvalita života v Praze, kdy obyvatelé Prahy jsou v naprosté většině spokojeni, a to jak se životem v Praze (80 %), tak se životem, který vedou (67 %). Více spokojeni jsou především lidé, kteří se více cítí být součástí místní komunity, dále lidé bohatší, vzdělanější či lidé žijící v manželství.

Lidé v Praze jsou také spokojeni se svým bydlením (76,1 %). Více lidí je také spokojeno s velikostí svého bytu, či dokonce i s vyšší nákladů na bydlení. Více jsou spojeni především lidé žijící ve vlastním bydlení a v rodinném domě (kde je nejvíce preferované bydlení). Pražané také pozitivně hodnotí fyzickou blízkost vybavenosti a rekreace v lokalitě bydliště. Pražané jsou také vesměs spokojeni s kvalitou veřejných prostranství. Tři čtvrtiny respondentů jsou spokojeny se svojí současnou prací. Dále 76 % respondentů proklamuje spokojenost s městskou hromadnou dopravou. Podle mezinárodního srovnání patří Praha mezi města s nejvyšší kvalitou života v rámci měst bývalého východního bloku, ale zatím nedosahuje tak vysokých hodnot spokojenosti jako západoevropská města.

Druhým hlavním závěrem jsou změny ve využívání města, kdy je patrný vliv sanitárně-epidemiologických opatření zaměřených na

omezení šíření onemocnění covid-19. Restrikce se projeví např. ve volném čase Pražanů, kde je patrné, že s větší mírou byly provozovány aktivity, které se mohly odehrávat doma nebo izolovaně. Došlo k růstu preference práce z domova a využívání parků. Necelá polovina obyvatel očekávala na konci roku 2020 dlouhodobé změny ve svém chování z důvodu pandemie covid-19.

Třetím hlavním závěrem je relativně vysoká občanská a komunitní angažovanost Pražanů, mírně rostoucí spokojenost s politickou reprezentací na úrovni hl. m. Prahy, ale zároveň vyšší spokojenost se samosprávou na úrovni městských částí než celé Prahy.

Čtvrtým, posledním závěrem je vnímání klimatické změny jako reálné hrozby podle výrazné většiny Pražanů (75 %). Hrozbu vnímají více ženy, mladší lidé a studenti.

ENGLISH SUMMARY

The study focused on the evaluation of a questionnaire survey of a representative sample of Prague residents according to 12 thematic areas such as quality of life, housing, public space, transport and public amenities and administration. The survey was conducted in late 2020, building on a very similar one in 2017. The assessment was also conducted through regression analyses and international comparisons.

The main and key conclusion is a high satisfaction of Prague residents in virtually all areas surveyed. This confirmed the high quality of life in Prague, with Prague residents overwhelmingly satisfied, both with their life in Prague (80%) and with the life they lead (67%). In particular, the people who feel more satisfied are the ones that are more likely to be part of the local community, as well as those who are wealthier, more educated, and married.

People in Prague are also satisfied with their housing (76.1%). More people are also satisfied with the size of their apartment or even the cost of living. Especially the people living in their own home and in a family house (this is the most preferred housing) are more satisfied. Prague residents also positively rate the physical proximity to amenities and recreation in their area of residence. They are also generally satisfied with the quality of public spaces. Three quarters of respondents are happy with their current job. 76% of respondents proclaimed satisfaction with public transport. In an international comparison, Prague is among the cities with the highest quality of life within the former Eastern Bloc cities, and has not yet reached the high satisfaction levels of Western Europe cities.

The second main conclusion is the changes in the use of the city, where the influence of

sanitary-epidemiological measures aimed at limiting the spread of Covid-19 is evident. There was a growing preference for working from home and using parks. Just under half of residents expected long-term changes in their behavior due to the Covid-19 pandemic by the end of 2020.

The third main conclusion is the relatively high civic and community engagement of Prague residents, with a slightly increasing satisfaction with political representation at the city level. At the same time, satisfaction with the local government at the level of city districts is higher than in Prague as a whole.

The fourth and final conclusion is the perception of climate change as a real threat according to a significant majority of Prague residents (75%). The threat is perceived more strongly by women, younger people and students.

1. ÚVOD

Institut hlavního města Prahy disponuje velkým množstvím datových sad týkajících se prostorového využití území, dopravní a technické infrastruktury, populačního a ekonomického vývoje či bydlení. Tato data příslušní odborníci průběžně analyzují a publikují v Územně analytických podkladech hl. m. Prahy (ÚAP) a dalších studiích. Jde o tzv. „tvrdá“, tedy objektivní data, která nejsou tolik závislá na sběru dat (např. věk obyvatel, počtu škol). Dlouhodobě v IPR Praha chyběla tzv. „měkká“ data, vyjadřující názory a postoje lidí (např. spokojenost s dostupností škol). V roce 2017 se proto realizovalo dotazníkové šetření reprezentativního vzorku obyvatel Prahy, jímž se přímo od jednotlivců získaly informace, které jiným způsobem není možné zjistit. Výsledky z onoho roku se využily v dílčích analýzách a prezentacích [např. Gabal a kol. 2019, IPR Praha 2021]. V roce 2020 bylo dotazníkové šetření zopakováno, přičemž dotazník byl pouze drobně upraven, výsledky z jednotlivých let je proto možné srovnávat.

V předkládané studii se věnujeme zejména hodnocení výsledků dotazníkového šetření za všechny sledované oblasti za rok 2020, zároveň ale tam, kde to je relevantní, přidáváme srovnání s rokem 2017. Cílem je nastavit pravidelný sběr těchto dat (každé 2 roky), díky čemuž můžeme dlouhodobě sledovat a vyhodnocovat názory, postoje, ale i chování Pražanů.

Informace obsažené ve studii jsou důležité pro analyzování stavu města a hodnocení kvality života jeho obyvatel, jsou dobrým podkladem pro strategické a územní plánování, ale i pro vyhodnocování cílů a indikátorů strategických dokumentů nebo rozboru udržitelného rozvoje. Praha se pravidelným sběrem měkkých dat řadí k městům jako Mnichov či Lipsko, kde se dlouhodobě pomocí dotazníkového či anketního

šetření sledují vybrané aspekty kvality života obyvatel [muenchen.de, 2021].

Studie je rozdělena do tří základních kapitol. První kapitola se kromě úvodu a vysvětlení metodiky věnuje obecným souvislostem. Stručné popsání kontextu je velmi důležité pro hodnocení výsledků šetření. Druhá kapitola je nejrozsáhlejší a hodnotí podle tematických oblastí prakticky všechny odpovědi na otázky, které byly v dotazníkovém šetření položeny. Výsledky porovnává i s předchozím šetřením, a to především podle různých sociodemografických charakteristik (podle věku, příjmu atd.). Poslední kapitola se věnuje vybraným kvantitativním (regresním) analýzám a mezinárodnímu porovnání.

ODBORNÉ POJMY

binární proměnná

speciální případ kategoriální proměnné, která nabývá pouze jednu ze dvou možných hodnot, například „0“ a „1“, „ano“ a „ne“

CAPI (Computer Assisted Personal Interviewing)

sběr dotazníků pomocí osobního dotazování

CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing)

sběr dotazníků pomocí dotazování pomocí telefonu

CAWI (Computer Assisted Web Interviewing)

sběr dotazníků pomocí online prostředí prostřednictvím tazatelského panelu

data měkká a tvrdá

občasné používaný výraz odborného slangu, podle kterého rozdělujeme údaje o postojích či názorech respondentů (měkká data) od statistických jako např. věk či ekonomická aktivita (data tvrdá)

kategoriální proměnná

proměnná, která nabývá jednu z omezené sady možných hodnot (kategorií), může vznikat přímo pozorováním dané charakteristiky (například nejvyšší dosažené vzdělání respondenta) nebo sloučením podkladové charakteristiky do kategorií (například příjmové kategorie pro rozmezí částek příjmů)

kvótní výběr

způsob získání výběrového souboru, při kterém by rozložení výběrového souboru podle kvótních znaků jako pohlaví, věk či vzdělání mělo staticky významně odpovídat sledované populaci (základnímu souboru)

nominální příjem

představuje částku příjmu v cenách daného roku, protože ceny v ekonomice se stále mění, nominální příjem se z důvodu srovnatelnosti mezi roky přepočítává pomocí dat o inflaci na příjem reálný

opora výběru

rozložení populace (základního souboru), ze které provádíme výběr vzorku populace (výběrového souboru)

reprezentativní vzorek

vzorek populace (výběrový soubor), jehož rozložení odpovídá celkové populaci (základnímu souboru) a výstupy můžeme zobecňovat na celou populaci

regresní analýza

metoda statistického modelování sloužící k odhadu vztahů mezi vysvětlovanou (závislou) proměnnou a jednou nebo více vysvětlujícími (nezávislými) proměnnými, umožňuje odhadnout očekávanou hodnotu vysvětlované charakteristiky na základě kombinace hodnot vysvětlujících charakteristik a získat jejich dílčí vliv

Pearsonův korelační koeficient

měřítka lineární korelace (statistického vztahu) mezi dvěma datovými sadami, nabývá hodnot mezi -1 a 1, kde vzdálenost od 0 v absolutní hodnotě značí sílu korelace a znaménko značí směr korelace

statek

v ekonomii statek uspokojuje lidské potřeby, tužby a poskytuje tak užitek lidem, kteří jej spotřebovávají, může jít o fyzické objekty, služby, ale také o nehmotné koncepty jako informace

statistická významnost

při testování statistických hypotéz je výsledek označen jako statisticky významný, pokud je velmi nepravděpodobné, že mohl vzniknout za předpokladů nulové hypotézy (například že dvě charakteristiky spolu nesouvisí), hranice statistické významnosti (tedy kdy řekneme, že výsledek už je velmi nepravděpodobný), je určena zvolenou hladinou významnosti (obvykle 5 %)

teplotní mapa (též heatmap, heat mapa)

teplotní mapa ukazuje, ze kterých částí města respondenti šetření pocházejí, resp. ve kterých částech města se koncentrují respondenti příslušných charakteristik; k tomu je pro tento účel používáno metody odhadu jadrových hustot

test chí kvadrát

test statistické hypotézy sloužící k vyhodnocení, zda existuje statisticky významný rozdíl mezi frekvencemi výskytu hodnot kategoriální proměnné, které očekáváme podle nulové hypotézy, a frekvencemi pozorovanými v datech, v případě dvojice proměnných se jedná o test jejich nezávislosti, test se nazývá chí kvadrát podle rozdělení testovací statistiky

užitek

individuální míra uspokojení lidské potřeby nebo tužby získaná spotřebou statku, v současném pojetí se jedná o bezrozměrnou veličinu vycházející ze seřazení individuálních preferencí ohledně spotřeby různých statků, pomocí substituce mezi vybraným statkem a penězi (které představují kompozitní statek, tedy možnost spotřeby kombinace ostatních statků) je možné jej vyjadřovat v intuitivnějším formátu peněz

užitná a existenční hodnota

užitnou hodnotu přiřazují lidé statkům, které přímo spotřebovávají, opakem je neužitná hodnota, kterou lidé přiřazují statkům, které nikdy přímo nevyužívají, patří zde také existenční hodnota, tu lidé čerpají z vědomí, že něco existuje (nejčastěji část přírody nebo životního prostředí)

výběrový soubor

část populace (základního souboru), které vstupuje do průzkumu a je chápána jako statistická reprezentace základního souboru

POUŽITÉ ZKRATKY

CVVM	Centrum pro výzkum veřejného mínění (při Sociologickém ústavu AV ČR, v. v. i.)
ČSÚ	Český statistický úřad
EC/DG REGIO	Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku
IPR Praha	Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy
MHD	městská hromadná doprava
n	počet respondentů
p. b.	procentní bod
ÚAP	Územně analytické podklady hl. m. Prahy

JAK ČÍST TENTO DOKUMENT

Spokojenost a kvalita života Pražanů – Výsledky průzkumu obyvatel obsahuje textovou část a grafické obrazové přílohy. Textová část obsahuje celkem 3 hlavní kapitoly a 15 podkapitol (včetně podkapitol popisujících důležité souvislosti).

Odborná terminologie a zkratky

Na začátku dokumentu v části 1. Úvod jsou uvedeny definice **odborných pojmů** (termínů) a seznam **použitých zkratek**.

V textu jsou první výskyty pojmů vyznačeny graficky: odborný termín.

Obrazové přílohy

Dokument obsahuje obrazové přílohy, jako jsou hlavně grafy, ale také mapová schémata a tabulky. Obrazové přílohy mají uveden název, autora, rok vytvoření a zdrojová data a jejich dataci či zdroj. Ve vybraných grafech může být jinou barvou označena zajímavá nebo nějak významná informace.

Obrazové přílohy jsou v textu číslovány v rámci příslušného celku. Přílohy jsou uvedeny v kapitole 6. Přílohy a jejich číslování odpovídá jejich umístění ve sledu dokumentu.

V textu knihy je odkaz vyznačen graficky: (→ Obr. 1.2.3.4) (→ Příloha P.01).

Odborné zdroje

Pro citované a odkazované odborné zdroje, jako jsou knihy, studie, odborné články, datové sady či strategické dokumenty, je použit systém referencí dle citační normy APA.

V rámci textové části jsou odkazované materiály označeny v závorce: [Brabec, 2019, ČSÚ, 2021a]. Seznam všech odkazovaných materiálů v dokumentu je uveden v jejím závěru v kapitole 5. Rejstříky a seznamy v části Citované zdroje.

Související textová část

Kapitoly a podkapitoly v rámci dokumentu spolu mohou souviset a navzájem se doplňovat. Odkaz na část textu (podkapitolu) v rámci dokumentu je uveden příslušným číslem: kap. 1.2.

1.1 Metodika sběru dat

Tvorba prvního dotazníku probíhala interně v IPR Praha v první polovině roku 2017. Do procesu byli zahrnuti pracovníci IPR Praha s různým zaměřením a odborností. Tematické okruhy a otázky vznikaly formou brainstormingu v pracovní skupině čítající 8 až 10 osob napříč institutem. Hlavní důraz byl kladen na informace, které jinak než dotazníkovým šetřením není možné získat, jsou však důležité pro ÚAP či jde o indikátory Strategického plánu hl. m. Prahy, aktualizace 2016, a indikátory dalších strategických dokumentů.

Vytvořený dotazník prošel předvýzkumem, na jehož základě došlo k jeho úpravám. Distribuci dotazníku a základní vyhodnocení prováděla v roce 2017 firma MEDIAN, s.r.o., na základě veřejné zakázky. Sběr dat probíhal kombinovanou metodou osobního dotazování (CAPI) s dotazováním prostřednictvím online panelu (CAWI). Celkově byly získány informace od 2 026 obyvatel Prahy. Jde o reprezentativní vzorek obyvatel, závěry je tedy možné zobecňovat na celopražskou populaci. Výběr respondentů probíhal metodou kvótního výběru, kdy sledovanými kvótami byly pohlaví, věk, vzdělání a lokalita bydliště respondenta v rámci hlavního města Prahy (rozdělení na 9 oblastí¹). Kvótní opora byla ve Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Sběr dat probíhal v období mezi 30. 10. a 29. 11. 2017.

Dotazníkové šetření v roce 2020 bylo velmi podobné tomu předchozímu. Do dotazníku bylo přidáno několik aktuálně relevantních otázek (např. ohledně bytové politiky či chování během pandemie covid-19), velkých změn dále doznala oblast financování z veřejných peněz, protože se ukázalo, že znění otázky v roce 2017 nepřineslo validní výsledky. Finální verze dotazníku je dostupná v příloze této studie (→ Příloha P.01). Distribuci dotazníku a základní vyhodnocení prováděla v roce 2020 firma ppm factum a.s., která zvítězila ve výběrovém řízení.

Celkově byly získány informace od 1 977 reprezentativně vybraných obyvatel Prahy. Sběr dat probíhal dotazováním prostřednictvím online panelu (CAWI).² Jako metoda výběru byl opět zvolen kvótní výběr. Kvóty byly nastaveny pro pohlaví, věk, vzdělání a správní obvod Prahy (22 správních obvodů). Pro sestavení opory výběru byla použita data z Českého statistického úřadu za rok 2019. Reprezentativnost šetření byla zajištěna náhodným výběrem z vytvořené opory výběru dle

1 — Jde o oblasti: severozápad (SO Praha 6), západ (SO Praha 13 a 17), jihozápad (SO Praha 16), jih (SO Praha 12), jihovýchod (SO Praha 11, 15 a 22), východ (SO Praha 14, 20, 21), sever (SO Praha 8, 18, 19), vnitřní střed (SO Praha 4, 5, 9, 10), vnější střed (SO Praha 1, 2, 3, 7).

2 — Původně bylo navrženo realizovat 500 rozhovorů metodou CAPI. Nicméně zavedená protipandemická opatření (covid-19) zcela znemožnila osobní dotazování. Podle platné legislativy nepatřili tazatelé mezi osoby, které se mohly volně pohybovat a vykonávat svoji práci – tedy provádět rozhovory v domácnostech. Nehledě na legislativu by bylo zapojení tazatelů do projektu velmi rizikové a neodpovědné. Těchto 500 rozhovorů bylo také nahrazeno v panelu a realizováno metodou CAWI. Vzhledem k tomu, že penetrace internetu je mezi Pražany velmi vysoká, nedomníváme se, že by změnou metodiky došlo k výraznému posunu v názorech získaných od pražské populace.

zadaných kvót. Online šetření probíhalo na panelu respondentů. Přehled sledovaných kvót je uveden v příloze této studie (→ Příloha P.02). Sběr dat probíhal v období mezi 29. 10. a 20. 11. 2020, dosběr pak 4. 12. až 9. 12. 2020. Tedy ve stejné době jako v roce 2017, což je pro srovnatelnost výhodnější.

Pokud není uvedeno jinak, všechny grafy a ostatní figury vycházejí z dotazníkového šetření z roku 2020 s počtem respondentů 1977. Pokud byl u některých otázek počet respondentů nižší, konkrétní číslo je uvedeno v titulku figury (např. n=683 značí, že počet respondentů byl 683). V titulku figury je také uvedeno, pokud jde o data z roku 2017. Pokud mluvíme o statistické významnosti, není-li uvedeno jinak, jde o test chí kvadrát korelačního testu (adjustovaná rezidua) na hladině významnosti 95 %. Jelikož v šetření byla otázka na přesné bydliště respondenta, můžeme pro vybrané otázky vytvářet přesné teplotní mapy (heat mapy). Teplotní mapy byly vytvořeny v programu ArcGIS metodou odhadu jádrových hustot, ukazatele byly vztaženy na 1 ha.³ V kap. 2.12. a 3.1 se s daty pracuje specifitějším způsobem a metodika je vysvětlena přímo v těchto podkapitolách.

1.2 Souvislosti

Pro pochopení a hodnocení názorů či postojů Pražanů je důležitý stručný popis obecných souvislostí ovlivňujících současnou Prahu. Zde není prostor se detailně věnovat všem probíhajícím trendům. Hlavní pozornost je věnována těm klíčovým, přičemž i v této části využíváme výsledky šetření, a to informace jako jsou výše příjmu či náklady na bydlení.

POPULAČNÍ VÝVOJ A SOCIÁLNÍ STRUKTURA OBYVATEL

Počet obyvatel Prahy se dlouhodobě zvyšuje a s populačním růstem můžeme počítat i v budoucnu [Brabec, 2019; ČSÚ, 2021a; IPR Praha, 2020c]. Od roku 2011 se počet obyvatel Prahy zvýšil o více než 90 tis. (7,5% přírůstek), každoroční přírůstek 10 tis. je v kontextu dlouhodobého populačního vývoje nadprůměrný a je způsoben primárně imigrací cizinců, které do Prahy láká široká nabídka dobře placených míst, ale i vyšší kvalita života. Praha se tím neliší od ostatních srovnatelných měst, jako jsou Vídeň, Mnichov či Berlín.

Díky zvyšující se naději dožití dochází z dlouhodobého pohledu k demografickému stárnutí obyvatel vyznačujícím se růstem počtu seniorů i jejich zastoupení na celkové

3 — Nástroj odhadu jádrových hustot počítá tento odhad pouze pro území vymezené body, za něž jsou dostupné konkrétní informace (v tomto případě počet respondentů šetření v konkrétních adresních bodech). Nejzastří body s dostupnými informacemi (tj. v tomto případě adresní body s výskytlem respondentů) vytváří pomyslný čtyřúhelník, za jehož hranicí už odhad počítán není. Je-li tedy vykázan větší počet respondentů v adresních bodech na okrajích – např. oslovení/zastoupení respondenti ve Stodůlkách (sídliště), ale v Třebonicích (sídlo v krajině) neosloven/hezastoupen nikdo – může se pak tato skutečnost výrazně projevit tak, že hranice pomyslného čtyřúhelníku prochází přímo oblastí s výraznou hustotou sledovaného jevu a ostře ji odděluje od zbytku území, za které již nejsou informace dostupné, resp. v němž se již daný jev nevyskytuje.

populaci [IPR Praha, 2020c). Zatímco v roce 1991 byl celkový počet obyvatel starších 65 let v Praze 189 tis. (15,5 % na celkové populaci), v roce 2020 již šlo o 253 tis. (19 %). Demografické stárnutí nicméně probíhá v Praze méně dynamicky než v ostatních částech republiky. V Praze je nyní již relativně nižší průměrný věk obyvatel (41,9 let, v celém Česku pak 42,6 let). To je způsobeno imigrací mladých obyvatel do hlavního města. Výběrový soubor byl vybrán i na základě kvóty věku, přičemž byly zapojeny osoby starší 15 let. Průměrný věk výběrového souboru byl 43,6 let (v roce 2017 byl průměr 44,3 let). Jde o nižší hodnotu, než je celkový průměrný věk obyvatel Prahy starších 15 let (48 let). Ve výběrovém souboru jsou proto velmi mírně nadhodnoceni lidé nejmladší věkové kategorie 15 až 29 let (3 % oproti celkové populaci). Jde ovšem o nadhodnocení v rámci statistické odchylky a nemá velký vliv na celkové výsledky.

Celkový počet cizinců se za posledních 20 let v Praze více než ztrojnásobil, nyní tvoří již více než 16 % pražské populace. I přes tento růst je, oproti srovnatelným městům, počet cizinců i jejich podíl na pražské populaci stále podprůměrný a do budoucna můžeme počítat s dalším růstem jejich počtu. Otázka na statní občanství nebyla v dotazníku zahrnuta, nicméně můžeme předpokládat, že zastoupení cizinců v šetření bude silně podhodnocené. Pokud bychom ovšem občanství zařadili jako kvótní znak, byl by sběr dat daleko náročnější. Ani toto podhodnocení by nemělo mít zásadní vliv na celkové výsledky.

Dlouhodobě v Praze dochází ke snižování velikosti domácností. Zatímco v roce 2011 měla průměrná pražská domácnost 2,29 obyvatel, v roce 2020 to již bylo 2,11 obyvatel. Průměrná velikost pražských domácností je trvale nejnižší ze všech krajů v Česku. Pokles velikosti domácností je primárně způsoben růstem počtu jednočlenných domácností (jde především o ovdovělé ženy, ale patrný je i růst počtu rozvedených a lidí žijících o samotě). Také v dotazníkovém šetření byla otázka na celkový počet členů domácnosti podle věku. Průměrná velikost domácnosti výběrového souboru byla 2,48 obyvatel. Také zde byla otázka na celkový počet lidí žijících v bytě, kteří nejsou součástí domácnosti (nemají např. společné výdaje). Celkově 16,2 % respondentů uvedlo nějakou formu spolubydlení. Z toho přibližně polovina respondentů uvedla spolubydlení s 1 osobou, u 84 (tedy 4,2 %) respondentů pak šlo o spolubydlení se 3 a více osobami, přičemž jde především o osoby mladších věkových kategorií (→ Obr. 1.2.1).

EKONOMICKÝ RŮST

Česká ekonomika mezi lety 2013 až 2019 rostla poměrně dynamickým tempem. Nezaměstnanost klesla na nejnižší hodnotu v Evropské unii a průměrné mzdy celkově rostly (IPR Praha, 2020d). Kromě mezd docházelo také ke zvyšování starobních důchodů a dalších sociálních dávek (např. zvýšení rodičovského příspěvku). To vše se promítá do dlouhodobého růstu celkových příjmů obyvatel [Brabec, Němec, 2016], a to i přes zvýšení roční míry inflace od roku 2017. Podle šetření EU-SILC realizované každoročně ČSÚ, byl průměrný čistý

nominální příjem pražských domácností v roce 2006 v Praze na osobu necelých 150 tis. Kč za rok, v roce 2020 již šlo o 270 tis. Kč [ČSÚ, 2021b]. Nominálně, tedy bez započtení inflace, zvýšení činilo více než 80 %, reálně pak cca 30 %. V Praze jsou dlouhodobě vyšší příjmy než v ostatních částech republiky (v celém Česku šlo v roce 2020 o 210 tis. Kč), přičemž rozdíl se v delším časovém horizontu mírně snižují. Vyšší příjmy jsou způsobené především vyšší vzdělaností obyvatel, ekonomickou výkonností hlavního města, nízkou nezaměstnaností, migrační atraktivitou a přítomností sídel řady domácích a mezinárodních firem, institucí a úřadů či atraktivitou města pro cestovní ruch atd.

V dotazníkovém šetření byla také otázka na průměrnou celkovou výši čistých příjmů za celou domácnost (výběr z 10 možností) a zda respondenti považují svoji životní úroveň za dobrou. Stejně otázky byly položeny i v roce 2017. **Mezi oběma šetřeními došlo k celkovému růstu příjmů domácností. Zatímco v roce 2017 40 % respondentů uvedlo nižší příjmy než 30 tis. Kč za měsíc, v roce 2020 to bylo pouze 26 %.** Podíl osob s čistými měsíčními příjmy nad 50 tis. Kč se zvýšil z 16 % na 32 %. Absolutní růst příjmů ovšem nemusí být vypovídající, protože nezahrnuje faktor zvyšování cen (inflaci). Pro vysvětlení ekonomické situace proto může být více ilustrativní otázka na celkovou spokojenost s životní úrovní domácnosti, kdy je patrná celková spokojenost (→ Obr. 1.2.2). **Přibližně 55 % respondentů uvedlo, že jsou spokojeni s životní úrovní své domácnosti jak v roce 2017, tak v roce 2020.** Mezi těmito lety došlo jen k mírnému snížení podílu osob, které byly celkově nespokojeny.

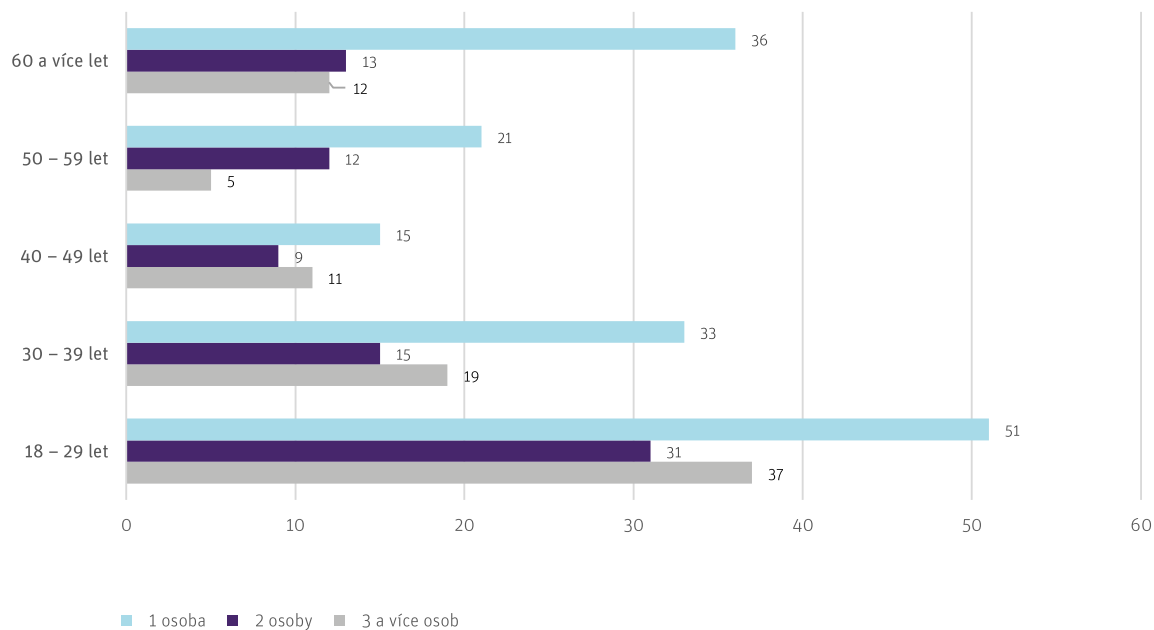
Průměrné čisté příjmy pražských domácností v přepočtu na osobu (člena domácnosti) jsou ovšem diferencované, některé sociální skupiny mají relativně nižší příjmy a je pro ně obtížné vyjít se svým příjmem. Jde především o jednočlenné domácnosti osob starších 65 let a neúplné rodiny s dětmi. Naopak vyšších příjmů dosahují domácnosti, v jejichž čele stojí více vzdělaní zaměstnanci či samostatně výdělečně činné osoby, a mladé domácnosti bez dětí. Také v dotazníkovém šetření se tento předpoklad potvrdil – nejvíce diferencujícím faktorem byla dosažená úroveň vzdělání (→ Obr. 1.2.3), dále pak právní forma bydlení – lidé žijící ve vlastním jsou více spokojeni s životní úrovní domácnosti než ti, kteří žijí v nájmu. Je zajímavé, že v roce 2017 stejně jako v roce 2020 uvedly poměrně vysokou spoulenost osoby se základním vzděláním, jako nejvyšším dokončeným.

BYDLENÍ

Růst cen nemovitostí a celkové zhoršování dostupnosti bydlení je jednou z největších výzev současných měst. Podle dat ČSÚ se nabídkové ceny rezidenčních nemovitostí v Praze za posledních 11 let (mezi lety 2010 a 2021) zvýšily o 92,8 %, zatímco v celém Česku šlo růst o 76,3 % [ČSÚ, 2021c]. Jelikož nárůst příjmů byl daleko nižší, dochází k významnému zhoršování dostupnosti bydlení, kdy pro mnoho lidí se pořízení vlastního bydlení stává nedostižným snem [Gabal a kol., 2019; Němec, 2017; IPR Praha, 2020c).

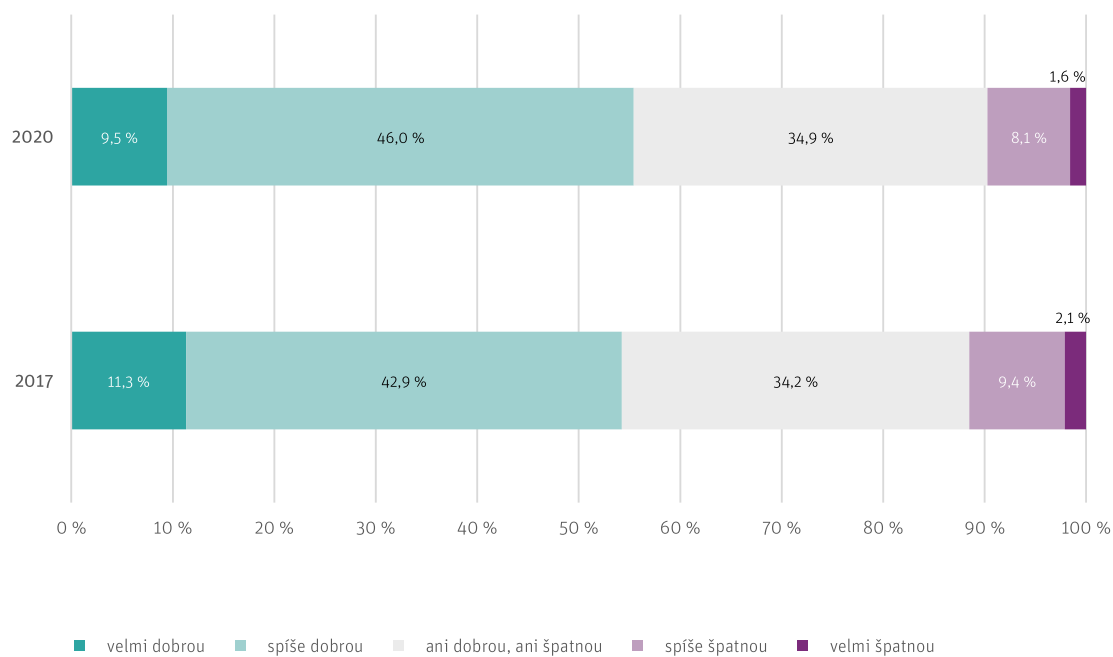
1.2.1 Počet respondentů podle věku, kteří žijí v bytě s dalšími lidmi, kteří nejsou součástí domácnosti (n=320)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

1.2.2 Míra spokojenosti s životní úroveň domácnosti (“považujete životní úroveň Vaší domácnosti za”) v letech 2017 a 2020

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, Median 2018, ppm factum 2020

Součástí šetření byla také otázka, jakou část z celkového měsíčního příjmu domácnosti respondent vynakládá na bydlení, přičemž myšleny byly veškeré náklady včetně např. energií, splátek půjčky či hypotéčního úvěru. Tento přístup je odlišný od pravidelného šetření EU-SILC [ČSÚ, 2021c], ve kterém do nákladů na bydlení nejsou započteny úvěry. Domníváme se, že námi položená otázka přináší validnější informace. Nejvíce, tedy 38 %, respondentů uvedlo, že jejich domácnost vynakládá na bydlení 26 až 50 % z celkového měsíčního příjmu (→ Obr. 1.2.4). Výdaje na bydlení nižší než 25 % má přibližně 25 % dotazovaných lidí. Oproti roku 2017 jde o snížení dostupnosti bydlení, protože úroveň těchto nižších výdajů uvedlo 43 % respondentů.

Nižší relativní výdaje (podíl z příjmu) na bydlení mají logicky osoby s vyššími, ale i středními příjmy či lidé s vysokoškolským vzděláním. Nepřekvapí také, že vyšší náklady mají lidé žijící v nájmu či podnájmu oproti lidem žijícím ve vlastním či družstevním bydlení. Nicméně i u lidí žijících ve vlastním bytě je nejvyšší podíl (32 %) domácností vynakládajících 26 až 50 % z celkových příjmů. 9,1 % pak vynakládá více než 51 %. Půjde především o lidi, kteří mají vlastní bydlení zatížené úvěrem, což celkové náklady významně navyšuje.

Problematika zhoršující se dostupnosti bydlení je tématem, jehož si začíná všímat také politická reprezentace města, která se v této oblasti snaží být více aktivní. Je to patrné i schválením Strategie rozvoje bydlení v hl. m. Praze [IPR Praha, 2021], ve které se vícekrát zmiňuje nutnost nového přístupu k bytové politice města a mj. i nutnost navyšovat obecní bytový fond. Do sociologického šetření v roce 2020 byla proto přidána také otázka ohledně bytové politiky města (→ kap. 2.2).

PROMĚNY VEŘEJNÉ VYBAVENOSTI A VOLNÉHO ČASU

Po sametové revoluci došlo k mnoha výrazným změnám, které měly zásadní vliv také na infrastrukturu veřejné vybavenosti, včetně jejího vnímání a její role ve společnosti. Jednak šlo o demografické změny, které ovlivnily především regionální školství, zdravotní a sociální péči.

V 90. letech 20. století nejprve došlo k významnému propadu porodnosti, který byl později vystřídán jejím poměrně významným růstem [Brabec, 2019; IPR Praha, 2020f]. Školská infrastruktura proto byla nejdříve redukována, zmenšovaly se třídy a rušily základní či mateřské školy. V současnosti proto, i vlivem nerovnoměrného populačního vývoje v rámci města, dochází ve vybraných oblastech k významnému deficitu vybavenosti školské infrastruktury, a to především tam, kde probíhá velká rezidenční výstavba jako např. v MČ Praha 9 nebo MČ Praha 22 [Navrátil, 2020]. Naopak lepší vybavenost je patrná na sídlištích, která obecně populačně stagnují, a podíl dětí je zde nižší. Vlivem demografického stárnutí také dochází k vyšší poptávce po sociálních a zdravotních službách.⁴

⁴ ——— Analýzy dostupnosti veřejné vybavenosti v Praze provádí dlouhodobě IPR Praha (více na: <https://iprpraha.cz/stranka/37>).

Další důležitou změnou byl vznik tržního prostředí, kdy vzniklo množství nových subjektů, které začaly poskytovat soukromé služby veřejné vybavenosti. Lidé mají proto čím dál větší možnosti výběru i z privátních zařízení, jako jsou soukromé školky a školy či zdravotnická zařízení, které ale zároveň nemusí být dostupné pro všechny obyvatele. S rostoucími příjmy je nicméně patrné, že více lidí raději využívá infrastrukturu veřejné vybavenosti, kde je finanční spoluúčast vyšší.

Zvyšující se možnost výběru velmi ovlivňuje také volnočasové aktivity. Lidé si mohou stále více vybírat z nabídky služeb, jejichž kvalita se z dlouhodobého hlediska spíše zvyšuje. Nabídku volnočasových aktivit také posiluje růst příjmů a proces individualizace, tedy vyšší svoboda jednotlivce, kdy lidské jednání přestává být ovlivněno rodinou, genderovou či třídní příslušností [Beck, 2004].

Individualizace je nicméně ambivalentní proces, který na jedné straně přinesl možnost volby životního stylu, na druhé straně větší zodpovědnost jedince za jeho jednání a jeho větší izolovanost [Bauman, 2006]. Tato izolovanost, kdy lidé jsou odkázáni sami na sebe, pak mimo jiné vede k jejich potřebě vyššího budování komunitní soudržnosti a sociálního kapitálu. Podpora komunitní soudržnosti byla např. zařazena jako strategický cíl ve Strategickém plánu hl. m. Prahy, aktualizace 2016 [IPR Praha, 2016]. Proto je jí věnován prostor i v tomto dotazníkovém šetření (→ kap. 2.3, kap. 3.2).

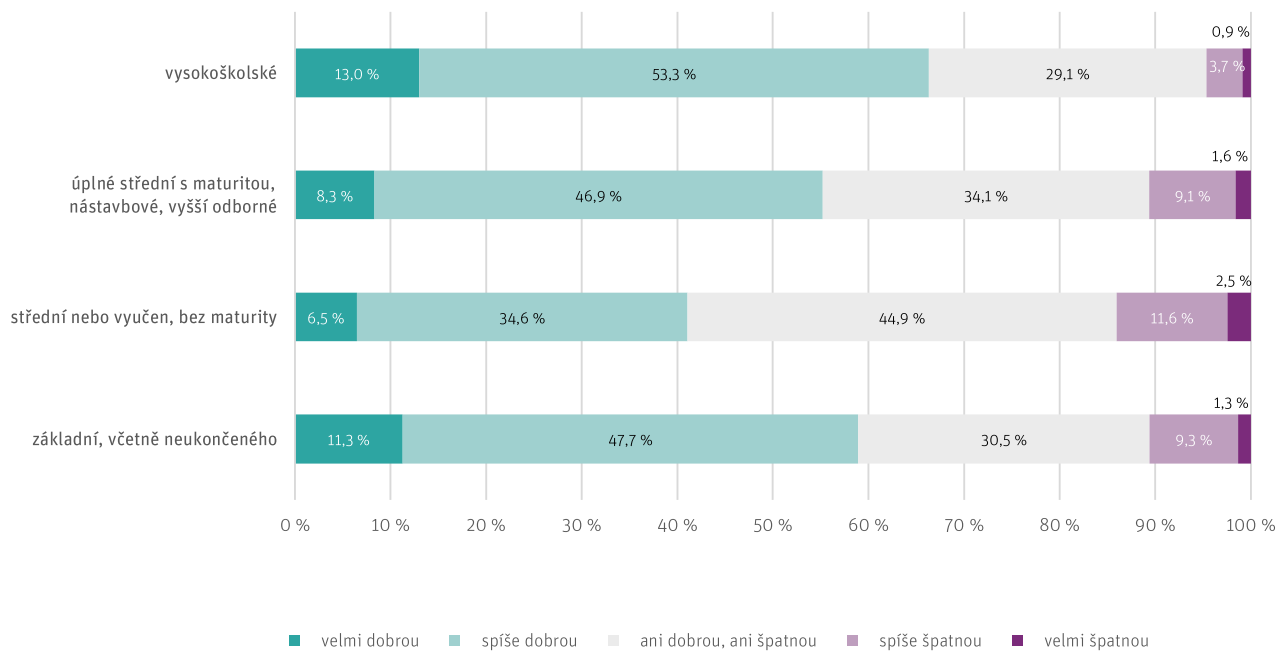
PROMĚNY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ

Veřejná prostranství jsou v této studii chápána v souladu s českou legislativou, tedy jako fyzický městský prostor, který je veřejně přístupný a slouží společnému užívání. Dá se říci, že patří pod širší pojem veřejný prostor, který může zahrnovat i prostory jiné, např. virtuální.

Od druhé poloviny 20. století probíhá globální přeměna veřejných prostranství a zejména v posledních desetiletích dochází k transformačním procesům a k vzniku nových typů veřejného prostoru. Proměny, resp. jejich kritická zhodnocení, by se daly rozdělit do dvou zastřešujících typů, které se ale mohou prolínat: **přílišné řízení** a **nedostatečné řízení** veřejného prostoru [Carmona, 2010]. Dle autora literatura a postoje zaměřené na přílišné řízení veřejného prostoru kritizují **komeracionalizaci, privatizaci, komodifikaci a homogenizaci veřejných prostranství**. Privatizace veřejných prostranství je často korporátní, kdy vznikají zdánlivě veřejná prostranství, která ale nemají zaručené ty svobody a práva, které u nich uživatelé očekávají. Veřejně přístupná prostranství administrativních komplexů sice mají kvalitnější a nákladnější design, ale zároveň zamezují přístup určitým skupinám obyvatel, pohyb a chování jsou monitorovány bezpečnostními kamerami a specifická „pravidla hry“ jsou vymáhána separátním kontrolním orgánem, soukromou bezpečnostní službou. Druhou perspektivou jsou názory řešící nedostatečné řízení veřejného prostoru, kritizující **zanedbaný, napadený,**

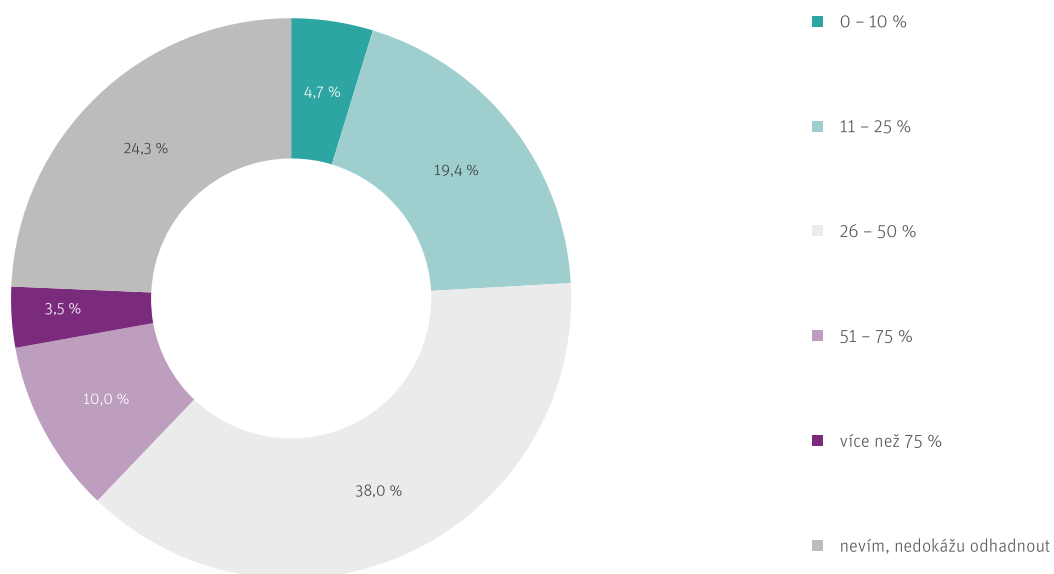
1.2.3 Míra spokojenosti s životní úroveň domácnosti podle vzdělání

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

1.2.4 Jakou část (tedy podíl) z celkového měsíčního příjmu domácnosti vynakládáte na bydlení?

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

vyložený, segregovaný, domácí, třetí a virtuální prostor⁵.

Typickými příklady segregovaného prostoru jsou uzavřené rezidenční areály, tzv. gated communities, do různé míry prostorově oddělující bydlení určité skupiny obyvatel od okolí a neumožňující vstup lidí, kteří do skupiny nepatří. Většinou jde o luxusní bytové komplexy pro majetnou část populace, ale i např. komplexy bydlení pro seniory či v některých částech světa etnické části měst.

Proměny veřejných prostranství probíhají i v městech v rámci Česka, ovšem často se zpožděním oproti globálním metropolím.

Uzavřené rezidenční areály v Praze vznikají od druhé poloviny 90. let 20. století, ale jejich největší rozmach nastal po roce 2006. V roce 2014 se v Pražské metropolitní oblasti nalézalo 59 příkladů těchto rezidenčních areálů, z různými mírami separace (střežený areál, oplocený areál, střežený a oplocený areál) [Brabec, 2014]. Českým městům se nevyhnul asi trend privatizace a komodifikace, jak lze vidět u nových **soukromě vlastněných veřejně přístupných prostranství** administrativních souborů v Praze jako je Churchill I., Aviatica, Florentinum, The Park, Palmovka III. a IV. a jiné. U některých jsou restriktce a kontrola aktivit a činností explicitně uvedeny na vývěsních tabulích, což se děje stejně jako v jiných městech světa.⁶ V Česku vznikají i prostory, které bychom mohli nazvat jako konzumní, tedy takové, které jsou primárně určeny ke komerčním účelům a podpoře konzumování ve všech podobách – **velká nákupní centra**. I u nás začíná docházet k tomu, že se nákupní centra stávají místem dlouhodobého trávení času nad rámec nákup potřebností, namísto klasických ulic a náměstí. Platí v nich jiná a specifická pravidla, jsou také soukromě vlastněná, a zároveň jsou lidé a jejich aktivity jsou směřovány za účelem zisku. S tradičním veřejným prostorem spojeným (v Evropě) s demokratickými svobodami tato místa mají méně a méně společného.

Pohled na příčiny a mechanismy těchto proměn v souvislosti se změnami v sociální struktuře obyvatel dnešních měst napovídá, že zatímco privatizace veřejných prostranství přes vznik uzavřených rezidenčních areálů je způsobena především snahou o zvýšení vlastní bezpečnosti či prestiže, vytváření kvalitnějších veřejných prostranství souvisí spíše s procesem gentrifikace a obecně se stěhováním mladších a bohatších obyvatel do často zanedbaných, a tedy finančně dostupnějších, částí měst.

V Česku ale dochází i k pozitivním proměnám a tendencím. Můžeme pozorovat **větší zájem společnosti o kvalitu**

5 ——— Kritiky domácího prostoru poukazují na přesun aktivit a činnosti z veřejných, sdílených prostorů, do domácího prostředí. Za třetí prostor jsou považovány ty prostory, které nejsou standardně považovány za veřejný prostor, ale kde se odehrává informální veřejný život – kavárny, knihkupectví, bary, kadeřnictví apod. Virtuální prostor je ten, který nemá fyzický rozměr, ale odehrávající se zde sociální aktivity. Jako příklad můžeme uvést internetová sociální média, diskuzní servery, telefonování do rádií, ale i virtuální světy počítačových her.

6 ——— Tématy uzavřených rezidenčních areálů a soukromě vlastněných veřejně přístupných prostranství v Praze se zabývají Územně analytické podklady hl. m. Prahy [IPR Praha, 2020b]. Texty a doprovodné mapy, grafy a fotografie jsou dostupné zde: uap.iprpraha.cz/#/texty/314808/315309 a zde: uap.iprpraha.cz/#/texty/314808/315388.

a charakter veřejných prostranství, na který ukazuje množství nových strategických dokumentů a studií, které se tímto tématem zabývají a které si nechávají zpracovat jak jednotlivá města, tak i pražské městské části. Pro Prahu byl prvním takovým dokumentem Manuál tvorby veřejných prostranství [IPR Praha, 2014], který je od svého vydání doplňován jednotlivými plug-iny, doplňky, které se zabývají specifickými tématy. Nejnověji jsou to pražské hřbitovy. Pražské městské části si nechávají vytvářet generely veřejných prostranství (např. Praha 4, Praha 10 a Praha 16) a další **strategické dokumenty zabývající se veřejným prostorem** (celkem 9 MČ mělo v roce 2019 takový dokument).⁷ Odehrává se také větší podpora pro rozvoj, využití a kultivaci veřejných prostranství formou **dotičných a investičních programů**. Jsou to např. Program regenerace VP na sídlišťích (dle Nařízení vlády 390/2017 Sb., Státní fond podpory investic) a Program regenerace VP v MPR a v MPZ (Ministerstvo kultury, dotace EU 2007–2013, Operačního programu Praha – Konkurenceschopnost, prioritní osa č. 2 – životní prostředí). Co se týče kvality vystavěného prostředí veřejných prostranství, dlouhodobě se zvyšuje počet vyhlášených architektonických soutěží na témata veřejného prostoru [IPR Praha, 2020b].

DALŠÍ DŮLEŽITÉ SOUVISLOSTI

Další důležité souvislosti již budou hodnoceny stručněji, protože pro účely této studie jde spíše o ty doplňkové. První takovou je fenomén globální změny klimatu a trvale udržitelného rozvoje. Dnes již málokdo pochybuje o tom, že by nedocházelo k zásadním změnám, jako je růst průměrné teploty vzduchu. Jen v Praze se průměrná teplota zvýšila za posledních 60 let o více než 2 stupně [IPR Praha, 2020a]. Téma pochopitelně velmi rezonuje ve veřejné debatě. Na jedné straně vzniká mnoho nových strategií a koncepcí (např. Strategie adaptace hl. m. Prahy na klimatickou změnu) a na druhé straně jsou pak zakládána nová aktivistická hnutí (např. Fridays for Future) poukazující na malou aktivitu politické reprezentace při řešení environmentálních problémů. Z důvodu relevance a aktuálnosti tohoto tématu byly v roce 2020 do sociologického šetření přidány otázky týkající se názoru na klimatickou změnu či ochoty změnit své chování (→ kap. 2.11).

Důležitou souvislostí, která by se měla částečně vzít v potaz při hodnocení spokojenosti obyvatel s životem v Praze, především s veřejnou správou, jsou komunální volby, které v Česku proběhly v roce 2018 [ČSÚ, 2018]. Při šetření v roce 2017 Radu hl. m. Prahy tvořila koalice ANO, ČSSD a tzv. trojkoalice (Strana zelených, KDU-ČSL, STAN). Hnutí ANO vyhrálo v roce 2014 volby jen s těsným výsledkem a celkově toto hnutí mělo v Praze v roce 2017 relativně malou podporu (šlo o kraj, kde hnutí ANO mělo nejhorší výsledek ve volbách do poslanecké sněmovny v roce 2017 – 20 % oproti celorepublikovému výsledku 30 %). Při šetření v roce 2020 byly ve vedení města zástupci jiných stran – Piráti, TOP 09, STAN a Praha sobě.

7 ——— IPR tuto statistiku měří indikátorem udržitelného rozvoje s názvem MČ se strategií pro veřejná prostranství, viz Katalog indikátorů a metrik na Portálu ÚAP: uap.iprpraha.cz/#/katalog-indikatoru-a-metrik.

Při hodnocení postojů a názorů obyvatel v roce 2020 a jeho srovnání s rokem 2017 nesmíme zapomínat na doposud bezprecedentní opatření spojená se snahou zabránit šíření nemoci covid-19. V době šetření, tedy v listopadu 2020, byla situace v Praze i celém Česku velmi špatná. Byly zavřené školy, znemožněny prakticky všechny služby a mnohé obchody zavřeny. Velmi doporučována byla práce z doma a omezení co nejvíce kontaktů. Došlo k výraznému zvýšení počtu úmrtí a celkové prognózy nebyly vůbec pozitivní.

2. ANALÝZA PODLE VYBRANÝCH TEMATICKÝCH OBLASTÍ

Kapitola se věnuje hodnocení výsledků dotazníkového šetření podle jednotlivých 12 tematických oblastí. Pořadí celkově neodpovídá struktuře dotazníku ani její přesnou významnost. Jde spíše o logickou a tematickou posloupnost. Hodnoceny jsou vždy prakticky všechny otázky obsažené v dotazníku. U těch více relevantních je pak hodnoceno srovnání s rokem 2017 a podle vybraných socioekonomických charakteristik.

2.1 Kvalita života

Jako první se budeme věnovat obecnému tématu celkové spokojenosti, které je jedním z hlavních parametrů při hodnocení kvality života. Celková spokojenost je hodnocena pomocí vyjádření míry souhlasu s tezemi: jsem spokojen s životem v Praze a jsem spokojen s životem, který vedu.

Ze šetření celkově vyplynulo, že obyvatelé Prahy jsou v naprosté většině spokojeni, a to jak se životem v Praze (80 %), tak se životem, který vedou (67 %) (→ Obr. 2.1.1). V porovnání s rokem 2017 nicméně došlo k poklesu spokojenosti s životem, který lidé vedou (v roce 2017 šlo o 77,4 %), spokojenost s životem v Praze nicméně zůstala stabilně vysoká, dokonce došlo k významnému růstu maximální spokojenosti (o 10 procentních bodů) (→ Obr. 2.1.2). Pokles celkové spokojenosti s životem, který vedu, byl velmi pravděpodobně způsoben aktuální situací spojený s problémy se šířením nemoci covid 19, kdy byl velmi omezen pohyb obyvatel, byly zavřené školy, obchody, volnočasové aktivity a často byla nařízena práce z domova. Celková atmosféra ve společnosti byla velmi pochmurná, ať už jde o přímé problémy spojené s nemocí (vyšší úmrtnost, zahlcení nemocnic) či budoucího nejistého ekonomického vývoje (pokles ekonomiky, růst zadlužení). Celkový pokles spokojenosti o 10 procentních bodů a hlavně růst spokojenosti se životem v Praze je proto v tomto kontextu možné hodnotit pozitivně a ukazuje na celkově vysokou kvalitu života v hlavním městě.

Spokojenost obyvatel celého Česka dlouhodobě zkoumá Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM). Přestože otázka ohledně celkové spokojenosti je rozdílná, stejně jako hodnotící škála, můžeme jednoznačně konstatovat, že **v porovnání s celorepublikovým průměrem je patrné, že obyvatelé Prahy jsou celkově spokojenější.** V celém Česku bylo v prosinci roku 2020 se svým životem spojeno na 49 % [CVVM, 2020]. Také v kontextu ostatních evropských měst je pozice Prahy ve spokojenosti jejich obyvatel na mírně nadprůměrné hodnotě (→ kap. 3.2).

Rozdíl v celkové spokojenosti obyvatel podle pohlaví není staticky významný. Menší rozdíly můžeme vidět podle věkového složení (→ Obr. 2.1.3). **S životem v Praze jsou nejvíce spokojeni mladší obyvatelé ve věkové kategorii 18 až 29 let. Nejméně spojeni jsou pak lidé staršího věku.** Život v současné Praze proto vyhovuje spíše mladším lidem, rozdíly ovšem nejsou nikterak zásadní. Spokojenost s životem, který vedu, není podle věku určující a rozdíly nejsou statisticky významné.

Hodnocení podle nejvyššího dosaženého vzdělání je patrné, že se životem v Praze jsou nejvíce spokojeny osoby, jejichž nejvyšší vzdělání je úplně střední s maturitou, nástavbové a vyšší odborné (→ Obr. 2.1.4). Se životem, který vedu, jsou pak nejvíce spokojeny osoby s vysokoškolským vzděláním. Vyšší spokojenost s životem v Praze u středoškoláků je dána primárně tím, že ve výběru bylo také několik studentů, kteří jsou obecně více spokojeni a nyní ještě nemají dokončenou vysokou školu. Naopak méně jsou spokojeni osoby se základním či neukončeným vzděláním. I v této vzdělanostní kategorii nicméně celkově zdaleka převažují spokojení lidé (74 %) nad nespokojenými (11 %).

Spojenost je velmi silně ovlivněna především ekonomickou situací domácností, měřitelnou jejím celkovým měsíčním příjmem (→ Obr. 2.1.5). Osoby žijící v domácnostech, kde příjem přesahuje 150 tis. za měsíc jsou v 50 % velmi spokojeni s životem v Praze a 44 % se svým životem celkově. U osob, jejichž příjem je méně 30 tis. Kč, je s životem v Praze velmi spokojeno 28 % a 15 % se svým životem. Nicméně také u nízkopříjmových obyvatel celkově převažuje spokojenost.

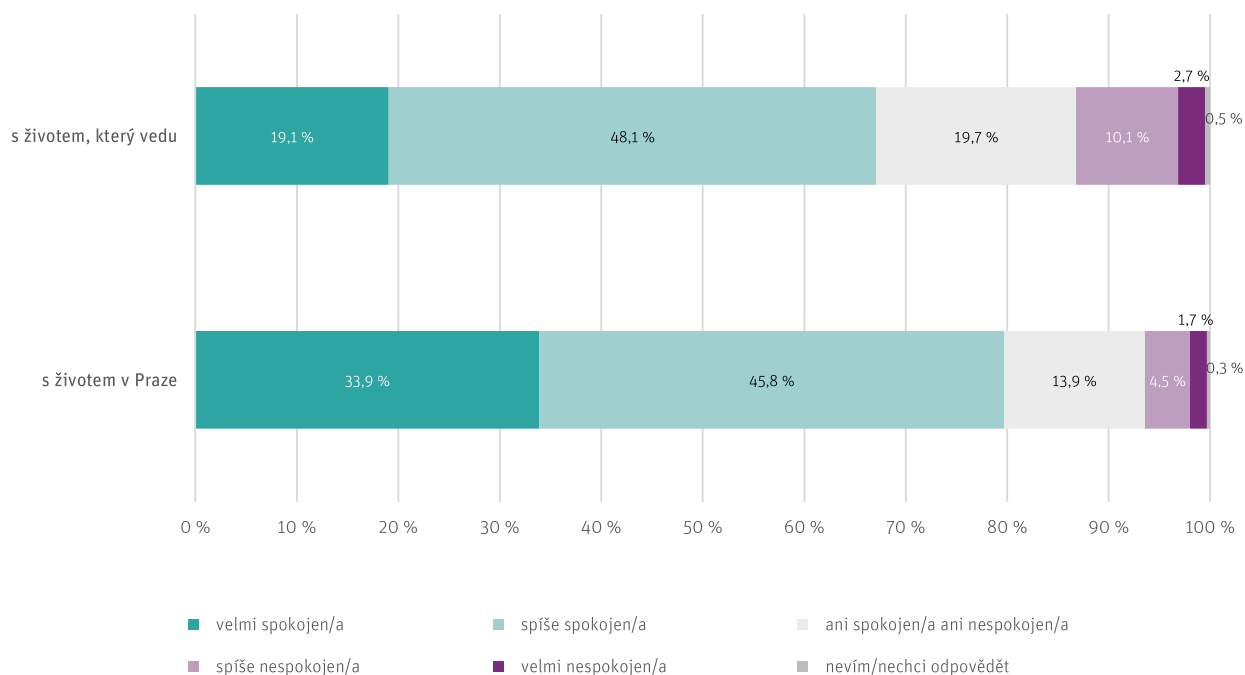
Nejen pro plánování města je důležité hodnotit spojenost obyvatel podle typu zástavby. **Šetření v roce 2020 neprokázalo staticky významné rozdíly ve spokojenosti obyvatel s životem, který vedu, a s životem v Praze podle typu zástavby (→ Obr. 2.1.6).** Lidé žijící v panelovém domě proto vykazovali přibližně stejnou úroveň spokojenosti jako lidé, kteří žijí v rodinném domě. Při šetření v roce 2017 byla staticky významná větší spojenost obyvatel žijících v rodinném domě, což je způsobené především vyššími příjmy obyvatel, kteří žijí v tomto typu zástavby.

Celková spokojenost se životem, který vedu je ovlivněna také právní formou bydlení (→ Obr. 2.1.7). **Lidé, žijící v nájmu či podnájmu jsou méně spokojeni než ti, kteří mají vlastní bydlení. Spojenost se životem v Praze nicméně právní forma bydlení neovlivňuje.** Lidé žijící ve vlastním bydlení mají větší jistotu a vyšší příjmy. Rozdíly ovšem nejsou příliš velké, protože na druhou stranu ve vlastním bydlení žijí daleko více starší obyvatelé a mladší zase více v nájmu, přičemž mladší lidé vykazují obecně vyšší spokojenost se životem.

Celkovou spokojenost obyvatel samozřejmě ovlivňují další faktory. Logicky je patrná statistická významnost s dalšími ukazateli spokojenosti, jako otázka, jak jsem spokojen se svým bydlením či zda bych raději žil mimo Prahu. Více spokojeni jsou také obyvatelé občansky či kulturně aktivní. Naopak o trochu méně spokojeni s životem v Praze jsou ti, kteří po městě jezdí dominantně automobilem. Průřezové a další

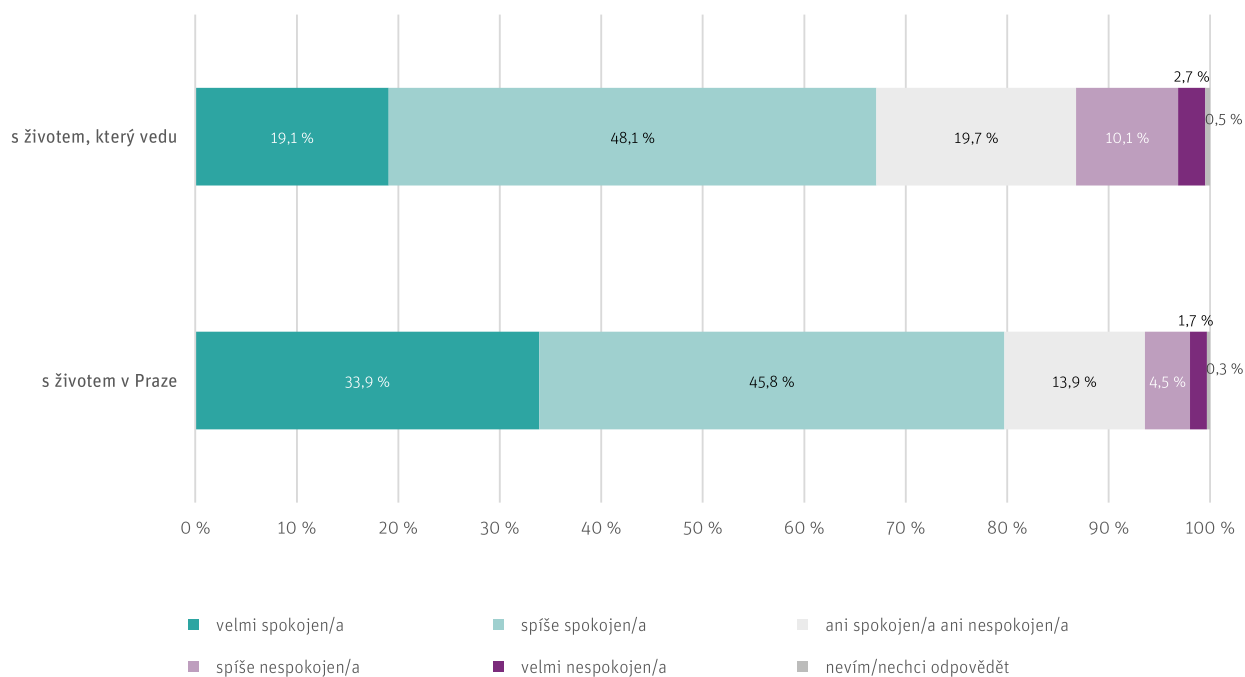
2.1.1 Uvedte míru vaší spokojenosti s následujícími oblastmi

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

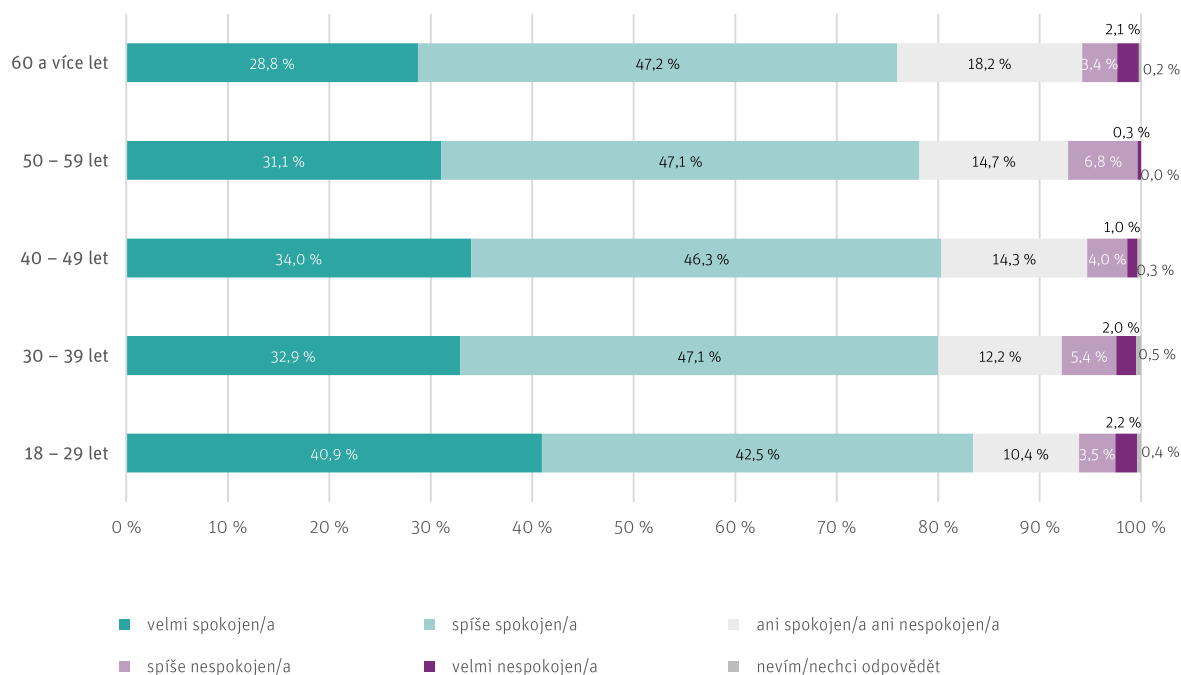
2.1.2 Uvedte míru vaší spokojenosti s následujícími oblastmi v roce 2017

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, Median 2018

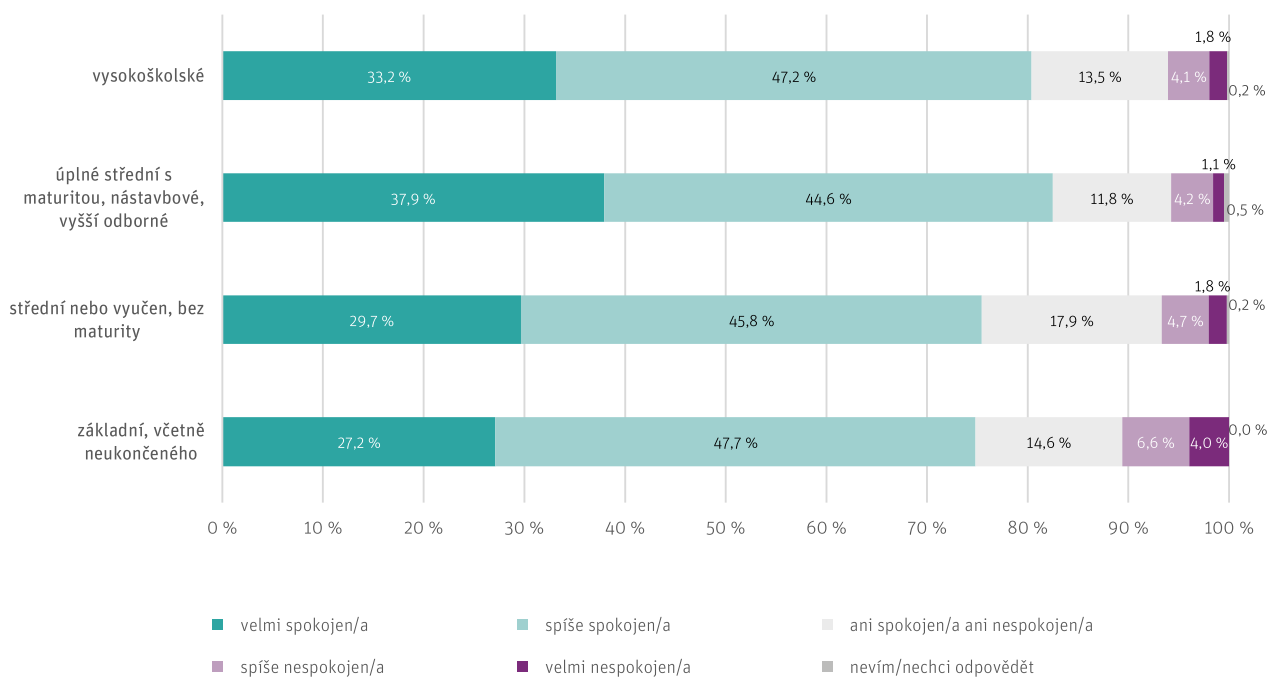
2.1.3 Míra spokojenosti s životem v Praze podle věku

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

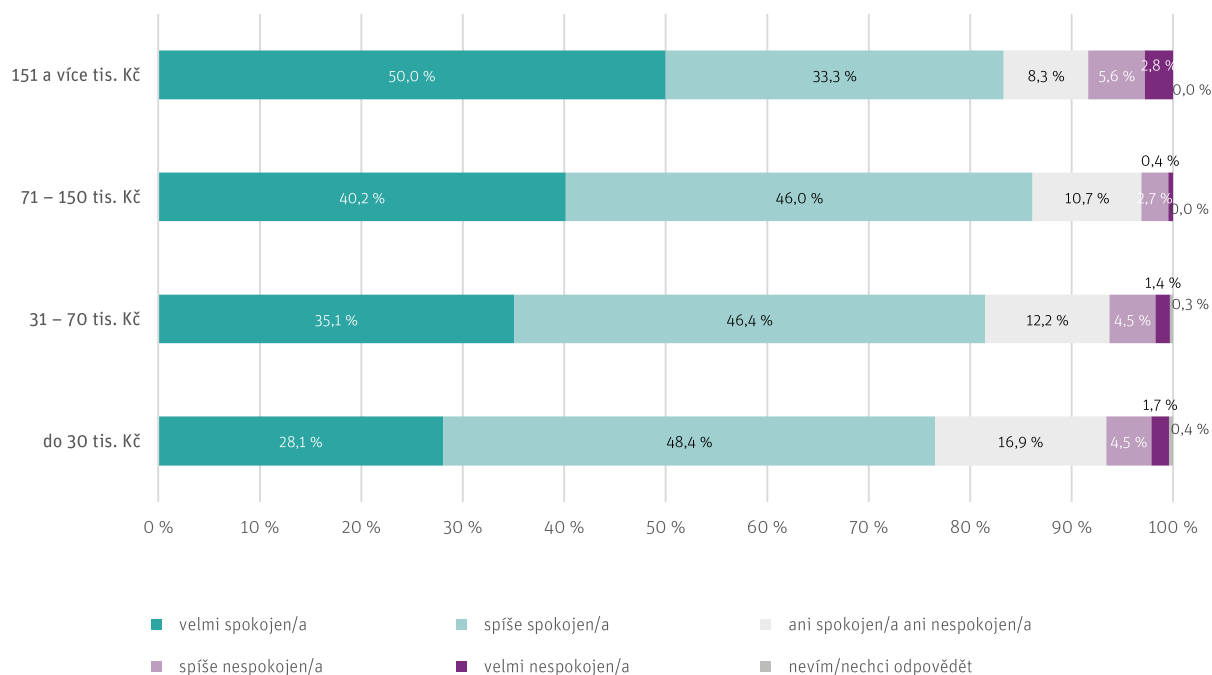
2.1.4 Míra spokojenosti s životem v Praze podle dosaženého vzdělání

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

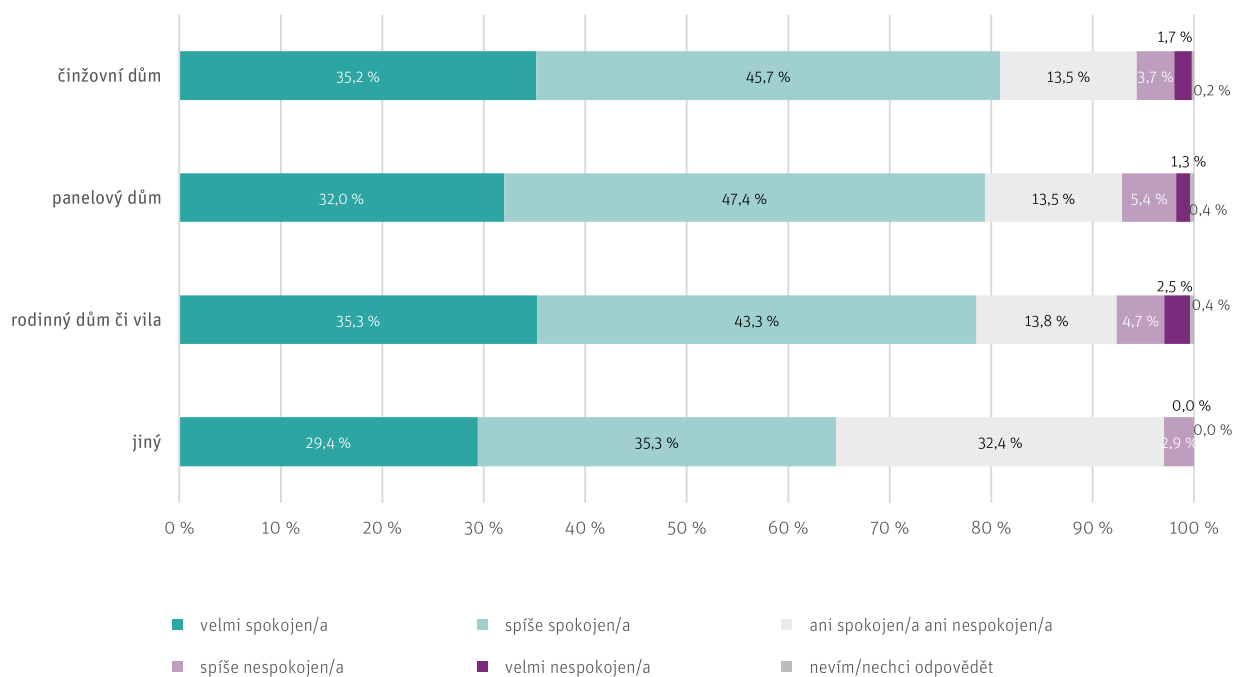
2.1.5 Míra spokojenosti s životem v Praze podle měsíčního příjmu domácnosti

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.1.6 Míra spokojenosti s životem v Praze podle typu zástavby

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

detailnější analýzy celkové spokojenosti jsou uvedeny v dalších částech studie (→ kap 3.1).

Celková spokojenost se životem není příliš ovlivněna místem bydliště respondenta (→ Obr. 2.1.8). Prostorová distribuce nespokojených obyvatel je velmi podobná celkovému prostorovému rozmístění bydlících obyvatel. Nejvíce obyvatel, kteří uvedli, že nejsou spokojeni se svým životem, žili v populačně velkých katastrech jako Vinohrady, Vršovice či Libeň. Celkově nízký počet nespokojených obyvatel (šlo o pouze 121 obyv.) nicméně neumožňuje jednoznačné zobecnění.

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Obyvatelé Prahy jsou v naprosté většině spokojeni, a to jak se životem v Praze (80 %), tak se životem, který vedou (67 %). Oproti roku 2017 v této oblasti nedošlo k významným změnám. Celková spokojenost obyvatel je ovlivněna především, věkem, ekonomickou situací domácnosti a právní formou bydlení. Vyšší míru spokojenosti vykazují lidé mladší, s vyššími příjmy a žijící ve vlastním bydlení.

2.2 Bydlení

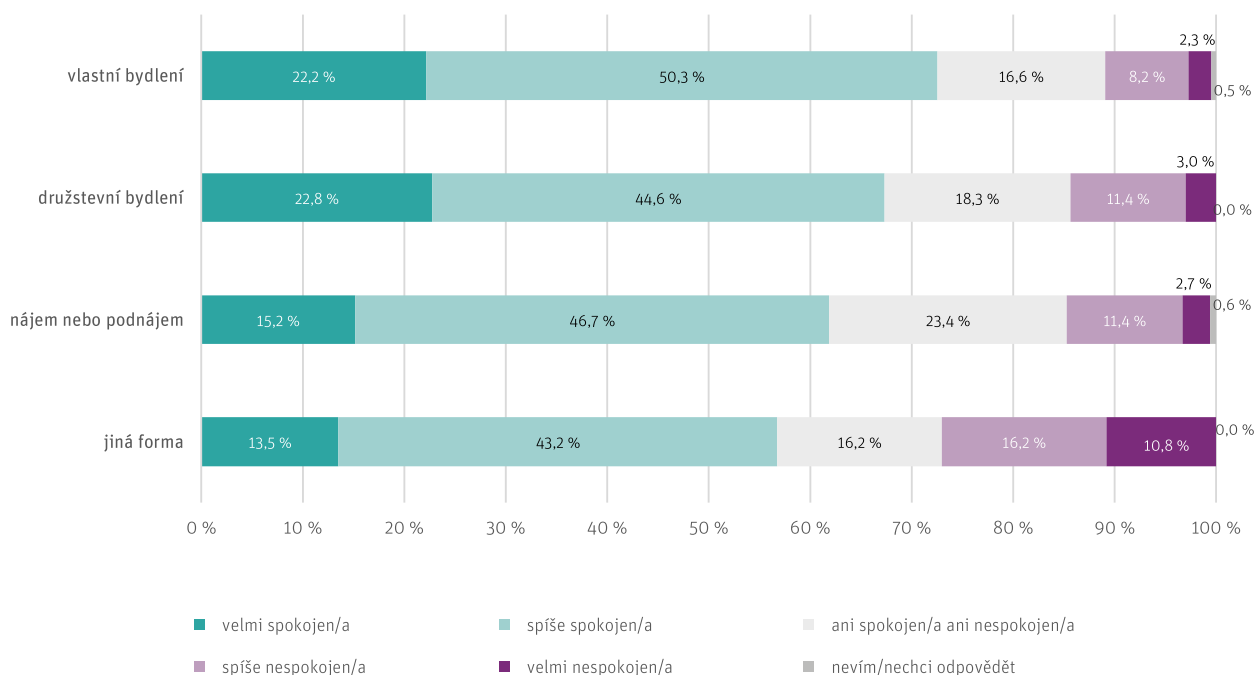
Bydlení, jeho dostupnost a kvalita je jedním z hlavních témat k řešení a výzvou současných měst. V šetření byly 3 okruhy otázek týkající se bydlení. Jednak jde o spokojenost týkající se vlastního bytu či rodinného domu, dále pak o spokojenost s atributy okolí bydliště, nakonec byla přidána nová otázka ohledně bytové politiky hl. m. Prahy.

SPOKOJENOST S BYDLENÍM

Ze šetření vyplynulo, že lidé v Praze jsou se svým bydlením obecně spokojeni (→ Obr. 2.2.1). Více než 76,1 % lidí je se svým bydlením celkově spokojeno a pouze 8,6 % spokojeno není. Oproti roku 2017 jde o mírný růst spokojenosti, kdy bylo se svým bydlením celkově spokojeno 73 % obyvatel. Lidé jsou také ve větší míře spokojeni s velikostí bytu či rodinného domu (65,8 %). Zde došlo oproti roku 2017 k mírnému poklesu spokojenosti (69 %). Překvapivě, i přes rostoucí náklady, téměř polovina obyvatel (přesně 47,8 %) uvedla, že je spokojena s vyšší měsíčních nákladů na bydlení (včetně poplatků, splátek úvěrů atd.), přičemž oproti roku 2017 došlo k poměrně významnému růstu spokojenosti (42 %). U této otázky je také patrná největší nespokojenost ze sledovaných otázek, z téměř 25 % obyvatel není s výší nákladů na bydlení spokojeno, v roce 2017 byl podíl nespokojených vyšší (31 %).

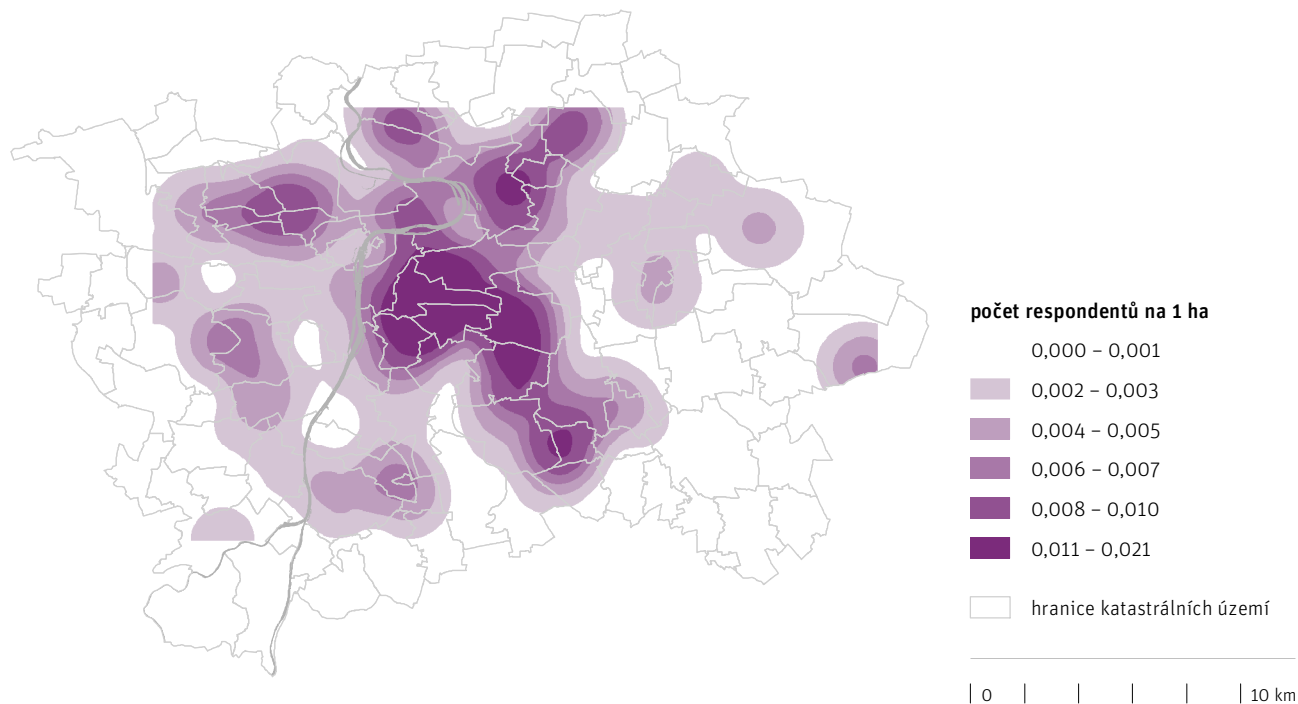
2.1.7 Míra spokojenosti s životem jaký vedu podle právní formy bydlení

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

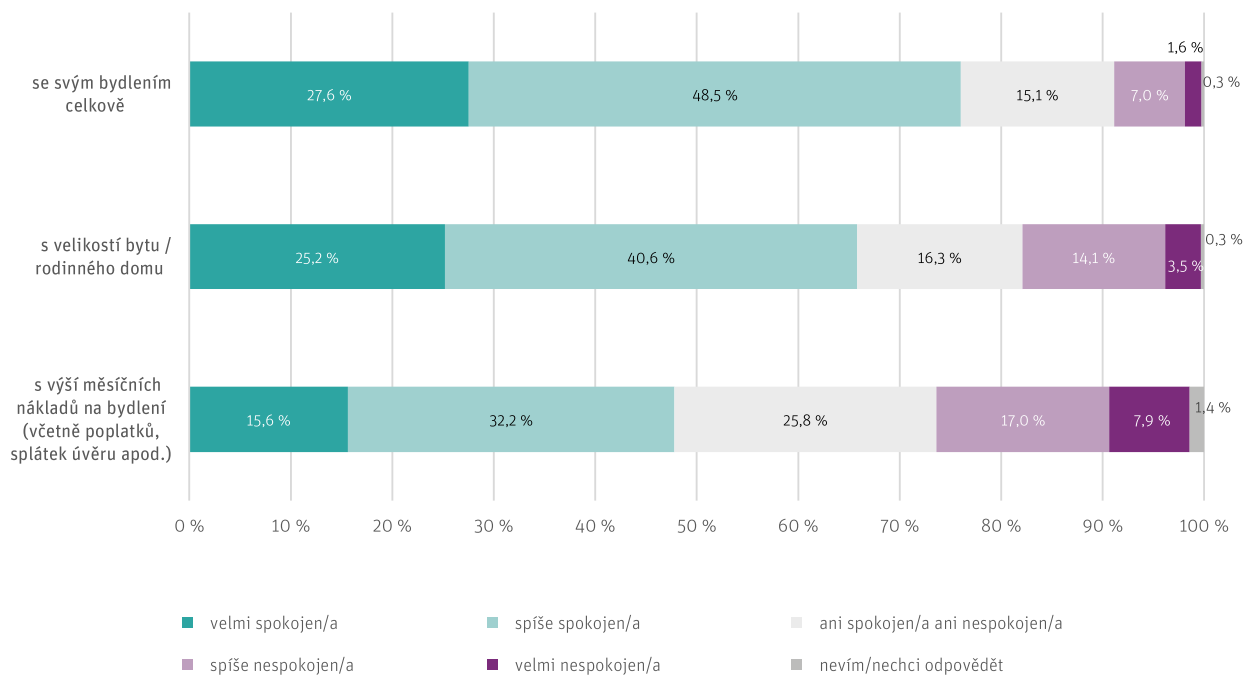
2.1.8 Prostorové rozmístění respondentů nespokojených s životem, který vedou (n = 121)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.2.1 Uvedte míru vaší spokojenosti s následujícími oblastmi

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

Celková spokojenost s bydlením je ovlivněna vícero faktory. V první řadě je určující příjem domácnosti, kdy **bohatší lidé jsou celkově více spokojeni se svým bydlením než osoby s nižším příjmem domácnosti**. Menší rozdíly jsou patrné také podle věku, kdy je největší spokojenost patrná u mladších obyvatel ve věkové kategorii 18 až 29 let. Více spokojeni jsou také lidé občansky a kulturně aktivní či s vyšším vzděláním. Zajímavé je také rozložení spokojenosti podle typu zástavby – **nejvíce se svým bydlením jsou celkově spokojeni obyvatelé rodinných domů či vil a naopak nejméně lidé, kteří žijí v panelovém domě** (→ Obr. 2.2.2). Zatímco 35 % lidí žijících ve vlastním je velmi spokojeno se svým bydlením celkově, u lidí žijících v nájmu jde o necelých 20 %. Spokojenost s bydlením není příliš ovlivněna lokalizací bydliště, kdy prostorová distribuce obyvatel nespokojených se svým bydlením obecně je velmi podobná celkovému prostorovému rozmístění bydlících obyvatel (→ Obr. 2.2.3).

U dalších otázek na spokojenost s velikostí bytů či výší měsíčních nákladů jsou rozdělovací faktory velmi podobné. S výší měsíčních nákladů jsou logicky spokojenější majetnější lidé. Nicméně převažuje celkově spokojenost s vyšší měsíčních nákladů na bydlení také u obyvatel, jejichž měsíční příjem domácnosti je menší než 30 tis. Kč (41 % spokojeno, 33 % nespokojeno). Spojenost s náklady na bydlení je velmi silně ovlivněna právní formou bydlení, logicky nejméně jsou

spokojeni lidé žijící v nájmu či podnájmu (→ Obr. 2.2.4). Relativně větší nespokojenost je patrná také u lidí ve věkové kategorii 30 až 39 let, u lidí žijících v činžovním domě či u lidí, kteří se více stěhují, což jsou především lidé na začátku kariéry s menšími příjmy a nuceni žít v nájemním bytě.

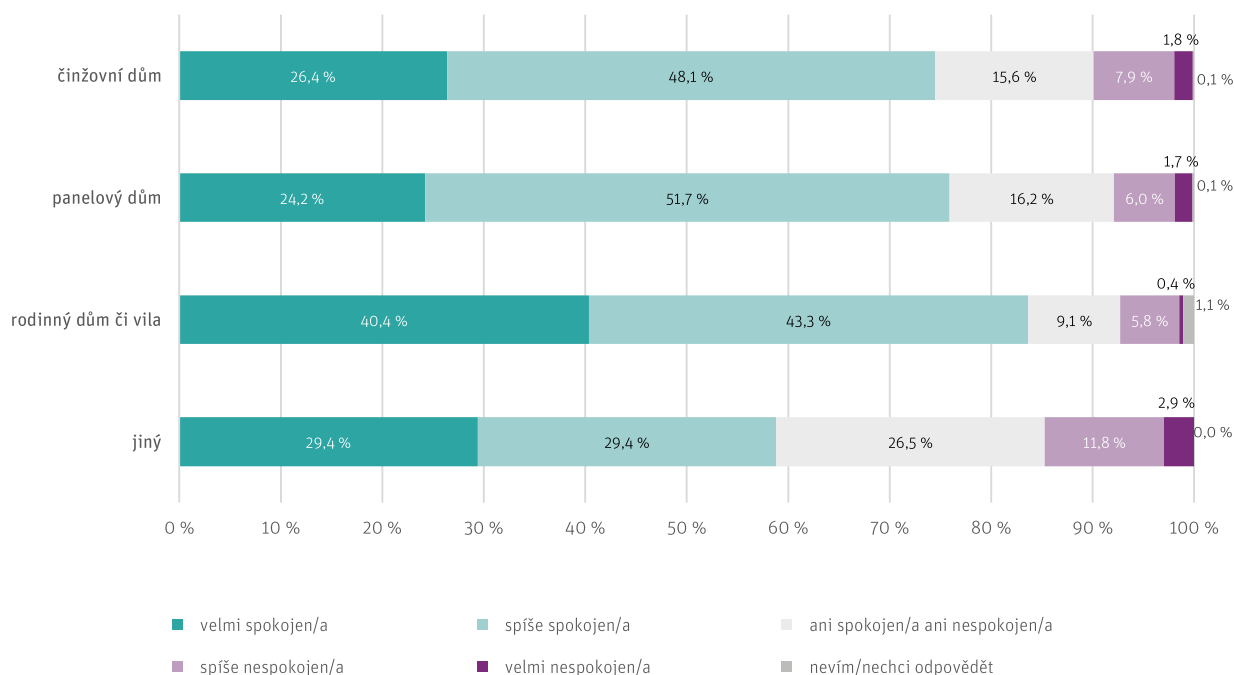
Velké celorepublikové výzkumy týkající se spokojenosti lidí s bydlením se realizovaly v letech 2001 a 2013 [Lux a kol., 2015]. Celkově z nich vyplynula poměrně velká a zvyšující se spokojenost s bydlením obyvatel Česka, přičemž ovlivňující faktory jsou velmi podobné, jaké byly prezentovány v této studii. Nejvíce jsou lidé spokojeni s bydlením ve vlastním bydlení oproti nájmu a v rodinném domě oproti bytovému domu.

OKOLÍ BYDLIŠTĚ

Kromě obecné spokojenosti s bydlením vyjadřovali účastníci výzkumu míru souhlasu i s dalšími parametry nepřímo ovlivňujícími kvalitu bydlení. Těmito sledovanými parametry byly celková atraktivita lokality, čistota ulic, míra hluku a znečištění ovzduší v daném místě či míra dopravního zatížení (→ Obr. 2.2.5). **Nejlépe v hodnocení Pražanů dopadla atraktivita okolního prostředí, a naopak nejhůře čistota ulic a náměstí či kvalita ovzduší. Nicméně i v těchto parametrech**

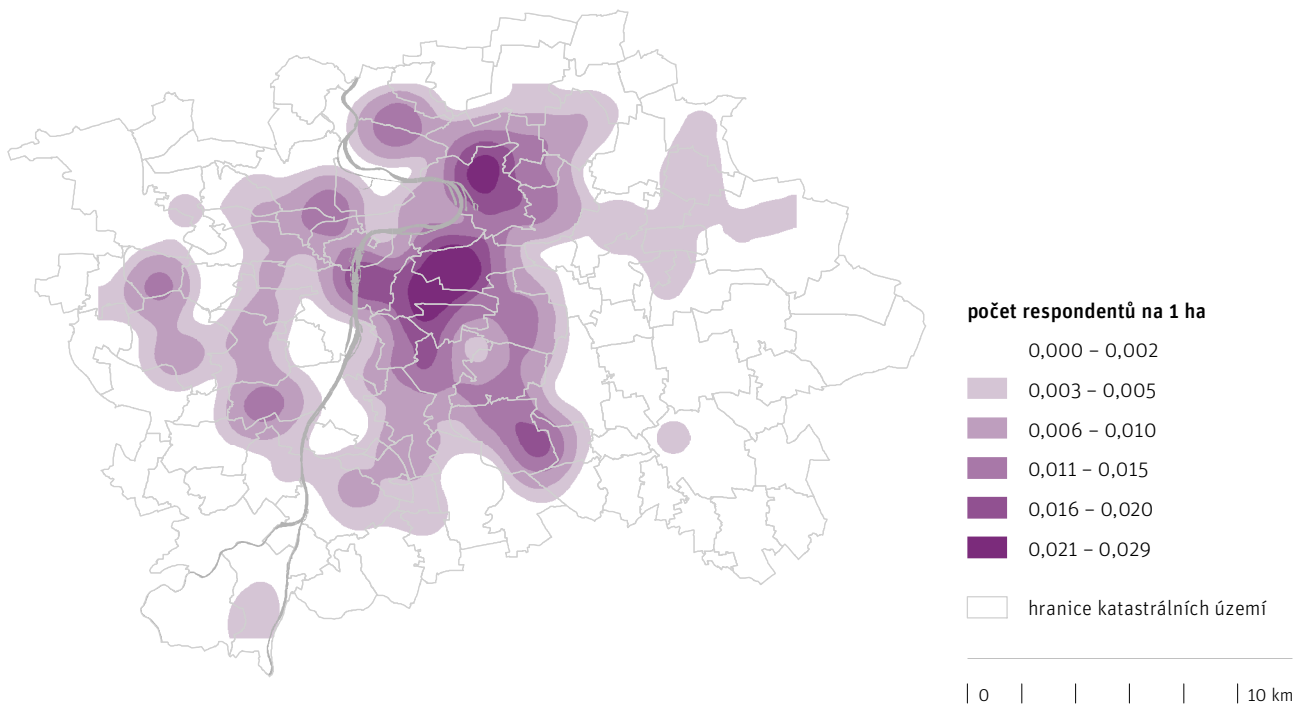
2.2.2 Míra spokojenosti se svým bydlením celkově podle typu zástavby

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

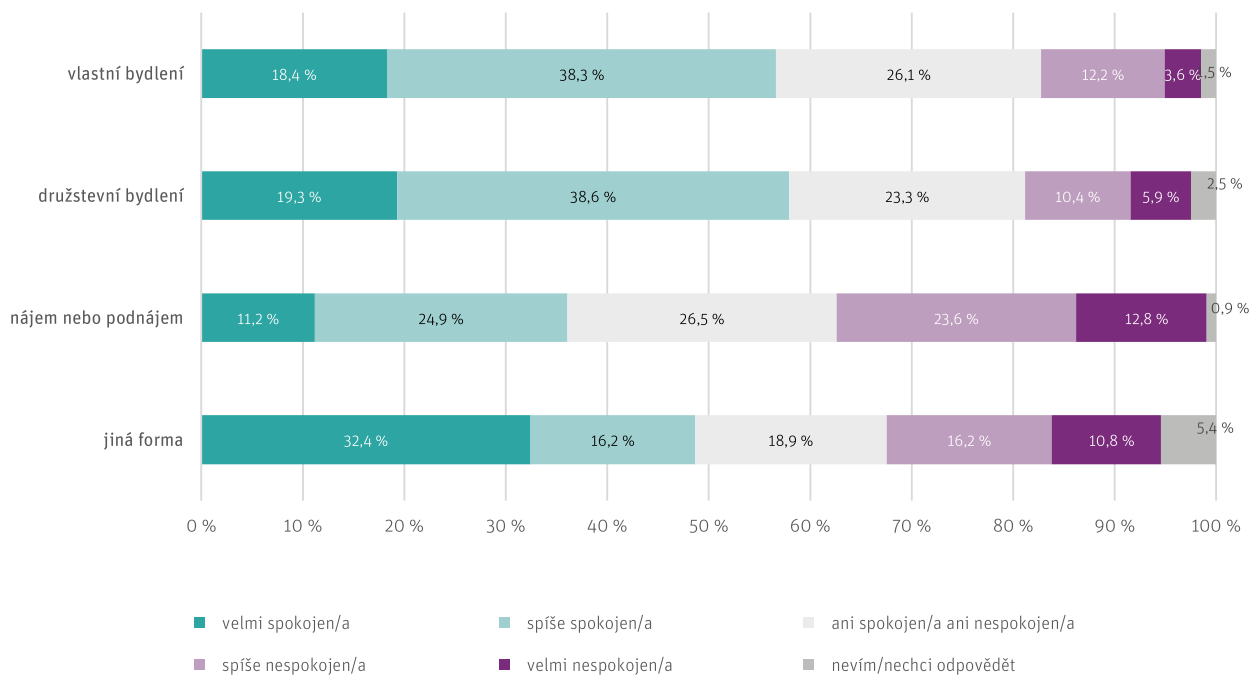
2.2.3 Prostorová distribuce respondentů nespokojených se svým bydlením celkově (n = 168)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.2.4 Míra spokojenosti se s výší měsíčních nákladů na bydlení (vč. poplatků, splátek úvěru apod.) podle právní formy bydlení

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

převažuje celková spokojnost nad nespokojeností či neutrálním postojem.

Oproti roku 2017 došlo k významnému nárůstu spokojenosti prakticky ve všech sledovaných atributech v okolí místa bydliště. Spokojenost s atraktivitou okolního prostředí se zvýšila z 65,8 % na 78,1 %; s mírou hluku ze 45,1 % na 54,4 %; s mírou dopravního zatížení z 34,1 % na 52,1 %; s kvalitou ovzduší z 39,3 % na 57 %; s čistotou ulic a náměstí ze 46,6 % na 56,5 %.

S atraktivitou městského okolního prostředí jsou statisticky významně více spokojenější ženy, starší a lidé s vyššími příjmy. Lidé žijící ve vlastním a v rodinném, ale i v panelovém domě dosahují vyšší spokojenosti i podle dalších atributů v okolí místa bydliště, jako je úroveň hluku či kvalita ovzduší.

měla v oblasti bytové politiky být aktivní a nějakou činnost realizovat (→ Obr. 2.2.6). Pouze podle 10,2 % lidí by hlavní město nemělo nic dělat a ponechat vývoj volnému trhu. Tento názor více převažoval u mladších lidí ve věkové kategorii 18 až 29 let, u studentů a lidí žijících v bytě v osobním vlastnictví.

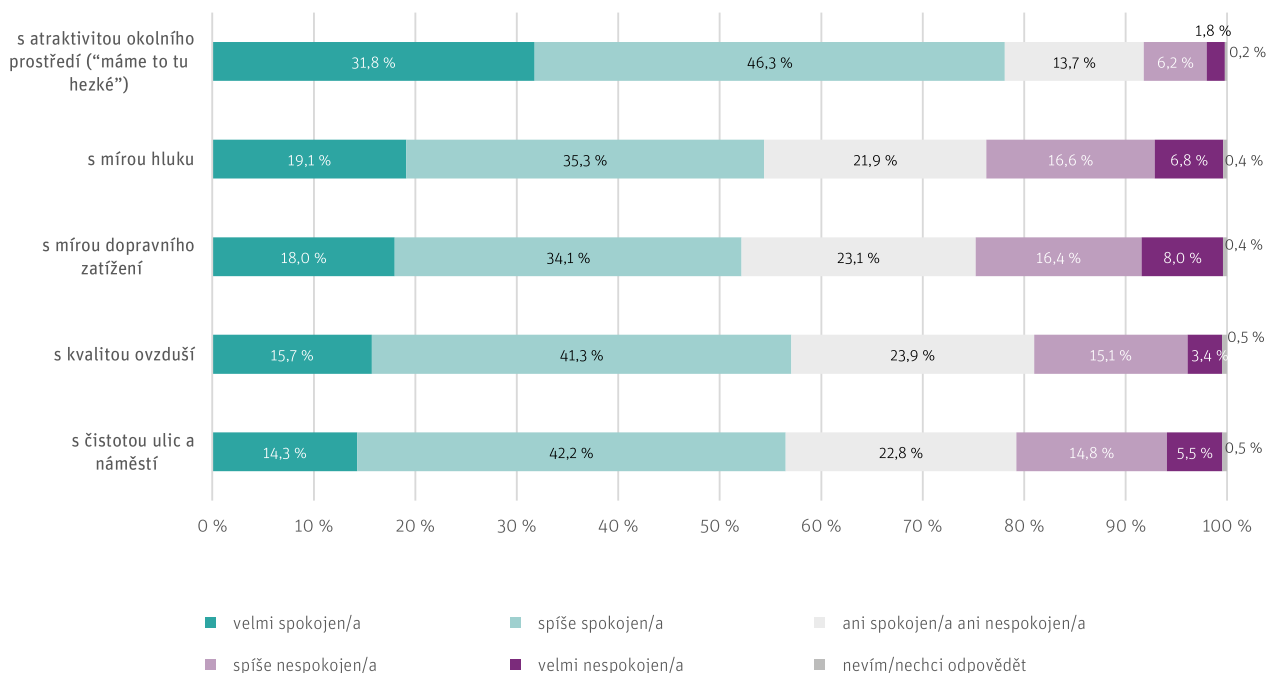
Celkově nejvíce respondentů (55 %) uvedlo, že město by především mělo realizovat vlastní výstavbu obecních bytů. Tento názor byl patrný především u starších obyvatel (50 a více let) a členů domácností s průměrnými příjmy. Zajímavostí je, že podle poměrně významného počtu lidí (32 %) by město mělo především pronajímat obecní byty výhradně sociálně či jinak potřebným skupinám obyvatel. Nepřekvapí, že tento postoj zaujímají především osoby s nižšími příjmy. Naopak spíše menší důraz respondenti kladli na ukončení privatizace obecního bytového fondu či nakupování bytů od soukromých vlastníků.

BYTOVÁ POLITIKA

Se zhoršující se dostupností bydlení v Praze vystává nyní téma aktivnějšího přístupu města k řešení tohoto problému (→ kap. 1.2). Proto byla do šetření v roce 2020 přidána nová otázka „Co by především Praha měla dělat v oblasti bytové politiky?“, přičemž respondenti měli možnost zaškrtnout více možností. **Drtivá většina respondentů uvedla, že Praha by**

2.2.5 Uvedte míru vaší spokojenosti s následujícími oblastmi v místě, kde bydlíte

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

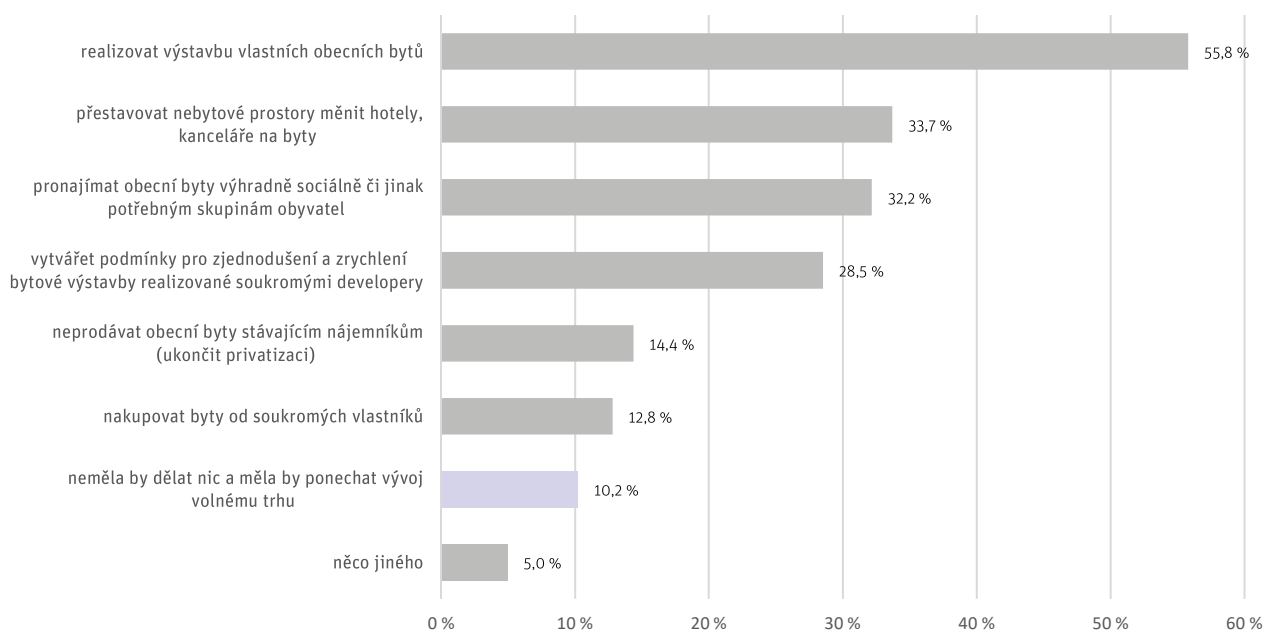

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Lidé v Praze jsou se svým bydlením spokojeni. Více než 76,1 % lidí je svým bydlením celkově spokojeno a pouze 8,6 % spokojeno není. Oproti roku 2017 jde o mírný růst spokojenosti. Více lidí je také spokojeno s velikostí svého bytu, či dokonce i s vyšší nákladů na bydlení. Více jsou spokojeni především lidé žijící ve vlastním bydlení oproti nájmu a v rodinném domě oproti bytovému domu. Lidé jsou také spokojeni s parametry kvality okolí svého bydliště či se domnívají, že město má vytvářet aktivní bytovou politiku.

2.2.6 Co by především Praha měla dělat v oblasti bytové politiky?

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.3 Komunitní život

Jedním z důležitých témat v oblasti kvality života a spokojenosti obyvatel je zapojení obyvatel do komunitního života v místě bydliště. Je prokázáno, že obyvatelé, kteří jsou v místě svého bydliště sociálně aktivnější a cítí se být součástí místní komunity, vyjadřují i obecně větší spokojenost s životem v místě, jsou občansky aktivnější a celkově se více zajímají o rozvoj lokalit a jejich kvalitu [Putman, 2000]. Tím dochází k budování občanské společnosti a rozvoji lokalit zdola.

V šetření jsme se zaměřili na návštěvnost a frekvenci komunitních akcí v místě bydliště respondentů. **Z celkového vzorku necelých 2 tisíc respondentů má více než 40 % Pražanů zájem zúčastnit se komunitních akcí. Necelá třetina z nich (28 %) se cítí být součástí místní komunity. Aktivní účast na komunitním životě je mezi Pražany celkově nižší, jen necelých 13 % uvedlo, že akce sami organizují nebo se na jejich organizaci podílí, a přibližně čtvrtina je členem spolku, který se věnuje komunitnímu nebo společenskému životu (→ Obr. 2.3.1). Při srovnání s podobným výzkumem v roce 2017 se může zdát, že se zájem Pražanů o komunitní život snížil (→ Obr. 2.3.2). Důvod však spíše spočívá v již výše zmíněném faktu, že poslední výzkum byl prováděn v období pandemie**

covid-19, kdy byly možnosti účasti na komunitních akcích a celkově společenském životě výrazně omezené.

O komunitní život se v Praze zajímají zejména obyvatelé ve věku od 30 do 39 let, s vyšší životní úrovní a aktivním zájmem o současnou ekologickou situaci. Naopak Pražané s nižší životní úrovní se o komunitní život v lokalitě zajímají méně i méně často se cítí být součástí místní komunity.

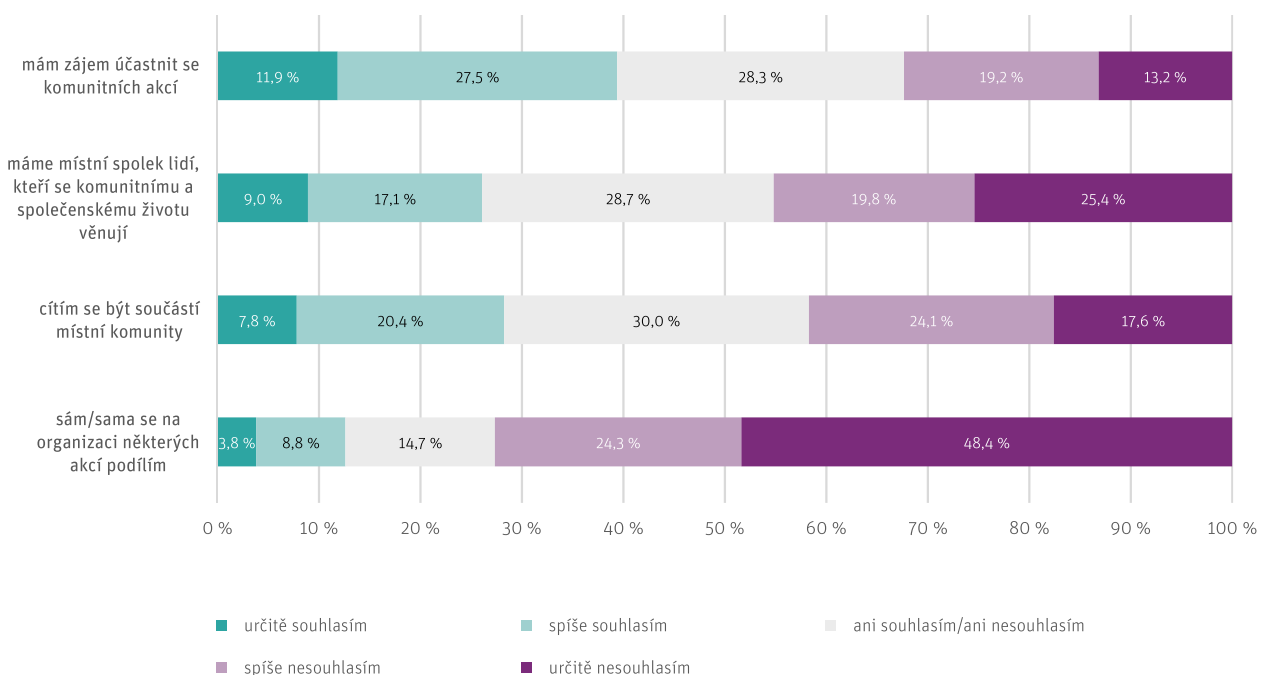
Podobně se pravděpodobně projevila pandemie covid-19 i na deklarovaném počtu navštívených komunitních akcí za posledních 12 měsíců, kdy téměř polovina respondentů odpověděla, že se žádné akce nezúčastnila (→ Obr. 2.3.3). V dané situaci je tak ještě významnější počet lidí, kteří naopak uvedli, že se komunitních akcí zúčastnili. Jednu až dvě navštívené komunitní akce zmínilo téměř 20 % dotázaných Pražanů, více než 10 % pak navštívilo tři a více akcí.

Na základě vztahu Pražanů ke komunitnímu životu bylo možné podle baterie otázek ohledně komunitního života vytvořit typologii zapojení rezidentů do komunitního dění v místě bydliště. Obecně tak můžeme identifikovat čtyři skupiny obyvatel:

- aktivní organizátor
- účastník akcí

2.3.1 Uved'te, zda souhlasíte, či nesouhlasíte s daným tvrzením

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

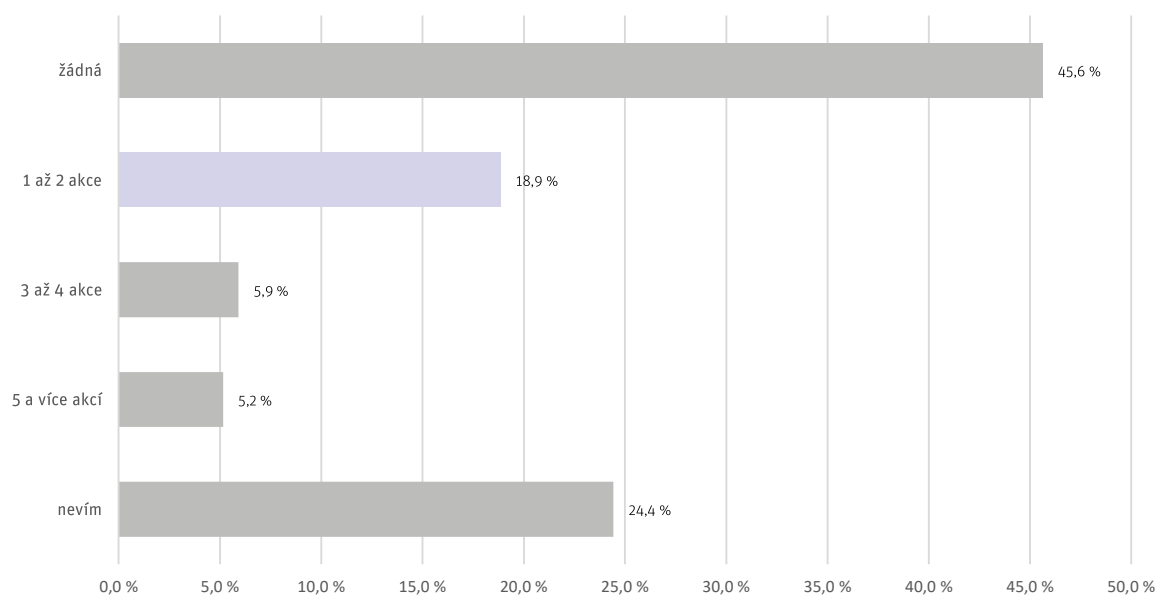
2.3.2 Do jaké míry souhlasíte, či nesouhlasíte s následujícími tvrzeními v roce 2017

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, Median 2018

2.3.3 Kolika komunitních akcí v okolí vašeho bydliště jste se osobně zúčastnil/a za posledních 12 měsíců?

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

— člen komunity
— pasivní

Více než polovinu představují pasivní, tedy ti, kteří odpovídali zejména negativně, do komunitního života v lokalitě se spíše nezapojují. Do kategorie účastníků akcí spadají respondenti, kteří mají zájem se účastnit komunitních akcí (necelých 30 %). Za člena komunity jsou považováni Pražané, kteří deklarují zájem být součástí místní komunity, a aktivní organizátoři sami akce organizují (→ Obr. 2.3.4).

Jednotlivé skupiny se liší zejména věkem. Mezi pasivními převažují Pražané starší 50 let, zatímco aktivními organizátoři jsou více lidé ve věkových kategoriích 30 až 39 let. Členy komunity se cítí být zejména lidé ve středních letech (40–49 let) (→ Obr. 2.3.5). Zatímco muži více akce organizují, ženy se jich poté více účastní. Důvodem je mj. častější zůstávání žen na mateřské/rodičovské dovolené a navštěvování akcí se svými dětmi.

Asi není překvapivé, že **Pražané, kteří jsou obecně nespokojeni s tím, kde žijí, jsou pasivní ohledně komunitního zapojení. Mezi pasivními se tak významně více vyskytují Pražané, kteří jsou buď celkově nespokojeni s bydlením, nebo nejsou spokojeni s tím, jaké je jejich okolí.** Naopak Pražané, kteří jsou celkově se svým bydlištěm

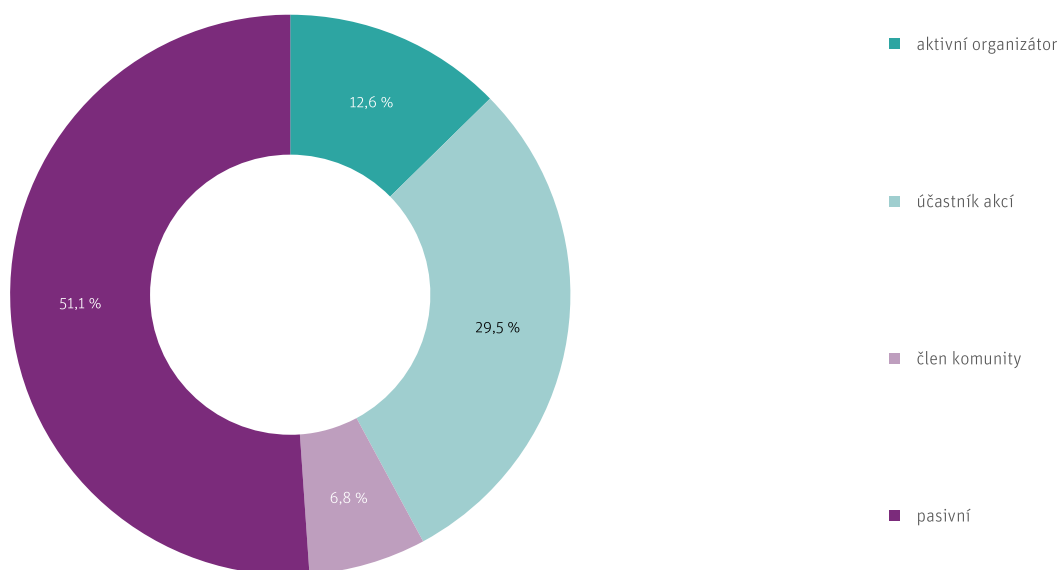
spokojeni, jsou i v oblasti komunitního života aktivní a představují statisticky významnou část aktivních organizátorů.

Pražané, kteří jsou aktivně zapojeni do komunitního života, jsou také často občansky aktivní i více spokojeni s politickým děním ve městě. Takzvaní aktivní spokojení jsou statisticky častěji organizátory akcí i účastníci komunitních akcí. Aktivní nespokojení, tzn. ti, co jsou sice občansky aktivní, ale se situací v Praze jsou spíše nespokojeni, chtějí častěji být členem komunity. Naopak neaktivní a nespokojení Pražané, společně s těmi, kteří mají neutrální postoje, jsou většinou v komunitním životě pasivní (→ Obr. 2.3.6).

Prostorově se aktivnější obyvatelé soustředí zejména do oblasti vnitřního města (→ Obr. 2.3.7). Vyšší je výskyt obyvatel, kteří sami akce pořádají, především v katastrálních územích Karlín, Žižkov a Vinohrady. To souvisí hlavně se strukturou místních obyvatel. Nezanedbatelná je ale také vyšší hustota výskytu aktivních Pražanů v oblastech velkých sídlišť, jako jsou Háje, Prosek nebo Stodůlky či Lhotka.

2.3.4 Typologie dle postojů ke komunitě

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

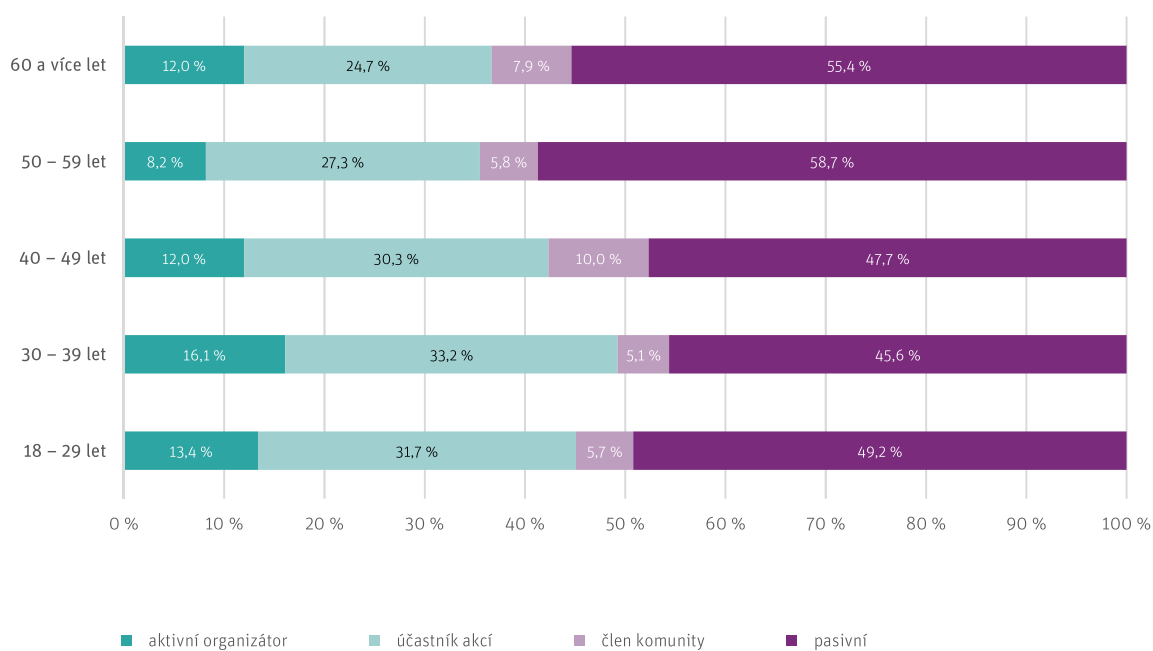

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Více než 40 % Pražanů má zájem zúčastnit se komunitních akcí. Necelá třetina (28 %) z nich se cítí být součástí místní komunity. Aktivní účast na komunitním životě je mezi Pražany celkově nižší. Lidé, kteří jsou více zapojeni do komunitního života v místě svého bydliště, jsou také s místem bydliště a jeho okolím spokojenější a jsou občansky aktivnější. Tito Pražané jsou také častěji spokojenější s děním ve městě či se chtějí alespoň aktivněji o toto dění zajímat. Aktivnější jsou v komunitním životě zejména Pražané ve středních letech, tj. ve věkové kategorii 30 až 49 let.

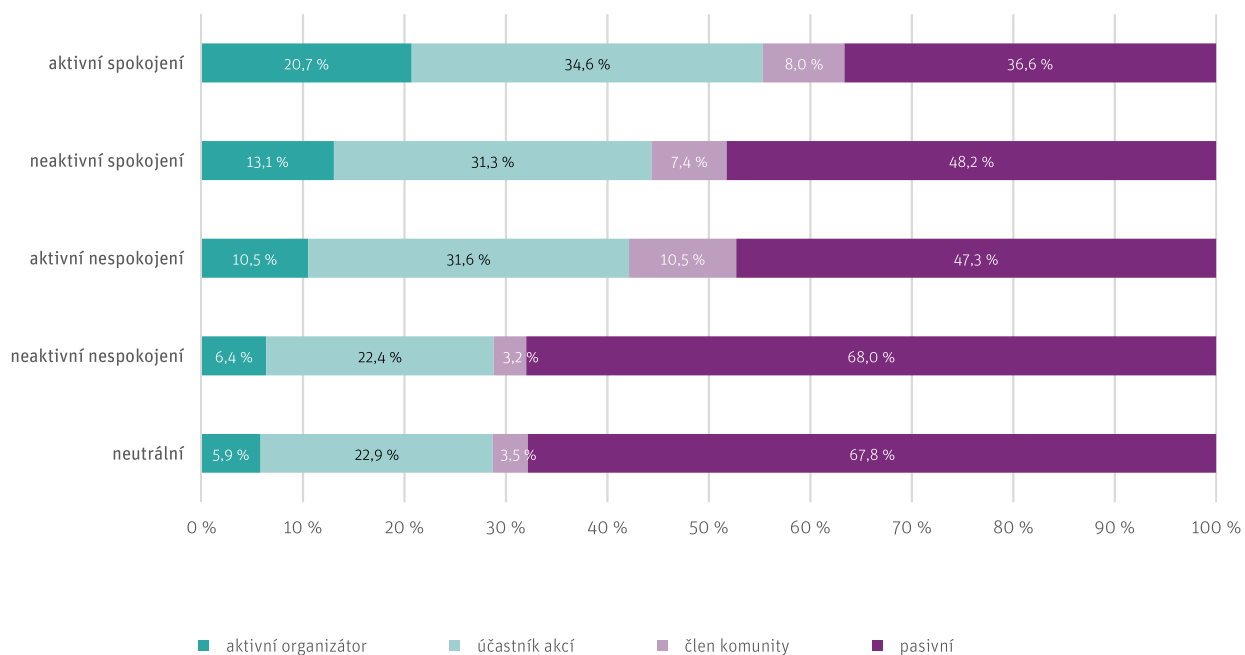
2.3.5 Typologie postojů ke komunitě podle věku

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

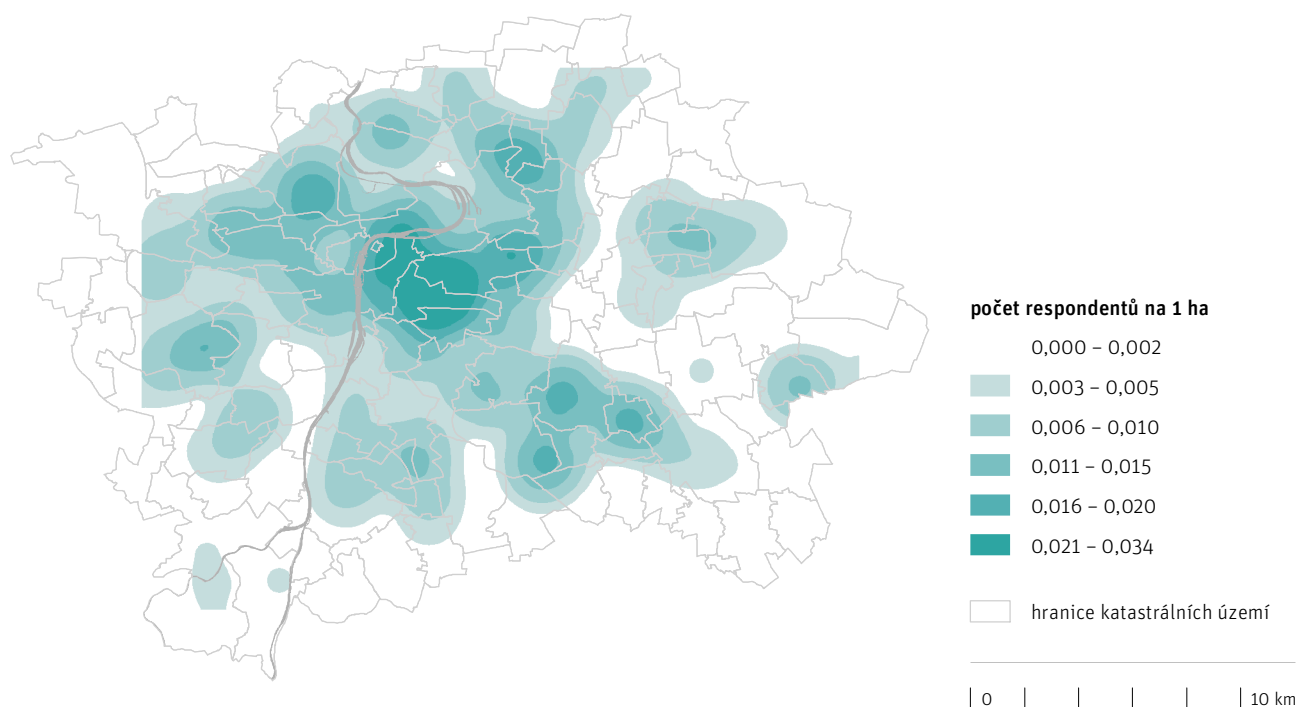
2.3.6 Typologie postojů ke komunitě podle občanské aktivity a spokojenosti

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.3.7 Prostorová distribuce respondentů, kteří se podílejí na organizaci komunitních akcí (n = 235)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.4 Život v lokalitě

Ke klíčovým otázkám kvality života a spokojenosti obyvatel patří uspokojivá dostupnost veřejné vybavenosti a dobrá dopravní obslužnost v lokalitě bydliště [IPR Praha, 2020f]. V tématu Život v lokalitě sledujeme spokojenost obyvatel s dostupností vybavenosti a okruh otázek týkajících se dopravy.

VEŘEJNÁ VYBAVENOST

Pražané jsou celkově spokojeni s vybaveností okolí svého bydliště, a to jak s dostupností služeb, tak míst pro rekreaci (→ Obr. 2.4.1). Největší podíly pozitivních hodnocení (dostupnost vyhovující) mají u obyvatel dostupnost parků a ploch k rekreaci (76,4 %), nákup běžného spotřebního zboží (76,1 %), dostupnost zdravotnických zařízení (66,6 %) a restauračních zařízení (66,5 %). **Nejméně jsou obyvatelé spokojeni s dostupností kulturních zařízení**, jak ukazuje největší podíl negativních odpovědí od obyvatel (18,7 % dostupnost nevyhovuje) a také nejhorší průměrné hodnocení (1,76) dostupnosti vybavenosti (průměry na škále 1 = vyhovující až 3 = nevyhovující). Relativně nižší spokojenost je s dostupností kulturně-komunitních center pro seniory a s kapacitou jeslí a dětských skupin (zde je ovšem velký podíl respondentů, kteří danou otázku nedokáží posoudit). Naopak

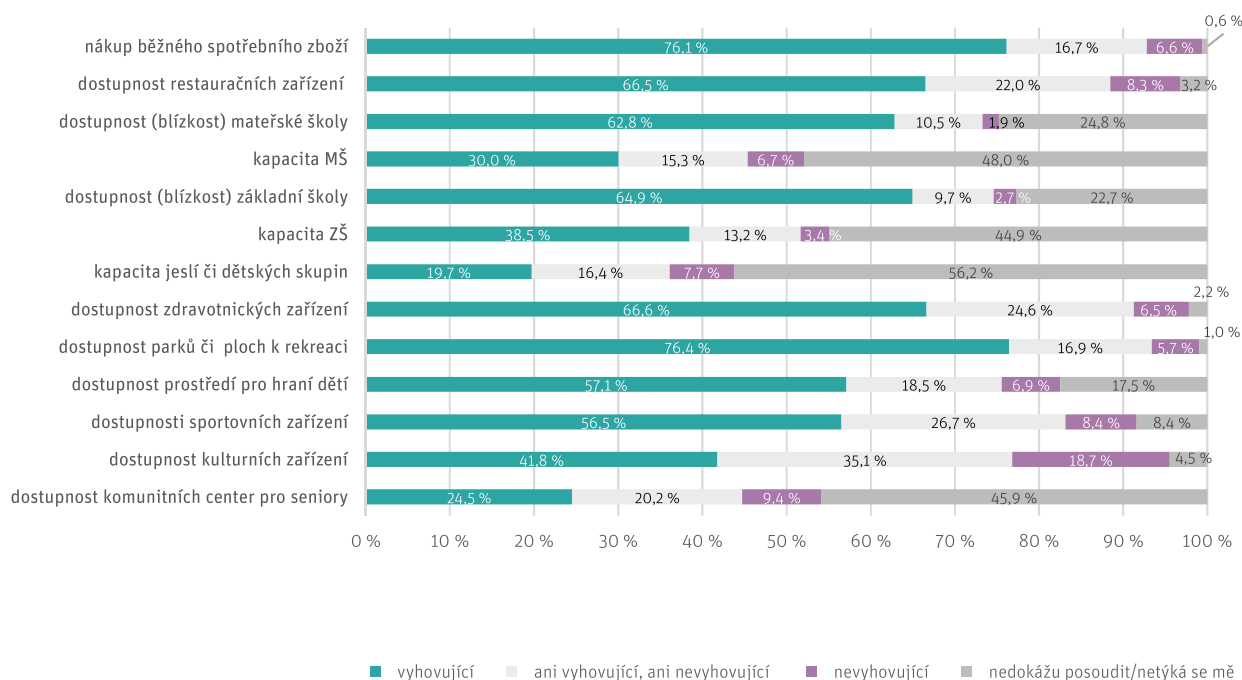
mezi nejlépe hodnocené se v průměrném hodnocení zařadila dostupnost (prostorová blízkost) mateřských a základních škol, však u těchto zařízení je dalším hlediskem dostupnosti kapacita, která má hodnocení výrazně horší, zejména u mateřských škol.

Ve srovnání s rokem 2017 se postoje obyvatel v hodnocení dostupnosti vybavenosti příliš nezměnily. Spokojenost s vybaveností lokalit v roce 2020 oproti roku 2017 převážně mírně poklesla, jak ukazují poklesy podílů pozitivních hodnocení o 5-10 %. Příčinou jsou patrně kritičtější postoje respondentů, nikoliv zhoršení dostupnosti vybavenosti. V roce 2017 měla nejlépe hodnocená dostupnost parků a ploch k rekreaci 81 % pozitivních hodnocení, zdravotnická zařízení 77 %, dostupnost restauračních zařízení a nákupu běžného spotřebního zboží 75 % a základní školy 74 %. Relativně nejhůře byla i v roce 2017 hodnocena dostupnost kulturních zařízení (54 % obyvatel ji označilo jako vyhovující).

V podrobnější analýze se dále zaměříme na spokojenost obyvatel podle pohlaví, věku a typu zástavby v lokalitě bydliště, kde bychom mohli očekávat odlišné postoje k dostupnosti vybavenosti. Významné rozdíly se však v šetření nepotvrzují. **Spokojenost s dostupností vybavenosti se příliš neliší podle pohlaví.** Muži a ženy se v hodnocení téměř shodují. Mírně se odlišují jen v pohledu na dostupnost mateřských a základních škol, kde muži vykazují větší podíly nerozhodného postoje

2.4.1 Jak hodnotíte vybavenost lokality, kde bydlíte, v následujících oblastech

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

(ani vyhovující, ani nevyhovující). Zásadní rozdíly nevidíme ani při srovnání hodnocení nejmladší věkové skupiny (18-29 let) a nejstarší věkové kategorie (60 a více let). Při pohledu na hodnocení všech věkových kategorií se ukazuje, že nejmladší věková kategorie je nejkritičtější. Podle věku respondentů je v některých oblastech vyšší podíl odpovědí „nedokážu posoudit/netýká se mě“. Typické je to pro hodnocení dostupnosti kapacit školské vybavenosti, která se týká jen respondentů s dětmi předškolního a školního věku. Všechny věkové kategorie se shodují na největších podílech negativního hodnocení dostupnosti kulturních zařízení.

Větší rozdíly v hodnocení dostupnosti vybavenosti jsme zaznamenali u obyvatel podle typu zástavby.

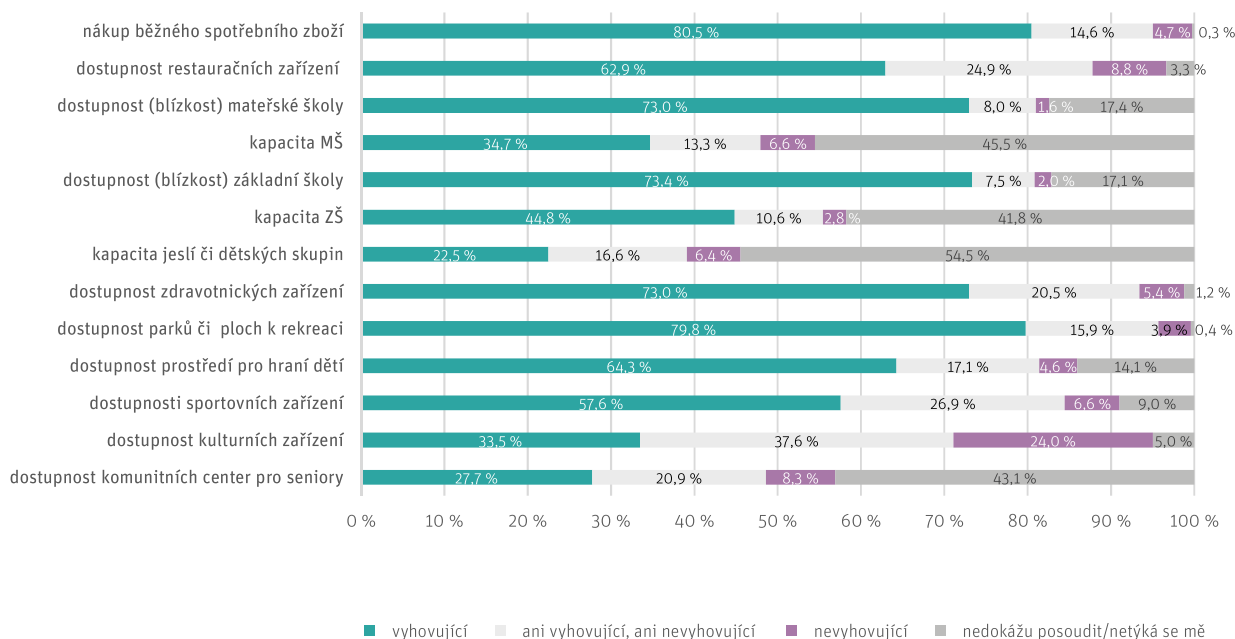
Ze srovnání odpovědí se ukazuje, že obyvatelé panelových domů (modernistické struktury zástavby) jsou více spokojeni s dostupností vybavenosti než obyvatelé činžovních domů (blokové zástavby) a zástavby rodinných domů a vil. Výjimkou jsou kulturní a restaurační zařízení, které vykazují největší podíl pozitivních hodnocení v zástavbě činžovních domů (→ Obr. 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4). To jen potvrzuje fakt, že výstavba sídlišť, zajišťovaná systémem tzv. komplexní bytové výstavby, důsledně dbala na dodržování standardů dostupnosti veřejné infrastruktury. Nutno ale dodat, že podle šetření Pražané z mnoha důvodů nepreferují život na sídlišťích, ale dávají přednost vyšší kvalitě bydlení, kterou pro ně představuje

bydlení v rodinných domech. Díky vyšší mobilitě fyzická dostupnost vybavenosti pro ně není rozhodující v preferenci místa k bydlení, nicméně dojíždění za základní vybaveností zbytečně zvyšuje dopravu ve městě.

Komerční vybavenost, reprezentovaná v šetření otázkami na nákup běžného spotřebního zboží a dostupnost restauračních zařízení (včetně barů a pivnic), vykazuje u obyvatel velkou míru spokojenosti. Pozitivně hodnotí dostupnost nákup tří čtvrtiny obyvatel, nejlépe obyvatelé na sídlišťích a dostupnost restaurací dvě třetiny obyvatel, nejlépe obyvatelé činžovních domů. Spokojenější jsou lidé s nákupem (6,6 % nevyhovuje), než s dostupností restauračních zařízení (8,3 % nevyhovuje). Muži mají méně vyhraněný postoj, tj. vyšší podíl odpovědí „ani vyhovující ani nevyhovující“ ohledně nákupu, v průměrném hodnocení se s ženami shodují. S nákupy jsou méně spokojeni starší obyvatelé, zejména ve věku 50-59 let (9,9 % nevyhovuje), s dostupností restaurací lidé ve věku 29-39 let (cca 10 % nevyhovuje), naopak nejlépe ji hodnotí obyvatelé ve věku 60 a více let. Podle typu zástavby je nejmenší spokojenost s komerční vybaveností v zástavbě rodinných domů a vil. V blokové zástavbě je stále dobrá nabídka restauračních zařízení. Nižší komfort nákupu běžného spotřebního zboží mimo sídliště potvrzuje úbytek menších obchodních zařízení, zejména obchodů v parterech domů, kterým se nedaří obstát v konkurenci velkých nákupních center. Obchodní jednotky na

2.4.2 Jak hodnotíte vybavenost lokality, kde bydlíte – typ zástavby panelový dům

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

sídlíštích, převážně supermarketů a hypermarketů obchodních řetězců, mají díky vyšší koncentraci obyvatel zajištěnu dostatečnou poptávku.

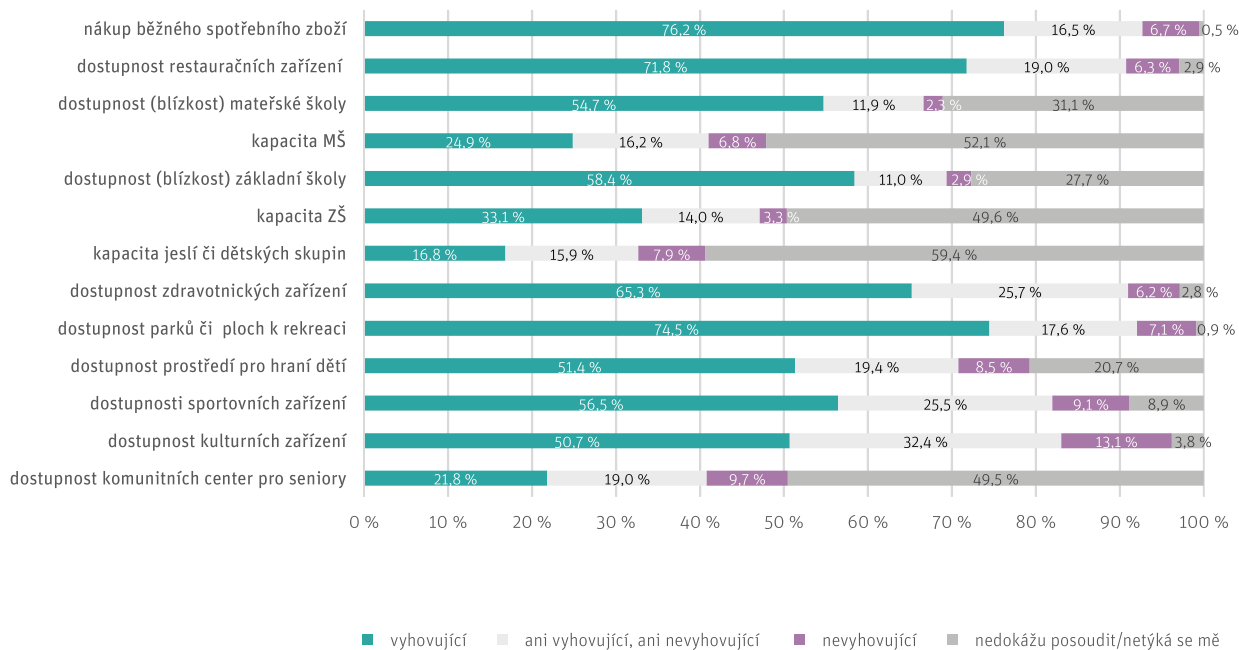
Občanská vybavenost je v tématu vybavenosti lokalit zastoupená nejširším okruhem otázek, s velkým rozptylem podílů pozitivních hodnocení (19,7-66,6 %). Odpovědi mužů a žen se téměř shodují. S dostupností mateřských a základních škol z hlediska blízkosti od místa bydliště jsou spokojené téměř dvě třetiny obyvatel. Co se týče kapacit škol, je ale spokojenost nižší, jak ukazují podíly pozitivních hodnocení. Nutné je zdůraznit, že téměř 50 % obyvatel se otázky kapacit škol netýkají, nedokážou proto dostupnost kapacit posoudit. To ale nutně nemusí znamenat negativní hodnocení tohoto segmentu vybavenosti. V poměrech spokojených a nespokojených s kapacitou škol výrazně převyšují podíly spokojených (u MŠ 30 % ku 6,7 %, u ZŠ 38,5 % ku 3,4 %). Nejmenší spokojenost se školskou vybaveností je logicky u obyvatel ve věku 18-39 let, z toho největší podíl negativních odpovědí má věková kategorie 30-39 let na kapacitu mateřských škol (10 % nevyhovuje), neboť právě oni mají děti v předškolním věku a řeší jejich umístění do MŠ. Dostupnost mateřských i základních škol je dle šetření pro obyvatele nejlepší na sídlíštích a nejhorší v zástavbě rodinných domů a vil. Jak ukazuje prostorová distribuce respondentů považujících vybavenost lokality z hlediska kapacity mateřských škol za nevyhovující (→ Obr. 2.4.5),

nespokojeni jsou i obyvatelé blokové zástavby, zejména v centrální oblasti města (Holešovice, Karlín, západní část Žižkova, Nové město atd.). Koncentraci nespokojených obyvatel s kapacitou MŠ vidíme také v územích s rozvojem obytné zástavby (sídlíště Barrandov a Pražská čtvrť, Komorsko v jižní části Modřan, Milíčovský háj aj.).

Zdravotnická zařízení jsou dobře dostupná pro dvě třetiny obyvatel, nejméně spokojeni jsou obyvatelé v zástavbě rodinných domů a vil. Nejvíce pozitivních odpovědí vykazují obyvatelé ve věku 40-49 let a na sídlíštích, kde polikliniky postavené v rámci komplexní bytové výstavby stále slouží svému účelu a zajišťují tak standardní dostupnost zdravotní péče. Dostupnost kulturních zařízení vyhovuje méně než polovině obyvatel (41,8 % vyhovuje), nespokojená je však jen méně než pětina obyvatel (18,7 % nevyhovuje), zejména obyvatelé ve věku 18-29 let (21,3 % nevyhovuje). Více než třetina obyvatel má nerozhodný postoj v hodnocení (35 % ani vyhovující ani nevyhovující), nejspíš fyzická blízkost kulturních zařízení pro ně nehraje žádnou roli. Nespokojenější jsou obyvatelé činžovních domů, čímž se potvrzuje koncentrace kulturních zařízení v rámci kompaktního města, na sídlíštích tato vybavenost často nebyla zrealizována. Dostupnost kulturně-komunitních center pro seniory (24,5 % vyhovující) a dostupnost kapacit jeslí a dětských skupin (19,57 % vyhovující) mají v hodnocení vybavenosti lokalit nejnižší

2.4.3 Jak hodnotíte vybavenost lokality, kde bydlíte – typ zástavby činžovní dům

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

podíly pozitivních odpovědí, což odpovídá malé četnosti těchto zařízení v lokalitách. Většina Jeslí byla po roce 1990 kvůli nízké poptávce jako nepotřebná zařízení zrušena. Kapacita dětských skupin je velmi nízká, podobně tak počet kulturně- komunitní center pro seniory, který se zvyšuje s rostoucím podílem starších obyvatel. Nejmenší spokojenost je opět u obyvatel v zástavbě rodinných domů. Nejhůře hodnotí dostupnost kulturně-komunitních center i jeslí lidé ve věku 18-29 let, kteří nejvíce postrádají dostatečnou kapacitu jeslí a dětských skupin a patrně mají pocit, že stejně nedostupná jsou i kulturně-komunitní centra pro seniory, naopak nejvíce pozitivních odpovědí je od obyvatel ve věku 60 a více let.

Rekreační vybavenost hodnotí obyvatelé v šetření vesměs pozitivně. Pražané jsou v této oblasti vesměs spokojeni. S dostupností parků či jiných přírodních ploch k rekreaci jsou spokojené tři čtvrtiny obyvatel, především starší obyvatelé oceňují velkou nabídku míst pro aktivní pohyb formovou procházek. Nejvyšší podíl negativních hodnocení je u věkové kategorie 18-29 let (8,1 % nevyhovuje), kteří mají nejspíš vyšší nároky na rekreační aktivity a postrádají tak např. dráhy pro in-line bruslení, cyklostezky, veřejná hřiště apod. Nejméně spokojeni s dostupností parků jsou obyvatelé v činžovní zástavbě (7,1 % nevyhovuje), neboť v blokové zástavbě nejsou vždy parky a přírodní plochy pro všechny obyvatele v ideální docházkové vzdálenosti. Dostupnost prostředí, kde si mohou

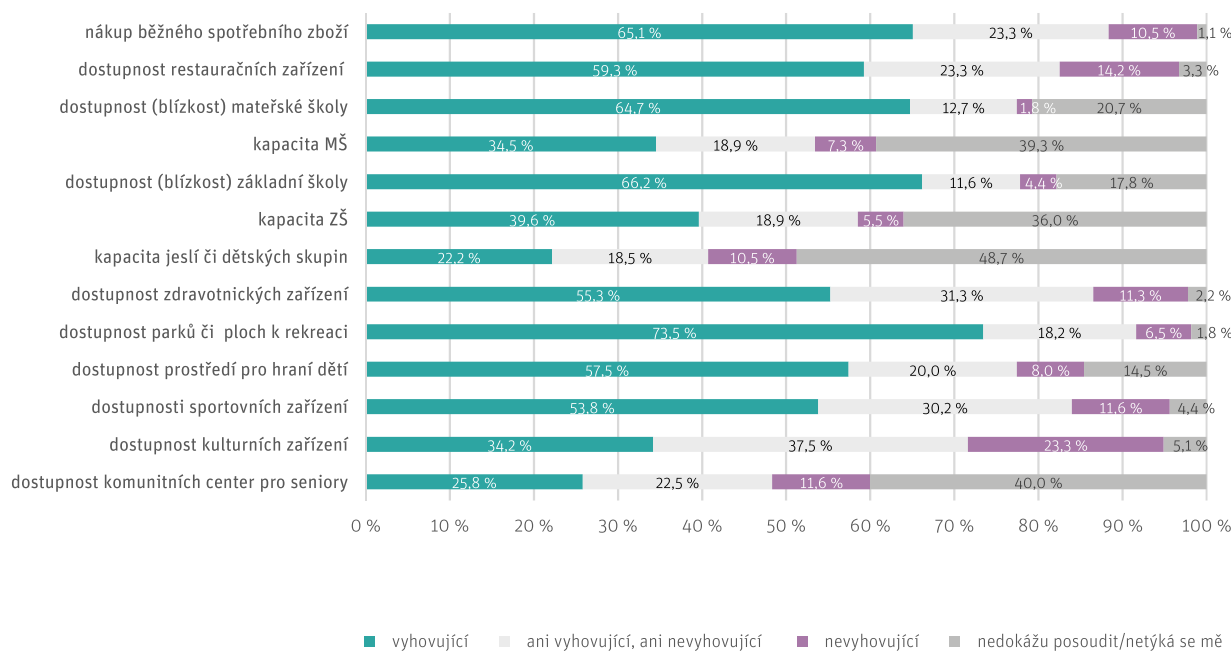
hrát děti, pozitivně hodnotí cca polovina obyvatel (57,1 % vyhovuje), nejlépe obyvatelé sídlišť, podobně tak vidí obyvatelé dostupnost sportovních zařízení (56,5 % vyhovuje). Další cca čtvrtina obyvatel má ohledně dostupnosti sportovních zařízení neurčitou odpověď „ani vyhovující, ani nevyhovující“, což může ale také znamenat, že nemají v této oblasti dostatek informací, protože daná zařízení nemusí využívat. Nejméně spokojená je zde věková kategorie 50-59 let a obyvatelé zástavby rodinných domů a vil.

DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST LOKALITY

Dopravní obslužnost v lokalitě bydliště většinou Pražanů vyhovuje, vyjma parkování. Dostupnost veřejnou dopravou hodnotí pozitivně (odpovědi velmi vyhovující a spíše vyhovující) 93 % obyvatel, dostupnost do centra 90 % obyvatel a dostupnost na kole 60 % obyvatel. Méně spokojeni jsou obyvatelé s dostupností parkování, která je nevyhovující (odpovědi spíše nevyhovující a nevyhovující) pro 36 % obyvatel (→ Obr. 2.4.6). **Ve srovnání s rokem 2017 se spokojenost obyvatel s dopravní obslužností v roce 2020 mírně zvýšila, jak ukazuje nárůst pozitivních hodnocení v roce 2020 o 4-6 %.** Ke zlepšení patrně přispělo i rozšíření parkovacích zón pro rezidenty. V roce 2017 hodnotilo dostupnost veřejnou dopravou pozitivně (odpovědi velmi vyhovující a spíše

2.4.4 Jak hodnotíte vybavenost lokality, kde bydlíte – typ zástavby rodinný dům či vila

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

vyhovující) 88 % obyvatel a dostupnost do centra 86 % obyvatel, dostupnost parkování byla nevyhovující (odpovědi spíše nevyhovující a nevyhovující) pro 42 % obyvatel.

Ženy a muži se v hodnocení dopravní obslužnosti v lokalitě odlišují jen nepatrně. Ženy o něco lépe hodnotí dostupnost do centra i veřejnou dopravu, kterou patrně více využívají, jak napovídá větší podíl odpovědí „nedokážu posoudit / netýká se mě“ ohledně dostupnosti parkování. Ani podle věku se odpovědi respondentů příliš neliší. Podle podílů negativních odpovědí jsou o něco méně spokojeni obyvatelé ve věku 18-29 let s dostupností do centra, možná právě proto, že jsou častěji konfrontováni s horší dostupností centra v nočních hodinách. Méně spokojená je také věková kategorie 60 a více let, a to s dostupností veřejnou dopravou, neboť ji nejspíš více využívá. Menší je také spokojenost s obslužností veřejnou dopravou u obyvatel zástavby rodinných domů a vil, kde ale četnost spojuj veřejné dopravy odpovídá nižší poptávce z důvodu nízké hustoty obyvatel. Spokojenost s parkováním je nejnižší u obyvatel ve věku 50-59 let, u obyvatel na sídlišťích a v zástavbě činžovních domů (→ Obr. 2.4.7). To jen dokresluje fakt, že nárůst počtu aut (trend více aut v rodinách) naráží na hraniční kapacitu parkovacích míst. Na otázku dostupnosti na kole pozitivně odpověděly (velmi vyhovuje, spíše vyhovuje) téměř dvě třetiny obyvatel, nejlépe ji hodnotí obyvatelé rodinných domů a vil, což odpovídá charakteru zástavby.

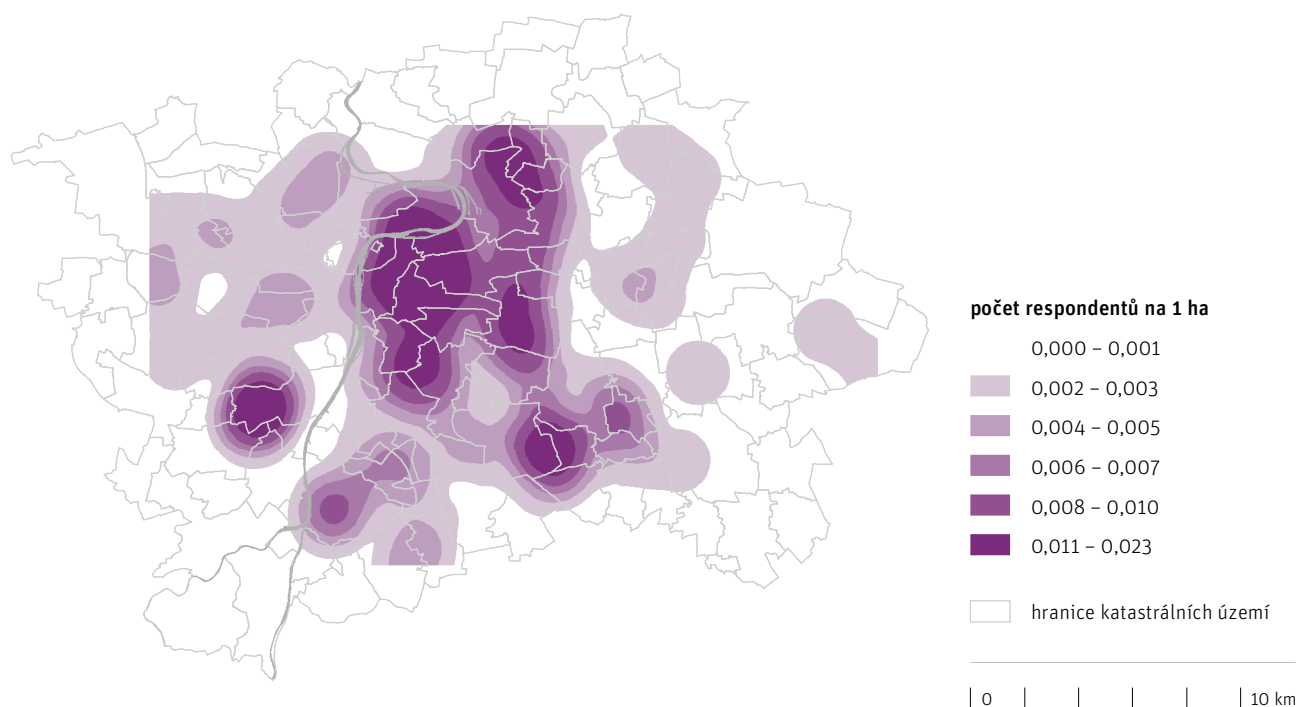
Nejmenší spokojenost s dostupností lokality na kole je opět u obyvatel ve věku 50-59 let, kteří by nejspíš uvítali více bezpečných cyklotras.

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Pražané vesměs pozitivně hodnotí fyzickou blízkost vybavenosti a rekreace v lokalitě bydliště. Menší spokojenost je s kapacitou jeslí či dětských skupin a mateřských škol, také s dostupností kulturně-komunitních center pro seniory. Nejvyšší podíl negativních odpovědí je v šetření u hodnocení dostupnosti kulturních zařízení, nespokojená je však jen méně než pětina obyvatel. Téměř všem obyvatelům vyhovuje dostupnost lokality veřejnou dopravou a dostupnost do centra. Pro více než třetinu obyvatel je ale problematická dostupnost parkování, která se dle šetření v roce 2020 oproti roku 2017 mírně zlepšila, patrně zavedením parkovacích zón pro rezidenty. Horší dostupnost vybavenosti i dopravní obslužnosti veřejnou dopravou v zástavbě rodinných domů či vil odpovídá standardům dostupnosti, neboť nízká hustota obyvatel negeneruje dostatečnou poptávku.

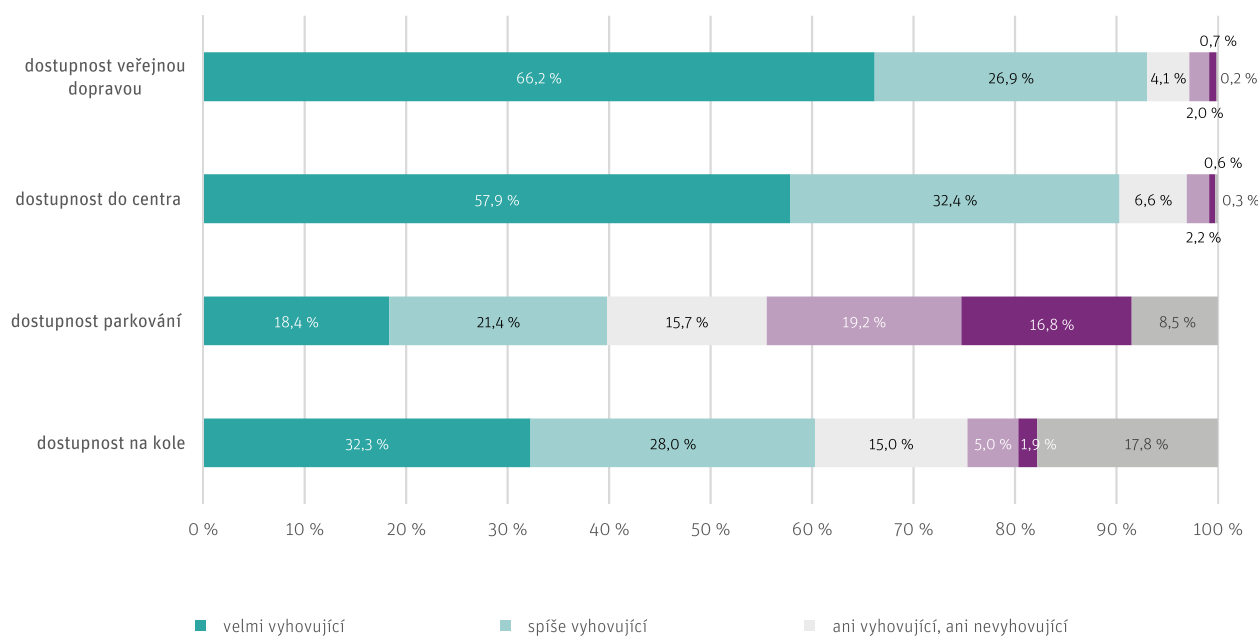
2.4.5 Prostorová distribuce respondentů považujících vybavenost lokality z hlediska kapacity mateřských škol za nevyhovující (n = 127)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

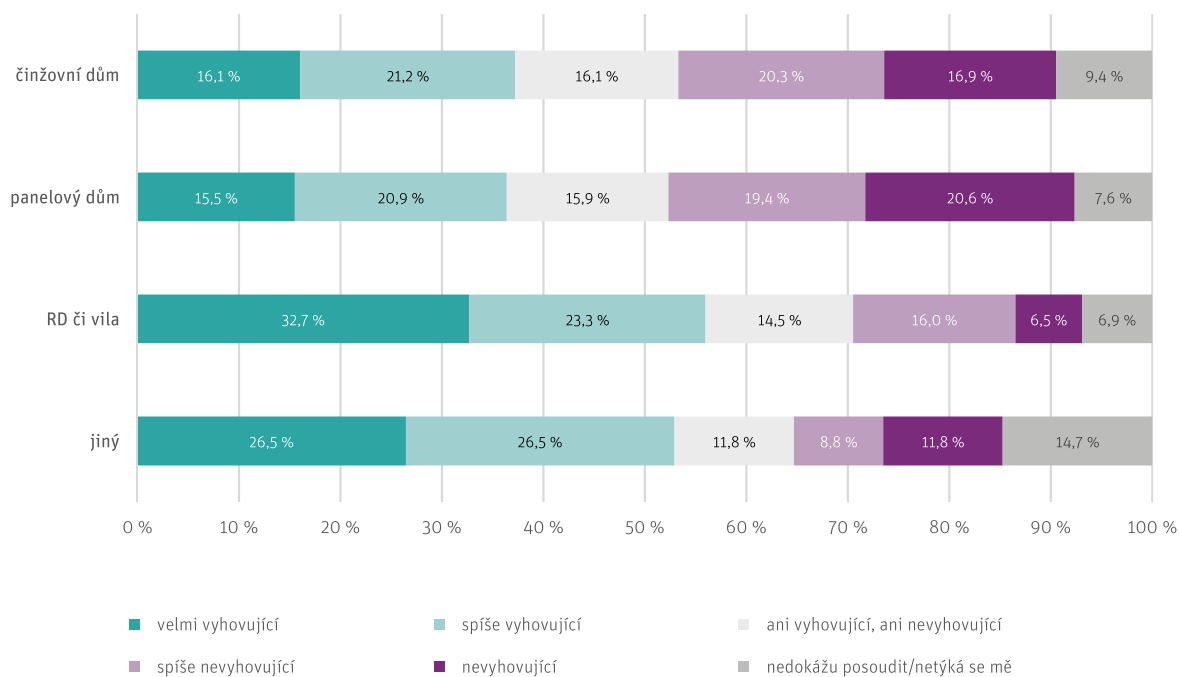
2.4.6 Jak hodnotíte lokalitu, kde bydlíte, v následujících oblastech týkajících se dopravy

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.4.7 Jak hodnotíte dostupnost parkování v lokalitě, kde bydlíte - podle typu zástavby

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.5 Stabilita bydlení

Pro plánování města, nastavení bytové politiky, ale i sledování demografických trendů je důležité znát stabilitu bydlení obyvatel, tady frekvenci stěhování. Faktory, které ovlivňují stěhování lidí. Důležité je také vědět, jaká jsou ideální místa, kde by lidé chtěli bydlet.

STĚHOVÁNÍ OBYVATEL

Je obecně známým faktem, že Pražané mají nízkou rezidenční mobilitu a často se nestěhují [Brabec, 2019]. Zvláště to platí pro osoby s českým státním občanstvím. Cizinci v Praze dlouhodobě tvoří kolem 40 % všech migračních pohybů, přestože jejich podíl na celé populaci je kolem 16 %. **Více než 65 % dotazovaných uvedlo, že se posledních pět let nestěhovali ani jednou, 18 % jedenkrát a pouze 6 % více než dvakrát** (→ Obr. 2.5.1). Oproti roku 2017 jde o mírné zvýšení rezidenční mobility, kdy se během posledních let ani jednou nepřestěhovalo na 69 % respondentů. Počet stěhování je rozdílný především podle věku, lidé ve věkové kategorii 18 až 29 se stěhovali nejčastěji, 54 % z nich se v posledních letech alespoň 1 přestěhovalo (11 % více než dvakrát, 18,3 % dvakrát a 24,6 % jedenkrát). U obyvatel starších 60 a více let je pak podíl lidí, kteří se v poslední době přestěhovali, 19,5 % (2,8 % více než dvakrát, 4,5 % dvakrát a 11,2 % jedenkrát). Jde o obecný fakt, kdy mladší lidé nejsou tolik usazení a snadněji mění svá bydliště.

Můžeme předpokládat, že změny bydliště u mladých lidí souvisejí s velikostí domácnosti (spolubydlení s přáteli, bydlení v páru, založení rodiny) i s jejich ekonomickou situací (studium, první zaměstnání, postup na lépe placené pozice). Více než polovina lidí žijících v nájemním bydlení se za posledních 5 let stěhovala, u lidí s vlastním a družstevním bydlením byla mobilita daleko nižší (→ Obr. 2.5.2). Více se stěhují lidé žijící v činžovním domě (41 % v posledních 5 letech), oproti domům rodinným (28,7 %) či panelovým (27,7 %). Podle ekonomické situace domácnosti je patrné, že více se stěhují lidé s výrazně nízkými a vysokými příjmy (platilo to především v šetření v roce 2017), zatímco lidé s průměrnými příjmy se stěhují méně. Zatímco u osob nízkými příjmy (do 30 tis. Kč na domácnost měsíčně) jde spíše o vynucené stěhování, z důvodu nemožnosti získat vlastní bydlení, u bohatých osob (s příjmy domácností nad 100 Kč měsíčně) jde o svobodnou volbu stěhování. Platí tedy, že se **více stěhují lidé mladší, vzdělanější, žijící v nájmu a činžovním domě a ti, kteří mají podprůměrné či naopak nadprůměrné příjmy.**

Není naopak patrná souvislost mezi frekvencí stěhování a spokojeností s bydlením či s životem v Praze obecně. Celkově se lidé stěhují spíše z objektivních příčin vyvolaných změnami v osobním životě než samotnou nespokojeností s bydlením či nutností se stěhovat.

Jako důvod stěhování v posledních 5 letech udávají lidé nejčastěji rodinné či osobní důvody, a to více než v polovině případů (24,3 % následování partnera, 20,9 % odchod od rodičů, 10,4 % za studiem) (→ Obr. 2.5.3). Nejvíce, 24,3 %

respondentů, se pak stěhovalo kvůli nespokojenosti se starým bydlištěm, 22,7 % kvůli nemožnosti přetrvávat v předchozím bydlišti. Jde o relativně významný růst oproti roku 2017, kdy tyto důvody uvedlo 34 % respondentů. Posílily také důvody jako stěhování za zaměstnáním (z 8 % na 15,1 %) nebo studiem (5 % na 10,4 %) a zhoršení (6 % na 7,8 %) či zlepšení (5 % na 10 %) ekonomické situace. Naopak mírně poklesl význam důvodu získání nové nemovitosti (ze 16 % na 13 %). Respondenti v roce 2020 také celkově uváděli více důvodů, proč se stěhují.

Nedobrovolné stěhování z předchozího bydliště je typické především pro osoby v nájemním bydlení (stejně jako nespokojenost s předchozím bydlištěm) a osoby s nižšími příjmy. Získání nové nemovitosti je nejčastěji typické pro lidi ve věkové kategorii 30–39 let, odchod od rodičů pro osoby 18–29 let, zhoršení finanční situace je pak častějším důvodem stěhování pro lidi nad 60 let. Dle vzdělání je získání nové nemovitosti nejtypičtější pro lidi s vysokoškolským vzděláním stejně jako stěhování se kvůli zaměstnání.

V příštích 5 letech se plánuje přestěhovat 40,8 % lidí (z toho 15,2 % určitě a 25,6 % spíše), naopak 59,2 % lidí takové plány nemá (→ Obr. 2.5.4). Oproti roku 2017 je patrný růst vnímání rezidenční mobility, kdy se plánovalo přestěhovat na 35 % lidí (z toho 15 % určitě a 20 % spíše). **Plány na budoucí stěhování jsou silně ovlivněny především věkem, kdy ve větší míře mladší lidé oproti lidem starším uvádějí, že plánují změnit bydliště.** Mladí lidé ve věku 18–29 let (65,7 %) ještě velmi často nemají vlastní bydlení a zároveň očekávají v životě nejružnější změny (dokončení studia, hledání zaměstnání, zakládání rodiny apod.) Ve věku nad 60 let uvažuje o stěhování 20 % lidí. Je tedy jisté, že starší lidé, kteří mají často již vlastní bydlení a stabilní příjem i rodinnou situaci, jsou nejvíce stabilní, co se stěhování týče. Plány na budoucí stěhování nejsou příliš ovlivněny vzděláním či průměrným příjmem. Naopak více plánují změnit bydliště lidé žijící v nájmu či lidé méně spokojeni se svým bydlištěm.

IDEÁLNÍ BYDLENÍ

Se stěhováním obecně souvisí faktor, zda lidé současně bydliště považují za ideální. **Svoje současné bydliště považuje za ideální místo, kde by chtěli bydlet, 46,6 % obyvatel Prahy** (→ Obr. 2.5.5). Jiné místo v Praze vidí jako ideální 19,2 % Pražanů. Z toho vyplývá, že Praha je ideálním místem pro život pouze pro 65,8 % jejich obyvatel. Oproti roku 2017 jde o pokles z 74 % (57 % uvedlo jako ideální místo, tam kde právě bydlím). U výběru ideálního místa byl významně vzrostla obliba Středočeského kraje (z 10 % na 14 %), 80 % respondentů uvedlo, že by nadále dojížděli do Prahy za zaměstnáním či studiem, což může být důsledek pandemických opatření spojených s nemocí covid-19 (omezení pohybu), kdy vzrostla obliba vlastních rodinných domů se zahradou. Z těch, kteří považují své současné bydlení za ideální, se určitě plánuje v příštích 5 letech přestěhovat 21,5 %, zatímco 78,5 % to určitě neplánuje.

Vnímání současného bydlení jako ideálního roste podle věku respondentů. U nejmladší věkové kategorie 18 až 29 let je to 30,9 %, u lidí starších let 60 let jde o 62,9 %. I když nejmladší věková kategorie hodnotí své bydliště jako nejméně ideální, 27,6 % osob v tomto věku vidí naopak jako ideální bydliště jinde v Praze. Mladší věkové kategorie také více vnímají zahraničí jako ideální místo k bydlení, ale možná překvapivě i statisticky významně více i bydlení ve Středočeském kraji (18,1 %). Významněji více pozitivně hodnotí své současné místo bydliště lidé, kteří bydlí v rodinných domech (54,2 %). Z dat nevyplývá, že by hodnocení stávajícího místa bydliště bylo výrazně spojeno s měsíčním příjmem domácnosti. Významným diferenciacním faktorem je právní forma bydlení.

Lidé žijící v nájmu považují své současné bydlení za ideální jen ve 35,3 %, zatímco osoby ve vlastním bydlení v 57 % a v případně družstevního bydlení to je 49 %. Významnou roli zde hraje i to, do jaké míry jsou lidé spokojeni s vybaveností lokality, spokojení lidé mají vyšší tendenci označovat své současné místo bydliště za svůj ideál.

Jednoznačně ideálním typem zástavby je samostatně stojící rodinný dům (→ Obr. 2.5.6). Celkově tento typ bydlení preferuje více než 50 % Pražanů a jde o jediný typ zástavby, kde je vyšší preference bydlení, než jaké je celkové reálné zastoupení. Naopak neméně lidé preferují bydlení v panelovém domě. Preference rodinných domů je patrná napříč celým

věkovým spektrem. Bydlení v činžovním domě relativně více preferují mladší lidé ve věku 18 až 29 let či lidé, kteří primárně jezdí MHD. V rodinném domě by pak raději bydleli lidé se středními příjmy a lidé jezdící hlavně automobilem.

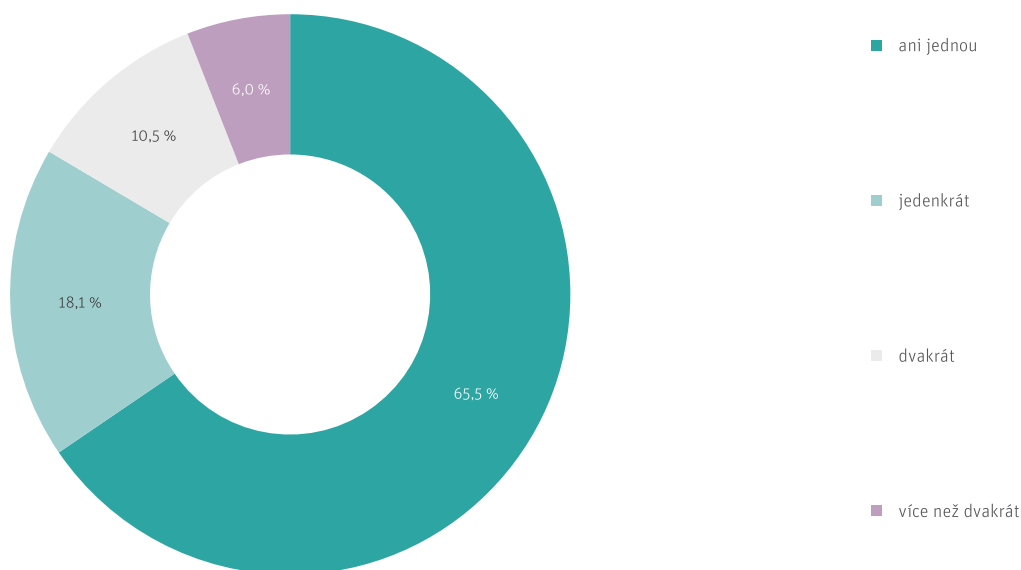
Kromě typu zástavby byli respondenti dotazováni také na umístění preferovaného bydliště. Je patrné, že lidé nejvíce (40,3 %) preferují bydlení na okraji města (→ Obr. 2.5.7). Naopak jen velmi málo obyvatel (4 %) uvedlo, že by nejraději žilo v úplném centru Prahy. Společně s preferencí rodinného domu je proto patrné, že lidé nemusí mít celkově bydlení ve městě tolik v oblibě, rádi vyhledávají klidnější místa, která mohou být vzdálená od rušného města. Oproti roku 2017 se navíc tato preference ještě zvýšila, kdy širší centrum města uvedlo jako místo bydlení na 30,1 % a samotou 5,6 % respondentů. Nicméně je nutné říci, že jde o otázku na ideální typ bydlení, který abstrahuje od reálných možností, jako je příjem dotazovaného.

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Podkapitola hodnotila frekvenci a důvody stěhování a ideální místo k bydlení. Více než 65 % dotazovaných uvedlo, že se posledních pět let nestěhovalo ani jednou, 18 % jedenkrát a pouze 6 % více než dvakrát. Celkově platí, že více se

2.5.1 Kolikrát jste se přestěhoval/a v posledních 5 letech?

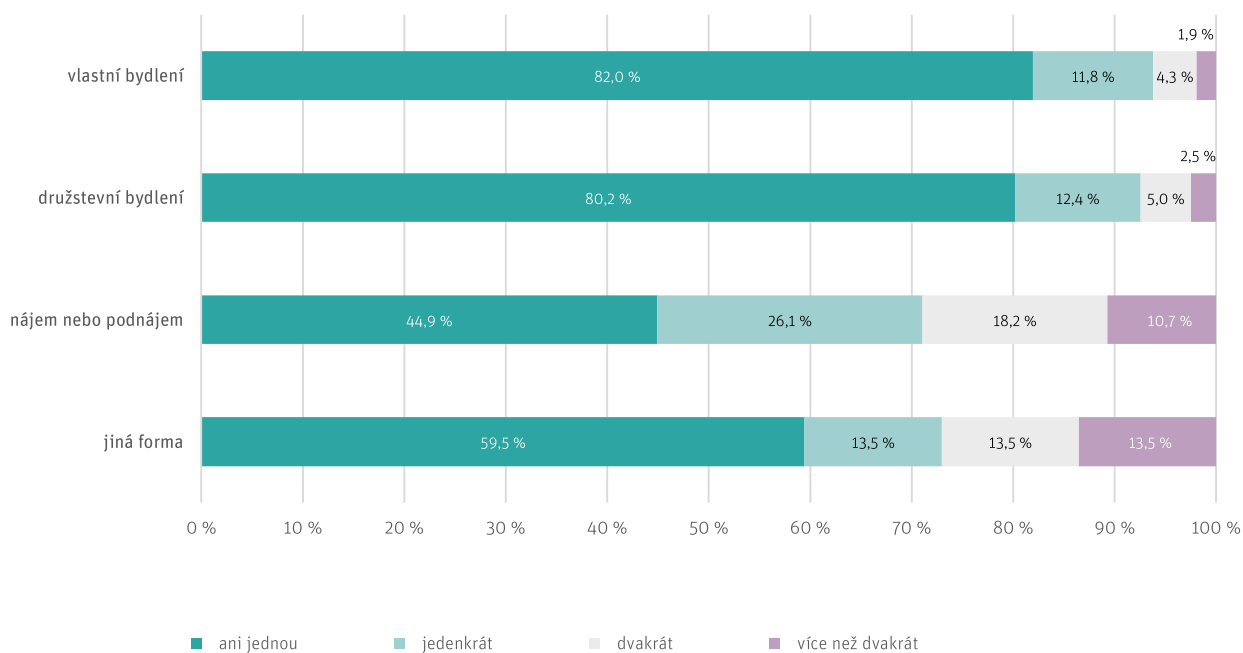
IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

stěhují lidé mladší, vzdělanější, žijící v nájmu a činžovním domě a ti, kteří mají podprůměrné či naopak nadprůměrné příjmy. Není patrná souvislost mezi frekvencí stěhování a spokojeností s bydlením či s životem v Praze obecně. Celkově se lidé stěhují spíše z objektivních příčin vyvolaných změnami v osobním životě než samotnou nespokojeností s bydlením či nutností se stěhovat. Celkem 46,6 % obyvatel Prahy považuje svoje současné bydliště za ideální místo, kde by chtěli bydlet. Jako ideální typ zástavby byl respondenty nejčastěji uveden samostatně stojící rodinný dům. Celkově tento typ bydlení preferuje více než 50 % Pražanů a jde o jediný typ zástavby, kde je vyšší preference bydlení, než jaké je celkové reálné zastoupení.

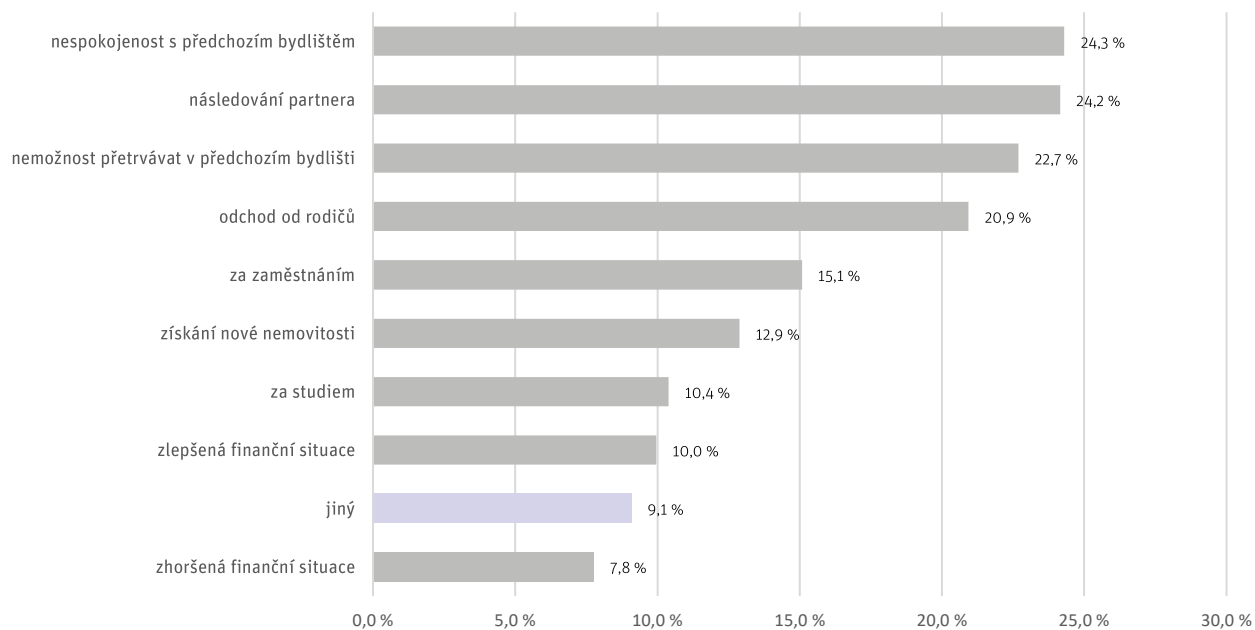
2.5.2 Kolikrát jste se přestěhoval/a v posledních 5 letech – podle právní formy bydlení

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

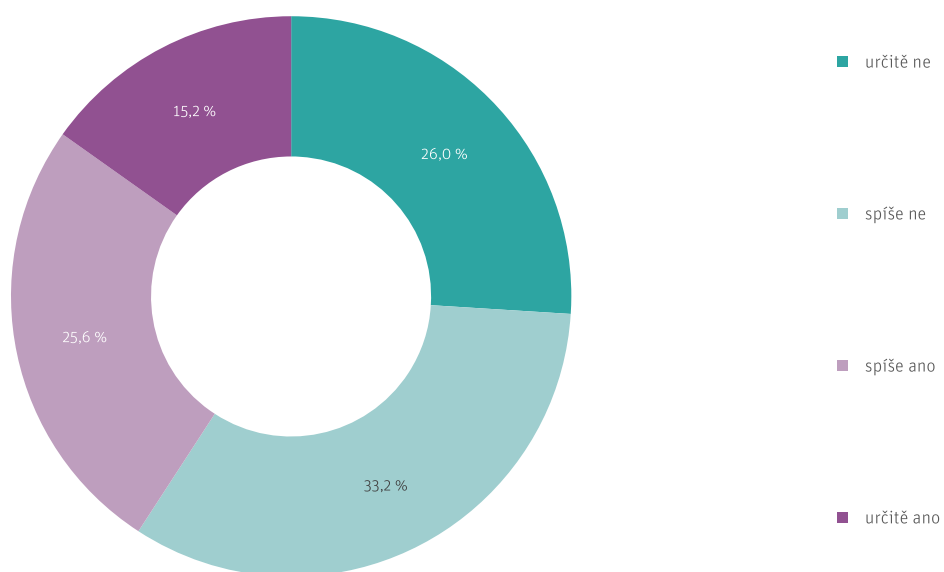
2.5.3 Z jakých důvodů jste se přestěhoval/a? Odpovídejte podle Vašeho posledního stěhování

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

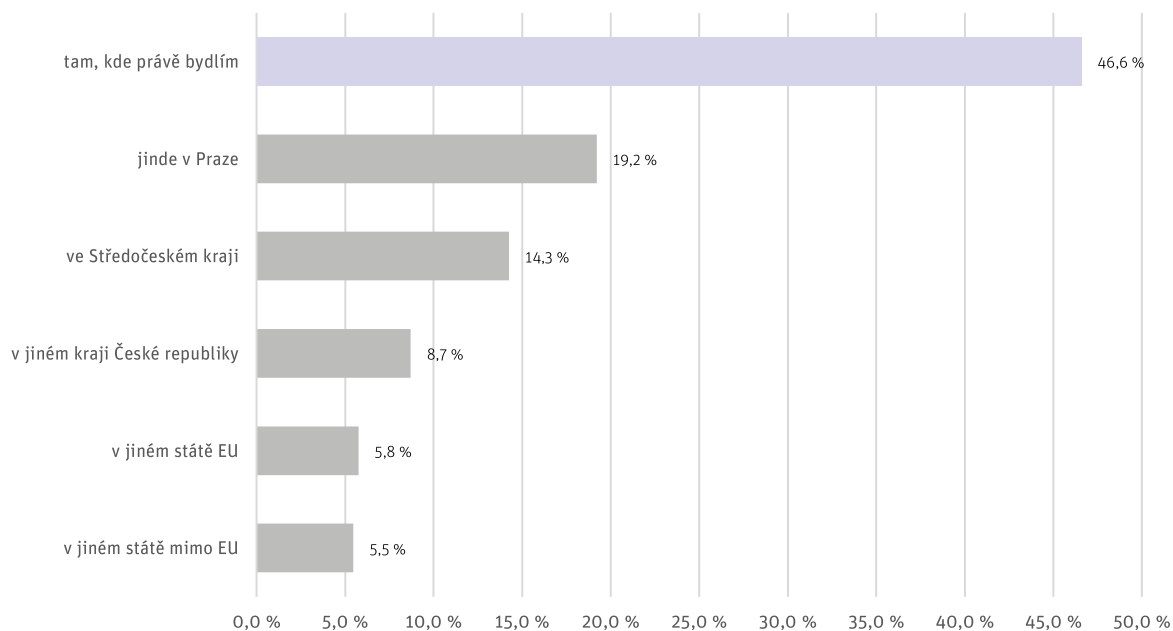
2.5.4 Plánujete se v horizontu příštích 5 let stěhovat?

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

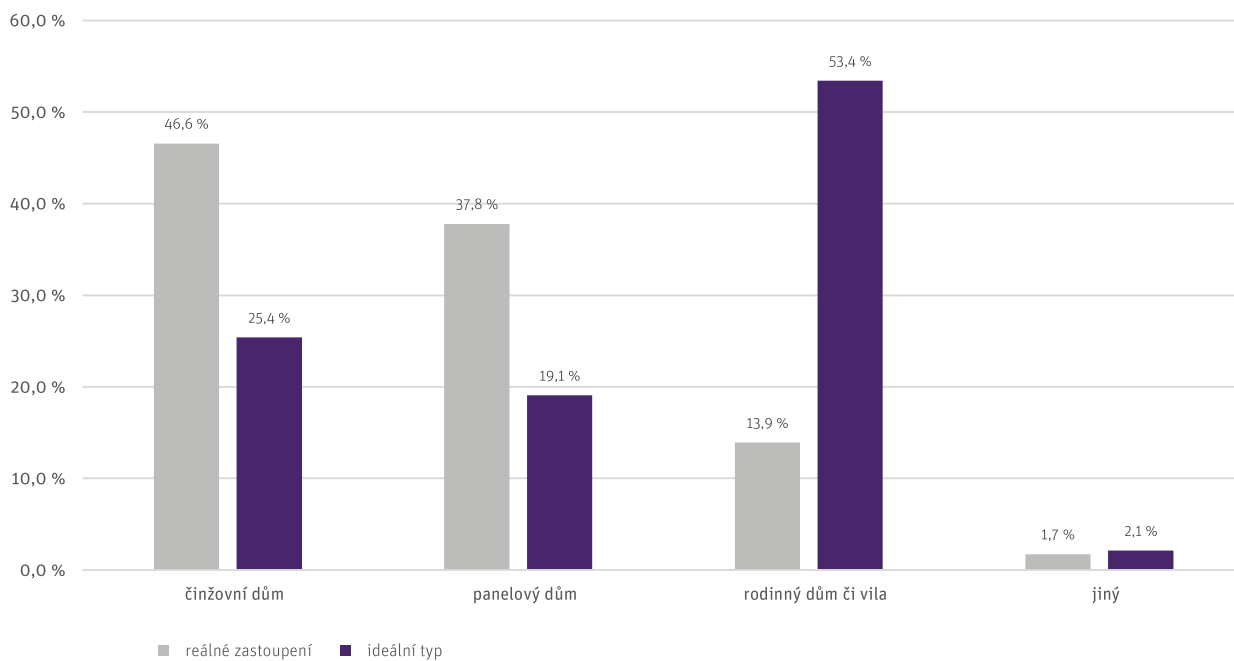
2.5.5 Jaké je vaše ideální místo, kde byste chtěl/a bydlet?

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

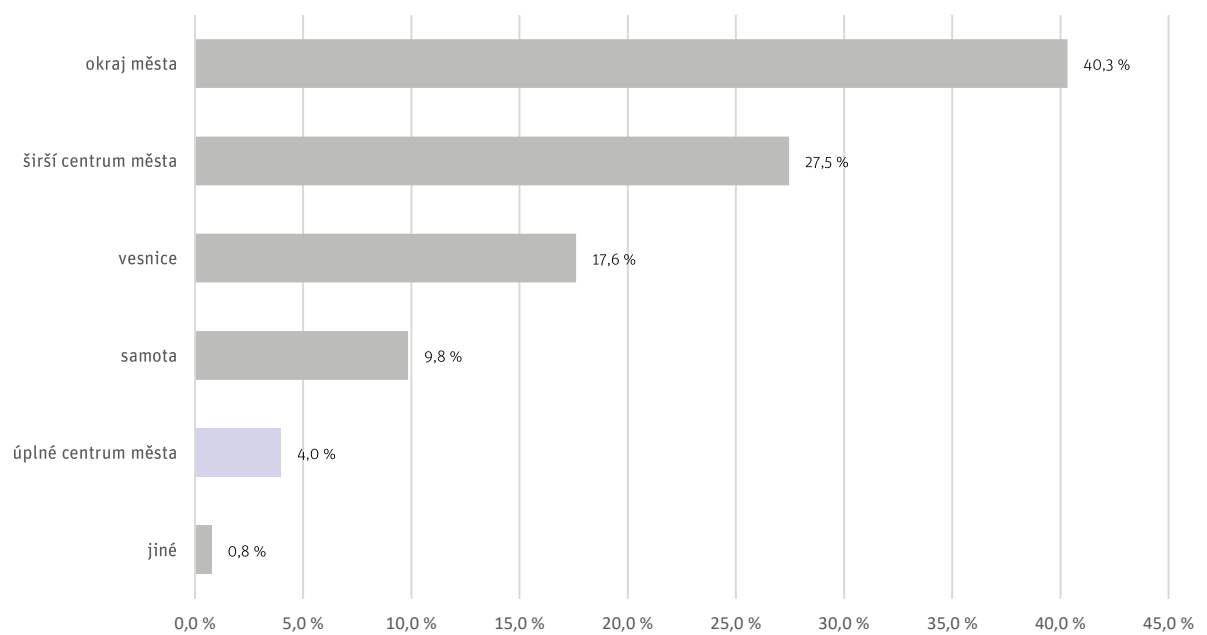
2.5.6 Ideální a reálné zastoupení typu zástavby bydlení

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.5.7 Kde byste nejrady bydlel/a?

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.6 Volnočasové aktivity

Volný čas představuje čas lidí trávený mimo své každodenní povinnosti, jako je např. práce, škola či starost o rodinu. Je to čas individuální, který vede k uspokojování osobních potřeb jedinců. Kvalita, druh a náplň trávení volného času jednotlivců se však odráží na celkovém fungování společnosti a kvalitě mezilidských vztahů. Snahou každé vyspělé společnosti je tak nabídnout svým občanům možnosti kvalitního a smysluplného trávení volného času [Dufková a kol., 2008]. V dotazníkovém šetření byly zkoumány hlavně typy, frekvence a místo realizace volnočasových aktivit Pražanů.

Volnočasové aktivity Pražanů byly velmi silně ovlivněny restrikcemi a celkovou situací spojenou s pandemií covid-19.

Dopady jsou patrné nejen v nižší účasti na aktivitách, které podléhaly uzavření, ale také ve vyšší účasti na aktivitách, které bylo možné provozovat v domácím prostředí či izolovaně.

V rámci pasivních volnočasových aktivit se Pražané v roce 2020 nejvíce věnovali surfování na internetu, téměř 70 % dotázaných se této činnosti věnovalo několikrát denně.

Jednou či vícekrát za den v uplynulém roce sledovalo televizi, filmy či seriály ¾ Pražanů. V oblasti četby obyvatelé Prahy preferují spíše on-line média před tištěnými. Alespoň

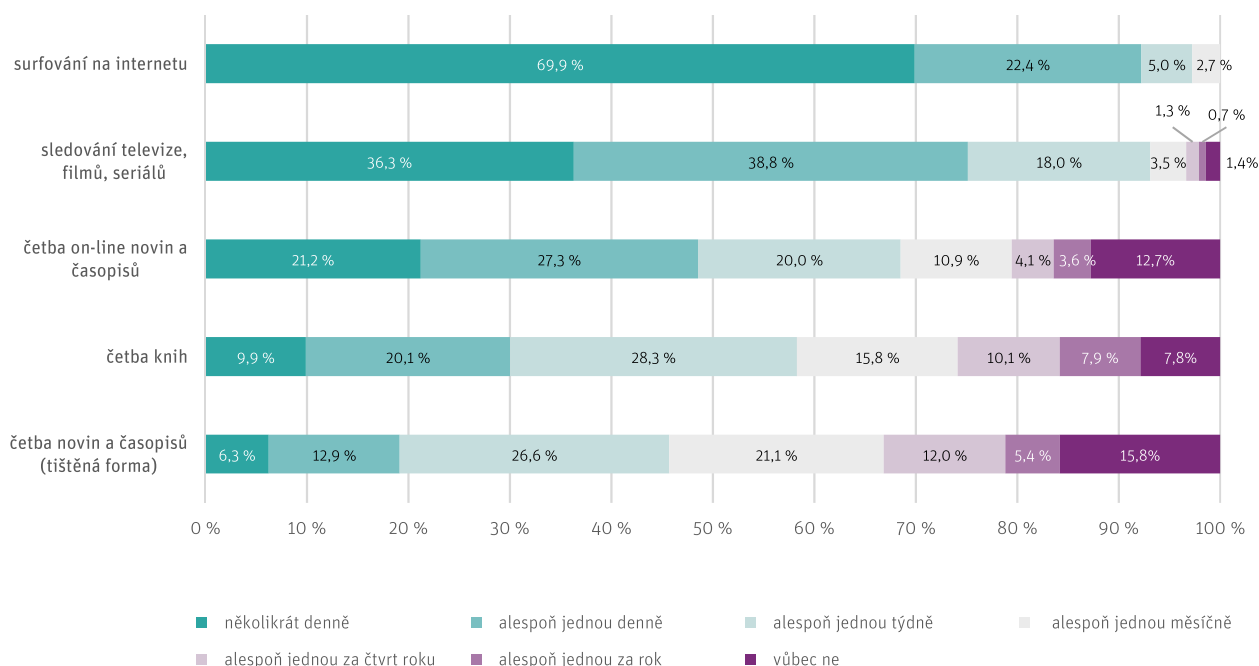
jednou za den četla on-line noviny či časopisy necelá polovina respondentů (→ Obr. 2.6.1). V porovnání s rokem 2017 je patrné, že výrazně vzrostl podíl Pražanů, kteří preferují on-line média před tištěnými (→ Obr. 2.6.2). Zatímco v roce 2017 uvedlo více než 20 respondentů, že on-line noviny a časopisy vůbec nečte, v roce 2020 tato skupina tvořila již jen necelých 13 %. Naopak u tištěné formy novin a časopisů se skupina Pražanů, kteří je vůbec nečtou, od roku 2017 navýšila o více než 7 %. Posun preferencí směrem k on-line médiím je možné přisuzovat jak celkovému vývoji medií a společnosti, tak i situaci pandemických opatření, která uvedla mnoho lidí do izolace. Surfování na internetu se věnují zejména mladí Pražané, zatímco starší generace častěji sleduje televizi, filmy a seriály, na které je pravděpodobně více zvyklá.

V rámci aktivnějších volnočasových činností převažovaly mezi Pražany zejména procházky, kterým se alespoň jednou týdně věnovalo více než 70 % Pražanů. Naopak návštěva kulturních a sportovních akcí byla v roce 2020 velmi nízká

(→ Obr. 2.6.3). Avšak i přes uzavření některých kulturních zařízení a omezení návštěvnosti kulturních a sportovních akcí je ve srovnání s průzkumem z roku 2017 patrné, že se deklarovaná návštěvnost těchto druhů akcí mezi Pražany celkově spíše zvýšila (→ Obr. 2.6.4). K navýšení došlo zejména u těch, kteří navštěvují kulturní a sportovní akce častěji (alespoň jednou týdně). Zároveň podíl respondentů, kteří uvedli, že se kulturních

2.6.1 Jak často jste se ve svém volném čase věnoval/a následujícím aktivitám v průběhu posledních 12 měsíců?

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

a sportovních akcí vůbec neúčastní, významně nepřibýlo a v některých kategoriích dokonce ubylo. Druhou nejčastější volnočasovou aktivitou bylo setkávání s přáteli mimo domov, této činnosti se věnovalo alespoň jednou týdně více než 40 % dotázaných Pražanů (→ Obr. 2.6.3). Sociálně aktivnější byly v této době zejména ženy v domácnosti, které se ve vyšší míře setkávaly s přáteli doma i mimo domov a trávily volný čas procházkami. Byly to zejména ženy na mateřské či rodičovské dovolené, které tráví čas pravděpodobně s jinými ženami v podobné situaci. Pražané starší 50 let trávili relativně více svého volného času na chatě či chalupě a prací na zahradě.

Většinu svých volnočasových aktivit provozují respondenti v Praze. Mimo Prahu jezdí obyvatelé nejčastěji na chatu či chalupu, pracují na zahradě a více než 35 % z nich pečuje mimo Prahu o své starší rodiče či příbuzné. Přímo v lokalitě bydliště Pražané chodí hlavně na procházky, sportují, věnují se ručním pracím a kutilství nebo vlastní umělecké činnosti. Jinde v Praze, než respondenti bydlí či pracují, se nejčastěji odehrávají návštěvy různých kulturních (návštěva diskoték, divadel, kin, festivalů, koncertů) a sportovních akcí (→ Obr. 2.6.5), návštěva je tedy závislá na místě konání akce. **Častěji se s přáteli setkávají v místě bydliště ti, kteří jsou ve svém bydlišti spokojenější. Je možné tedy konstatovat, že to, jak jsou lidé v lokalitě spokojeni, souvisí s množstvím sociálních vazeb v jejich okolí.**

Podle podobných znaků je možné rozdělit volnočasové aktivity Pražanů do pěti kategorií⁸ (→ Obr. 2.6.6):

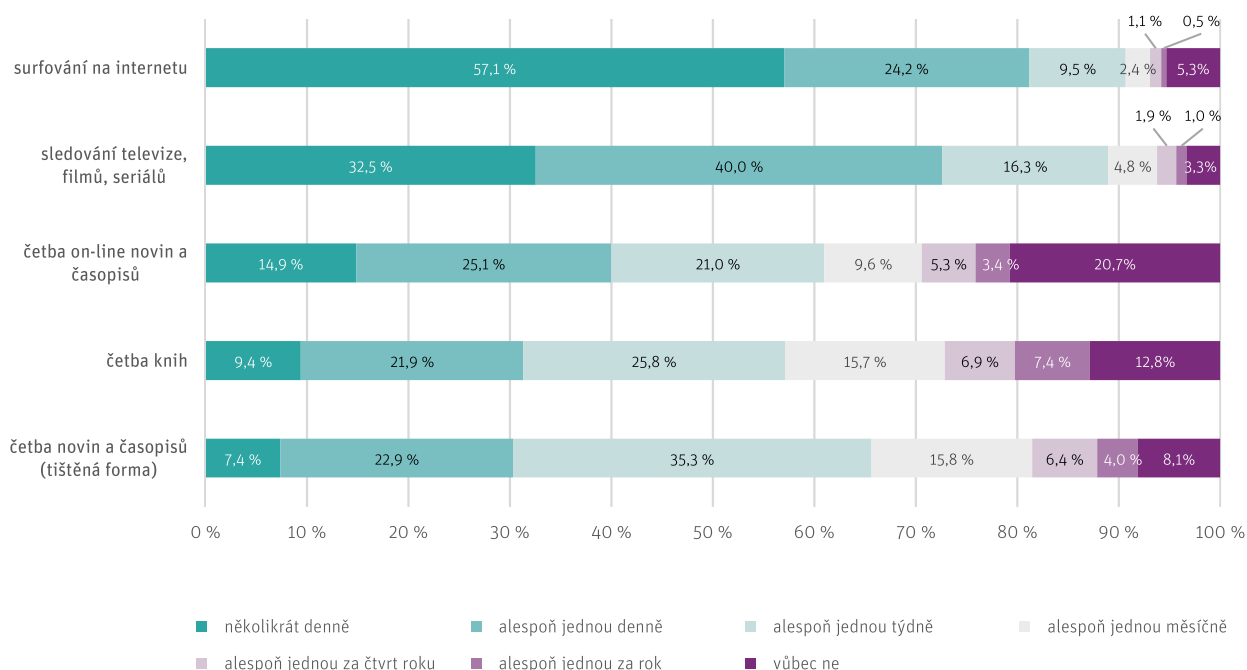
- sport a vzdělávání
- hobby a chalupa
- restaurace a přátelé
- málo aktivní, pasivní
- nevyhranění

Skupinu „sport a vzdělávání“, která reprezentuje přibližně 1/4 Pražanů, tvoří zejména mladí lidé do 29 let (→ Obr. 2.6.7) a častěji jde o ženy. Tato skupina je také nadprůměrně zastoupena studenty a Pražany, kteří jsou vysokoškolsky vzdělaní, mají vyšší ochotu změnit svůj život s ohledem na ekologii, preferují při cestování městskou hromadnou dopravu a jsou ve svém bydlení spíše (zatím) nestálí. Tyto skutečnosti jsou zároveň úzce spojeny s tím, že jde o lidi mladší, většinou právě studenty, kteří ještě nemají stabilní bydliště.

⁸ — Kategorie byly vytvořeny na základě kombinace faktorové a shlukové analýzy. V první fázi byla použita faktorová analýza pro vybrané relevantní proměnné v oblasti volného času pomocí rotační metody varimax, v druhé fázi byla provedena dvoustupňová shluková analýza s vydefinovanými 4 faktory z první fáze pro vytvoření 5 kategorií v oblasti trávení volného času.

2.6.2 Jak často jste se ve svém volném čase věnoval/a následujícím aktivitám v průběhu posledních 12 měsíců? (2017)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, Median 2018

Naopak skupina „hobby a chlaupa“ je (jak už bylo naznačeno výše) reprezentována převážně Pražany ve středních letech (40–49) a staršími obyvateli (60+), rodinami s dětmi a seniory. Významně více jsou zde zastoupeni Pražané, kteří jsou spokojeni s tím, kde bydlí, žijí v rodinném domě či vile, narodili se v Praze a jezdí automobilem. Na jedné straně tedy jde o Pražany, kteří vlastní objekt druhého bydlení, kde si realizují své volnočasové aktivity, jež nemohou v Praze provozovat. Na straně druhé jde o Pražany, kteří žijí v rodinném domě či vile a mohou některé z těchto aktivit realizovat doma či na zahradě.

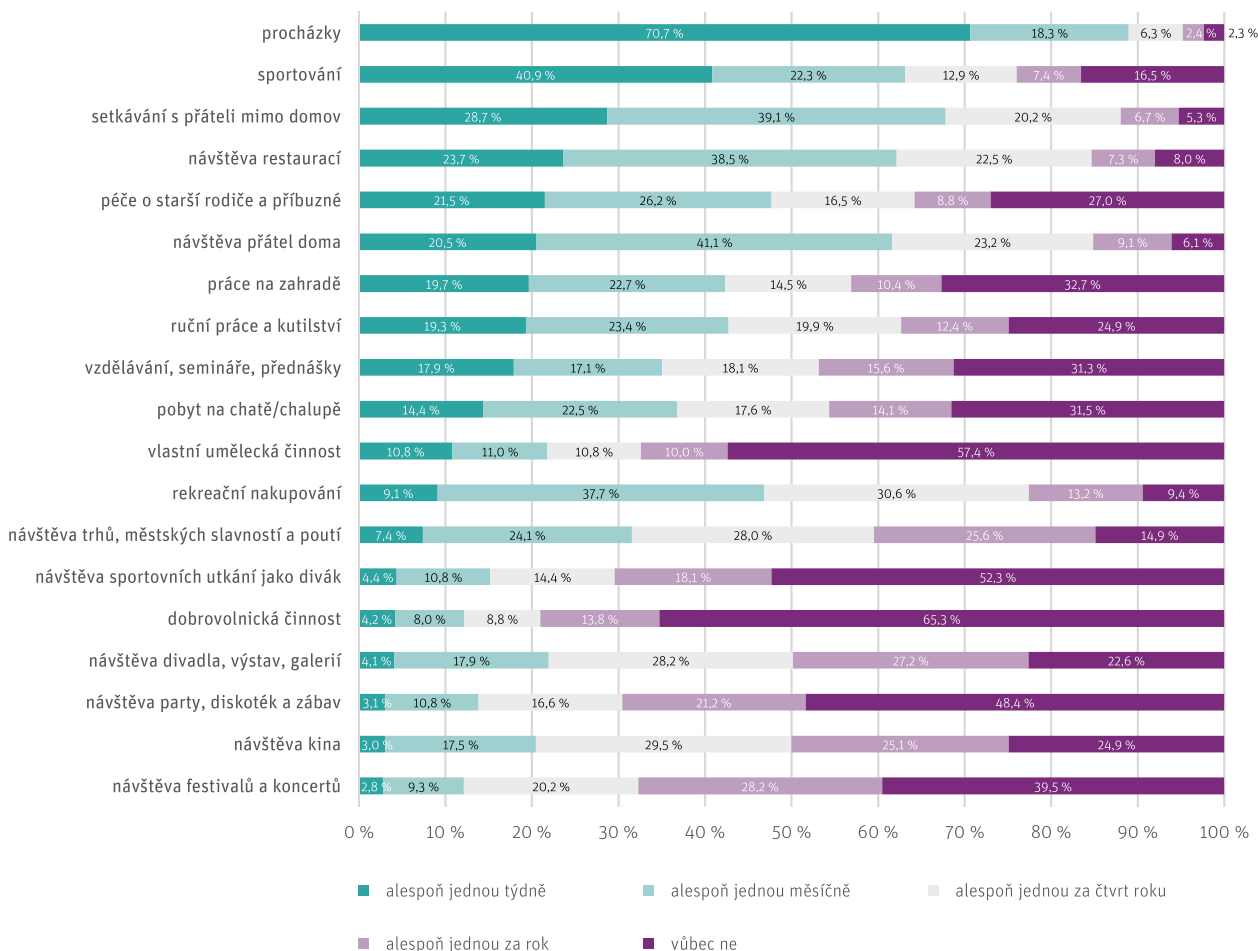
Více než pětinu Pražanů zahrnuje kategorie „restaurace a přátelé“, sem spadají většinou lidé s vyššími příjmy (→ Obr. 2.6.8) a ti, kteří považují svojí životní úroveň za dobrou. V komunitním životě jsou spíše pasivní. Většinou

by chtěli žít v Praze, ale jinde než aktuálně bydlí. Častěji žijí v nájmu či podnájmu a jsou převážně v zaměstnaneckém poměru. Signifikantně více jsou zde také zastoupeni lidé, kteří se do Prahy přistěhovali z velkého města nebo ze zahraničí a zároveň plánují dále se stěhovat.

Přibližně 15 % respondentů je možné identifikovat jako „nevyhraněné“, tzn. nepreferují žádnou konkrétní volnočasovou činnost, ale jsou ve svém volném čase aktivní. Mezi nevyhraněnými je významně více mužů, mladých lidí a těch, kteří disponují vyššími příjmy (150 tis. a více). Jsou to lidé převážně spokojeni se svým okolím a jsou častěji aktivními organizátory akcí. Jde tedy o skupinu lidí, která se aktivně zajímá o své okolí a život v lokalitě. Více jsou zde také zastoupeni lidé, preferující v osobní dopravě kolo.

2.6.3 Jak často jste se ve svém volném čase věnoval/a následujícím aktivitám v průběhu posledních 12 měsíců?

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

Segment „pasivních“ zahrnuje převážně Pražany v důchodovém věku a s nejnižšími měsíčními příjmy (do 30 tis.). Více jsou v této skupině zastoupeni ti, kteří bydlí v panelovém domě a vyjadřují nespokojenost s místem, kde bydlí (venku i doma).

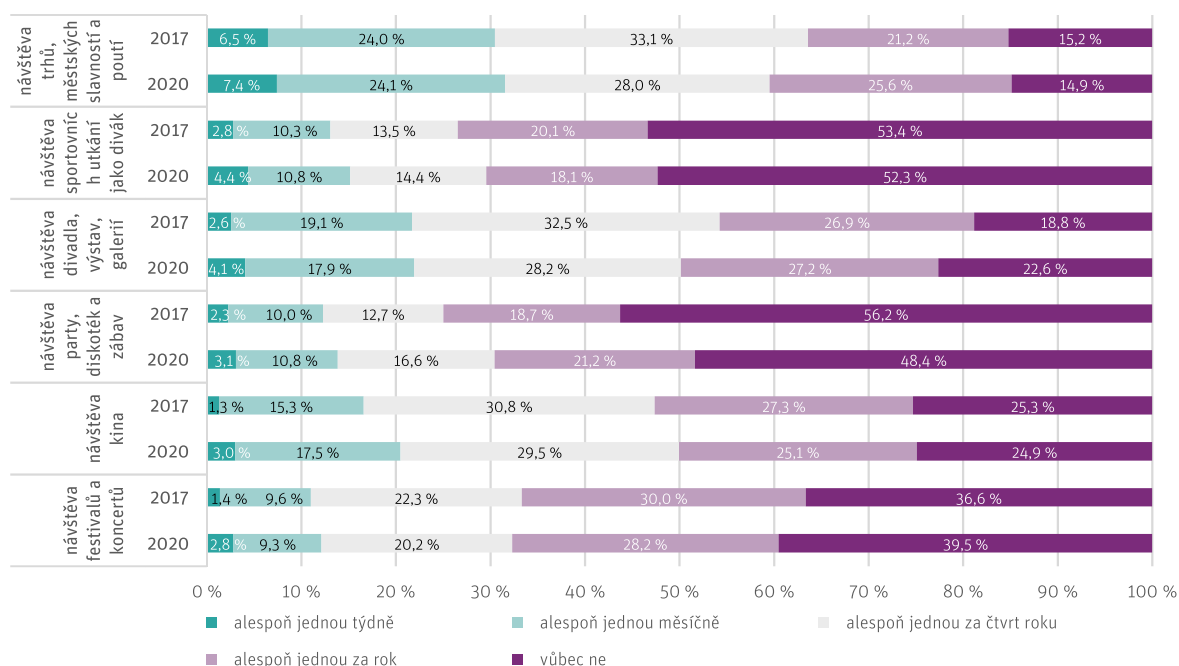
Nejvíce občansky aktivní a zároveň spokojení jsou Pražané, kteří jsou aktivní i ve svém volném čase, ale nejsou vyhraněni pouze na konkrétní činnosti. Ve skupině „hobby a chalupa“ naopak převládají hlavně ti, kteří jsou sice občansky aktivní, ale se situací spokojeni nejsou. To může být mj. dáno i věkovou strukturou a životní úrovní Pražanů, kteří v této skupině převládají (viz výše). Pražané, kteří preferují ve svém volném čase návštěvu restaurací a setkávání s přáteli, jsou ve vyšší míře občansky neaktivní a zároveň spokojení. A nepřekvapivě skupina, která není aktivní ve svém volném čase, není aktivní ani politicky, zároveň však vyjadřuje ve větší míře také nespokojenost se současnou situací (→ Obr. 2.6.9). Celkově je z této segmentace patrný pozitivní vztah mezi aktivitou obyvatel v jejich volném čase a občanskou aktivitou. Ti Pražané, kteří jsou ve svém volném čase aktivnější, jsou aktivnější i v rovině občanské, jejich spokojenost je pak spíše spojena s vlastní ekonomickou situací a životním cyklem.

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Restrikce spojené s opatřeními proti šíření nemoci covid-19 se projeví i ve volném čase Pražanů, kde je patrné, že s větší mírou byly provozovány aktivity, které se mohly odehrávat doma nebo izolovaně. V roce 2020 se Pražané věnovali zejména procházkám, setkávání s přáteli mimo domov, pobytu na chatách a chalupách a pracích na zahradě. V pasivních volnočasových aktivitách byl evidován posun zájmu k on-line prostředí, jako je surfování po internetu a četba on-line médií. Zatímco procházky a sportování respondenti nejčastěji provozovali v místě bydliště, za návštěvou kulturních či sportovních akcí cestovali do jiných částí města. Celkově průzkum ukázal, že lidé, kteří jsou ve svém volném čase aktivnější, jsou i občansky aktivnější a mají tedy větší zájem o dění ve svém okolí. Aktivita občanů je ale také úzce spojena s jejich ekonomickou situací a životním cyklem.

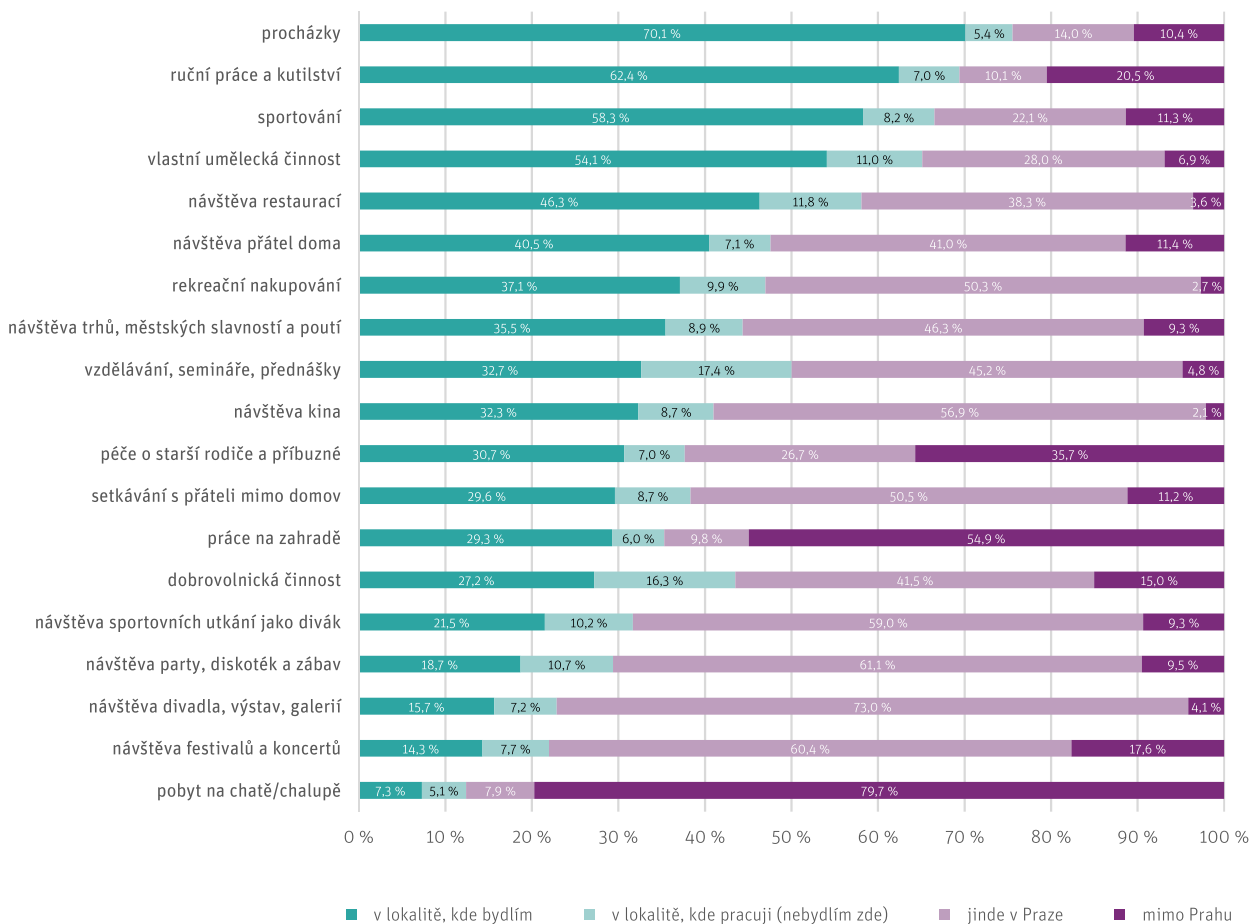
2.6.4 Jak často jste se ve svém volném čase věnoval/a následujícím aktivitám v průběhu posledních 12 měsíců?

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020, IPR Praha, Median 2018

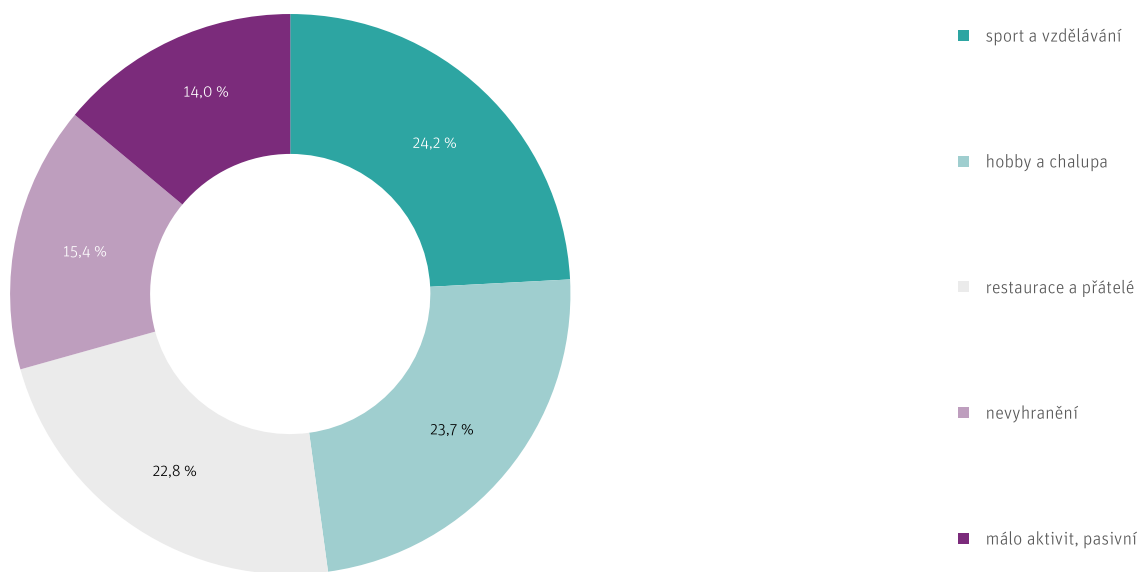
2.6.5 Uvedte, kde se nejčastěji věnuje daným aktivitám?

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

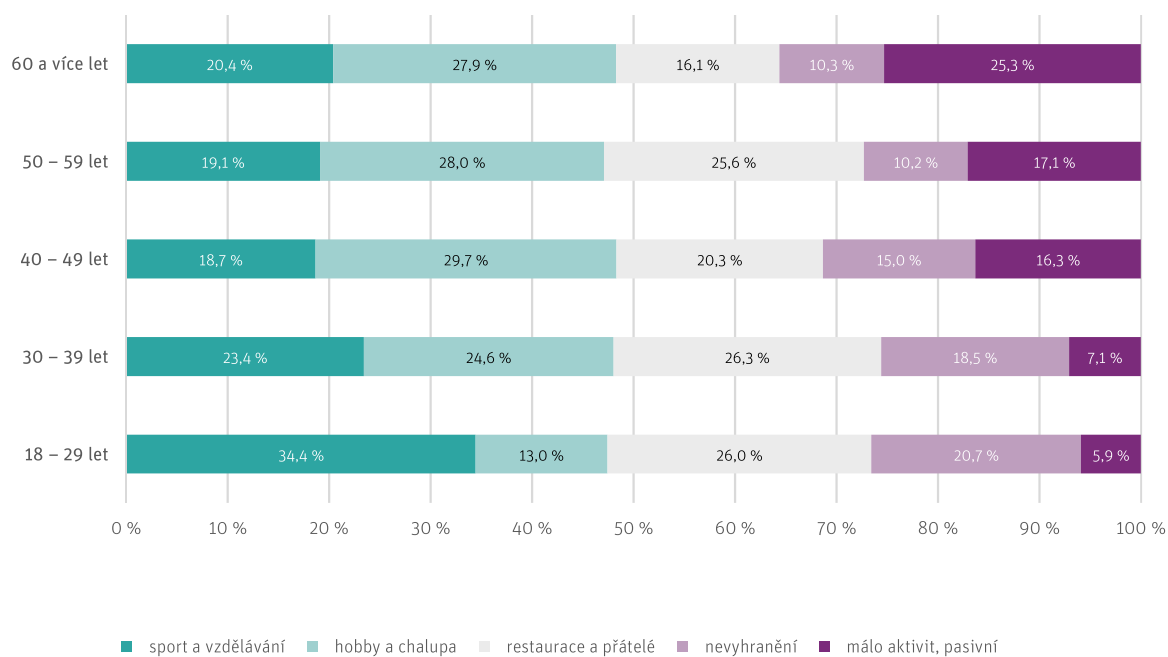
2.6.6 Segmentace dle typu volnočasových aktivit

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

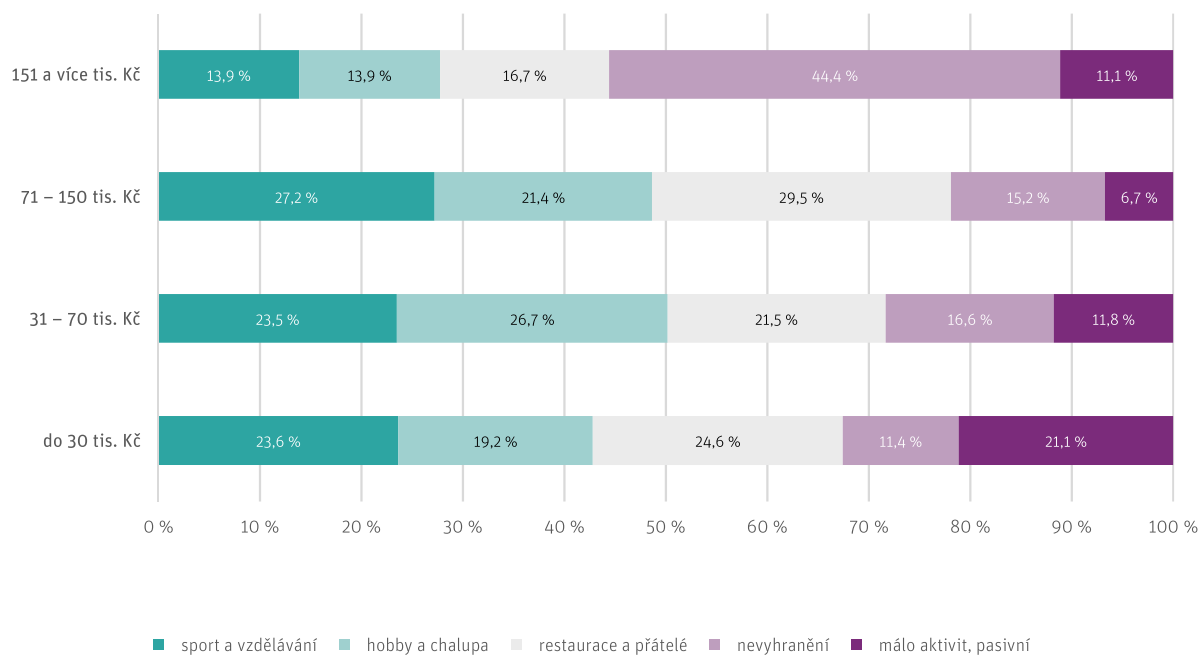
2.6.7 Trávení volného času podle věku

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

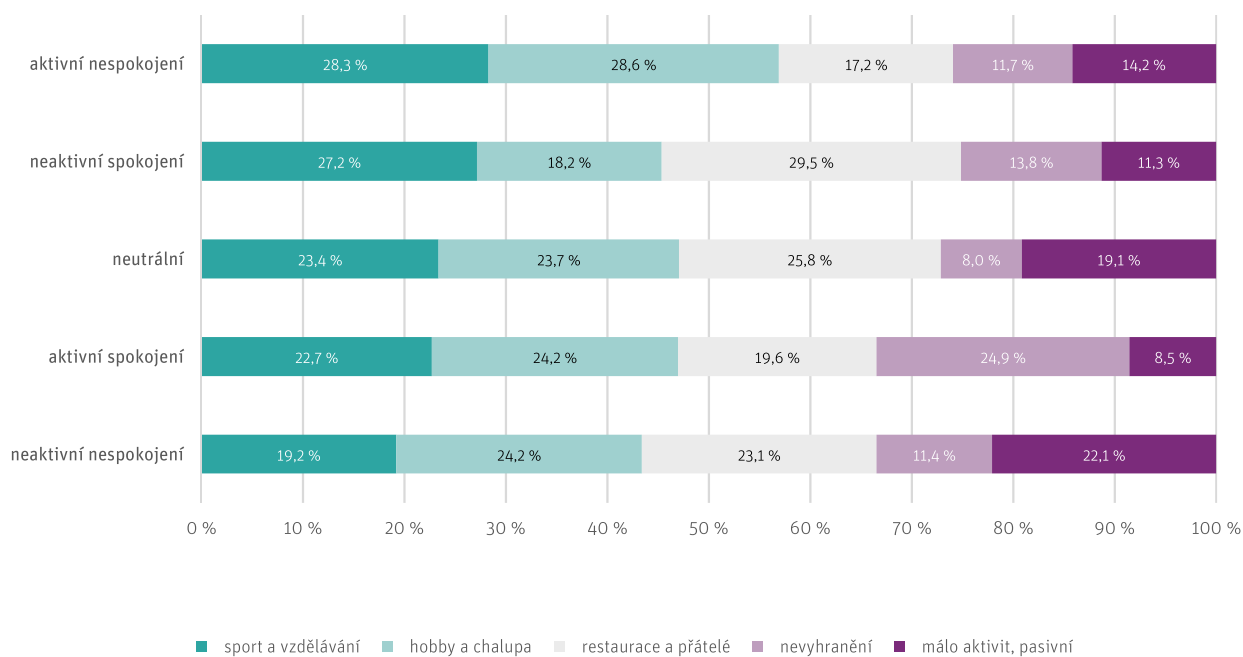
2.6.8 Trávení volného času podle deklarovaného příjmu

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.6.9 Trávení volného času podle občanské aktivity a spokojenosti

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.7 Veřejná prostranství

V této části byly pokládány respondentům otázky týkající se veřejných prostranství. Otázky zkoumaly především způsoby, jakými obyvatelé veřejná prostranství využívají a jaké překážky v jejich využívání spatřují. V rámci dotazníku byly druhy aktivit a překážky ve využívání zjišťovány samostatně pro 1) parky a 2) ulice a náměstí. Dělení zajistilo větší srozumitelnost otázek pro dotazované a zároveň poskytlo možnost posoudit a porovnat jak veřejná prostranství města nezastavěná a spíše přírodního charakteru, tak ta zastavěná. Respondenti byli taktéž tázáni, které kvality a charakteristiky veřejných prostranství považují za nejdůležitější.

ČINNOSTI A AKTIVITY VE VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍCH

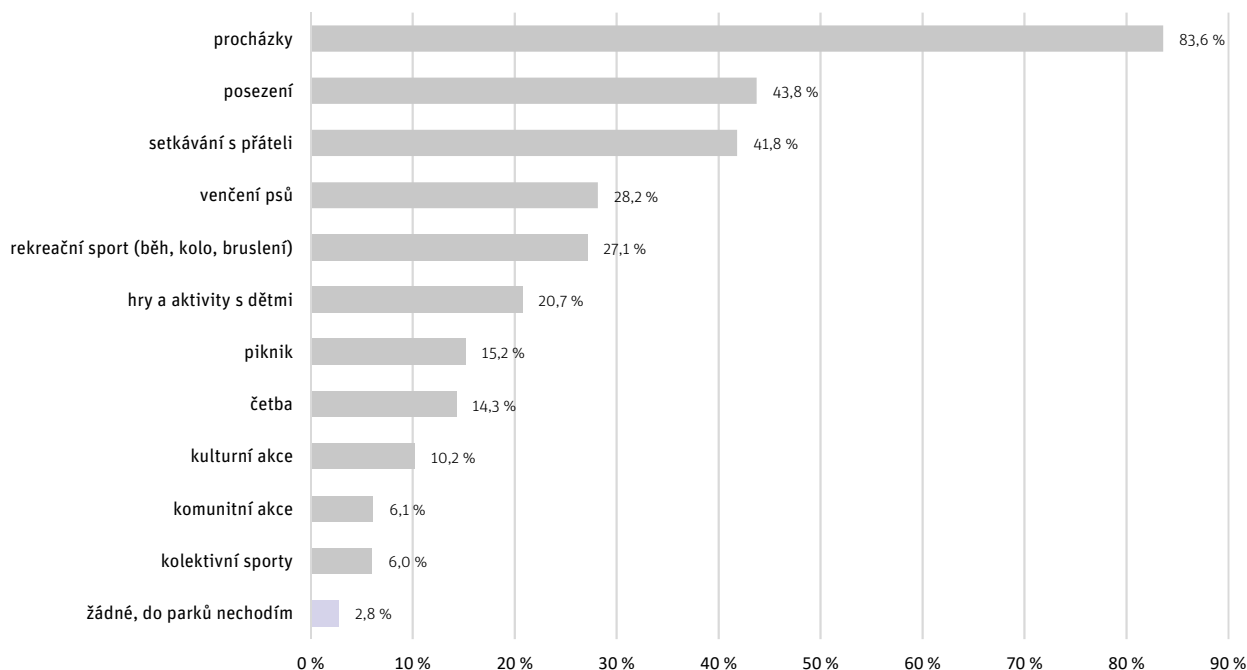
Vzhledem k přijatým sanitárně-epidemiologickým opatřením bránícím šíření onemocnění covid-19 v průběhu roku 2020 se veřejná prostranství českých měst, a to zejména parky, staly po část roku místy, která jako téměř jediná nabízela možnost pohybu a pobytu mimo izolaci či karanténu. Nabízí se otázka, jaká byla změna v užívání parků v důsledku pandemie. V průzkumu z roku 2017 odpovědělo 11,7 % respondentů, že v parcích netráví žádný čas, oproti téměř třetině, která v nich trávila 3–5 hodin týdně (29 %) a čtvrtině

se šesti a více hodinami (24 %). Dotazníkové šetření v roce 2020 již dále nezjišťovalo, kolik hodin tráví Pražané ve veřejných prostranstvích, protože hodinový odhad se ukázal pro respondenty jako náročný, z výsledků ale lze vyvodit podíl obyvatel, který parky navštěvuje a provozuje v nich alespoň jednu činnost, od procházek a posezení, přes sporty a aktivity s dětmi, až ke komunitním akcím či četbě. V roce 2020 **do parků vůbec nechodilo pouze 2,8 % respondentů** (→ Obr. 2.7.1), a to výrazně větší podíl mužů (4,2 %) než žen (1,6 %). Z daných dat o činnostech provozovaných v parcích lze tedy vyvodit, že parky v roce 2020 **navštěvovala naprostá většina Pražanů, a to 97,2 %**. Při porovnání s rokem 2017, kdy 88 % Pražanů trávilo v parcích alespoň jednu hodinu týdně, by se jednalo o nárůst větší než 10 procentních bodů (p. b.). Tyto výsledky napovídají, že **mezi roky 2017 a 2020 došlo k výraznému zvýšení podílu obyvatel Prahy, kteří navštěvují parky**. Je třeba ale zdůraznit, že se jedná o dvě rozdílné otázky, které nelze úplně srovnávat.

Téma změny užívání veřejného prostoru, a zejména parků, rezonuje společností globálně, a již se objevují studie, které si kladou za cíl případné změny či dopady opatření mapovat. Jednou z nich je práce autorů Geng, D., Innes, J., Wu, W. a kol. (Impacts of COVID-19 pandemic on urban park visitation: a global analysis, 2021), která analyzuje změny ve využívání parků celosvětově a využívá k tomu např. data

2.7.1 Činnosti nejčastěji provozované v parcích

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

Google's Community Mobility Reports⁹. Výsledky ukazují na zvýšení návštěvnosti parků ve většině zemí světa v porovnání s dobou před pandemií covid-19.

Nejčastěji jsou pražské parky využívány k procházkám, které jako nejčastější aktivitu uvedlo na 83,6 % respondentů

(→ Obr. 2.7.1). To je o necelá 3 % více než v roce 2017. Častěji parky navštěvují ženy a mladí lidé ve věku 18–29 let, dále lidé střední generace (30–49 let), kteří parky také velmi často využívají k rekreačnímu sportu či trávení času s dětmi. Dalšími nejčastějšími činnostmi v parcích je posezení (43,8 %) a setkávání s přáteli (41,8 %), které častěji realizují ženy. Na komunitní akce, k posezení či venčení psů navštěvují parky nejčastěji obyvatelé s dokončeným středoškolským vzděláním nebo vyučením bez maturity. Oproti obyvatelům bydlícím v rodinných domech či vilách, tedy převážně v lokalitách města s charakterem zahradního města či vesnické struktury, kteří využívají parky k procházkám nejméně, užívají takto parky nejčastěji obyvatelé žijící v modernistické zástavbě, tedy v panelových domech na poválečných sídlištích.¹⁰ Téměř třetina dotázaných respondentů venčí v parcích psy (28,2 %) nebo provozuje aktivní rekreační sport (27,1 %), přičemž častěji aktivně sportují v parcích muži. K nejméně oblíbenosti došlo oproti roku 2017 v parcích u setkávání s přáteli a účasti na pikniku (z 35,2 % na 41,8 % a z 6,6 % na 15,2 %). Jedním z faktorů mohou být protipandemická opatření, kdy možnosti společenských aktivit byly v roce 2020 velmi omezené.

Stejně jako v roce 2017 je nejčastější činností provozovanou v ulicích a na náměstích chůze, tedy cesta za konkrétním účelem (→ Obr. 2.7.2), a to i přesto, že je to jediná aktivita, která se od roku 2017 stala méně oblíbenější (o 4,5 p. b.). Praktikují ji více ženy (68,9 %) než muži (57,9 %), které také ulice a náměstí častěji využívají k chození po náupech a k setkávání s přáteli. V aktivním využití ulic a náměstí pro rekreační sport převažují muži (9,9 %) nad ženami (5,9 %). Nejméně dotázaných (3,5 %) odpovědělo, že si na veřejných prostranstvích čte. Ulice a náměstí využívají nejčastěji respondenti ve věku 18–39 let, často studenti, s výjimkou činnosti chození po náupech, kterou v ulicích a náměstích nejčastěji provozuje 60,3 % dotázaných starších 60 let. Častěji se zde setkávají s přáteli obyvatelé se základním (včetně neukončeného) vzděláním. Velmi často využívají ulice a náměstí lidé, kteří jsou aktivními účastníky komunitního života, a to nejen pro komunitní akce, ale jsou u nich nadprůměrně oblíbené všechny dotazované aktivity kromě rekreačního sportu. Častěji

tráví čas na ulicích a náměstích lidé bydlící v nájmu nebo podnájmu a ti, kteří bydlí v činžovních domech.

PŘEKÁŽKY TRÁVENÍ ČASU VE VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍCH

Z šetření je patrné, že **více než čtvrtina Pražanů (25,8 %) nevnímá žádné překážky v tom trávit čas v parcích** (→ Obr. 2.7.3) – je tedy možné vyvodit, že jsou **se současným stavem spokojeni**. Významně častěji žádné překážky nevnímají lidé ve věku 60 a více let, převážně důchodci, oproti mladším lidem ve věku 18–39 let, zaměstnancům, podnikatelům a studentům. Senioři si také nejméně stěžují na nedostatek volného času pro trávení času v parcích. **Pro 28,3 % respondentů je nejméně překážkou pro trávení času v parcích skutečnost, že bývají znečištěné odpadky nebo psími exkrementy**. Kvalitní vybavení parků je další významnou bariérou pro některé respondenty, nejvíce zmiňovanou obyvateli ve věku 30–39 let. Absenci vybavení jako WC, hřišť a prostoru pro sport označilo za překážku jedna čtvrtina dotázaných (24,9 %), chybějící možnost občerstvení 18,7 %, a nedostatek laviček a jiných míst k posezení 17,1 % respondentů. **Pouze jedna desetina odpovídajících obyvatel (oproti 26,1 v roce 2017) označila za překážku přílišnou vzdálenost parků od místa bydliště**.¹¹

Téma dopravy, ať už projíždějících či parkujících automobilů, je častým faktorem nespokojenosti a překážkou v užívání ulic a náměstí. **Pro 29,1 % dotázaných Pražanů je hlavní překážkou využívání ulic a náměstí jejich zatížení dopravou** a pro 25,3 % jejich zatížení parkujícími automobily (→ Obr. 2.7.4). Oproti roku 2017 se ale podíl obyvatel, kteří jsou nespokojeni, snížil. Jedním ze souvisejících faktorů může být počet automobilů, které projíždí městem. Počet automobilů projíždějících denně centrálním kordonem se dlouhodobě snižuje, avšak počet projíždějící vnějším kordonem¹² se zvyšuje (IPR Praha, 2020e). Druhou nejčastější překážkou pro všechny dotázané je znečištění těchto veřejných prostranství odpadky a psími exkrementy (27,8 %). **Žádné překážky ve využívání ulic a náměstí nespátňuje celých 26,8 % dotázaných**, podobně jako u parků je tedy čtvrtina obyvatel spíše spokojena se stávajícím stavem. **Vybavenost a pořádání akcí** jsou pro respondenty také důležité. Jako překážku uvedli dotázaní nedostatečné vybavení mobiliářem k sezení (21,0 %), WC či aktivní parter (19,8 %), a také chybějící společenské akce, jako jsou trhy a slavnosti (15,3 %). Kvalitu a údržbu ulic a náměstí a jejich vybavenost více řeší dotázaní ve věku 18–39 let, senioři ve věku nad 60 let opět častěji nepocítují žádné překážky v užívání ulic a náměstí (33,9 %). Nepřekvapí, že

9 — Data jsou přístupná ke shlédnutí na platformě Our world in data: ourworldindata.org/grapher/change-visitors-parks-covid.

10 — Lokality města lze rozdělit do strukturálních typů, které mají podobný převažující charakter. Tyto typy struktury odrážejí vlastnosti jako struktura veřejných prostranství, stáří zástavby, stabilita zástavby v čase, využití území, poloha v rámci města atd. Pražské územní plánování, v návaznosti na globální trend, přechází k nahlížení na město tímto způsobem i proto, aby rozhodování o městě lépe odpovídalo právě charakteru dané lokality. Více informací o typech struktury, jejich vlastnostech, lokalitách a jejich vymezení nabízejí ÚAP hl. m. Prahy (IPR Praha, 2020b), a jsou dostupné i online na Portálu ÚAP: uap.iprpraha.cz.

11 — Doporučujeme srovnání a doplnění s výsledky analýzy dostupnosti parků dle jejich hierarchie a hustoty obyvatelstva zpracované v rámci knihy 100 Krajina pro územně analytické podklady (IPR Praha, 2020a). Výsledky analýzy ukazují, že je nejhorší dostupnost parků je na částech území Holešovic, Nuslí, Vršovic, Vinohrad a Vysočan. Analýza je dostupná zde: uap.iprpraha.cz/#/texty/314025/314225.

12 — Tyto a další údaje IPR sleduje v rámci ÚAP pomocí metrik a na ně navázaných indikátorů udržitelného rozvoje. Údaje a jejich časové řady, stejně jako vysvětlení pojmů centrální a vnější kordon, jsou k dispozici v Katalogu indikátorů a metrik zde: uap.iprpraha.cz/#/katalog-indikatoru-a-metrik.

nadprůměrně často jsou s veřejným prostorem (u ulic a náměstí, ale i parků) nespokojeni lidé, kteří se plánují stěhovat oproti těm, kteří to neplánují, zrovna se přestěhovali, ale i těm, kteří se přestěhovali a plánují se ještě stěhovat.

U tématu překážek trávení času ve veřejných prostranstvích (v parcích i na ulicích a náměstích) můžeme pozorovat několik **výrazných rozdílů oproti šetření v roce 2017**. U všech srovnatelných překážek (některé kategorie se neopakovaly či byly nově přidány), došlo k **významnému snížení podílu těch respondentů, kteří je u sebe pociťují**. U **nedostatku volného času byl tento rozdíl daleko největší** (37,4 p. b. u parků a 38,2 p. b. u ulic a náměstí) – v roce 2017 tuto překážku u parků označilo za relevantní 63,7 % dotázaných, ale v roce 2020 to bylo již pouze 26,3 %. Další velké rozdíly nastaly u zanedbanosti a neudržovanosti (parky: rozdíl 29,75 p. b., z 43,2 % v roce 2017 na 13,5 % v roce 2020; ulice a náměstí: rozdíl 30,9 p. b., z 44,8 % na 13,9 %), pocitu bezpečí (parky: rozdíl 23,81 p. b., z 35,8 % na 12,0 %) a znečištění (parky: rozdíl 20,12 p. b., z 48,4 % na 28,3 %). Nespokojených se zatížením ulic a náměstí projíždějící či parkující dopravou ubylo o 27,6 a 27,2 p. b. oproti roku 2017, tedy z více než poloviny na čtvrtinu dotázaných. Tyto výsledky napovídají, že mezi lety 2017 a 2020 došlo k **významnému zvýšení spokojenosti obyvatel s pražskými veřejnými prostranstvími**. Jedním z důvodů může být nárůst podílu obyvatel, kteří navštěvují

parky. Tato část obyvatel, která dříve parky nenavštěvovala, může mít tendenci být více spokojená, protože např. neměla dostatek času sledovat kvalitu vybavenosti či technický stav. Zároveň je možné, že vliv na vyšší spokojenost mohou mít opatření související s prevencí šíření nemoci covid-19, díky kterým byly parky jedním z mála míst mimo domov, karanténu či izolaci, kde se mohli obyvatelé volně pohybovat či sportovat.

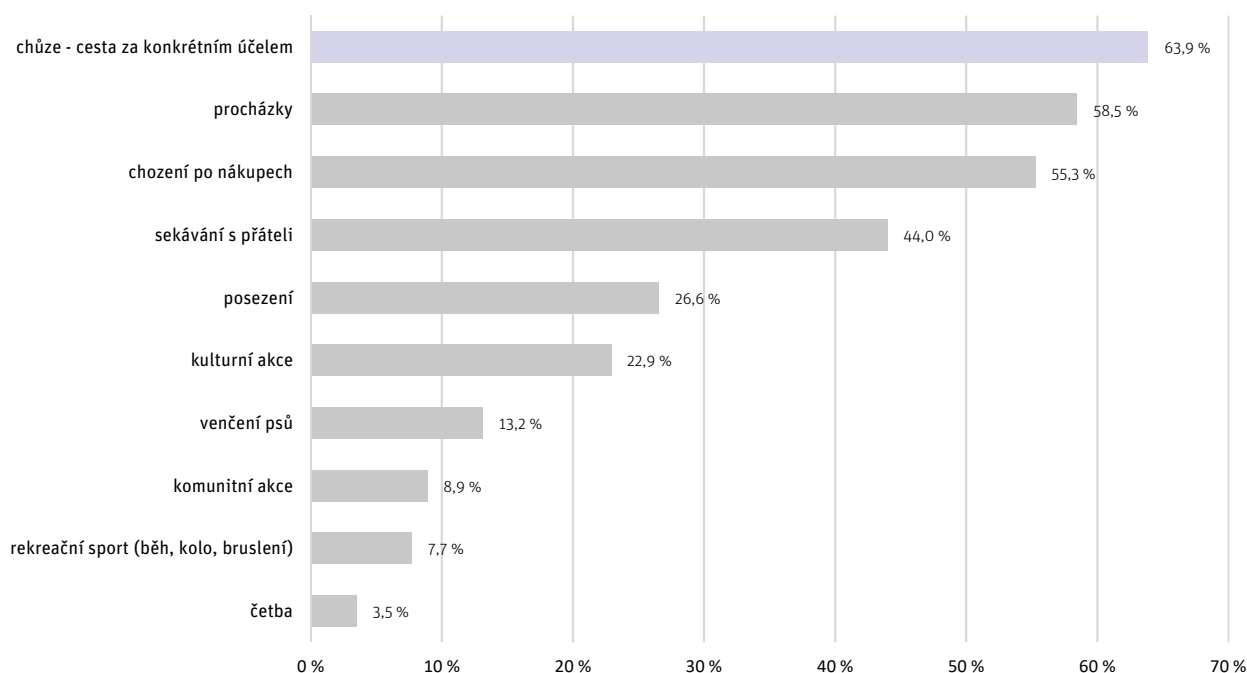
KVALITY A HODNOTY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ

V rámci šetření se vyskytovaly také otázky na to, které vlastnosti (charakteristiky, kvality) parků, ulic a náměstí jsou pro respondenty nejdůležitější. Dotázaní vybírali maximálně pět klíčových aspektů. **Většina dotázaných Pražanů (61,6 %) považuje za největší kvalitu těchto veřejných prostranství přítomnost vegetace, především stromů** (→ Obr. 2.7.5). Tato kvalita je významně více vnímaná ženami (66,6 %) než muži (55,6 %). Pokud bychom měli porovnat vnímání důležitosti přítomnosti stromů ve veřejném prostoru se současným stavem území¹³, zjistíme, že v Praze je celkem 488,20 km ulic, ve kterých je stromořadí (na jedné či na

13 — Informace o stromořadí v ulicích lze získat z UAP 2020, např. zde: uap.iprpraha.cz/#/texty/314808/315228. Jednotlivá stromořadí a jejich charakteristiky lze zobrazit v mapové aplikaci Atlas ÚAP: uap.iprpraha.cz/atlas/.

2.7.2 Činnosti nejčastěji provozované v ulicích a na náměstích

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

obou stranách ulice), což ale odpovídá pouze 14,72 % z celkové délky ulic ve městě. Nejvyšší podíl svých ulic se stromořadím mají v Praze městské části Praha-Nedvězí, Praha-Kolovraty, Praha-Královice, Praha-Benice a Praha 2 (IPR Praha, 2020b). Jako další nejvýznamnější kvality byly označeny čistota místa a klid. Klid muži očekávají ve veřejných prostranstvích častěji než ženy a čistota místa je významně důležitější pro obyvatele ve věku 50–59 let (62,1 %).

V literatuře i praxi je často zmiňovanou důležitou vlastností veřejných prostranství jejich bezpečnost, resp. **pocit bezpečí**, které souvisí s prostorovým uspořádáním, přehledností místa, kvalitním osvětlením, dobrou viditelností z dálky a množstvím lidí, kteří prostor využívají (sociální kontrola).¹⁴ Pokud bychom sečetli všechny aspekty vnímání bezpečnosti prostoru, na které byli respondenti tázáni, ukáže se, že téměř **tři čtvrtiny (74,3 %) dotázaných tento faktor považují za klíčový**. Pocit bezpečí je významnější pro tázané, kteří se přistěhovali ze zahraničí. Je také pozoruhodné, že je důležitější i pro ty,

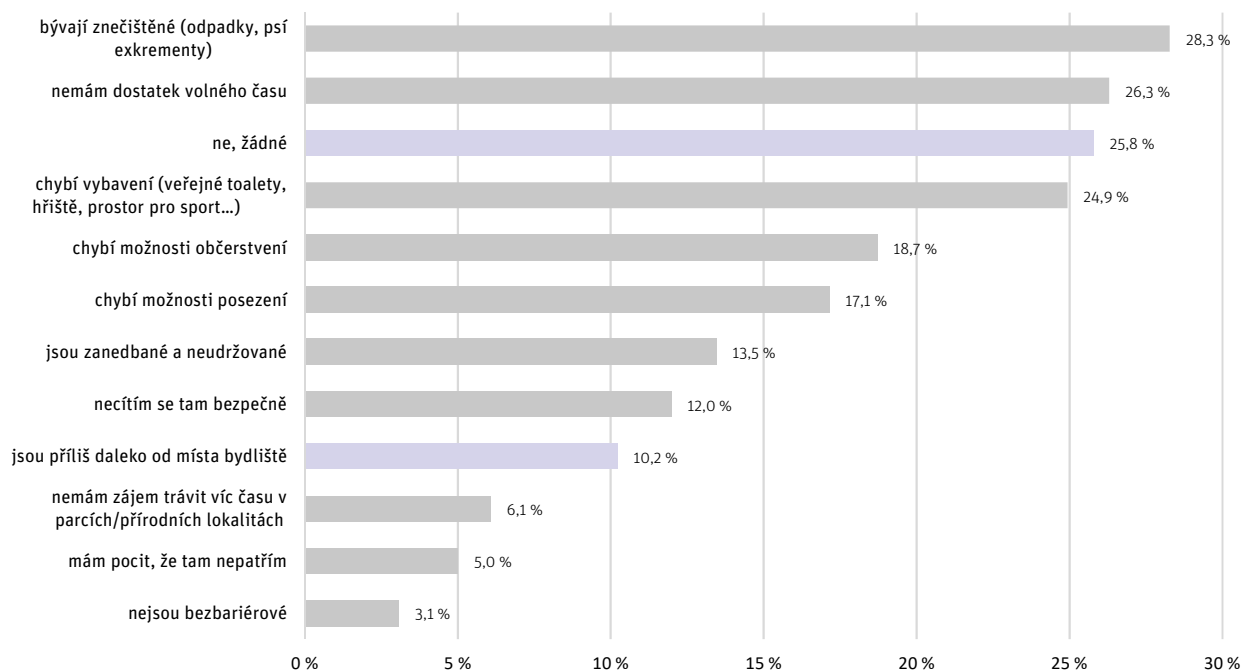
kteří jsou pasivní v komunitním životě, avšak nadprůměrně méně důležitý pro ty, kteří jsou aktivními organizátory. Dobré osvětlení ve večerních hodinách je více důležité u žen, studentů a u mladých lidí mezi 18 a 29 lety.

Názory mužů a žen na důležité kvality veřejných prostranství se na několika místech **významně liší**. Vedle výše zmíněné vegetace a stromů, klidu a dobrého osvětlení ve večerních hodinách se jedná o charakteristiky související s vybavením. Pro ženy je důležitější občanská vybavenost a služby ve veřejných prostranstvích než pro muže. Častěji tedy ocení přítomnost možnosti občerstvení, hřišť a hracích prvků a veřejných toalet. Dle šetření v parcích ženy poměrně často tráví čas s dětmi (24,2 %), můžeme tedy předpokládat, že to je důvodem, proč jsou pro ně tyto oblasti významnější.

14 ——— Tématem bezpečí ve městském prostoru se jako jedna z prvních zabývala již americko-kanadská novinářka Jane Jacobs (The Death and Life of Great American Cities, 1961), zmiňuje jej ve svých pracích i metodologiích analyzování „public life“ i Jan Gehl (Život mezi budovami: Užívání veřejných prostor, 2000) (Gehl & Swarre, How to study public life, 2013). V novějším výzkumu jsou kritéria bezpečí neopominutelnou součástí např. při hodnocení kvalit veřejného prostoru (Mehta, 2014) (Varna, 2011).

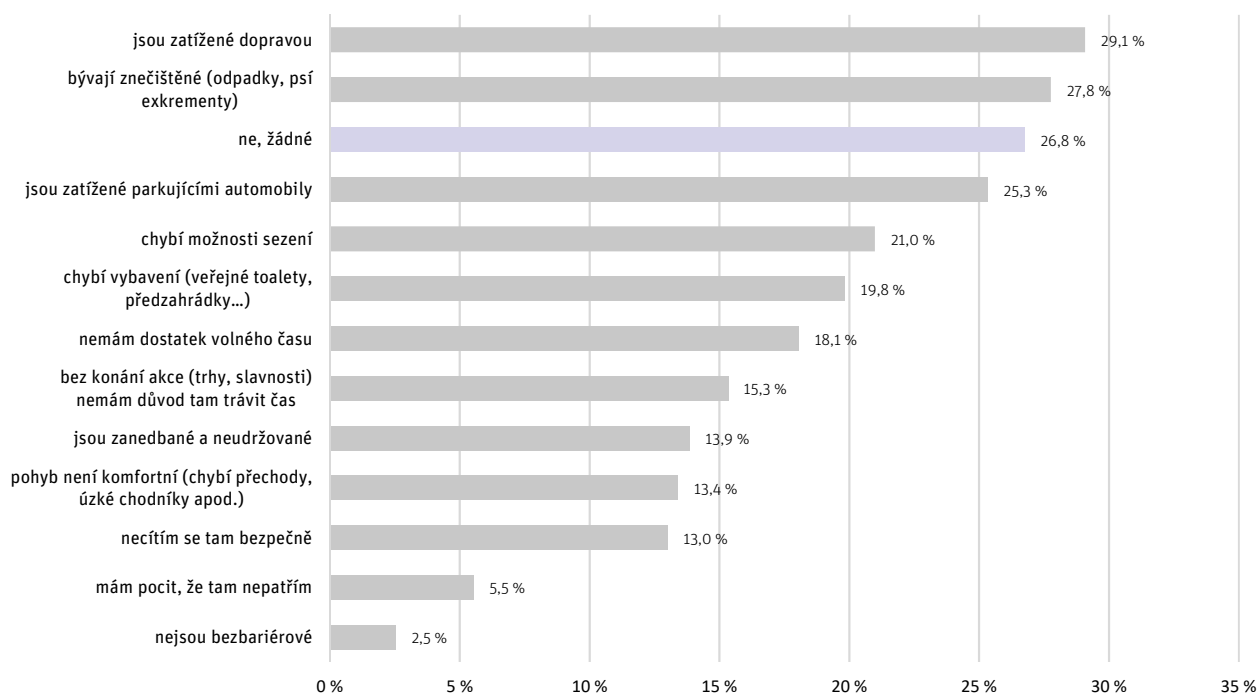
2.7.3 Překážky bránící pobytu v parcích a dalších přírodních lokalitách

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

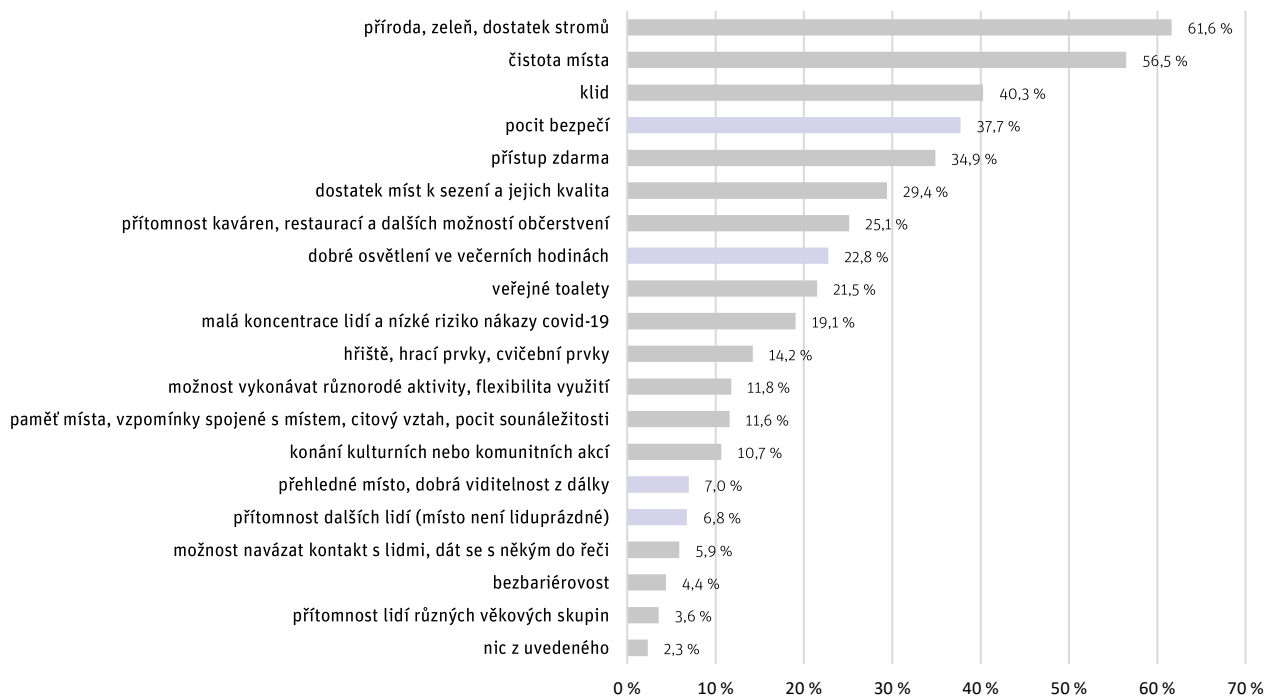
2.7.4 Překážky bránící pobytu v ulicích a na náměstích

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.7.5 Kvality a hodnoty parků, ulic a náměstí

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Data z roku 2017 a 2020 napovídají, že se v posledních letech výrazně zvýšil podíl obyvatel Prahy, kteří navštěvují parky. Zvýšil se i podíl těch, kteří parky nejčastěji využívají k procházkám. Výrazně se zvýšila oblíbenost setkávání s přáteli a pikniků v parcích, kde lze předpokládat vliv vládních opatření proti šíření nemoci covid-19 během roku 2020. V ulicích a na náměstích lidé stále nejčastěji chodí, tedy vykonávají cestu za určitým účelem. Toto je ale jediná aktivita, která se oproti roku 2017 stala ve veřejných prostranstvích méně oblíbenou.

Velká část Pražanů, tj. o něco málo více než jedna čtvrtina, je spokojena s aktuálním stavem parků a nevnímá žádné překážky v nich trávit čas. Ti, kteří překážky vnímají, nejčastěji kritizují znečištění odpadky nebo psími exkrementy. U ulic a náměstí je hlavní výtkou jejich zatížení dopravou či parkujícími automobily. Je zajímavé, že u vnímaných překážek došlo k mnohem markantnějším rozdílům oproti roku 2017 a to pozitivním směrem. U všech srovnatelných překážek došlo ke snížení procenta nespokojených, a to až o více než třetinu p. b. Můžeme konstatovat, že došlo k významnému zvýšení spokojenosti obyvatel s pražskými veřejnými prostranstvími.

Pražané na veřejných prostranstvích oceňují zejména přírodní složky, tedy přítomnost stromů. Data také ukazují na významný aspekt bezpečí, resp. pocitu bezpečí. Muži a ženy dále odpovídali významně rozdílně hned u několika vlastností veřejných prostranství: vegetace a stromy, klid (jediná, kterou považovali za důležitější muži), dobré osvětlení ve večerních hodinách, přítomnost kaváren a možností občerstvení, hřišť a hracích prvků pro děti a veřejných toalet.

2.8 Veřejná správa

V této části byly respondentům kladeny otázky na jejich občanskou angažovanost, spokojenost s fungováním veřejné správy a aktivní zapojení se do řešení veřejných problémů. Občanskou angažovaností zde myslíme zájem o veřejné dění a o volby do zastupitelstev hl. m. Prahy a městských částí. V dalším popisu budeme považovat odpovědi určitě a spíše souhlasím za souhlasné.

OBČANSKÁ ANGAŽOVANOST

Většina Pražanů považuje volby do zastupitelstev za důležité a účastní se jich pravidelně. Výsledky jsou podobné na úrovni Prahy i na úrovni městských částí.

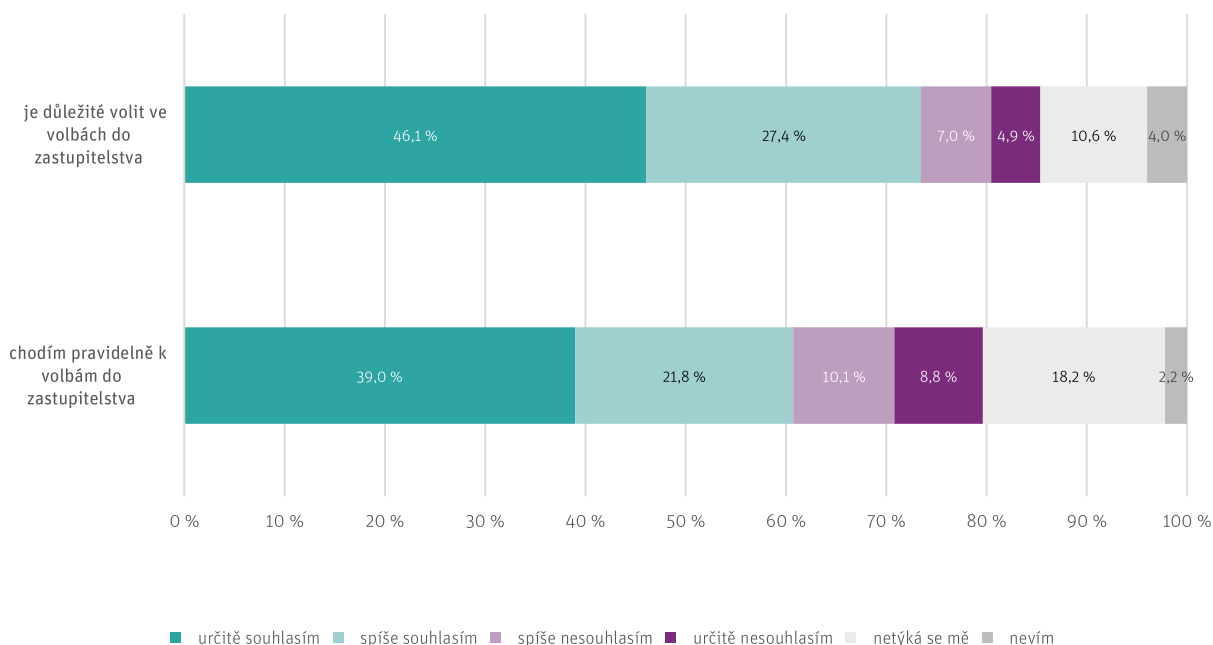
Do zastupitelstva Prahy považuje za důležité volit 73,5 % obyvatel (→ Obr. 2.8.1) a do zastupitelstev městských částí 75,2 % obyvatel (→ Obr. 2.8.2). K volbám pravidelně chodí 60,8 % obyvatel na úrovni Prahy a 59,8 % obyvatel na úrovni městských částí. Většina obyvatel (71,6 %) se také zajímá o dění v městské části, kde bydlí. Pro srovnání skutečná účast ve volbách do zastupitelstev v Praze v roce 2018 byla 46,4 % [ČSÚ, 2018], což je více než podíl respondentů, kteří s tvrzením určitě souhlasí (39,0 %), ale méně než součet odpovědí určitě a spíše souhlasím (60,8 %).

Faktory, které ovlivňují občanskou angažovanost, ukážeme na úrovni zastupitelstev městských částí. Na úrovni Prahy jsou výsledky velmi podobné. S občanskou angažovaností nejvíce souvisí věk obyvatel. **Starší obyvatelé vnímají volby jako důležitější a také k nim více pravidelně chodí** (→ Obr. 2.8.3). Pokud se podíváme na dvě krajní věkové skupiny, tak ve věku 18–29 let vnímá volby jako důležité 68,5 % obyvatel a 46,5 % se jich pravidelně účastní. Pro obyvatele starší 60 let jsou volby důležité ze 81,5 % a pravidelně se jich účastní 71,2 %. Podobně lze pozorovat také vztah s ekonomickou aktivitou respondentů, k volbám chodí pravidelně 76,1 % důchodců, 59,7 % zaměstnanců a podnikatelů a 49,2 % studentů.

Chápání důležitosti voleb a účast roste také se vzděláním a příjmy. **Z obyvatel se základním vzděláním chodí k volbám 45,7 % a u obyvatel s vysokoškolským vzděláním je tento podíl 64,2 %**. Podobně u obyvatel v domácnostech s měsíčními příjmy do 30 tisíc Kč se voleb účastní 52,3 % a v domácnostech s příjmy 70–150 tisíc Kč už 65,6 % (→ Obr. 2.8.4). Více chodí také lidé, kteří jsou spokojeni s bydlením v místě bydliště (69,1 %), než ti, kteří by raději bydleli jinde (51,7 %). Spokojení lidé se zároveň více zajímají o dění ve své městské části. **K volbám také více chodí lidé bydlící ve vlastním nebo družstevním bydlení než v nájmu nebo podnájmu** (70,6 % oproti 46,5 %) (→ Obr. 2.8.5) a rodilí Pražané více než přistěhovaní (69,1 % oproti 50,5 %).

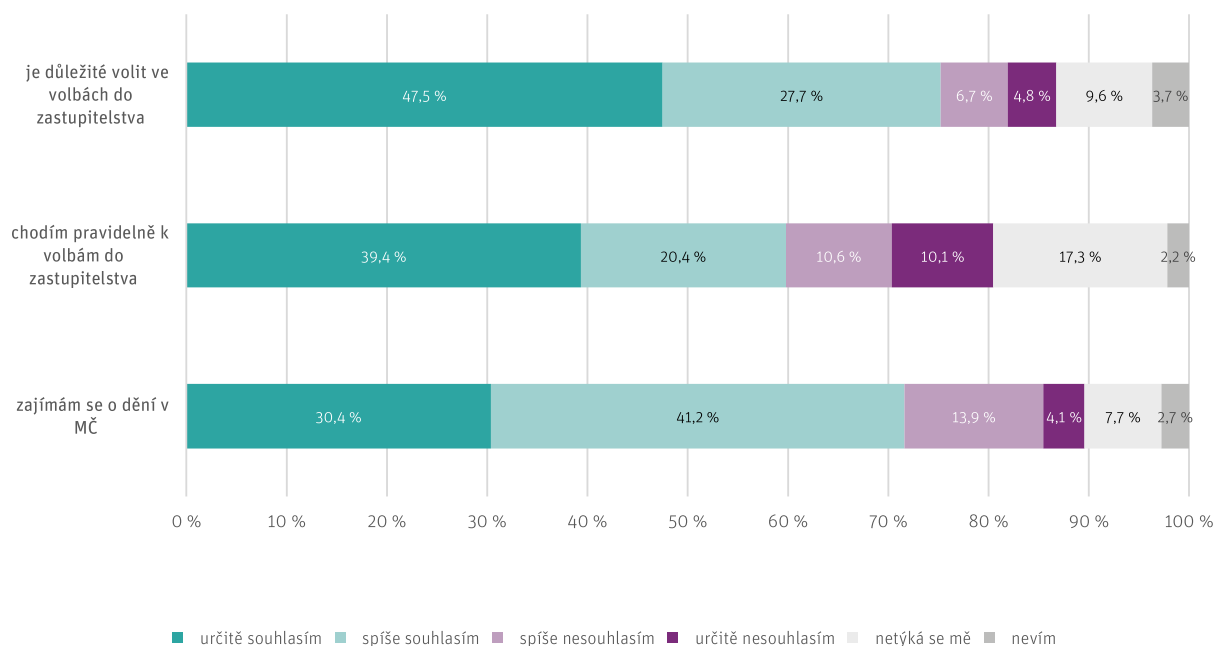
2.8.1 Občanská angažovanost – zastupitelstvo hl. m. Prahy

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

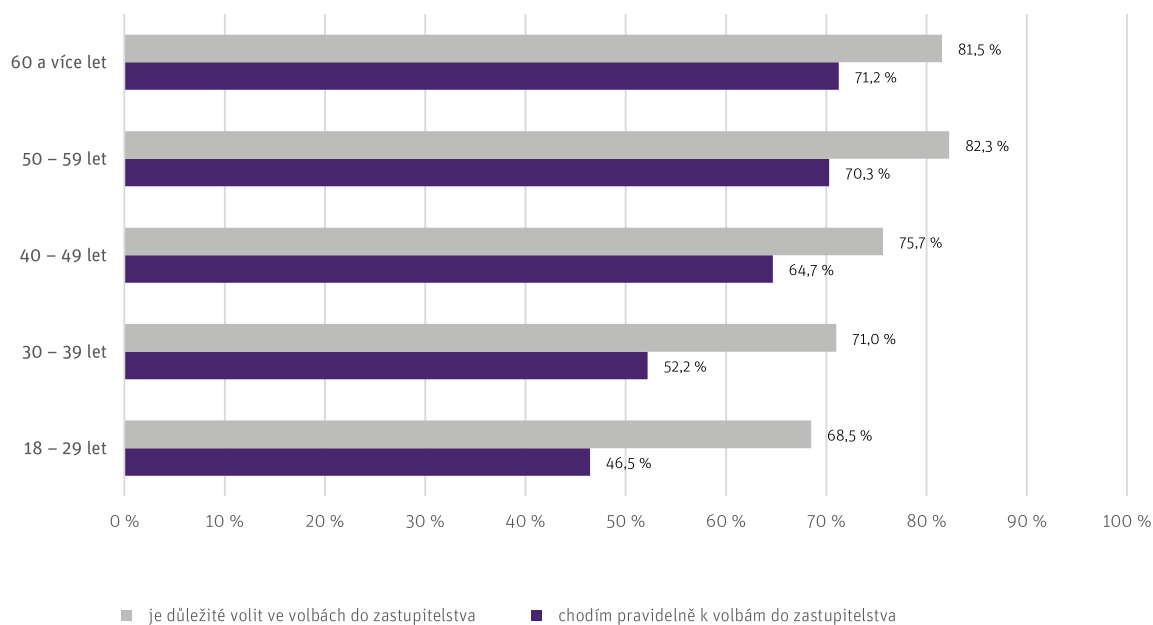
2.8.2 Občanská angažovanost – zastupitelstvo městské části

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

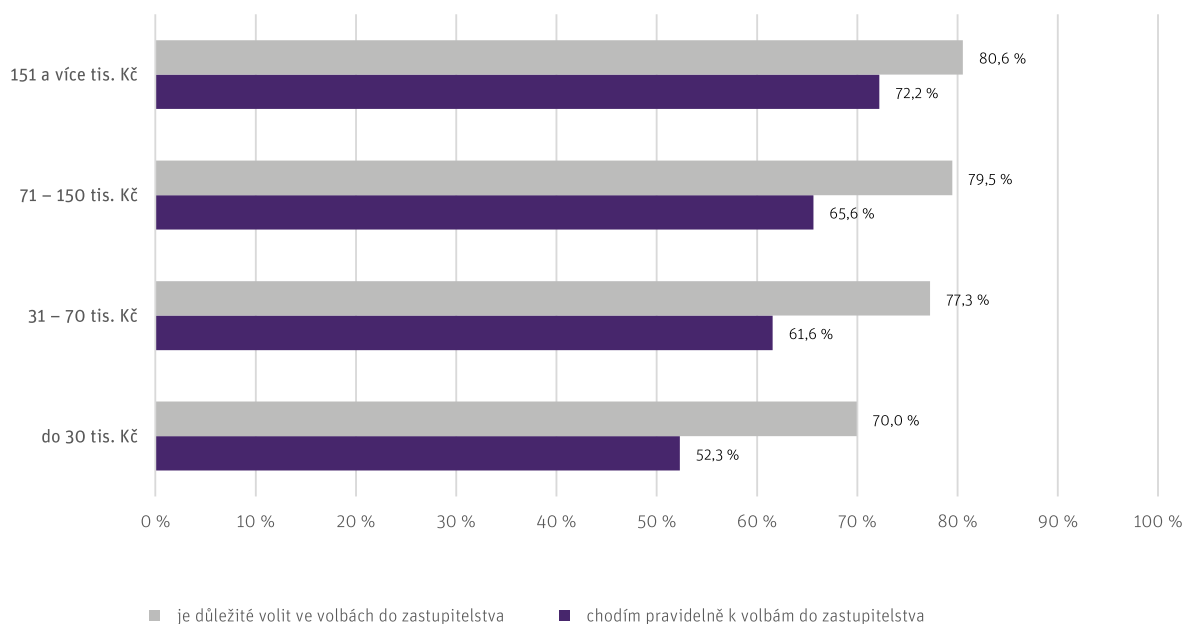
2.8.3 Občanská angažovanost podle věku – zastupitelstvo městské části

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

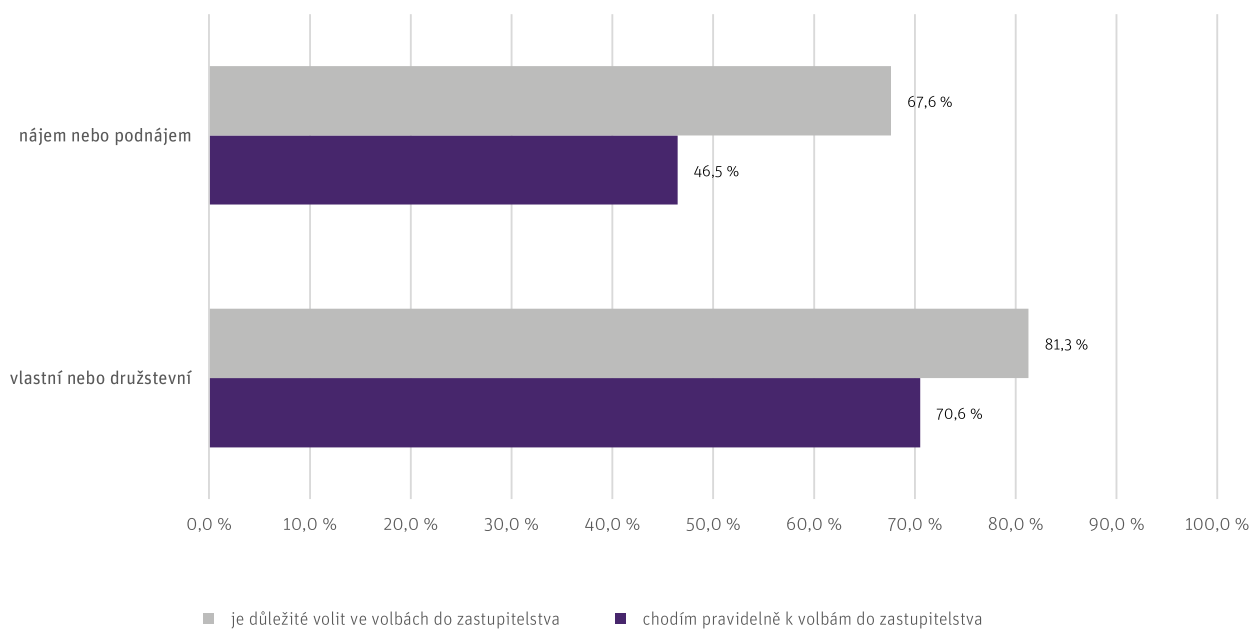
2.8.4 Občanská angažovanost podle příjmů – zastupitelstvo městské části

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.8.5 Občanská angažovanost podle právní formy bydlení – zastupitelstvo městské části

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

Z výsledků je patrný rozdíl mezi chápáním důležitosti voleb a pravidelnou účastí. **Výrazně více obyvatel považuje volby za důležité, než se jich potom pravidelně účastní, a to na úrovni Prahy i městských částí.** Pokud bychom brali skutečnou účast, tak by nesoulad byl ještě větší. Tento rozdíl je vidět také ve všech členěních obyvatel, jeho velikost se ale u jednotlivých skupin liší. Například v členění podle ekonomické aktivity je rozdíl 7,7 procentního bodu u důchodců a 26,2 procentních bodů u studentů. Podle nich je účast na volbách o něco více důležitá než podle zaměstnanců a podnikatelů, k volbám jich však chodí výrazně méně. Větší rozdíl je také u lidí bydlících v nájmu (21,1 p. b.) než u lidí bydlících ve vlastním nebo družstevním bytě (10,7 p. b.). Podobně také u přistěhovaných (19,0 p. b.) než u rodilých Pražanů (11,8 p. b.). Společným vysvětlením těchto rozdílů může být vyšší zastoupení obyvatel s bydlištěm mimo Prahu, kteří ve volbách do zastupitelstev Prahy a městských částí volit nemohou.

Oproti výsledkům z roku 2017 jsou všechny ukazatele občanské angažovanosti nižší. Důležitost voleb se snížila na úrovni Prahy ze 78 % na 73,5 % a na úrovni městských částí ze 78 % na 75,2 %. Zájem o dění v městské části se snížil ze 74 % na 71,6 %. Nakonec pravidelnost chůze k volbám se snížila ze 68 % na 60,8 % na úrovni Prahy a ze 66 % na 59,8 % na úrovni městských částí. Změna také nebyla u všech skupin obyvatel rovnoměrná. Například u obyvatel s vysokoškolským vzděláním se důležitost voleb o 5,4 p. b. snížila, zatímco u obyvatel se základním vzděláním se důležitost o 6,2 p. b. zvýšila.

SPOKOJENOST S VEŘEJNOU SPRÁVOU

Dalším tématem byla spokojenost obyvatel s fungováním veřejné správy. V následujícím popisu budeme opět považovat odpovědi velmi a spíše spokojen za spokojené. Otázky byly také rozděleny na úroveň hl. m. Prahy a na úroveň městských částí.

Celkově je spokojena menšina obyvatel, je zde však také velká skupina, která není ani spokojena, ani nespokojena, a také výrazná část obyvatel zvolila možnost, že neví nebo nechce odpovědět (→ Obr. 2.8.6). **Ve všech oblastech jsou obyvatelé také spokojeni více s fungováním městských částí než s celoměstským fungováním** (→ Obr. 2.8.7). Na úrovni Prahy je spokojeno s fungováním samosprávy i magistrátu přibližně 30 % obyvatel a dalších 33 % je neutrálních. Nespokojeno je potom něco přes 20 % obyvatel. Vyšší spokojenost je na úrovni městských částí, kde s fungováním úřadu je spokojeno 45,3 % a s fungováním samosprávy 36,2 % obyvatel.

Podobná spokojenost jako u úřadů a samospráv je také s informovaností o nových projektech (27,5 % na úrovni Prahy a 36,2 % na úrovni městských částí). Nižší spokojenost je potom s možností účastnit se územního nebo místního plánování, a to na úrovni Prahy (16,2 %) i městských částí (23,4 %). Na lokální úrovni se u respondentů navíc zjišťovala spokojenost s kvalitou služeb stavebních úřadů, která je zde nejnižší (23,0 %). U stavebních úřadů a částečně také u účasti na plánování je však patrný výrazný podíl obyvatel, kteří neví

nebo nechtějí odpovědět (28,8 %). Může ale jít o oblasti, se kterými mají obyvatelé menší zkušenosti z vlastního života.

Faktory ovlivňující spokojenost s veřejnou správou ukážeme na úrovni celé Prahy s upozorněním, kde se efekt u městských částí odlišuje. Mezi charakteristiky s největším vlivem patří věk. **Mladší lidé do 29 let jsou celkově s veřejnou správou spokojeni nejvíce. Naopak nejméně jsou spokojeni lidé ve věku 60 a více let. Další charakteristikou s výrazným vlivem jsou příjmy** (→ Obr. 2.8.8). **S rostoucími příjmy domácností postupně roste spokojenost.** Pokud porovnáme dvě krajní příjmové skupiny, tak u domácností s příjmy do 30 tisíc Kč je spokojenost s fungováním magistrátu 27,7 % a u domácností s příjmy nad 150 tisíc Kč je 47,2 %. Efekt je patrný zejména na úrovni celé Prahy, na úrovni městských částí je menší.

Předchozímu odpovídá také spokojenost v rozdělení podle ekonomické aktivity a názoru na životní úroveň. Nejméně spokojeni jsou důchodci (spokojenost s magistrátem 15,2 %) a nejvíce studenti (42,9 %). Opět je to patrné hlavně na úrovni celé Prahy. Podobně jsou nespokojenější lidé, kteří považují svou životní úroveň za dobrou (33,9 %), a nejméně ti, kteří ji považují za špatnou (22,9 %).

Na úrovni samosprávy městské části jsou více spokojeni lidé, kteří označili místo svého bydliště za ideální. Na úrovni celé Prahy však tato charakteristika spíše nemá vliv. Velký rozdíl je pozorovatelný také podle toho, jak aktivně se lidé zapojují do komunitního života (→ kap. 2.3). Nejvíce spokojeni jsou aktivní organizátoři (51,6 % spokojenost s magistrátem) a tato spokojenost postupně klesá podle aktivity až na 21,6 % u pasivních obyvatel (→ Obr. 2.8.9). U aktivních organizátorů také není tak výrazný propad ve spokojenosti s možností účastnit se územního plánování. Vzdělání nebo to, zda se obyvatelé narodili v Praze, spíše nemá vliv.

Na rozložení nespokojených odpovědí v prostoru města se můžeme podívat pomocí teplotní mapy jejich hustoty (→ Obr. 2.8.10). Toto rozložení v podstatě kopíruje rozložení respondentů šetření a je tedy blízko také rozložení obyvatel obecně. Nepozorujeme zde výrazné koncentrace nespokojenosti nad rámec koncentrace obyvatel.

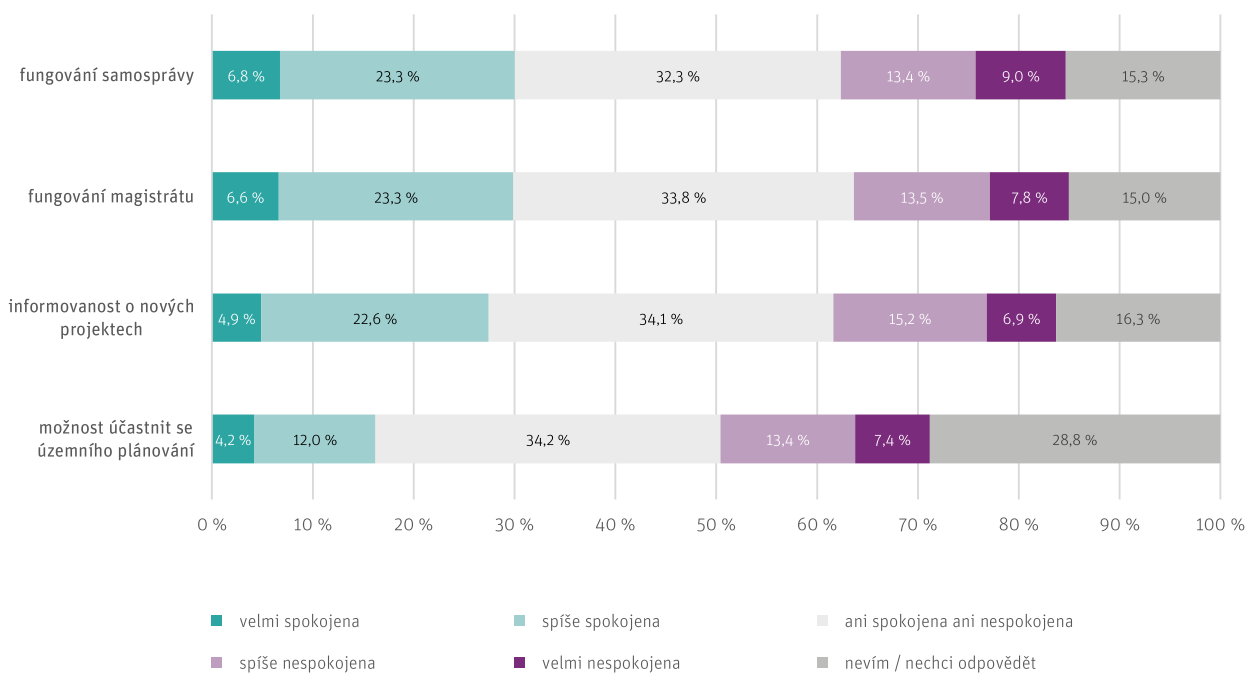
Oproti roku 2017 se spokojenost s fungováním na úrovni Prahy zvýšila. S fungováním samosprávy z 22 % na 30,1 %, s fungováním magistrátu z 24 % na 29,9 %, s informovaností o nových projektech z 21 % na 27,5 % a s možností účastnit se plánování ze 13 % na 16,2 %, tedy poměrně výrazně o 3,2 až 8,1 p. b. Na úrovni městských částí se spokojenost spíše nezměnila nebo rostla méně (o 0,2 až 3,2 p. b.).

ÚČAST NA ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Posledním tématem v této části byla aktivní účast na řešení problémů v místě bydliště. Mohlo jít například o účast na přímém rozhodnutí, o veřejné vystoupení, zaslání mailu nebo podpisu petice. **Skoro polovina obyvatel (47,5 %) se účastní**

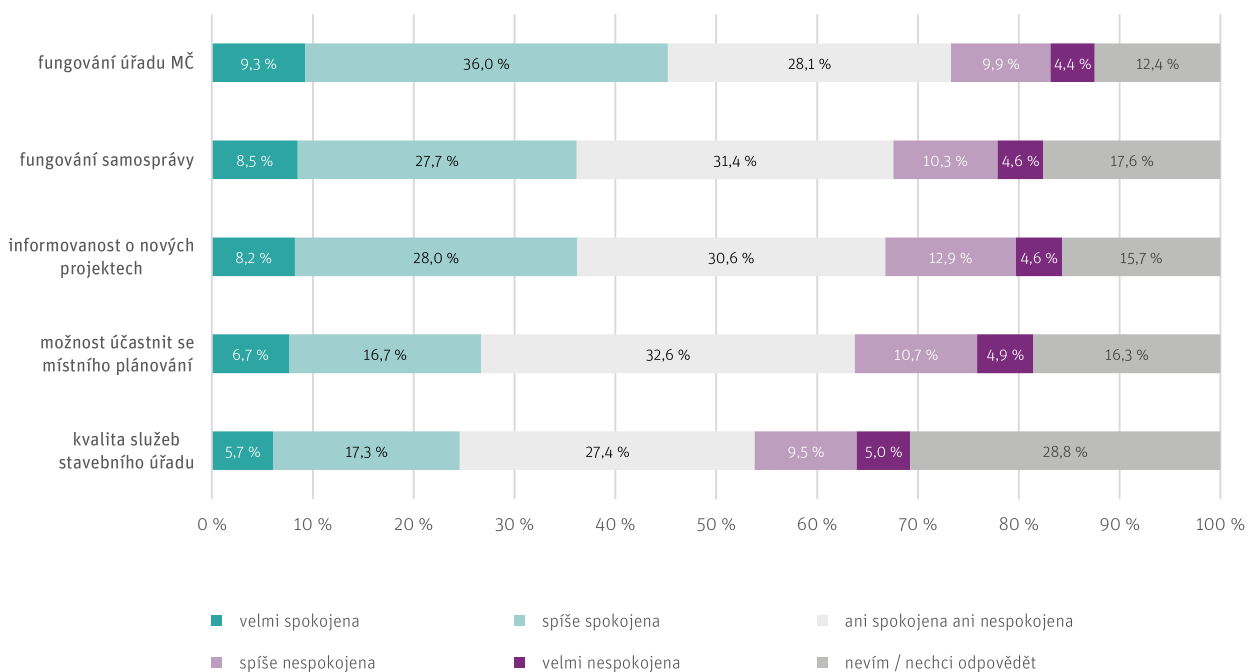
2.8.6 Spokojenost s veřejnou správou – na úrovni celé Prahy

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.8.7 Spokojenost s veřejnou správou – v městské části

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

nějakým způsobem alespoň výjimečně a 5,1 % se účastní pravidelně (→ Obr. 2.8.11).

Více se účastní muži, rodilí Pražané, lidé spokojení se svou životní úrovní a lidé s vyššími příjmy. Obyvatelé z domácností s měsíčními příjmy do 30 tisíc Kč se alespoň výjimečně účastní z 43,2 % a s příjmy nad 150 tisíc Kč z 63,9 % (→ Obr. 2.8.12). U rodilých Pražanů je tento podíl 52,7 % a u přistěhovalých 42,4 %. Výrazná je také souvislost s účastí na komunitním životě, kde aktivní organizátoři se účastní výrazně více než pasivní obyvatelé (74,0 % oproti 37,3 %) (→ Obr. 2.8.13). Věk nebo vzdělání spíše nemají vliv.

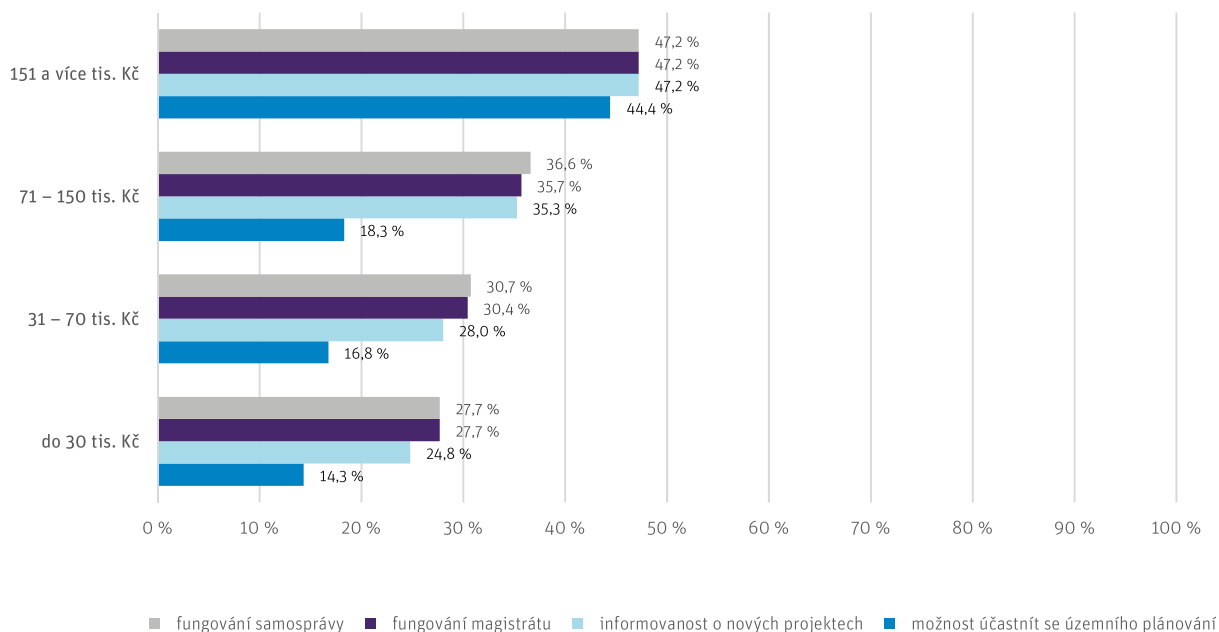
(22 %) jich je nespokojeno a zbývajících obyvatelé jsou neutrální nebo neví. Více spokojeni jsou lidé celkově se samosprávou na úrovni městských částí než celé Prahy. Větší spokojenost pozorujeme u mladších lidí, studentů a také lidí s vyššími příjmy, lepší životní situací nebo u více aktivních v komunitním životě. Ve srovnání s rokem 2017 se spokojenost s fungováním samosprávy na úrovni celé Prahy zvýšila. Na úrovni městských částí se spíše nezměnila.

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Velká část Pražanů považuje volby do zastupitelstev za důležité (74 %) a také se jich podle vlastního vyjádření pravidelně účastní (60 %). Angažovanost je vyšší u starších obyvatel a důchodců, u lidí s vyšším vzděláním a s vyššími příjmy. V porovnání s důležitostí voleb pozorujeme nižší volební účast. Výrazný rozdíl je zejména u studentů nebo lidí bydlících v nájmech. Pravděpodobně tedy u obyvatel s bydlištěm mimo Prahu. Angažovanost se celkově od roku 2017 mírně snížila. S fungováním samosprávy a Magistrátu hl. m. Prahy je spokojeno přibližně 30 % obyvatel, méně

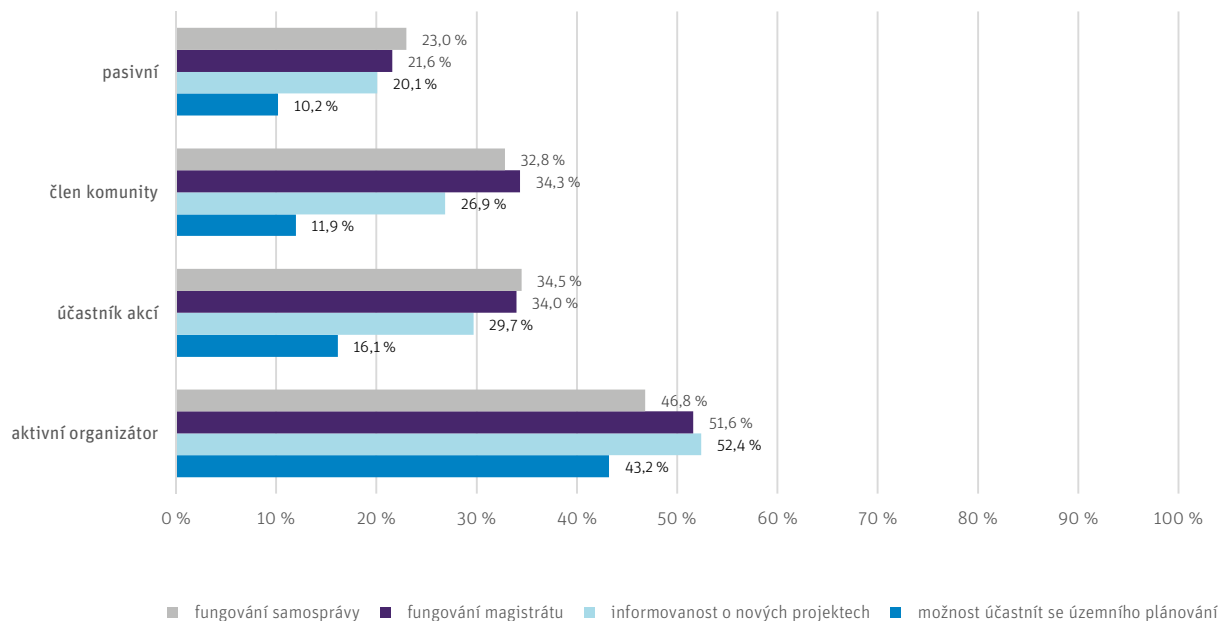
2.8.8 Spokojenost s veřejnou správou podle příjmů – na úrovni celé Prahy

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

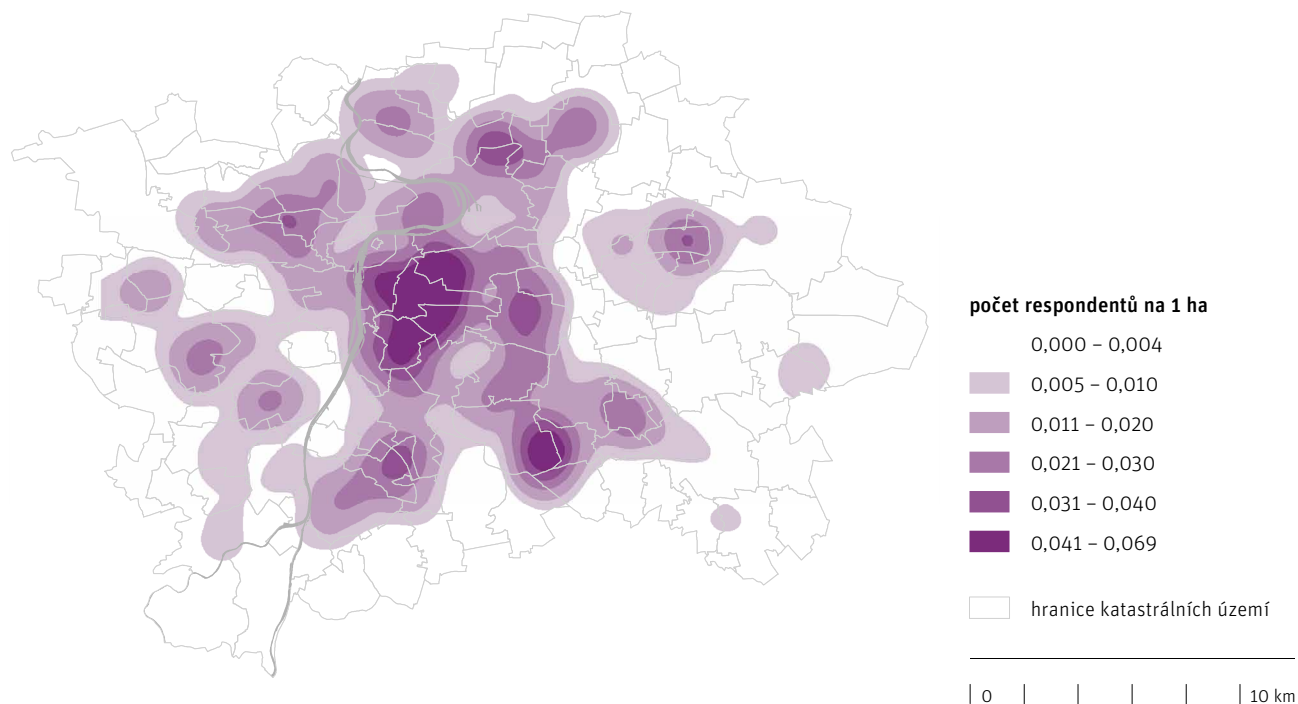
2.8.9 Spokojenost s veřejnou správou podle komunitního života – na úrovni celé Prahy

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

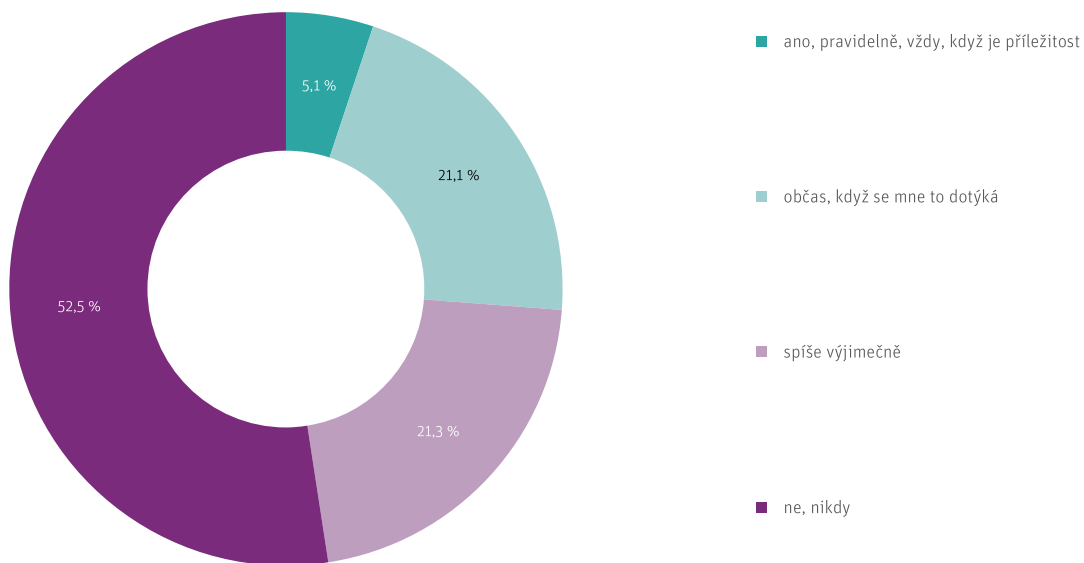
2.8.10 Prostorová distribuce respondentů nespokojených s fungováním Magistrátu hl. m. Prahy

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

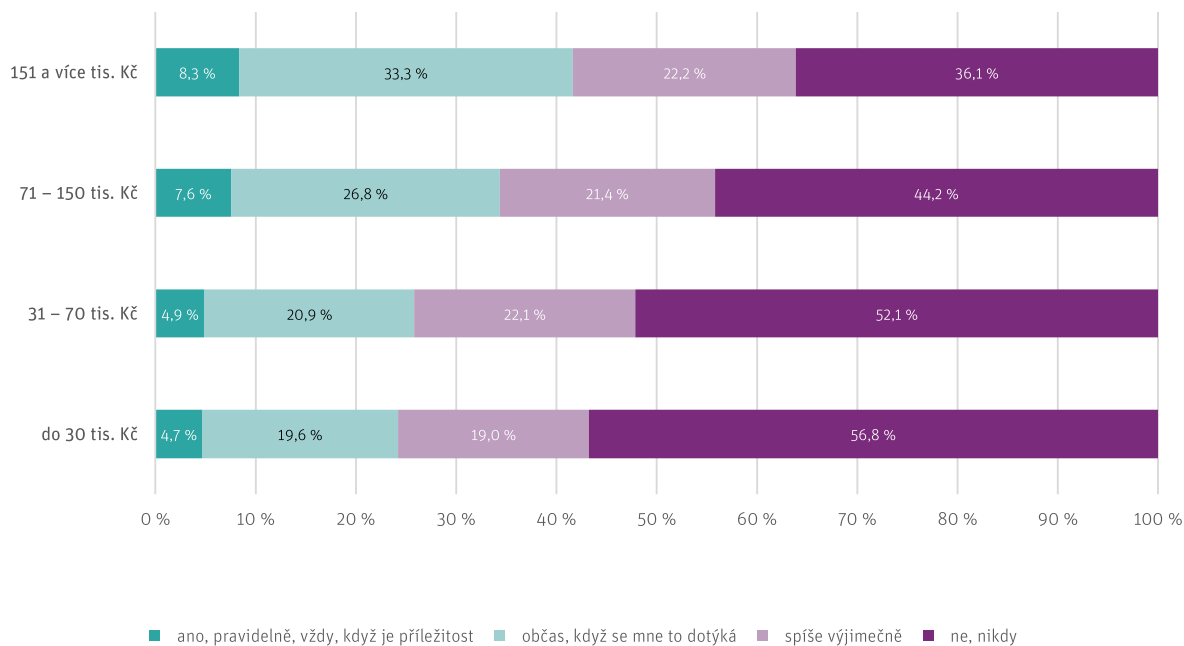
2.8.11 Účast na řešení problémů

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

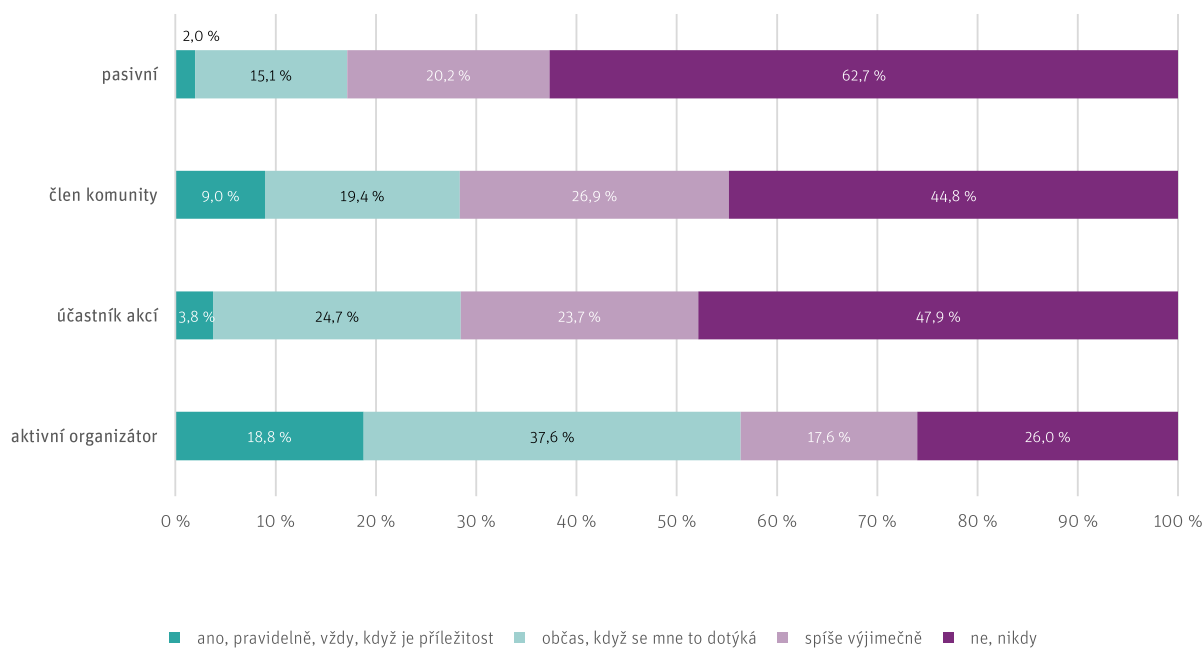
2.8.12 Účast na řešení problémů podle příjmů

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.8.13 Účast na řešení problémů podle komunitního života

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.9 Doprava

Mobilita je přirozenou součástí života každého obyvatele Prahy a zasahuje v podstatě všechna odvětví lidské činnosti. Mobilita tato odvětví ovlivňuje nebo naopak některá odvětví ovlivňují ji. Předložena studie proto může posloužit jako vhodný doplněk pravidelných dopravních průzkumů, které pro zjišťování charakteristik dopravního chování obyvatel Prahy (a přilehlé části Středočeského kraje) uskutečňuje Technická správa komunikací hl. m. Prahy a které jsou publikovány mj. v Územně analytických podkladech hl. m. Prahy. Zatímco průzkumy Technické správy komunikací hl. m. Prahy a Územně analytické podklady hl. m. Prahy hodnotí dopravní chování (dělbu přepravní práce), dojížd'kové vazby, směry a intenzitu dopravy osob a zboží a vlastnosti jednotlivých dopravních systémů a sítí, vyhodnocované dotazníkové šetření se zabývalo dopravou z hledisek (1) frekvence cest a (2) spokojenosti či nespokojenosti s ní.

FREKVENCE CEST

Ze šetření v roce 2020 vyplynulo, že 46,4 % respondentů využívá ke své dopravě výlučně městskou hromadnou dopravu. V kombinaci s autem nebo kolem využívá městskou hromadnou dopravu dalších 25,9 % respondentů (→ Obr. 2.9.1).

Z hlediska způsobů dopravy mezi roky 2017 a 2020 vzrostla četnost užití osobního automobilu, naopak četnost užití městské hromadné dopravy poklesla (→ Obr. 2.9.2, Obr. 2.9.3).

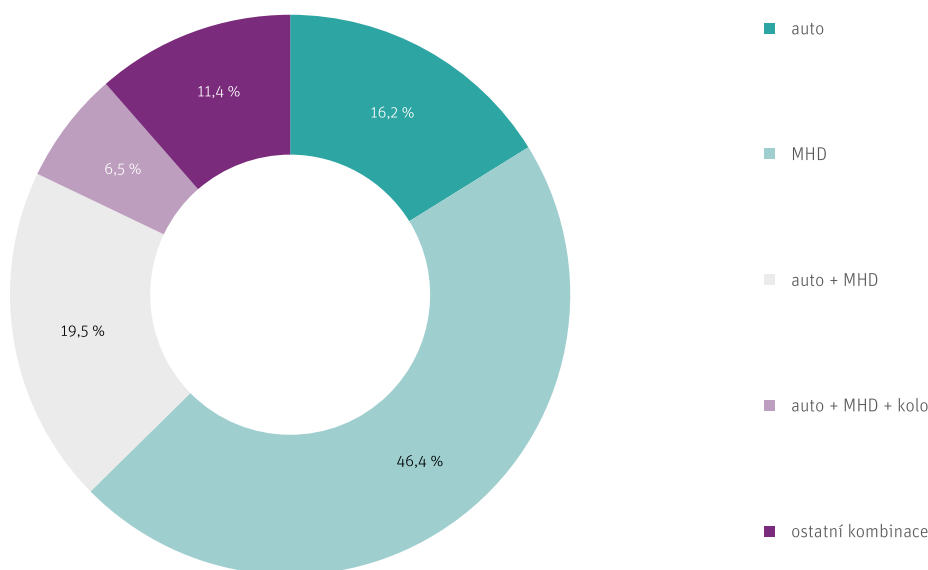
V roce 2020 městskou hromadnou dopravu denně nebo během pracovních dní užívalo 52,1 % respondentů. Ve srovnání s tím v roce 2017 šlo o 56,1 % respondentů. Osobní automobil či motocykl jako řidič denně či během pracovních dní v roce 2020 využilo 20,4 % respondentů; nadto pouze 8,5 % respondentů uvedlo, že se dopravují po městě automobilem (případně motocyklem) denně či během pracovních dní jako spolucestující. V roce 2017 se automobilem jako řidič denně či během pracovních dní dopravovalo 15,6 % respondentů. Kategorie „několikrát do týdne“ si ponechala v letech 2017 i 2020 u dopravy automobilem (případně motocyklem) i městskou hromadnou dopravou přibližně stejné zastoupení.

Nárůstu oblíbenosti cestování osobními automobily (případně motocykly) mezi léty 2017 a 2020 pravděpodobně souvisí s pandemií onemocnění covid-19. Z šetření v roce 2020 totiž mj. vyplynulo, že 44,1 % respondentů určitě nebo spíše souhlasila s nutností změny dopravního chování, a to i v případě, že tato pandemie odezní.

Prostorová distribuce respondentů používajících osobní automobil či motocykl denně nebo během pracovních dní jako řidič se nijak zásadně neliší od prostorové

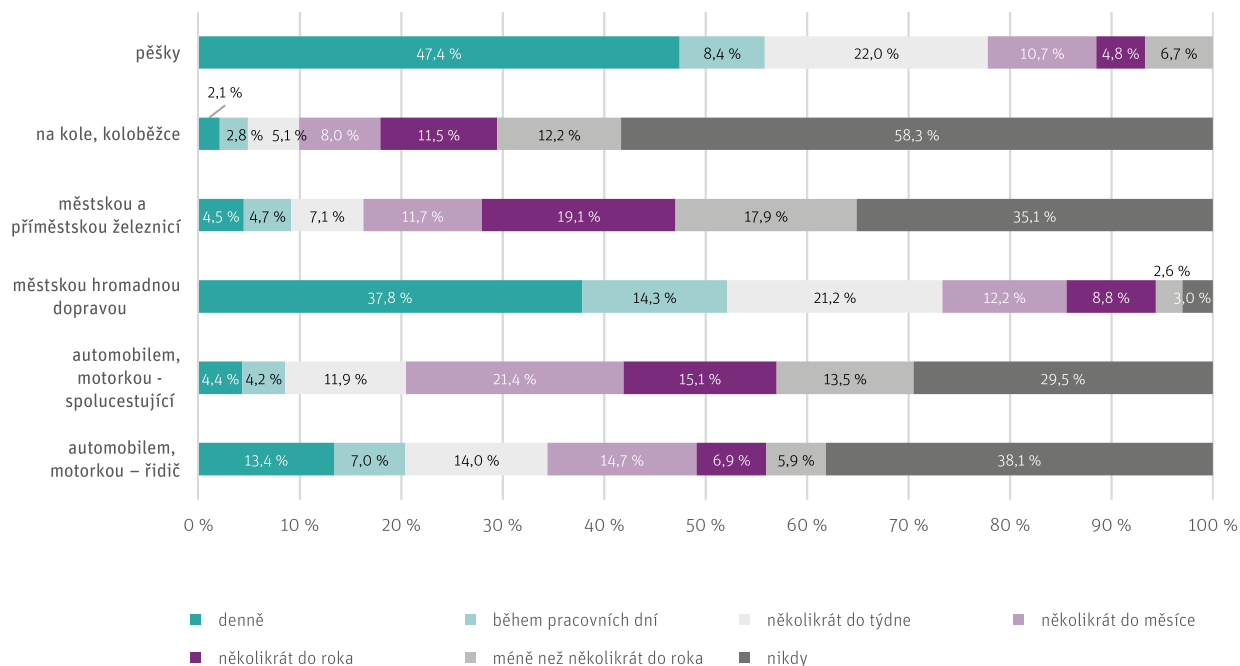
2.9.1 Struktura respondentů z hlediska typologie dopravy

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

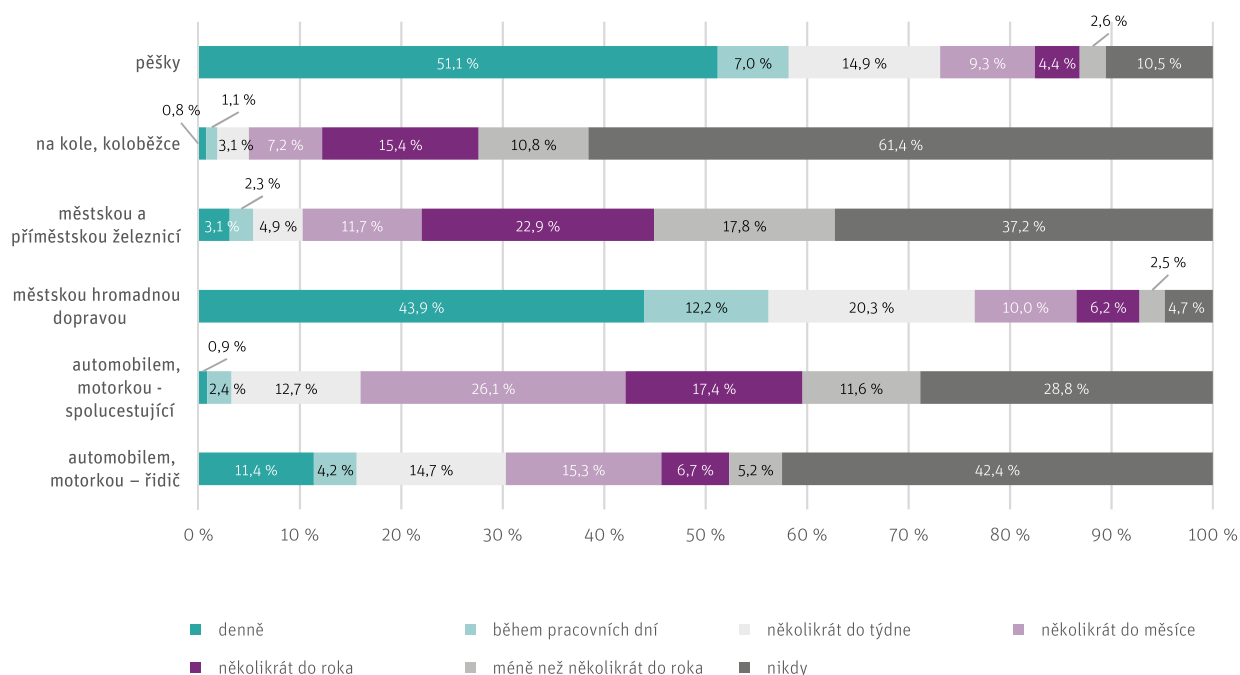
2.9.2 Struktura respondentů podle nejčastějších způsobů dopravy po městě

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.9.3 Struktura respondentů podle nejčastějších způsobů dopravy po městě v roce 2017

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, Median 2018

distribuce všech respondentů zúčastnivších se šetření 2020 (→ Obr. 2.9.4). Stejně tvrzení platí i v případě respondentů používajících denně či během pracovních dní městskou hromadnou dopravu (→ Obr. 2.9.5).

Struktura otázky, jak často respondenti jezdí či chodí do práce či školy byla výrazně ovlivněna v roce 2020 přijatými sanitárně-epidemiologickými opatřeními bránícími šíření onemocnění covid-19. V roce 2020 55,3 % respondentů odpovědělo, že do práce či školy chodí každý všední den; dalších 29,5 % pak několikrát týdně. Ve srovnání s tím v roce 2017 každý všední den se do práce či školy dopravovalo 73,3 % respondentů; několikrát týdně pak dalších 19,8 % (→ Obr. 2.9.6).

Osobní automobil byl nejčastěji respondenty používán k dopravě do práce (9 a více dní jej v roce 2020 používala pětina respondentů), na nákupy (9 a více dní jej používala šestina respondentů) a na cesty mimo Prahu (9 a více dní jej v roce 2020 užívala osmina respondentů) (→ Obr. 2.9.7). Ačkoli byla v roce 2017 otázka položena rozdílnou metodou, i přesto lze tvrdit, že práce, nákupy a cesty mimo Prahu jsou ve stejném pořadí nejčastějšími důvody užívání osobního automobilu.

Z hlediska věkového složení uživatelů městská hromadná doprava (→ Obr. 2.9.8) byla jako každodenní dopravní prostředek či jako dopravní prostředek pro pracovní dny

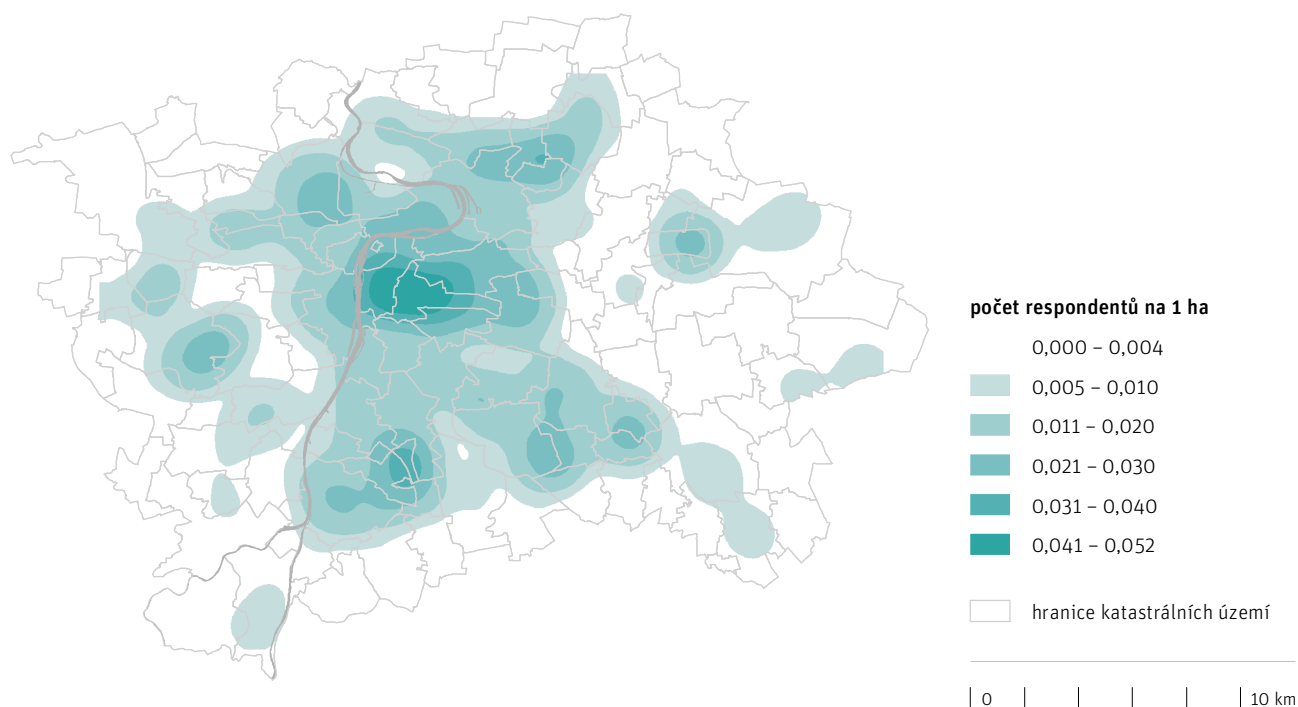
nejčastěji volena mladými lidmi ve věku 18–29 let (64,8 %) a lidmi ve věku 50–59 let (56,7 %). Méně než 50% vykazala jako denní dopravní prostředek či jako dopravní prostředek pro pracovní dny kategorie osob ve věku 60 a více let (40,3 %), což ale souvisí se specifickým životním stylem této skupiny osob (například výrazný podíl 29,6 % respondentů této kategorie totiž užívá MHD několikrát do týdne).

Na druhé straně **automobil (či motocykl) jako nejčastější prostředek k dopravě po městě volily osoby ve věkových kategoriích 30–39 let a 40–49 let.** (→ Obr. 2.9.9) V prvním případě osobní automobil (či motocykl) užívalo denně či během pracovních dní 25,9 % respondentů, ve druhém případě pak 27,7 % respondentů. S těmito věkovými kategoriemi mj. souvisí vrchol ekonomického a rodinného života. 36,6 % respondentů v pozici podnikatelů používalo osobní automobil (případně motocykl) denně nebo během pracovních dní; v případě zaměstnanců šlo o 23,9 %. Osoby v domácnosti využívaly osobní automobil (či motocykl) na denním základě nebo během pracovních dní v 17,5 % případů.

Důležitou úlohu hraje i dostupnost bydliště respondentů veřejnou dopravou obecně a dostupnost do centra. Respondenti užívající ke své dopravě po městě osobní automobil (případně motocykl) nadprůměrně vnímali tuto vybavenost jako spíše vyhovující. Naopak velmi vyhovující dostupnost bydliště

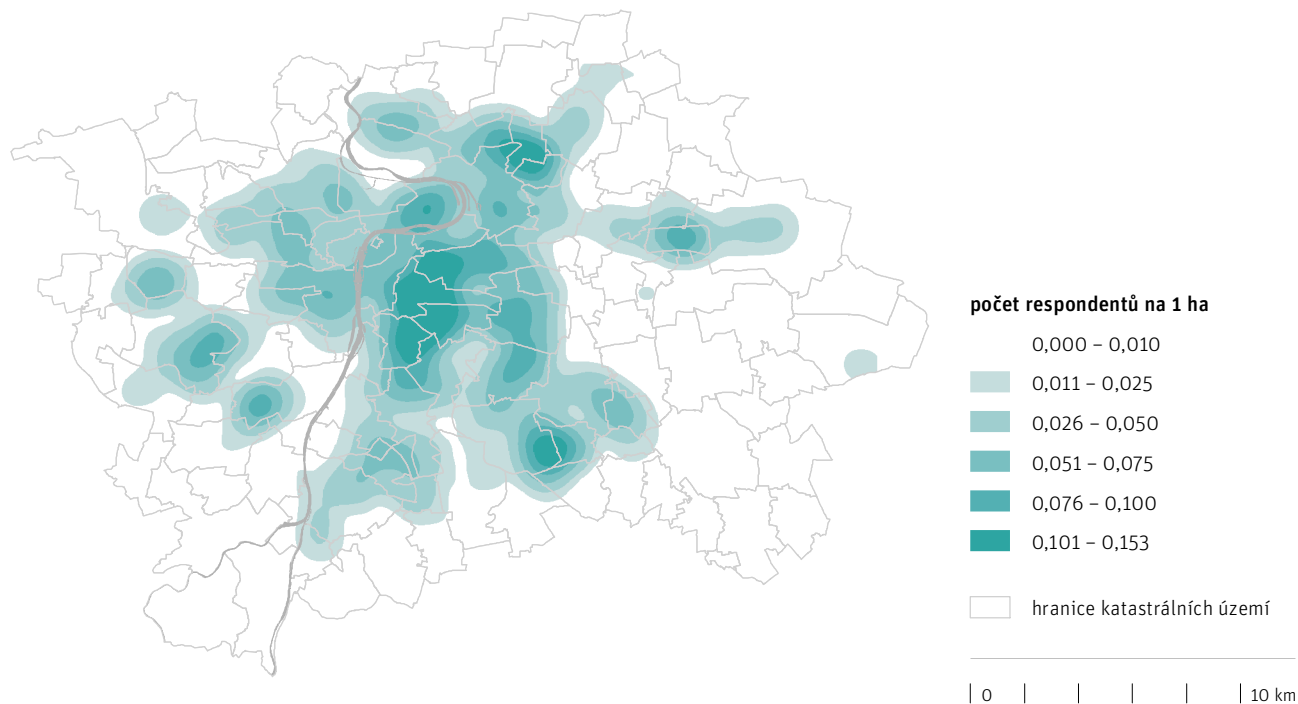
2.9.4 Prostorová distribuce respondentů užívajících automobil či motocykl jako řidiči k dopravě po městě denně nebo během pracovních dní (n = 379)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

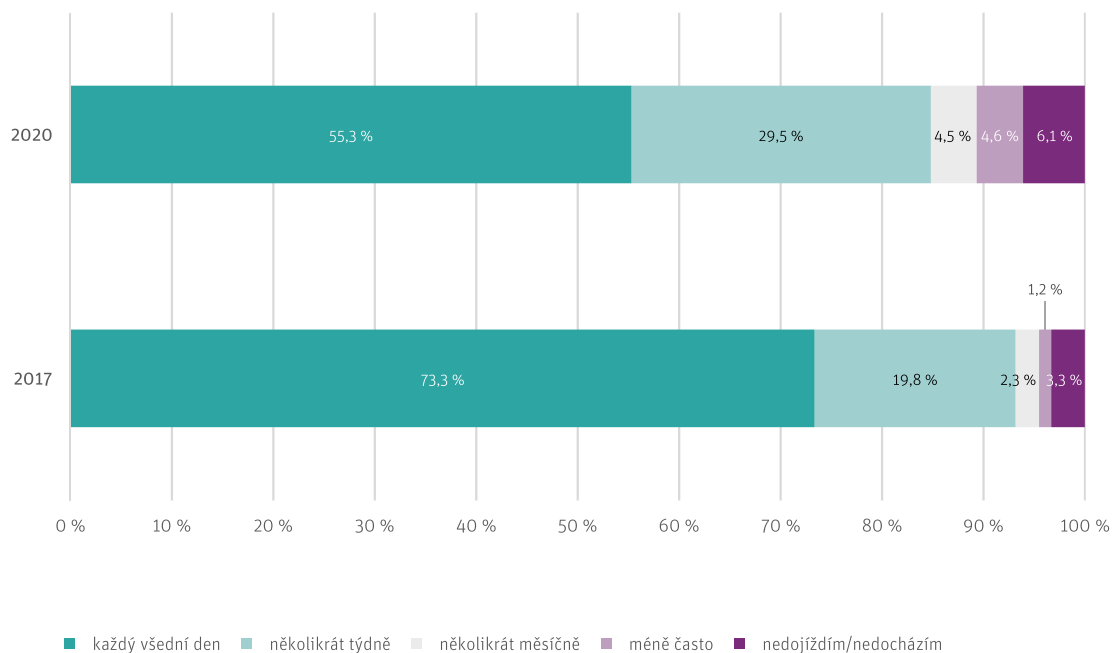
2.9.5 Prostorová distribuce respondentů užívajících k dopravě po městě MHD denně nebo během pracovních dní (n = 998)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.9.6 Struktura respondentů podle frekvence dopravy/docházky do práce či školy (2020: n = 1397, 2017: n = 1479)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020, Median 2018

městskou hromadnou dopravou vedla respondenty zároveň k jejímu výlučnému využívání. Respondenti bydlící v lokalitách, kde hodnotili vybavenost veřejnou dopravou ambivalentně, nadprůměrně používali ke svým cestám po městě kombinaci automobilu, veřejné dopravy a jízdního kola.

Z hlediska právní formy bydlení nejvíce cestovali po městě osobním automobilem (či motocyklem) lidé s vlastním bydlením (→ Obr. 2.9.10) – 23 % z nich proklamovalo cestování automobilem (případně motocyklem) denně či během pracovních dní. U této kategorie lze předpokládat, že respondenti díky vlastnímu bydlení disponují (alespoň z části) i možností parkování na vlastním pozemku, dvoře či garážích. Respondenti bydlící v družstevním bytě či nájmu nebo podnájmu cestovali po městě osobním automobilem (případně motocyklem) denně či během pracovních dní cca ve stejné míře 18 až 19 %.

Podle kritéria původu respondenta nejvíce cestovali po městě osobním automobilem (či motocyklem) rodilí Pražané. 24,2 % respondentů, kteří spadají do kategorie rodilých Pražanů, prohlašovalo, že denně či během pracovních dní cestují po městě osobním automobilem (či motocyklem). Na druhé straně stojí přistěhovalí ze zahraničí, kde osobní automobil (případně motocykl) na denní bázi či během pracovních dní na cestování po městě používá 13,9 % respondentů.

SPOKOJENOST RESPONDENTŮ S DOPRAVOU

V roce 2020 byly respondenti nejvíce spokojeni s dopravou pěšky a městskou hromadnou dopravou (→ Obr. 2.9.11).

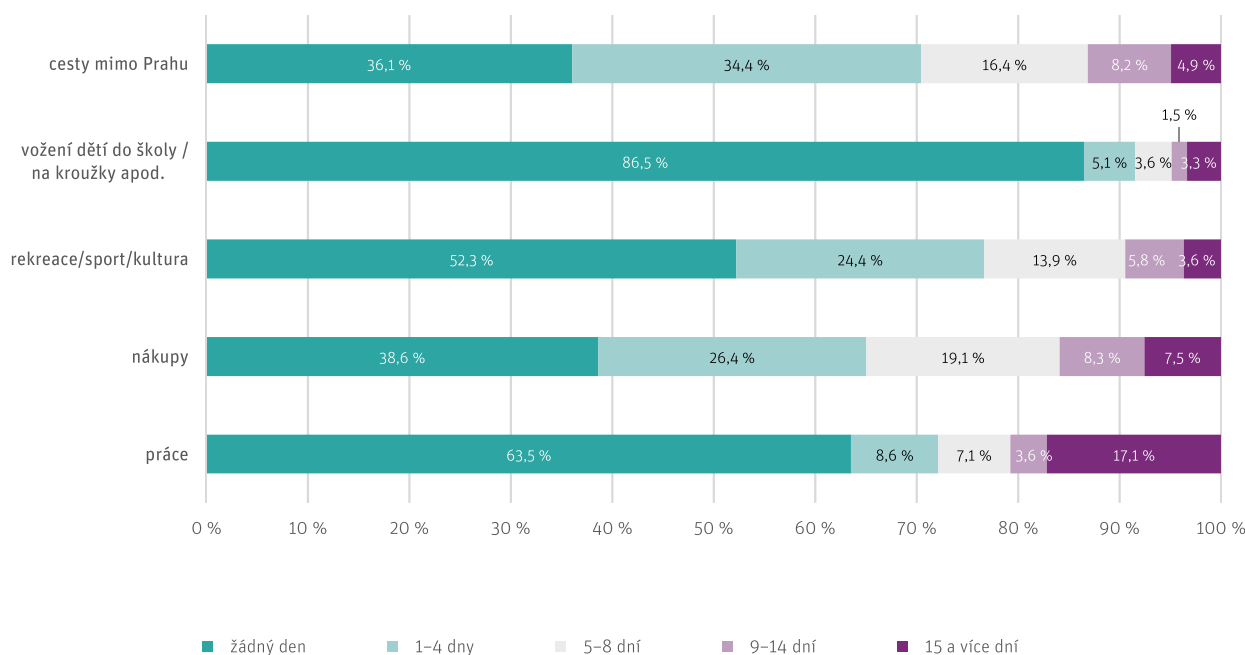
Velmi či spíše spokojeno bylo v případě dopravy pěšky 78,9 % respondentů, v případě městské hromadné dopravy pak 76,1 % respondentů. Naopak nejnižší míra spokojenosti byla vykázána u dopravy na kole či koloběžce (21 % respondentů v kategoriích velmi či spíše spokojeno) a u dopravy automobily či motocykly (35,2 % respondentů v kategoriích velmi či spíše spokojeno).

Ve srovnání s rokem 2017 vzrostla spokojenost u všech způsobů dopravy vyjma městské a příměstské železnice, kde mírně klesla. Nejvyšší nárůst spokojenosti byl vykázána u dopravy automobily a motocykly (→ Obr. 2.9.12).

Z hlediska dopravy automobilem byly v roce 2020 jako problematické nejvíce vnímány dopravní zácpy. Ty jako problém či dokonce zásadní problém vnímalo 84 % respondentů (→ Obr. 2.9.13). Následovány byly parkováním v místech konzumace služeb (70,1 % respondentů) a špatným technickým stavem komunikací (61,4 %). I v roce 2017 byly tyto problémy vnímány respondenty jako nejpalčivější, a to mj. ve stejném pořadí a více respondenty. **Vyjma parkování v místě zaměstnání byly i ostatní kategorie problémů v roce 2020 vnímány jako méně problematické oproti roku 2017.**

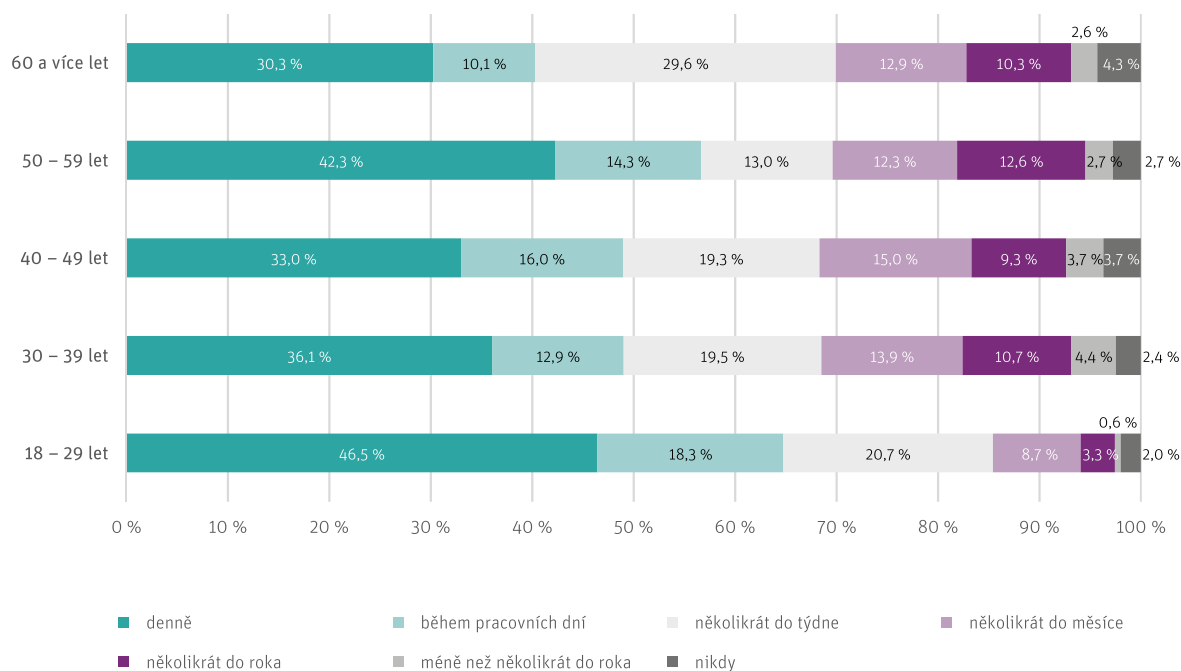
2.9.7 Frekvence používání automobilu respondenty podle účelu (n = 1710)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

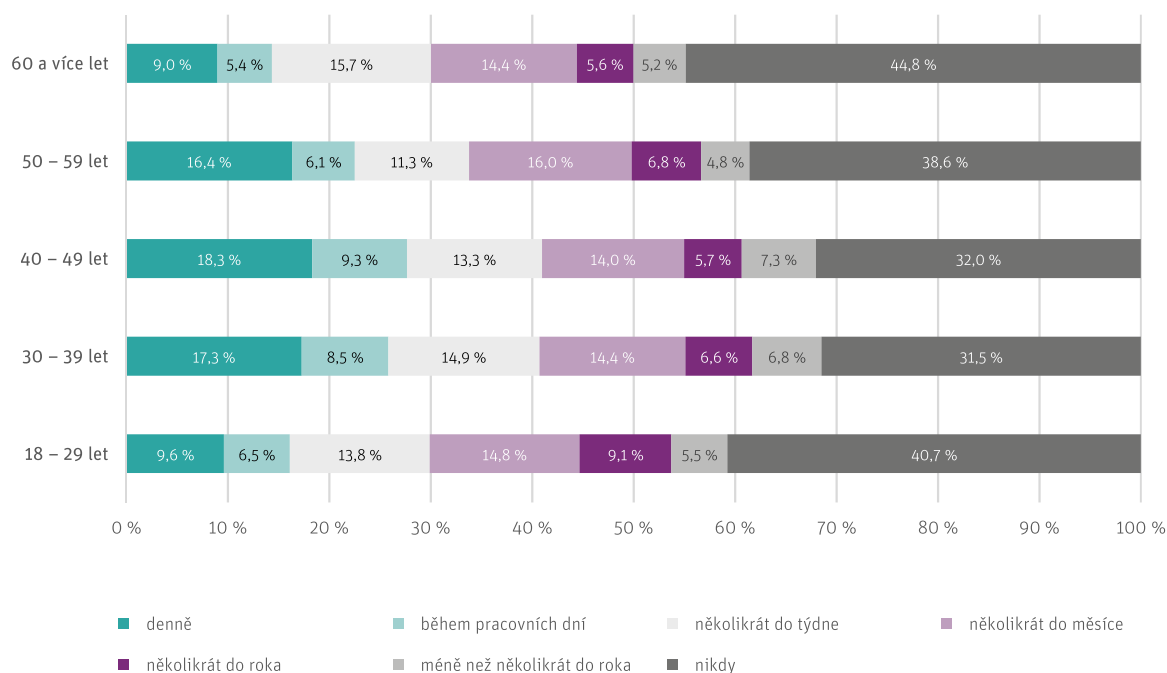
2.9.8 Četnost dopravy po městě městskou hromadnou dopravou podle věku respondenta

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.9.9 Četnost dopravy po městě automobilem či motocyklem jako řidič podle věku respondenta

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

V případě městské hromadné dopravy v roce 2020 respondenti vnímali jako její problémové aspekty především cenu jízdného, kvalitu a spolehlivost služeb (→ Obr. 2.9.14). Každý z těchto tří aspektů byl zhruba 27 % respondentů v roce 2020 vnímán jako problém či zásadní problém. Stejně problematicky byly tyto aspekty vnímány i v roce 2017. Na druhé straně **respondenti pozitivně oceňují blízkost zastávek městské hromadné dopravy a přehlednost systému z hlediska orientace**. Otázka bezpečnosti vozidel, zastávek a stanic městské hromadné dopravy není vnímána jednoznačně ani jako problémová, ani jako bezproblémová. Obdobně je tomu s kvalitou služeb.

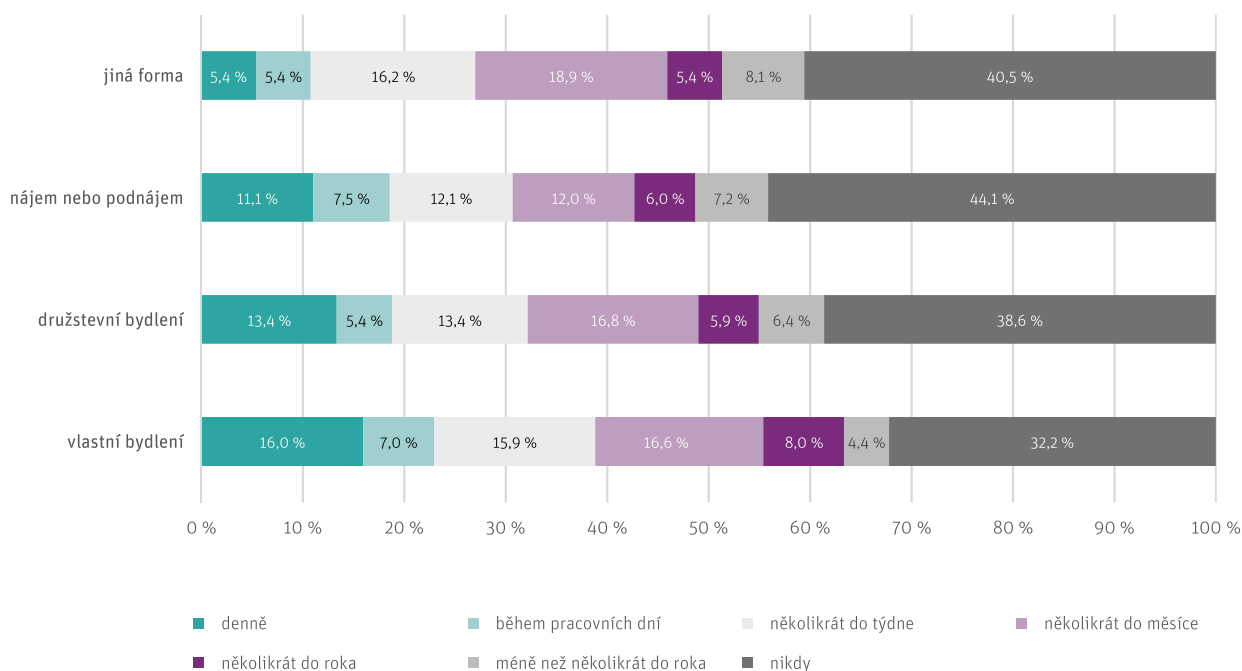
se třetina respondentů považovala za více či méně spokojenou. Na území města nebyly identifikovány oblasti, kde by obyvatelstvo k uspokojování svých dopravních potřeb nadprůměrně užívalo osobní automobily či naopak podprůměrně využívalo městskou hromadnou dopravu.

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Dominantním způsobem dopravy po městě nadále zůstává městská hromadná doprava – v roce 2020 ji na denním základě či během pracovních dní využívalo 52 % respondentů. Vliv onemocnění covid-19 se na četnosti užívání městské hromadné dopravy respondenty projevil jen okrajově. Spokojenost s městskou hromadnou dopravou v roce 2020 proklamovalo 76 % respondentů. Doprava osobním automobilem či motocyklem (jako řidič) na denním základě či během pracovních dní se týkala jedné pětiny respondentů – převážně osob na vrcholu rodinného a profesního života. U dopravy automobilem či motocyklem

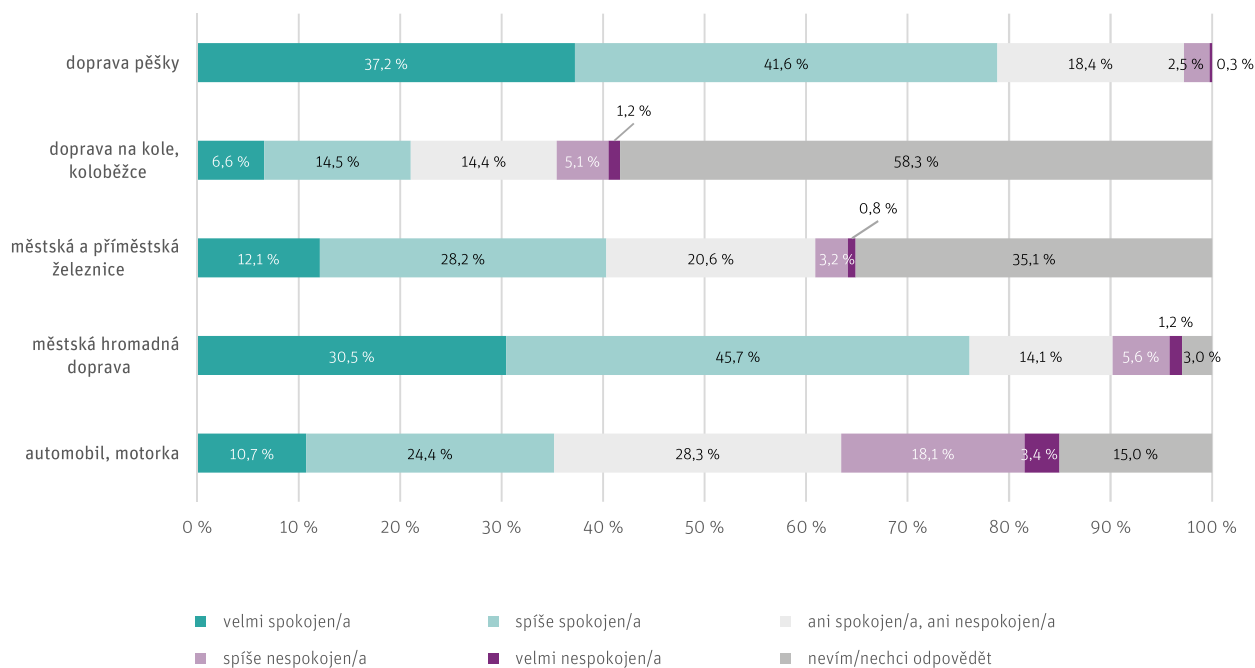
2.9.10 Četnost dopravy po městě automobilem či motocyklem jako řidič podle právní formy bydlení respondenta

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

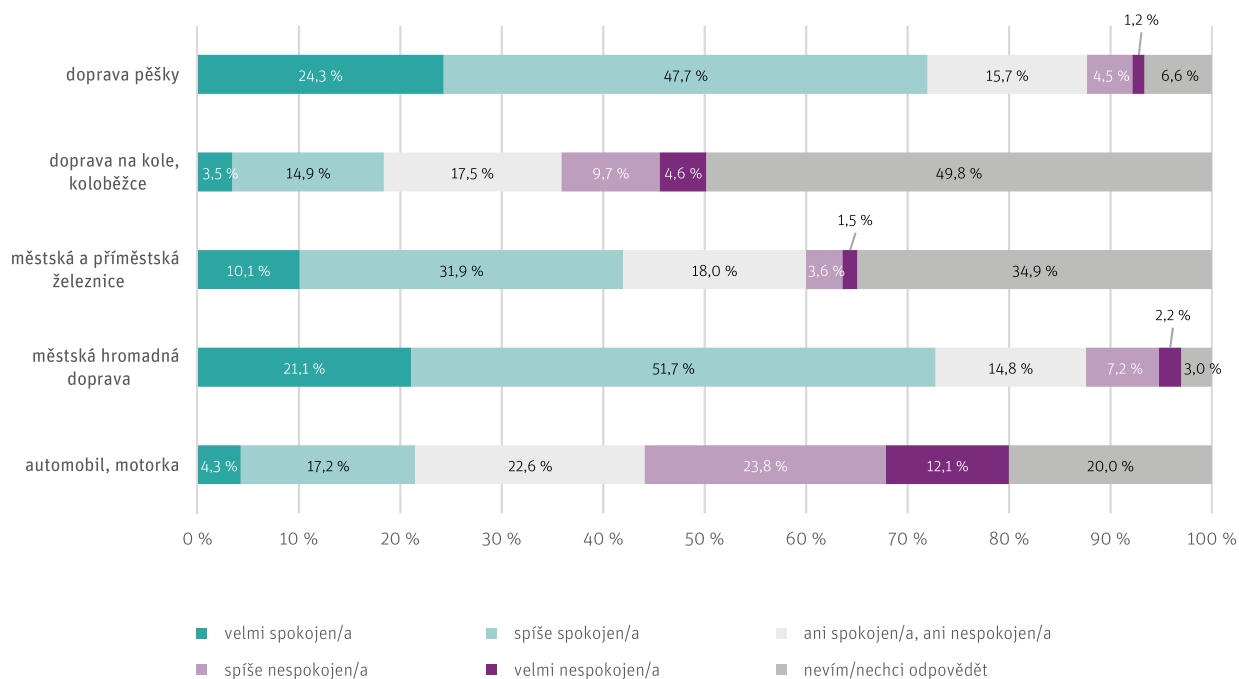
2.9.11 Spokojenost respondentů se způsoby dopravy

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

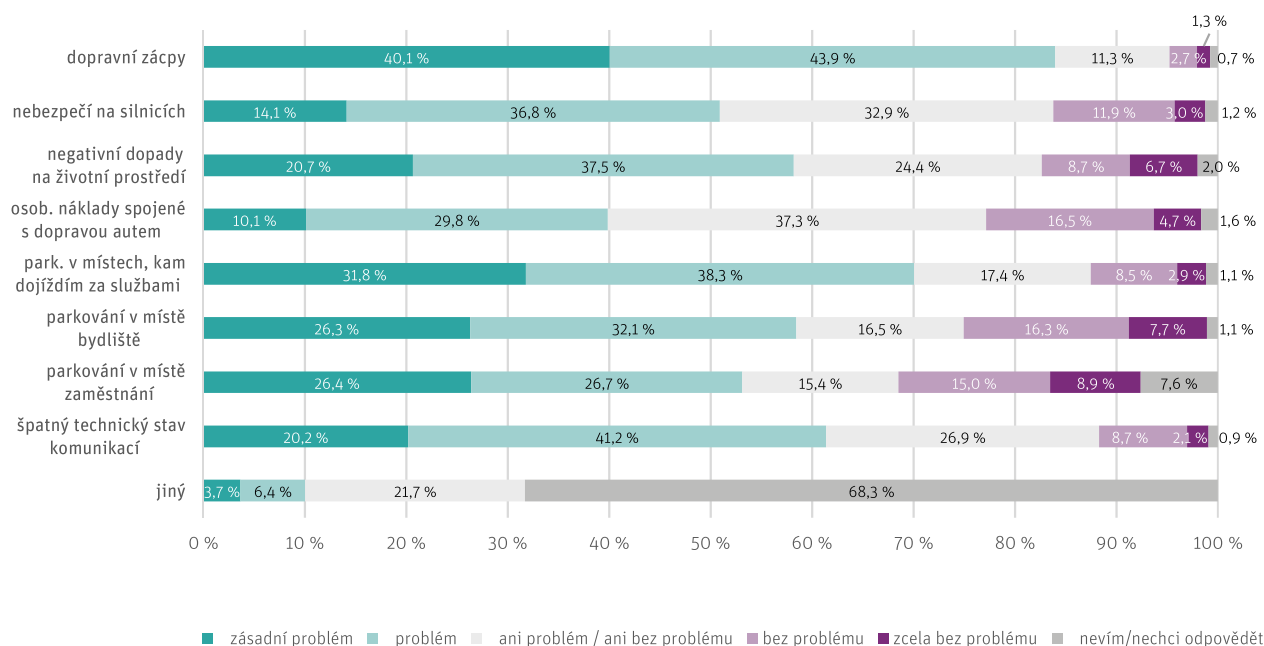
2.9.12 Spokojenost respondentů se způsoby dopravy v roce 2017

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, Median 2018

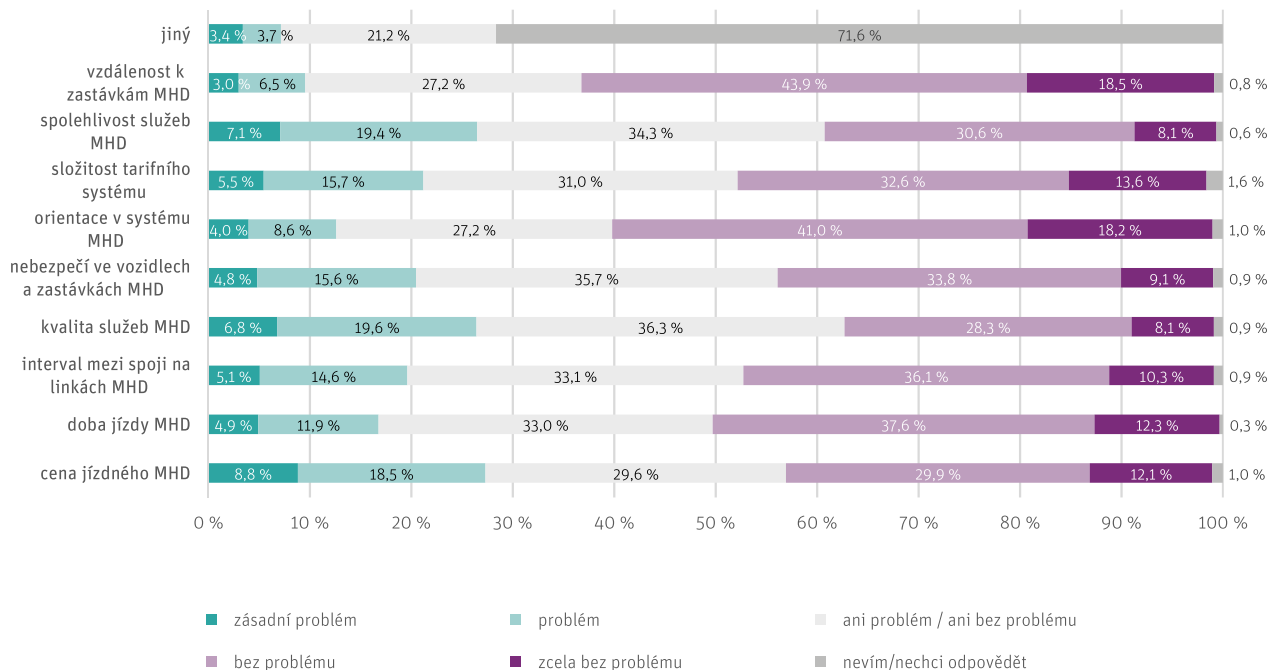
2.9.13 Problematické aspekty dopravy automobilem z hlediska respondentů (n = 1223)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.9.14 Problematické aspekty dopravy městskou hromadnou dopravou z hlediska respondentů (n = 1924)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.10 Práce

Trh práce je jednou z nejdůležitějších proměnných ovlivňujících úroveň městské ekonomiky a životní úroveň obyvatel hl. m. Prahy. Z makroekonomického hlediska jsou hlavní ukazatele pražského trhu práce příznivé (velmi nízká nezaměstnanost obecně, nízká míra dlouhodobé nezaměstnanosti, nezaměstnanosti žen a absolventů). Na druhé straně je možné na pražském trhu práce identifikovat i určitá rizika související s ekonomickým a demografickým vývojem (nízká konkurence na trhu práce, vyčerpání místních zdrojů pracovní síly).

Z hlediska ekonomického postavení dominovali mezi respondenty šetření z roku 2020 zaměstnanci. Ti představovali zhruba polovinu všech respondentů. Druhou nejpočetnější skupinou byli starobní důchodci (10,6 % respondentů) a soukromníci a podnikatelé (8,9 %).

Z hlediska současné práce tři čtvrtiny respondentů zapojené do šetření 2020 pracovaly v kvalifikovaných skupinách zaměstnání (→ Obr. 2.10.1). Nejčastěji z toho (31,6 %) šlo o odborné a technické pozice (např. lékař, učitel, technik, umělec, hlavní účetní), pozice ve vyšší administrativě (25,1 %; např. bankéř, vedoucí pracovník, vysoký státní úředník) a kvalifikované manuální pozice (18,1 %; např. mistr, mechanik,

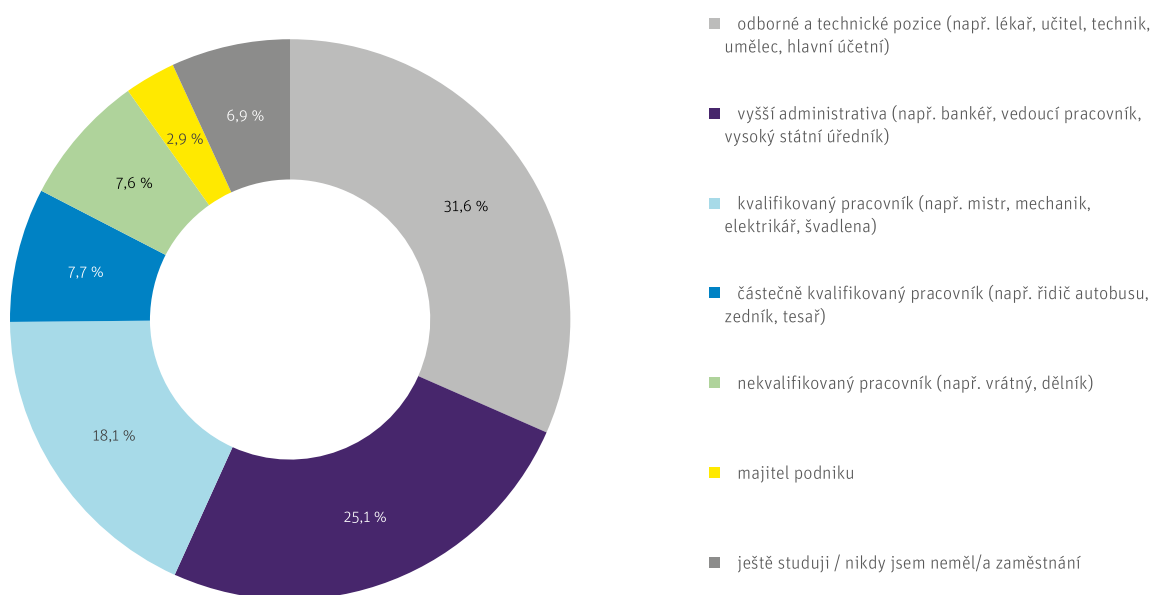
elektrikář, švadlena apod.). Z hlediska odvětví zaměstnání, byli nejčastěji zastoupeni respondenti pracující ve službách (91,9 %). V rámci služeb vynikly administrativní a podpůrné činnosti (10,9 % respondentů), informační a komunikační činnosti (7,9 %), ubytování, stravování a pohostinství (7,4 %), zdravotní a sociální péče (7 %) a velkoobchod, maloobchod a opravy a údržba motorových vozidel (6,7 %). Ve stavebnictví bylo zaměstnáno 3,9 % respondentů, ve zpracovatelském průmyslu pak 1,3 % respondentů.

Největší část respondentů (47,9 %) trávila týdně prací 31–40 hodin (→ Obr. 2.10.2). Druhá nejpočetnější skupina pak 41–50 h (15,6 % respondentů). V průměru na škále 0–160 h respondenti trávili v roce 2020 týdně 39,3 h prací. Pro srovnání v roce 2017 udávali na škále 0–168 h 42,7 h týdně.

Struktura respondentů podle spokojenosti s jejich současnou prací zůstává mezi šetřeními z let 2017 a 2020 v podstatě neměnná (→ Obr. 2.10.3). Velmi či spíše spokojeno se svojí prací v roce 2020 bylo 73,9 % respondentů, v roce 2017 šlo o 71,1 % respondentů. Nejvíce byli spokojeni respondenti žijící v domácnostech s vysokými příjmy (→ Obr. 2.10.4) a ve vlastním bydlení. Osoby, které byly v práci nespokojeny či k ní měly ambivalentní vztah (18,4 % respondentů, dohromady 364 osob), byly dále dotazovány, zdali by chtěly změnit práci. 73,6 % z nich uvedlo, že by práci rády změnil, ale nemohou

2.10.1 Struktura respondentů podle hlavní skupiny jejich zaměstnání

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

najít jiné vhodné zaměstnání. Nejčastějšími důvody nemožnosti nalezení jiného vhodného zaměstnání byly nejen nedostatečné finanční ohodnocení v preferovaném zaměstnání nebo nedostatečná kvalifikace, ale svoji úlohu hrála i hlediska věku a odvahy (→ Obr. 2.10.5). 26,4 % by práci neměnilo, i přestože s ní nejsou spokojeni.

Ze skupin, které nejsou aktivní na trhu práce, 46,5 % respondentů (270 osob) proklamovalo, že by chtělo pracovat, ale nemohou najít vhodné zaměstnání. Jako nejčastější překážka byla uvedena (→ Obr. 2.10.6) nemožnost zkráceného úvazku (v 57 % případů). Další významné překážky byly věk (35,2 % případů), nedostatečná kvalifikace (25,6 % případů) a zdravotní stav (25,2 % případů).

Mezi roky 2017 a 2020 lze u respondentů šetření identifikovat nárůst chuti podnikat. Zatímco v roce 2017 by 22,2 % respondentů chtělo podnikat samostatně a 16,5 % chtělo mít vlastní podnik se zaměstnanci, v roce 2020 projevovala ochotu k samostatnému podnikání třetina respondentů a k vedení podniku se zaměstnanci čtvrtina respondentů (→ Obr. 2.10.7).

Nejvýraznější chuť podnikat samostatně mají mladší lidé – ve věkové kategorii 18–29 let má chuť samostatně podnikat 49 % respondentů, ve věkové kategorii 30–39 let pak 40,5 %

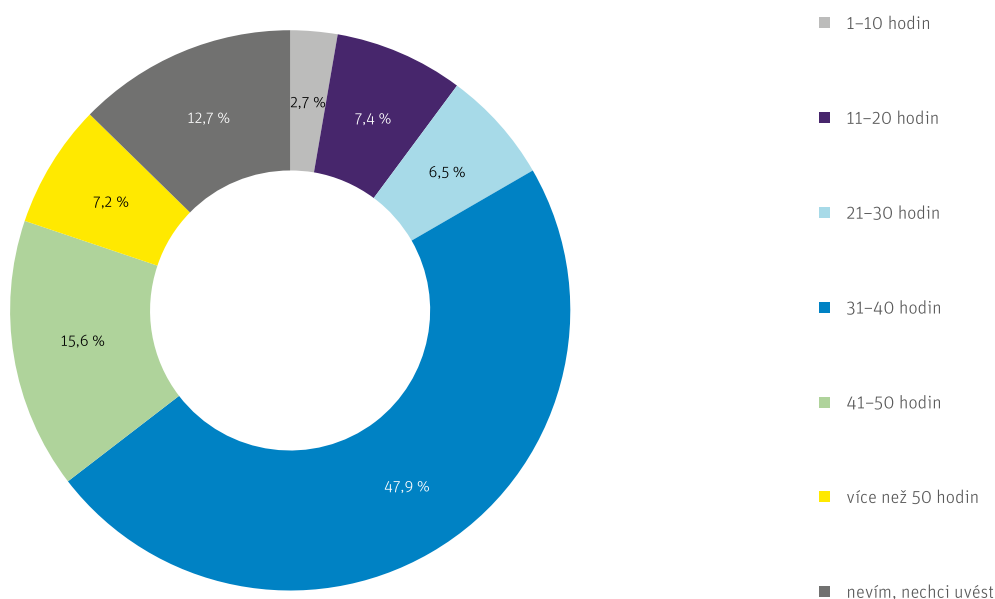
respondentů. V případě dosaženého vzdělání nejvyšší chuť samostatně podnikat proklamovali respondenti se základním (a neukončeným) vzděláním – 40,3 % těchto respondentů chtělo podnikat samostatně. Co se týká chuti vedení vlastního podniku se zaměstnanci, opět převažovaly věkové kategorie 18–29 let a 30–39 let. Chuť vést vlastní podnik se zaměstnanci ale byla nižší – ve věkové kategorii 18–29 let mělo chuť vést vlastní podnik 40,4 % respondentů, ve věkové kategorii 30–39 let 30,3 % respondentů. V tomto případě dosažené vzdělání nehrálo významnou roli.

Nejčastěji by respondenti chtěli dělit práci mezi čas strávený v zaměstnání (kanceláři) a práci z domova. **V roce 2020, mj. v souvislosti s přijetím sanitárně-epidemiologických opatření proti šíření nákazy covid-19, výrazně oproti roku 2017 vzrostla preference práce z domova a poklesla preference práce v místě zaměstnání (kanceláři)** (→ Obr. 2.10.8). Růst vykazaly i okrajové preference práce v neformálním prostoru (např. jednání v kavárnách, knihovnách, parcích apod.), práce v terénu nebo u zákazníka (práce typu instalatér, řidič, auditor, domácí učitel) či práce v coworkingovém centru.

Šetření 2020 rovněž ukázalo, že dvě pětiny respondentů jsou v případě dobré pracovní nabídky ochotny se přestěhovat mimo Prahu (→ Obr. 2.10.9). Pro srovnání v roce 2017 šlo

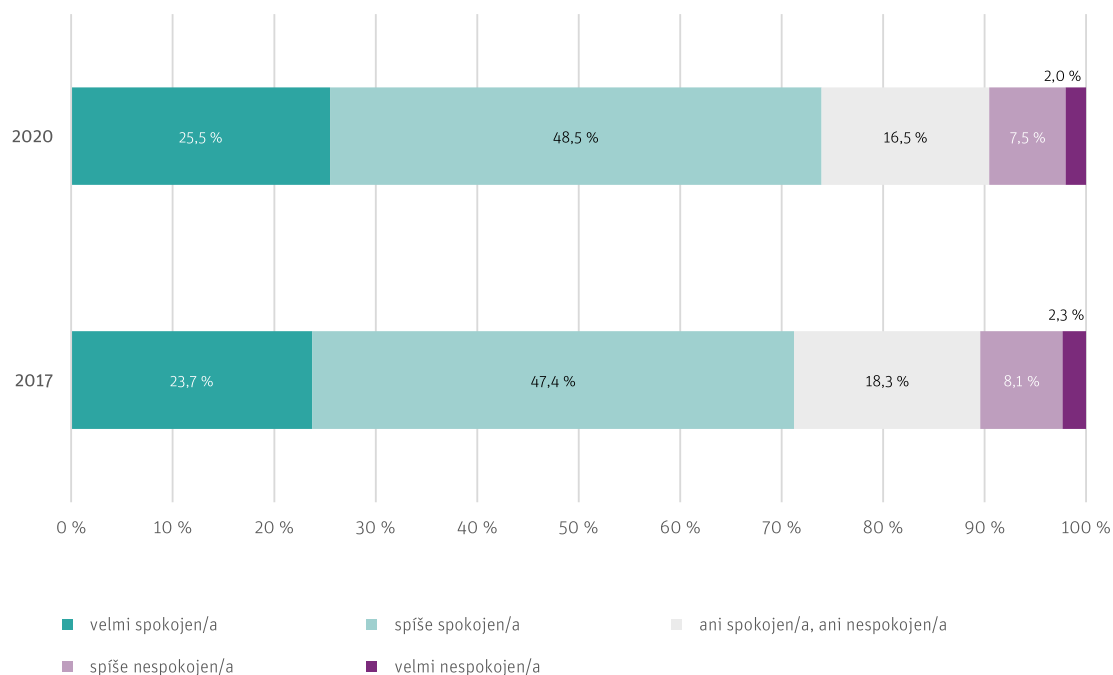
2.10.2 Struktura respondentů podle počtu hodin strávených týdně prací (n = 1397)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

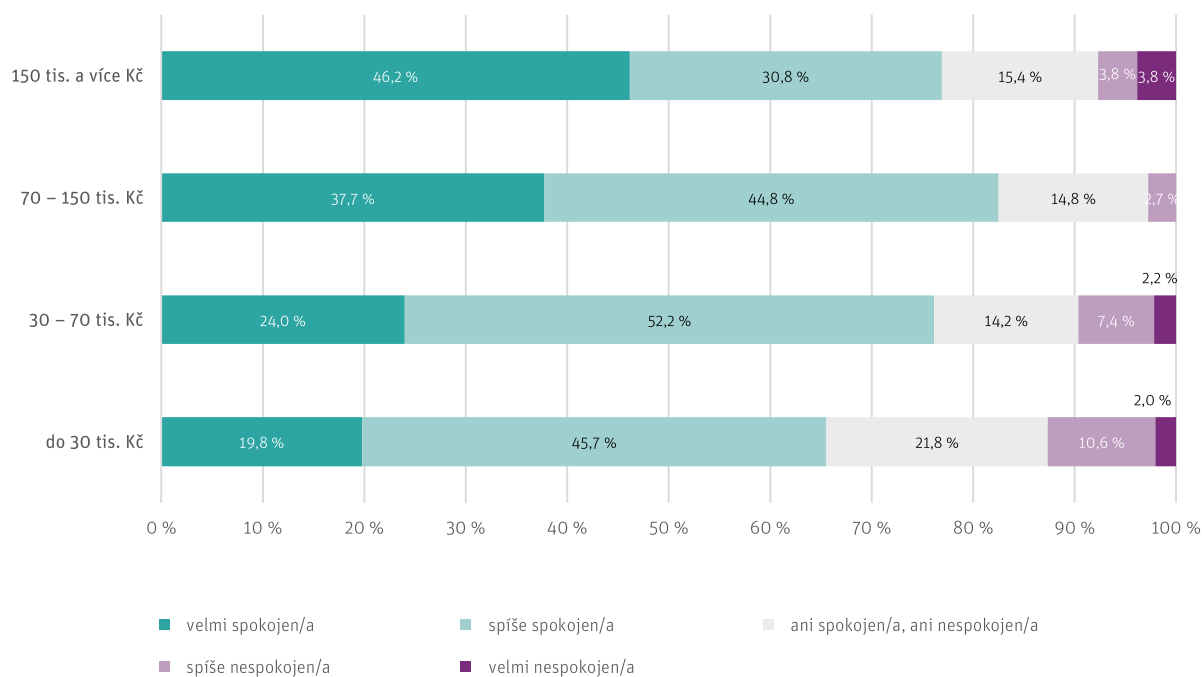
2.10.3 Struktura respondentů podle spokojenosti s jejich současnou prací (2020: n = 1397, 2017: n = 1294)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020, Median 2018

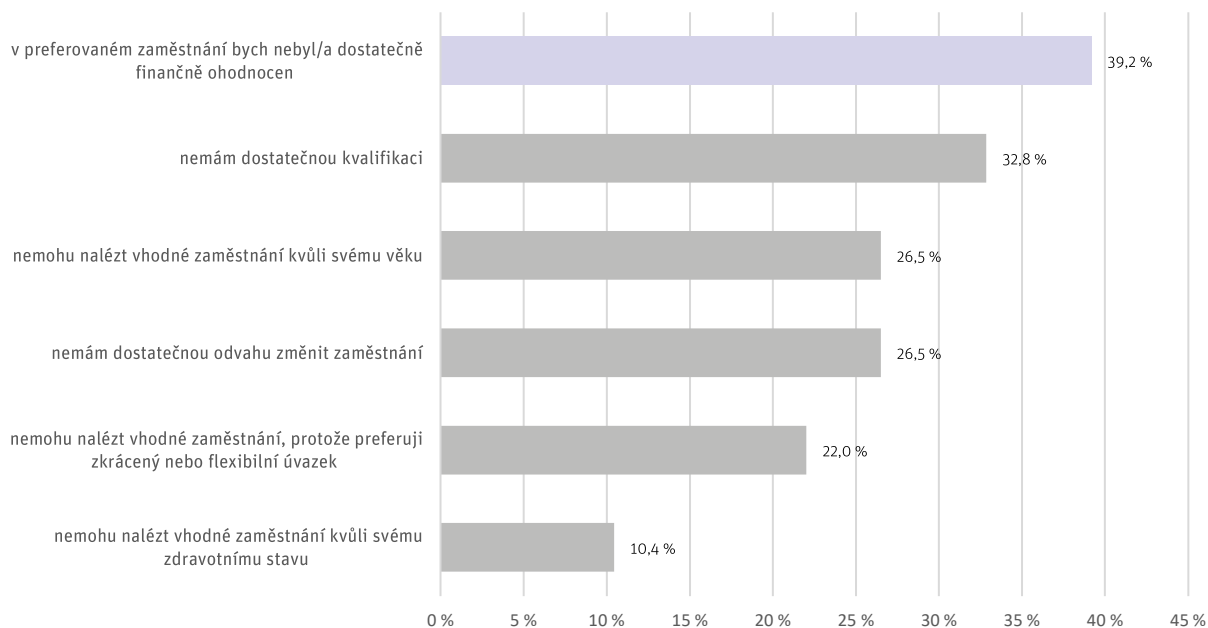
2.10.4 Struktura respondentů podle spokojenosti s jejich současnou prací a podle čistého měsíčního příjmu jejich celé domácnosti (n = 1282)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

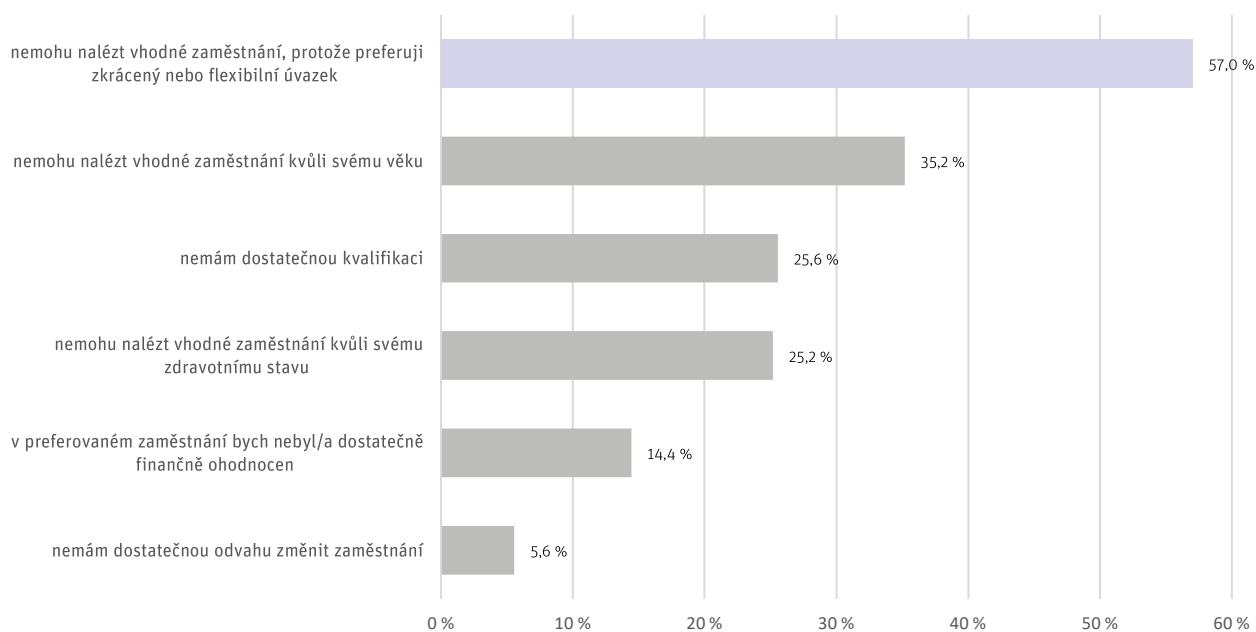
2.10.5 Důvody respondentů, kteří kladně odpověděli, že by práci rádi změnili, ale nemohou najít jiné vhodné zamast. (n = 268)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

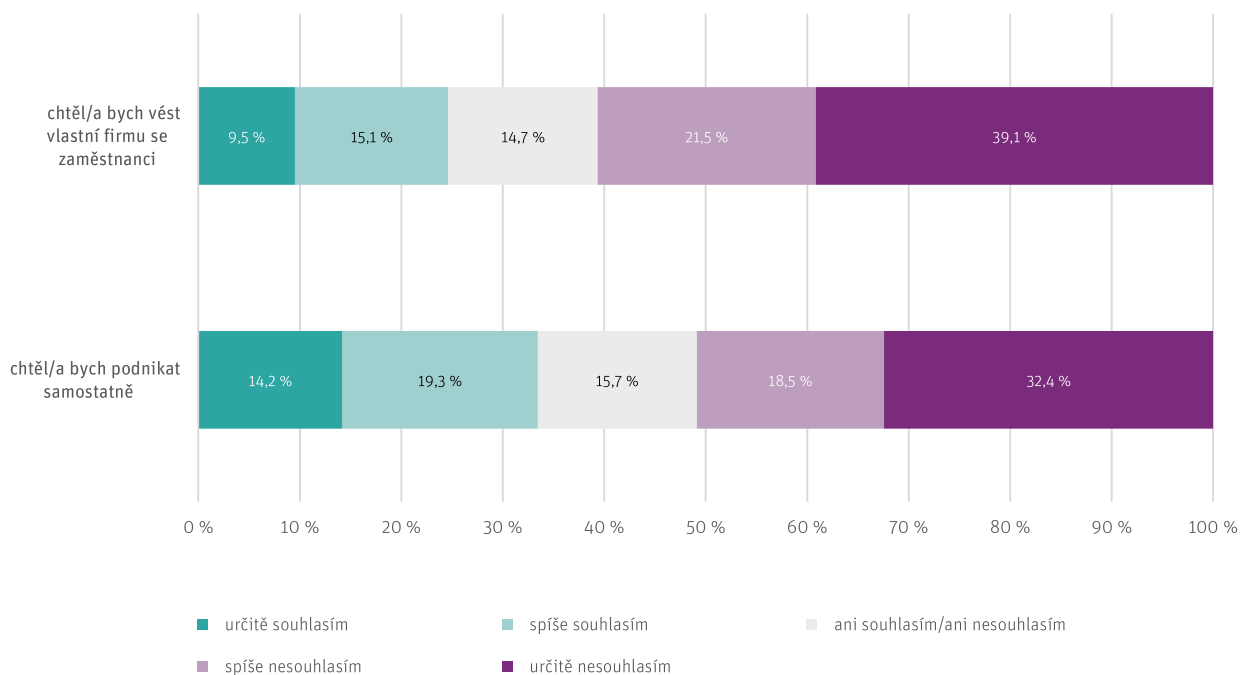
2.10.6 Důvody respondentů, kteří kladně odpověděli, že by chtěli pracovat, ale nemohou najít vhodné zaměstnání (n = 270)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

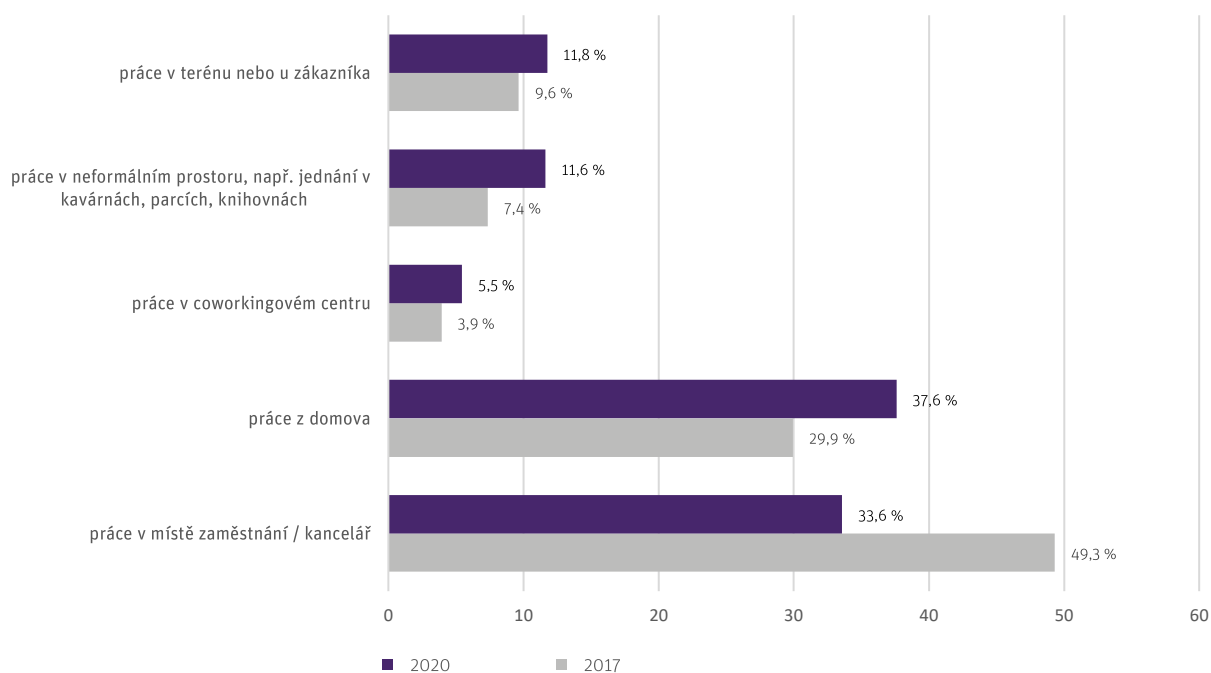
2.10.7 Chuť respondentů podnikat (n = 1761)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.10.8 Vyhovující rozložení práce z hlediska celkového odpracovaného času respondentů (čím více bodů, tím vyšší preference) (2020: n = 1356; 2017: n = 1299)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020, Median 2018

o jednu třetinu respondentů. V tomto případě důležitou roli hraje věk respondentů (→ Obr. 2.10.10), neboť mladší respondenti na konci svého studentského života a počátku svého profesního života jsou ochotnější přestěhovat se za dobrou pracovní nabídkou. Významnou úlohu v tomto případě hraje i původ respondenta, neboť rodilí Pražané inklinují ke stěhování mimo Prahu výrazně méně ve srovnání s respondenty, kteří se do Prahy přistěhovali (u této kategorie pak lze identifikovat i rozdíl mezi přistěhovalými z Česka a přistěhovalými ze zahraničí).

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Obecně jsou hlavní ukazatele pražského trhu práce velmi příznivé. To v rámci šetření 2020 mj. dokládá i skutečnost, že tři čtvrtiny respondentů byly spokojeny se svojí současnou prací. V souvislosti se sanitárně-epidemiologickými opatřeními zaměřenými na omezení šíření onemocnění covid-19 vzrostla v roce 2020 mezi respondenty preference práce z domova a poklesla preference práce v kanceláři. Do jisté míry varováním může být rostoucí ochota respondentů se za dobrou pracovní nabídkou přestěhovat mimo Prahu.

2.11 Ekologie a změna chování

Tato část byla oproti šetření v roce 2017 přidána nově a týká se dvou aktuálně společensky důležitých témat – onemocnění covid-19 a globální změny klimatu.

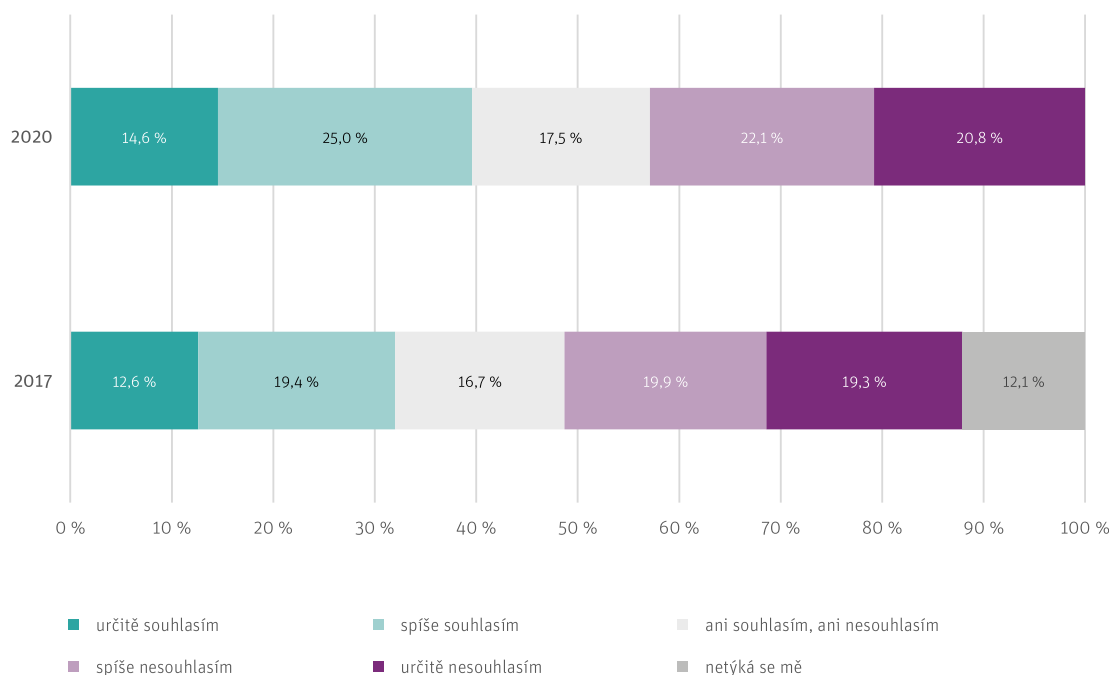
COVID-19 A ZMĚNA CHOVÁNÍ

První část otázek se zabývá onemocněním covid-19 a očekáváním respondentů ohledně nutnosti dlouhodobé změny chování způsobené touto pandemií. Šetření probíhalo na konci roku 2020, a proto je možné, že názory obyvatel na toto dynamicky se vyvíjející téma se mohly změnit více než v jiných částech dotazníku. V dalším popisu pracujeme s odpověďmi určitě a spíše souhlasím jako se souhlasnými.

Respondenti hodnotili očekávání nutnosti tří různých navržených změn – snížení rozsahu sociálních kontaktů (včetně omezení pohybu v zalidněných místech), omezení některých aktivit (volnočasové aktivity a cestování) a změnu dopravního chování (méně cest hromadnou dopravou a naopak více cest pěšky, na kole nebo automobilem). **Nutnost dlouhodobé změny chování celkově očekává o něco méně než polovina obyvatel a výsledky u všech tří změn jsou podobné. 49,9 % obyvatel očekává dlouhodobou nutnost regulace sociálních kontaktů,**

2.10.9 Ochota respondentů přestěhovat se za dobrou pracovní nabídkou mimo Prahu (2020: n = 1977; 2017: n = 1815)

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020, Median 2018

45,7 % očekává omezení volnočasových aktivit a cestování a 44,0 % očekává změnu dopravního chování (→ Obr. 2.11.1).

Není zde pozorovatelný výrazný vliv socioekonomických charakteristik, očekávání změn je tedy mezi skupinami obyvatel spíše podobné. Výraznější souvislost je s názorem na změnu klimatu. Lidé, kteří vnímají změnu klimatu jako reálnou hrozbu, očekávají větší nutnost dlouhodobé změny chování kvůli onemocnění covid-19. Podobně vyšší nutnost očekávají obyvatelé aktivněji se zapojující do komunitního života než ti, kteří jsou spíše pasivní (→ Obr. 2.11.2).

Výraznější je také souvislost s typologií dopravních prostředků, které obyvatelé využívají pro pohyb po městě. Záleží zejména na tom, jak kombinují různé dopravní prostředky. Obyvatelé, kteří se pohybují převážně MHD, spíše neočekávají přesun z hromadné dopravy do automobilů (36,9 %). Obyvatelé střídající MHD a automobil očekávají větší změnu (51,9 %). Největší změnu pak předvídají obyvatelé střídající MHD, automobil a kolo (65,6 %).

HROZBA KLIMATICKÉ ZMĚNY

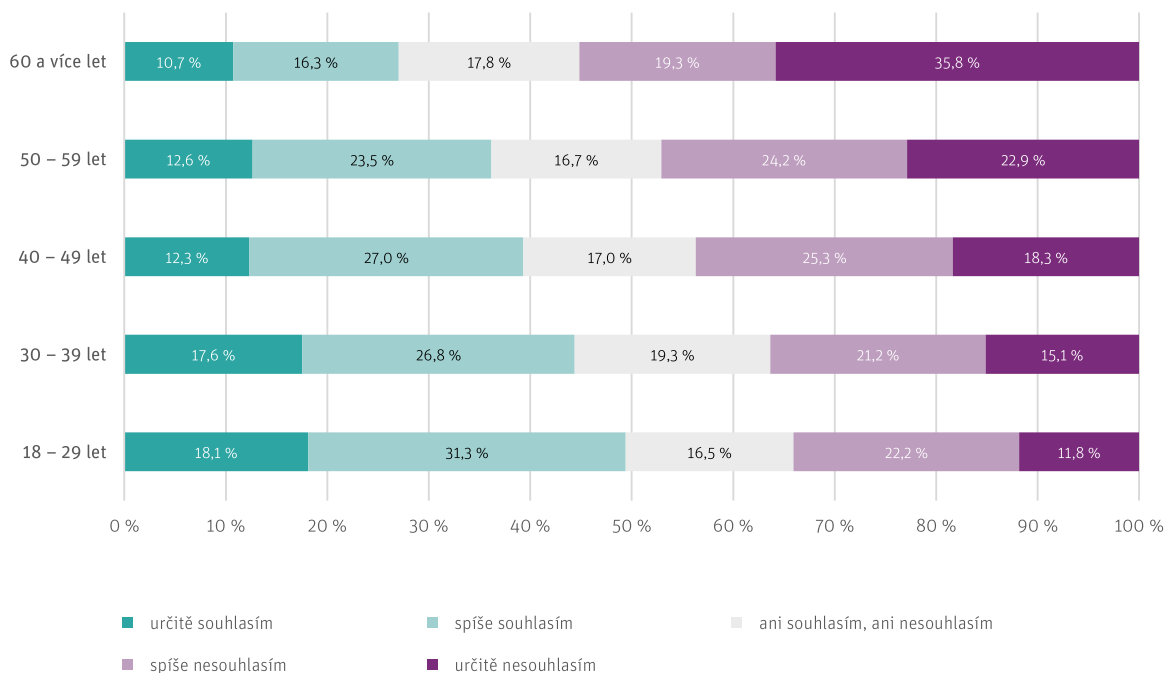
Dalším tématem jsou obavy obyvatel související se změnou klimatu. Respondenti zde odpovídali na otázku, zda považují změnu klimatu za reálnou hrozbu. V dalším textu považujeme odpovědi určitě a spíše souhlasím jako souhlas. **Obyvatelé Prahy vnímají změnu klimatu z výrazné většiny jako hrozbu (72,2 %) (→ Obr. 2.11.3).** Pouze malá část ji za hrozbu nepovažuje (12,0 %). Zbývajících 15,7 % obyvatel nemá jednoznačný názor.

U této otázky existují významné rozdíly ve vnímání podle socioekonomických charakteristik. Ve všech skupinách obyvatel však vnímá změnu klimatu jako hrozbu více než polovina. Hrozbu změny klimatu vnímají více ženy (76,8 % oproti 66,7 % mužů). **Větší hrozbu vnímají také mladší lidé.** Zde se podíl pohybuje od 79,3 % obyvatel mezi 18 a 29 lety po 63,5 % u obyvatel ve věku 50 až 59 let (→ Obr. 2.11.4). Tomu odpovídá také podíl 82,5 % u studentů oproti 72,1 % zaměstnanců a podnikatelů a 62,7 % u důchodců. **Příjmy domácnosti spíše nemají na tuto otázku vliv.**

Pro srovnání s názory obyvatel celého Česka se můžeme podívat do šetření CVVM [2019]. I v tomto případě budeme brát odpovědi určitě a pravděpodobně jako souhlas. V Česku souhlasí 86,5 % obyvatel s tím, že se klima na

2.10.10 Ochota respondentů podle věku přestěhovat se za dobrou pracovní nabídkou mimo Prahu

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

Zemi v posledních 100 letech mění. 63,7 % obyvatel se obává dopadů změny klimatu a 52,9 % si myslí, že dopad změny klimatu na ČR bude špatný. Nejvíce srovnatelná je pravděpodobně druhá otázka, zde by tedy v Praze byla obava o 8,8 procentního bodu vyšší než na celostátní úrovni.

NÁKUP ELEKTRICKÝCH AUTOMOBILŮ

Dalším novým tématem byla motivace k nákupu elektrického automobilu. Respondenti byli konkrétně dotazováni, zda by zvažovali nákup elektrického automobilu, pokud by ve městě byla dostatečná síť dostupných nabíjecích stanic. **Téměř polovina Pražanů (45,7 %) by koupi zvažovala a dalších 18,3 % je nerozhodných** (→ Obr. 2.11.5). **Více kladných odpovědí pozorujeme u obyvatel s vyššími příjmy a u obyvatel, kteří svou životní úroveň považují za dobrou.** Nejčastěji koupi zvažují lidé z domácností s příjmy mezi 70 a 150 tisíci Kč (56,3 %) (→ Obr. 2.11.6). Nejméně naopak nejchudší obyvatelé, i mezi nimi však stále jde o významnou část (41,5 %). V otázce nebyl přímo důraz na cenu elektromobilu. Vliv příjmů však naznačuje, že ji respondenti brali v potaz.

Faktorem, který má ještě větší vliv než příjmy obyvatel, je věk. Největší zájem je u obyvatel do 29 let (60,3 %) (→ Obr. 2.11.7).

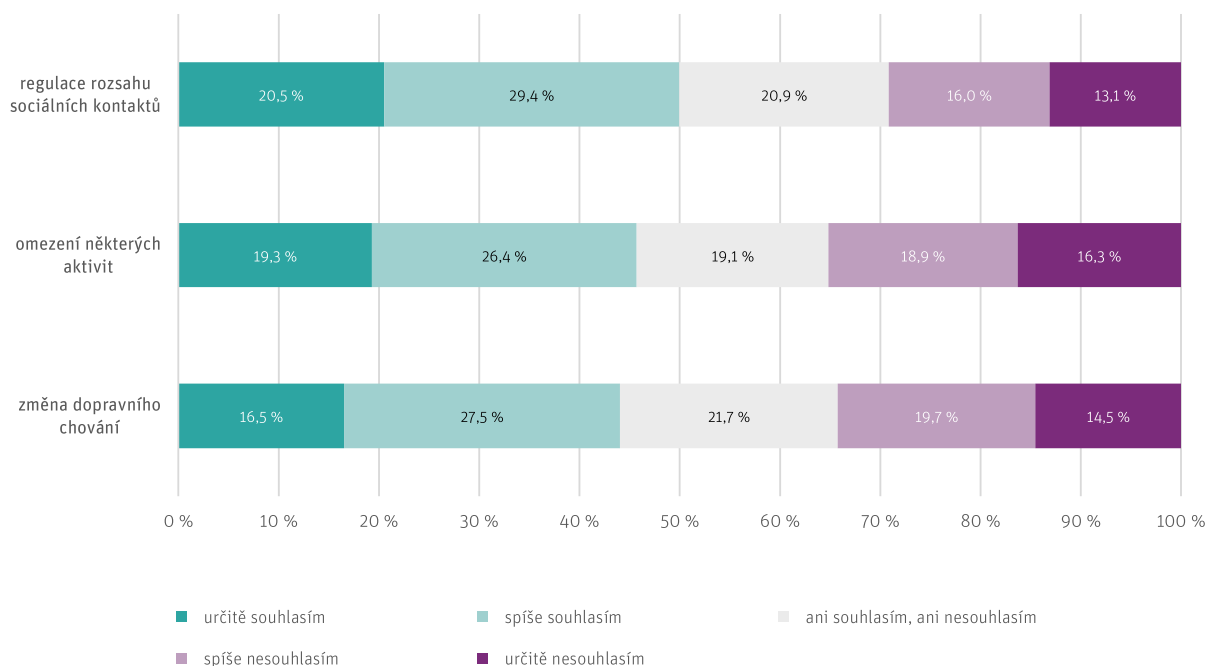
Zájem postupně s věkem klesá až na 28,3 % u obyvatel starších 60 let. Větší zájem mají také lidé, kteří preferují bydlení ve městě oproti bydlení na jeho okraji. Nepřekvapivě mají větší zájem také obyvatelé, kteří využívají k pohybu po městě automobil než ti, kteří jezdí převážně hromadnou dopravou. Pohlaví ani vzdělání nemají významný vliv.

Nejvíce rozdělující charakteristikou byl v tomto případě názor na změny klimatu. **Obyvatelé, kteří změnu klimatu jako hrozbu vnímají, zvažují nákup elektromobilu výrazně více než ti, kteří ji takto nevnímají** (54,2 % oproti 22,6 %) (→ Obr. 2.11.8). To by podporovalo ekologickou motivaci jako významný faktor při rozhodování o nákupu elektromobilu.

Celkově se Pražané vyznačují výrazným zájmem o elektromobily. Tento potenciál, který byl v otázce podmíněn dostatečným pokrytím města nabíjecími stanicemi, výrazně překračuje skutečný podíl elektromobilů na prodeji nových automobilů. Ten za leden až říjen 2021 byl 1,0 % [SDA, 2021].

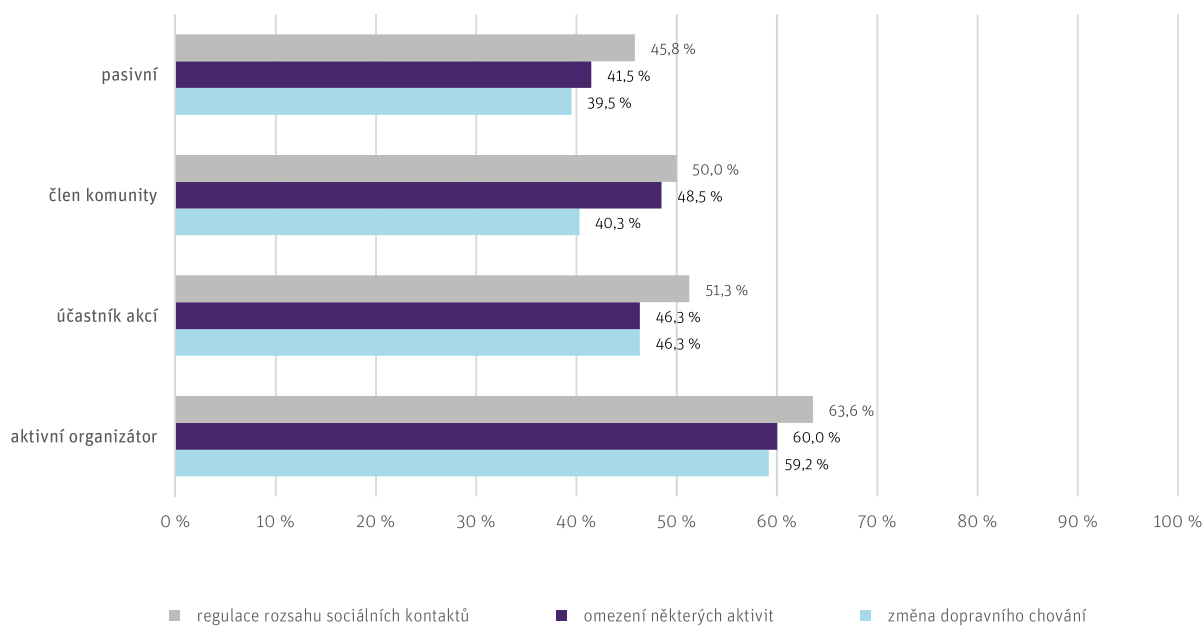
2.11.1 Nutnost změny chování kvůli covid-19 i v případě odeznění pandemie

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

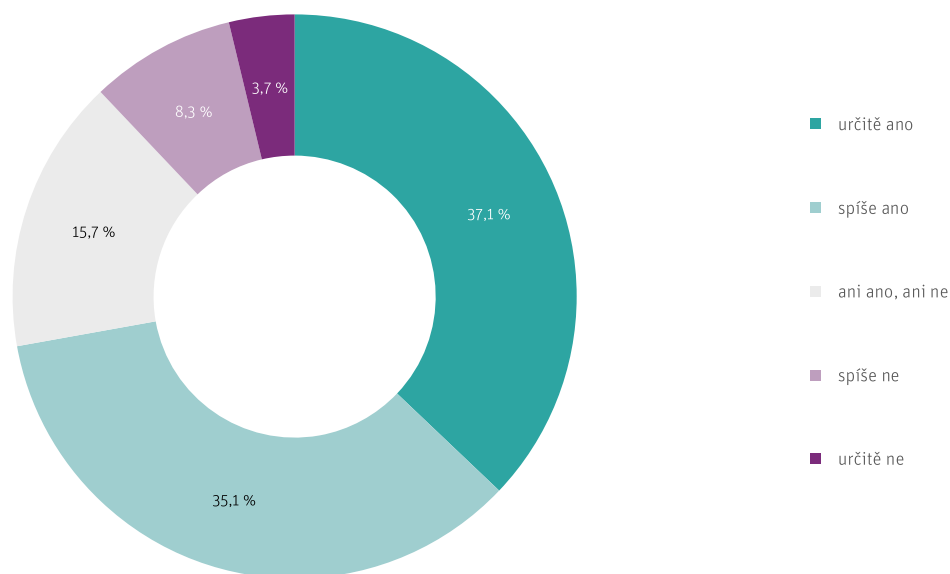
2.11.2 Nutnost změny chování kvůli covid-19 i v případě odeznění pandemie podle komunitního života

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.11.3 Vnímání změny klimatu jako reálné hrozby

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

ZMĚNA KLIMATU A INDIVIDUÁLNÍ CHOVÁNÍ

Poslední sada otázek v této části zjišťovala ochotu respondentů měnit vlastní život v souvislosti se změnou klimatu a snahou zmírnit její dopady. Respondentům bylo navrženo 16 různých změn, u kterých uváděli, zda by byli ochotni k nim přistoupit.

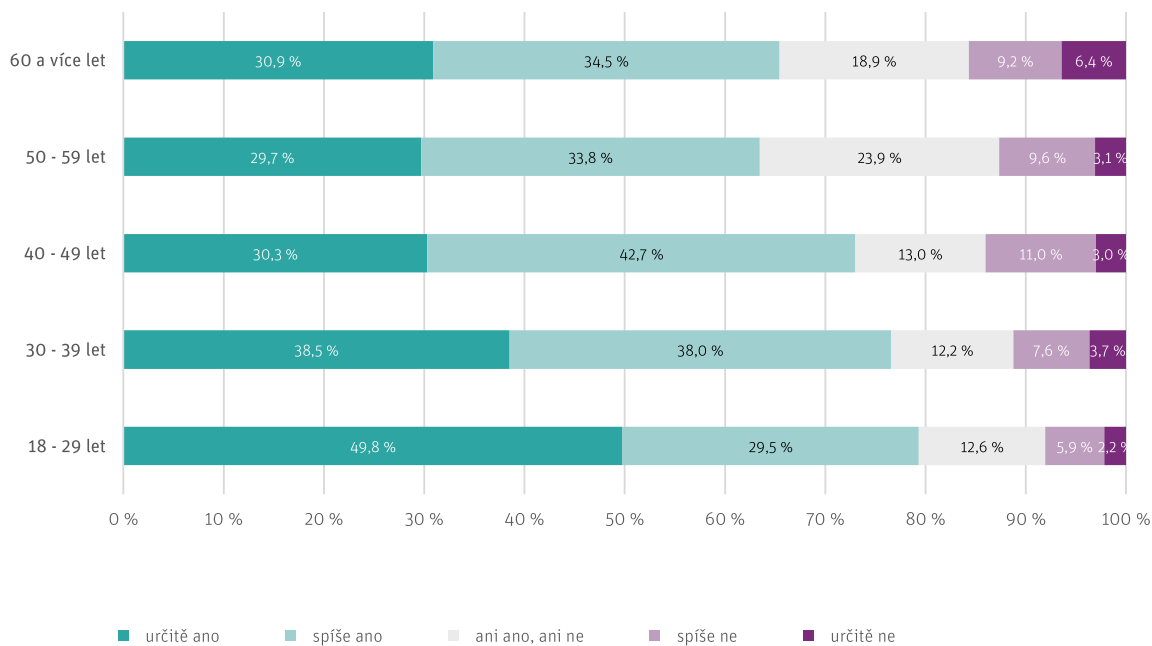
Výrazná většina obyvatel je ochotna některou ze změn udělat. Pouze 7,1 % odmítlo všechny navržené změny (→ Obr. 2.11.9). Nadpoloviční podporu měla recyklace nebo oprava věcí (72,6 % obyvatel je ochotno změnu provést) a ekologická výchova dětí (55,1 %). Výraznou podporu více než třetiny respondentů mělo také omezení cest autem a přesun na hromadnou dopravu nebo na kolo (45,4 %), snížení spotřeby vody pomocí využívání dešťové nebo šedé vody (44,2 %), obecné snížení spotřeby (43,0 %) a větší využívání bioodpadu (35,8 %). Méně ochotně se obyvatelé staví k využívání obnovitelných zdrojů energie pomocí vlastní investice (19,9 %) nebo zvýšením ceny elektrické energie (16,2 %) a k omezení vlastního cestování a létání (17,4 %). Nakonec nejméně obyvatel je ochotno vytvářet tlak na politické řešení a účastnit se peticí nebo demonstrací (7,3 %).

Pro sledování vlivu charakteristik obyvatel na jejich ochotu ke změně sloučíme všechna opatření do průměrné ochoty změnit vlastní život s ohledem na změnu klimatu. Na takto

definovanou ochotu změny pozorujeme vliv pohlaví, věku a vzdělání obyvatel. **Celkově ochotnější jsou ženy než muži** (průměrná ochota 35,1 % oproti 29,1 %). **Ochota také klesá s věkem.** Nejvyšší je u nejmladších lidí do 29 let (37,1 %) a naopak nejnižší u nejstarších obyvatel nad 60 let (27,7 %) (→ Obr. 2.11.10). Podobný vývoj je také u podílu obyvatel, kteří odmítají všechna navržená opatření, který se s věkem naopak snižuje. **Se vzděláním ochota spíše roste a nejvíce ochotní jsou obyvatelé s vysokoškolským vzděláním** (35,6 %) (→ Obr. 2.11.11). Nepřekvapivě nejvýraznější rozdíl je podle toho, zda obyvatelé vnímají změny klimatu jako reálnou hrozbu. U obyvatel, kteří ji takto vnímají, dosahuje průměrná ochota změny 36,7 % a pouze 2,6 % z nich odmítá všechna opatření. Naopak z obyvatel, kteří nevnímají změny klimatu jako hrozbu, jich opatření odmítá 23,4 %. Ale i u nich se ukazuje částečná ochota změny (20,1 %).

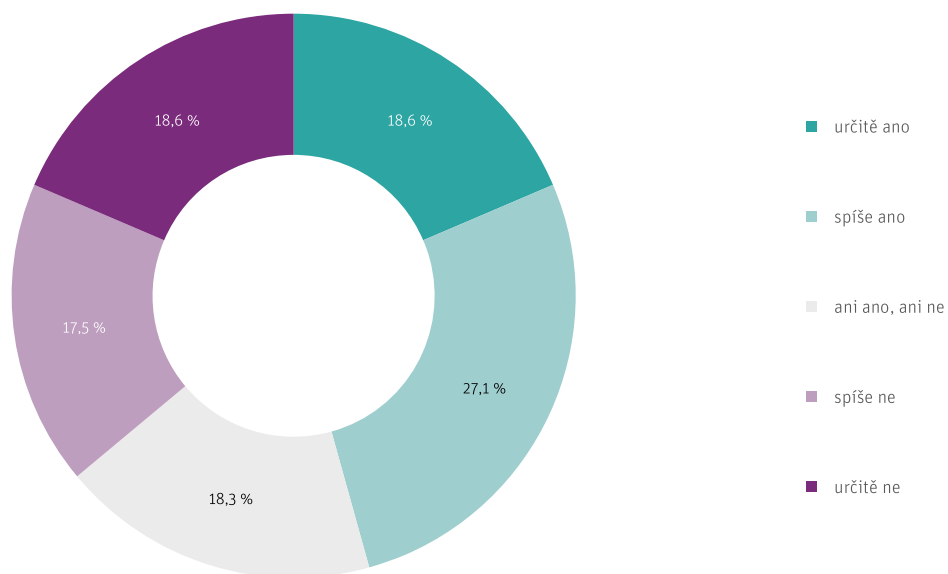
2.11.4 Vnímání změny klimatu jako reálné hrozby podle věku

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

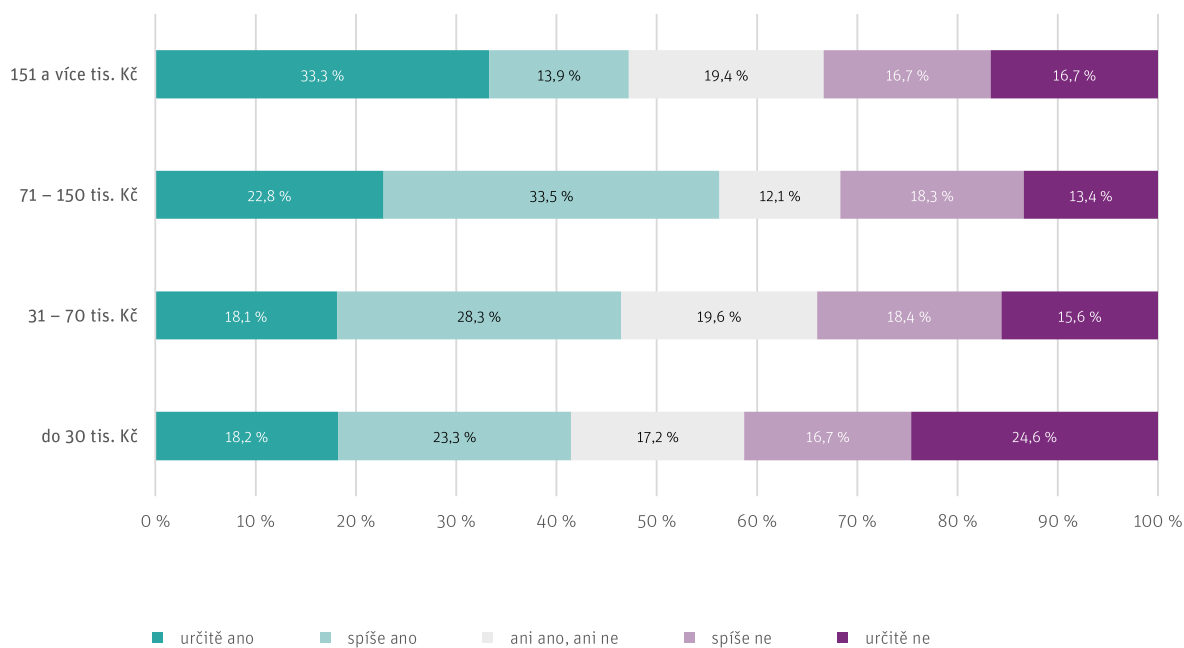
2.11.5 Zvažování nákupu elektrického automobilu

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

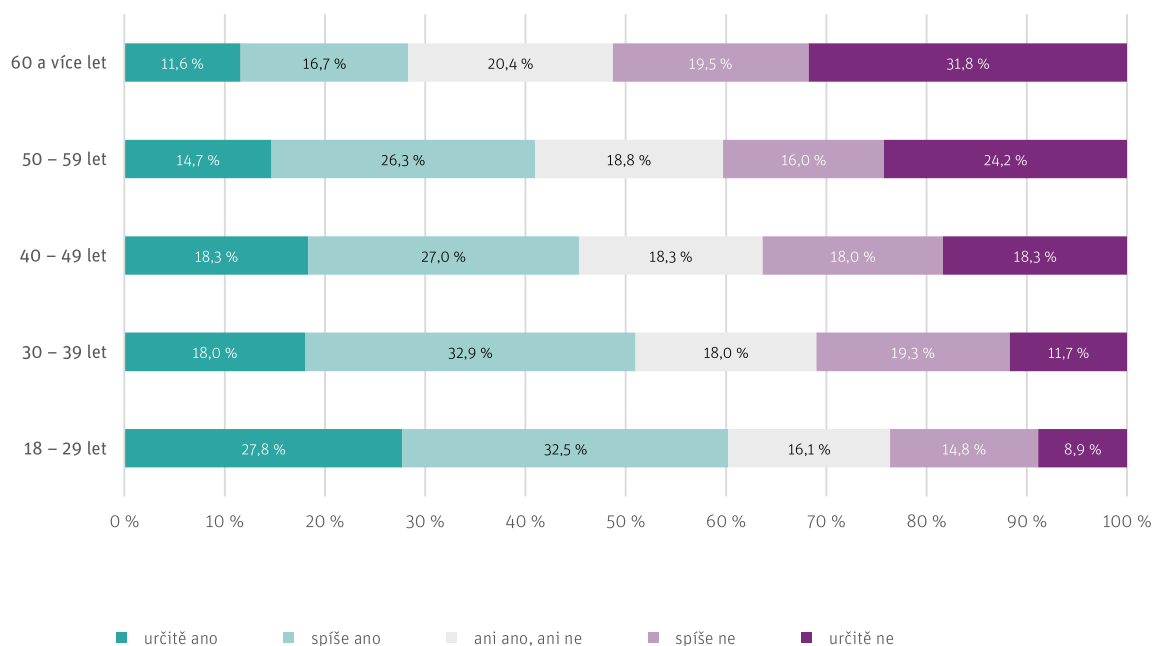
2.11.6 Zvažování nákupu elektrického automobilu podle příjmů

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

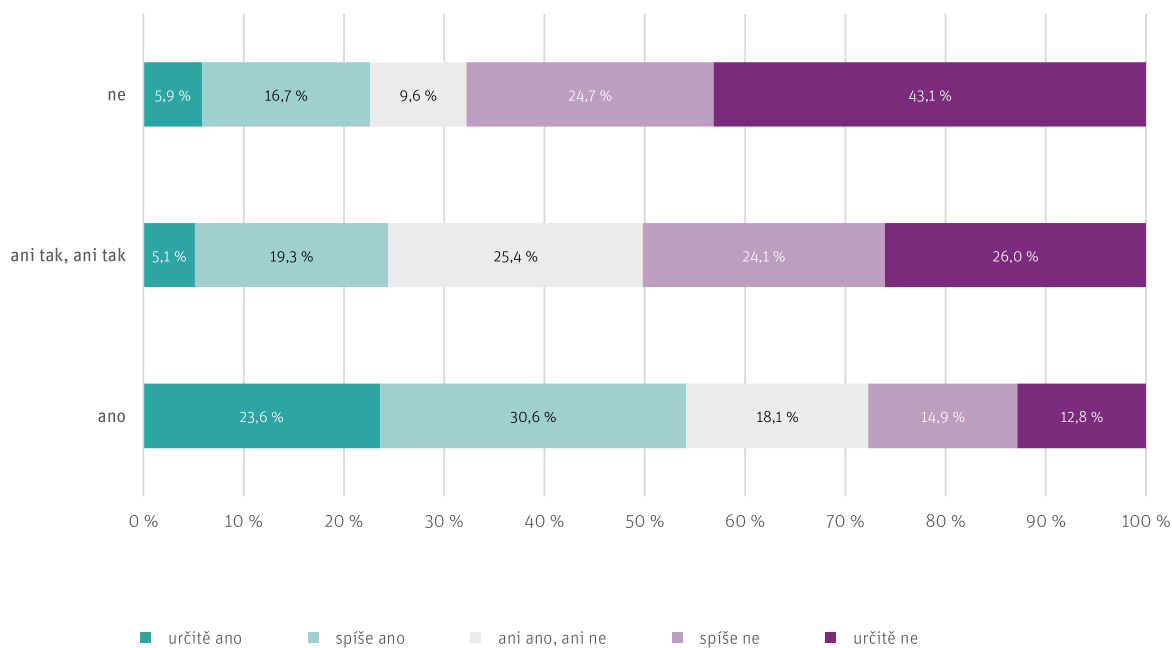
2.11.7 Zvažování nákupu elektrického automobilu podle věku

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

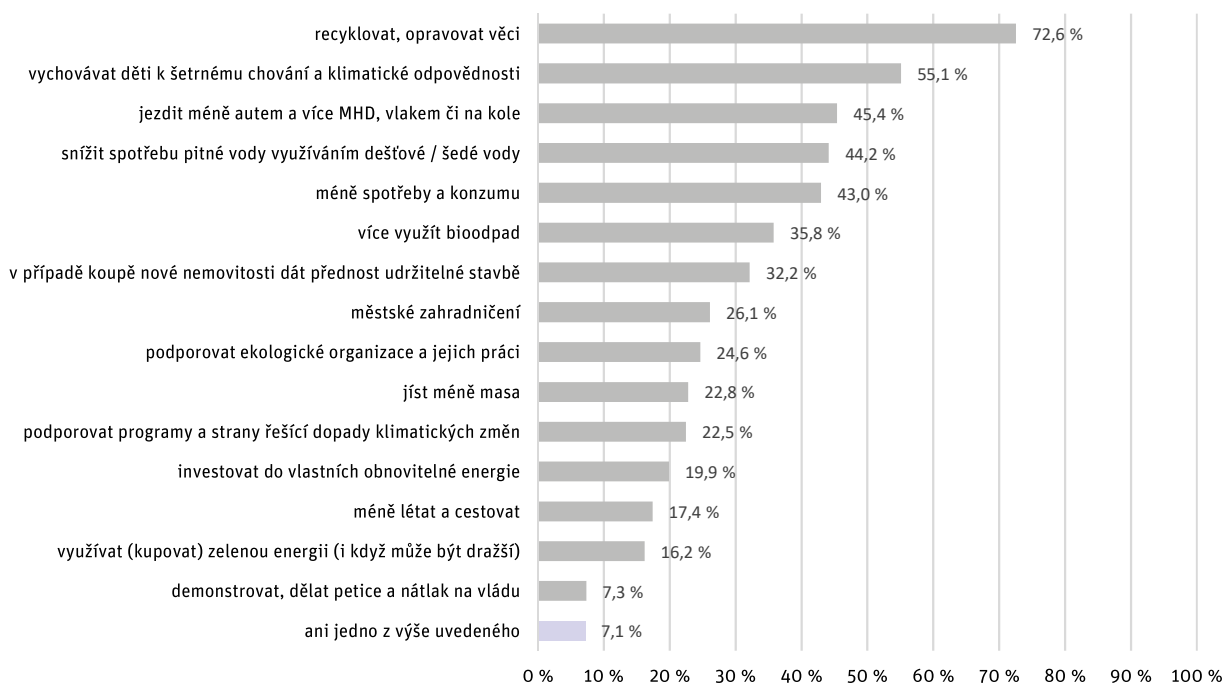
2.11.8 Zvažování nákupu elektrického automobilu podle vnímání změny klimatu jako hrozby

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

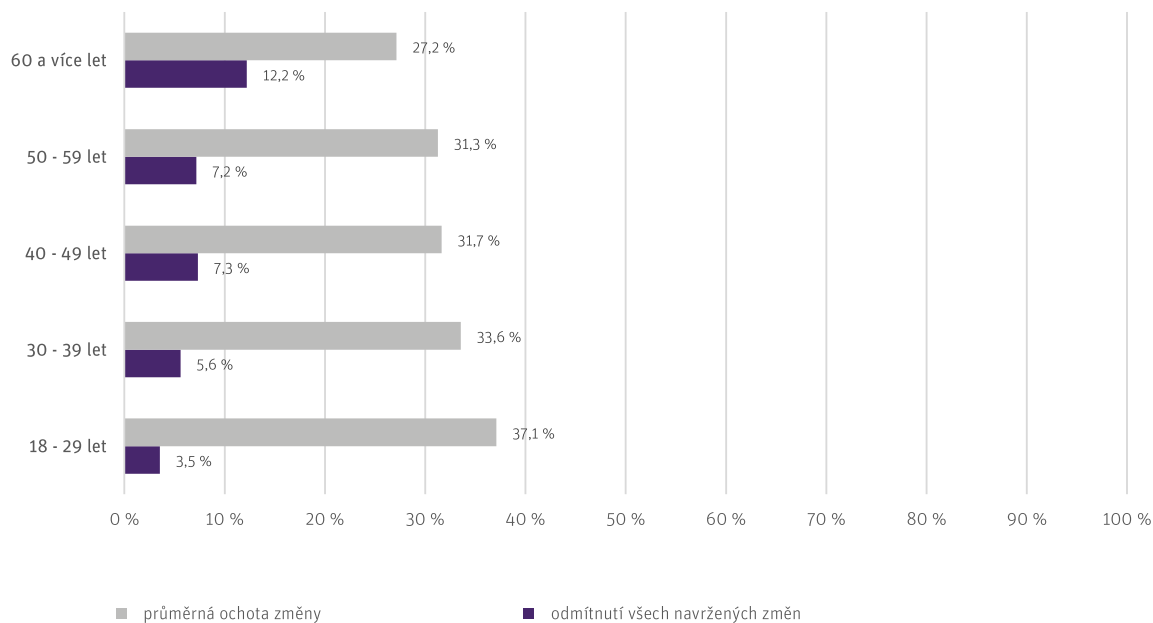
2.11.9 Ochota změny pro zmírnění dopadu klimatických změn

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

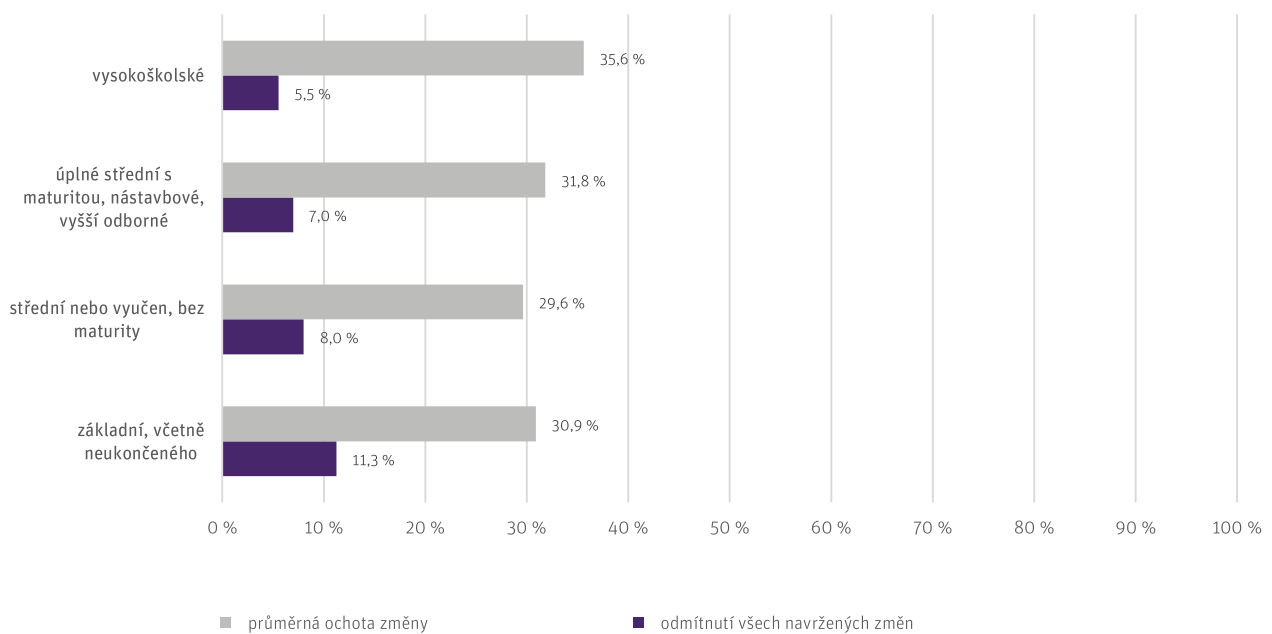
2.11.10 Ochota změny pro zmírnění dopadu klimatických změn podle věku

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

2.11.11 Ochota změny pro zmírnění dopadu klimatických změn podle vzdělání

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

Necelá polovina obyvatel očekávala na konci roku 2020 dlouhodobé změny ve svém chování z důvodu pandemie covid-19. Lidé očekávali přibližně stejně všechny dotazované změny (omezení kontaktů, omezení aktivit a cestování a změnu dopravního chování). Další otázky se zabývaly změnou klimatu. Výrazná většina obyvatel (75 %) ji vnímá jako hrozbu. Hrozbu vnímají více ženy, mladší lidé a studenti. I přes tyto rozdíly však ve všech zkoumaných skupinách vnímá změnu klimatu jako hrozbu více než polovina dotazovaných. Tento podíl je o něco vyšší než u obyvatel Česka celkově. Názor na změnu klimatu měl velký vliv na to, zda by obyvatelé zvažovali koupi elektromobilu. Téměř polovina Pražanů by koupi zvažovala. Kromě vnímání změny klimatu je zde významná spojitost také s příjmem a věkem. Domácnosti s vyššími příjmy a mladší lidé zvažují koupi častěji. Výrazná většina obyvatel je také ochotna udělat v životě změny pro zmírnění dopadů změny klimatu. Opět je zde souvislost zejména s jejím vnímáním jako hrozby. Dále jsou více ochotni lidé mladší a vzdělanější. Mezi nejpopulárnější opatření patří recyklace, omezení jízdy automobilem nebo snížení spotřeby vody.

2.12 Financování z veřejných peněz

V této části se zabýváme peněžním oceněním hodnoty veřejně poskytovaných statků. Tedy tím, jak velký užitek z těchto statků plyne jejich uživatelům. Takové hodnocení je často limitováno nedostupností dat, protože tyto statky většinou neprochází trhem, a proto ani neznáme jejich tržní ceny. Do šetření byly přidány otázky s cílem získat od respondentů ocenění hodnoty 3 vybraných statků – stromů v ulicích, infrastruktury pro lidi na kolech a revitalizace místního parku.

Byla využita metoda podmíněného ocenění, která respondentům předkládá hypotetický scénář referenda o veřejném zásahu, a snaží se zjistit, kolik by za takový zásah byli maximálně ochotni zaplatit v podobě jednorázového místního poplatku. Ochota platit za zásah představuje částku, o kterou by musel respondent přijít tak, aby jeho užitek byl stejný jako v případě, že zásah neproběhne, a o tuto částku nepřijde. Přesně tedy odpovídá ocenění hodnoty daného zásahu. Otázky neslouží jako podklad pro nastavení skutečného poplatku, scénář referenda a poplatek je zvolen pro lepší představitelnost a zjednodušení otázky pro respondenty. Ochota platit není podmíněna existencí skutečného trhu nebo skutečných poplatků. Jde pouze o ocenění užítku v peněžní hodnotě.

Celkové nastavení otázek bylo zvoleno tak, aby bylo pro respondenty jednoduché a dokázalo co nejlépe odhalit jejich skutečné preference. Byla proto zvolena metoda dvakrát ohraničené volby ve formátu referenda – souhlasím se zásahem za daný poplatek nebo nesouhlasím. Respondentovi je nejprve představen scénář lokálního referenda o financování veřejného zásahu, popis daného zásahu a lokální poplatek, který by se zásahem byl spojen. Na základě odpovědi souhlas/nesouhlas (první ohraničení) je následně nabídnuta větší nebo menší částka ve druhé otázce (druhé ohraničení). Velikosti poplatků jsou náhodně přiřazeny z vektoru možných hodnot. Různé velikosti poplatků umožňují následně přesněji vykreslit rozdělení ochoty platit v populaci. Respondentům byla položena také otázka na motivaci jejich volby, která umožňuje provést analýzu sentimentu a vyřadit strategické a symbolické odpovědi, které neodhalují skutečné preference respondentů. Jako validní bylo do dalšího zpracování převzato 84 % odpovědí, což představuje poměrně vysokou ochotu respondentů přistoupit na hypotetické scénáře. Výsledky byly analyzovány pomocí ekonometrických modelů, které kromě odpovědí na otázky braly ohled také na pohlaví, věk, vzdělání, status a příjem respondentů. Modely umožňují vytvořit odhad rozdělení ochoty platit v populaci a spočítat jeho medián a průměr.

Můžeme se podívat na srovnání modelového odhadu mediánu a průměru ocenění těchto 3 veřejných zásahů (→ Obr. 2.12.1). Z nich **si lidé nejvíce cení výsadby stromů v ulicích.**

Mediánová hodnota je 1 513 Kč a konzervativní průměr 1 509 Kč. Protože jde o modelový odhad rozdělení v populaci s málo pozorováními u nejvyšších hodnot, není zde jednoznačně nejlepší výpočet průměru. Zvolena je proto konzervativně nejnižší průměrná hodnota. Na druhém místě je revitalizace

parku s mediánem 1 088 Kč a konzervativním průměrem 1 179 Kč. **Nejméně si lidé cení infrastrukturu pro lidi na kolech** – medián 458 Kč, konzervativní průměr 797 Kč. Z modelů můžeme sledovat také vliv charakteristik obyvatel na ocenění jednotlivých statků. Statisticky významný vliv lze sledovat u věku a příjmů obyvatel. **S rostoucím věkem se ochota platit snižuje a naopak s rostoucími příjmy se zvyšuje. Pohlaví, vzdělání a status nemají statisticky významný vliv.**

Individuální hodnota daného statku je založena na užítku, který má daný statek pro jednotlivce. Průměrné ocenění tedy bude spíše nižší u statků, ze kterých má méně lidí kladnou užitnou nebo existenční hodnotu. To lze vidět v případě infrastruktury pro lidi na kolech. Pozorujeme zde větší vychýlení průměrné hodnoty nad medián rozdělení. I když někteří uživatelé si jej mohou cenit hodně, existuje významné množství respondentů, kteří si jej cení velmi málo nebo vůbec. Analýza sentimentu však naznačuje, že i obyvatelé, kteří daný statek přímo nevyužívají, často mají nenulové ocenění.

Ohodnocení těchto zásahů je poměrně vysoké. Pokud bychom sečetli průměrné ohodnocení napříč všemi domácnostmi v Praze, kterých je podle [ČSÚ, 2021c] přibližně 607 tisíc, získali bychom potenciální nárůst užítku o 916 milionu Kč v případě vysazování stromů v ulicích, 716 milionu Kč v případě

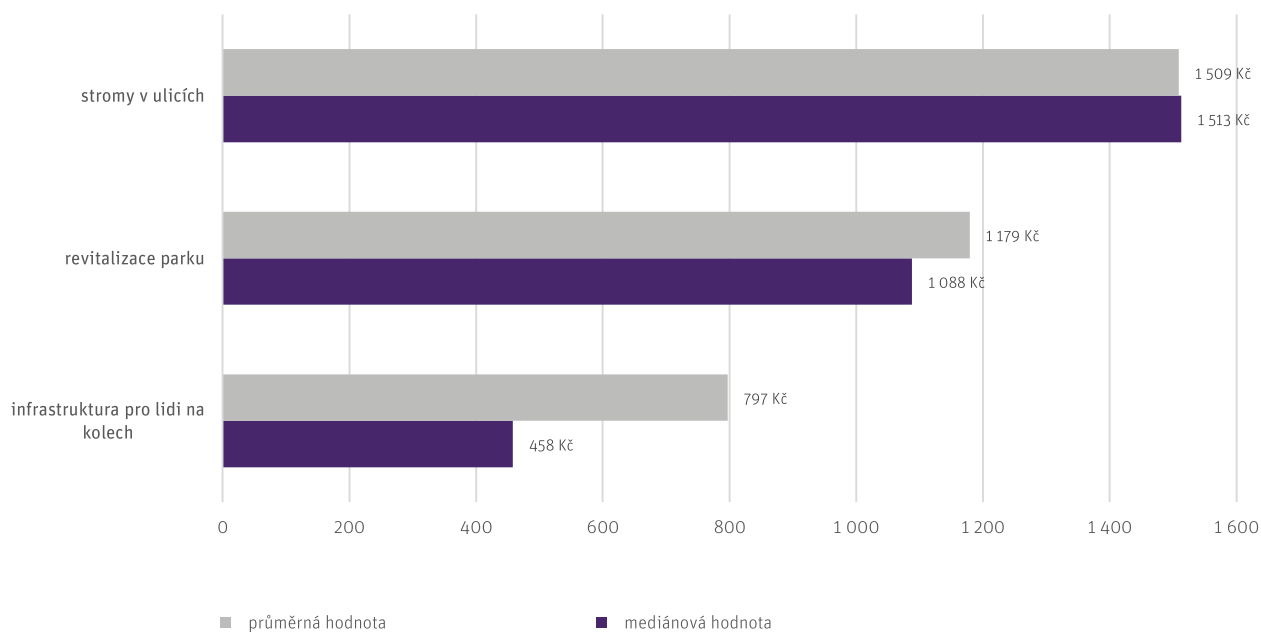
revitalizace parků nebo o 484 milionu Kč u rozšiřování infrastruktury pro lidi na kolech.

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Ze tří zkoumaných statků plyne obyvatelům poměrně vysoký užitek. Pokud bychom přepočítali odpovědi na potenciál zvýšení užítku pro všechny domácnosti v Praze, nejvyšší užitek by byl z výsadby nových stromů v ulicích (916 mil. Kč), dále z revitalizace místních parků (716 mil. Kč) a nakonec z nové infrastruktury pro lidi na kolech (484 mil. Kč). U této infrastruktury pozorujeme největší vychýlení průměrného užítku nad mediánový, což je pravděpodobně způsobeno nižším počtem respondentů, kteří ji v porovnání s dalšími dvěma statky využívají.

2.12.1 Ocenění hodnoty veřejně poskytovaných statků

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

3. VYBRANÉ PRŮŘEZOVÉ ANALÝZY A MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

Zatímco druhá kapitola byla zaměřena na hodnocení výsledků dotazníkového šetření podle jednotlivých tematických oblastí, třetí kapitola má odlišnou strukturu a věnuje se dvěma důležitým, i když mírně rozdílným tématům. Nejprve průřezovým statistickým analýzám, ve kterých budeme na základně metod regresní analýzy hledat závislosti u 5 vybraných otázek. Poté bude věnována pozornost mezinárodnímu porovnání a pozici Prahy, jakou zaujímá mezi dalšími evropskými městy.

3.1 Průřezové analýzy

V přechodí kapitole jsme se často věnovali hodnocení, jak jsou odpovědi respondentů ovlivněny jejich věkem, příjmem či dalšími odpověďmi, např. zda respondent jezdí více MHD nebo autem. Vždy šlo o hodnocení 2 proměnných, a to metodou chí-kvadrát. Tato metoda nám pouze primárně řekne, že dané proměnné mají staticky významnou závislost (souvislost). V této podkapitole se zaměříme na hlubší regresní analýzy, kdy do modelu bude vstupovat jedna závislá (vysvětlovaná) a více nezávislých (vysvětlujících) proměnných. Díky této analýze můžeme modelovat jak odpověď na určitou otázku (závislá proměnná) je přesně ovlivněna dalšími nezávislými proměnnými, většinou socioekonomickými či demografickými charakteristikami. Tak se více přiblížíme k prokazování příčinnosti, i když pochopitelně jen velmi omezeně, protože jasnou příčinnost pouze statistickými metodami u takto složitých systémů, jako je lidská společnost, nelze zjistit.

Podkapitola je rozdělena na 5 částí, první je věnována metodice, konstrukci regresního modelu a vysvětlení důvodů, proč byla zvolena právě tato metoda. Tato část je psaná odbornějším jazykem a pro pochopení hlavních výsledků není nezbytně nutné ji věnovat soustředěnou pozornost. V dalších částech se budeme věnovat analýze 5 vybraných, pro nás nejzajímavějších otázek – spokojenosti s životem v Praze, s životem, který vedu a se svým bydlením celkově a dále charakteristikám, které ovlivňují občanskou angažovanost a pohled obyvatel na hrozbu klimatické změny.

METODIKA REGRESNÍ ANALÝZY

Jako závislé (vysvětlované) proměnné v modelech figurují odpovědi respondentů na seřazené škále (například s daným tvrzením „určitě nesouhlasím“ až „určitě souhlasím“). Jako hlavní metoda byla proto vybrána ordinální logistická regrese, která pracuje s pravděpodobnostmi výběru dané odpovědi a bere v potaz nespojitost i seřazení závislé proměnné. Odhady parametrů mají proto odlišnou interpretaci než u častěji používané lineární regrese. Podobně zde funguje interpretace statistické významnosti a směru (znaménka) efektu dané vysvětlující proměnné. Samotný odhad parametru se však interpretuje jako vliv na logaritmus pravděpodobnost výběru vyšší spokojenosti pro respondenty, kteří jsou jinak srovnatelní v ostatních charakteristikách. Daná charakteristika tedy zvyšuje nebo snižuje pravděpodobnost, že srovnatelný respondent vybere spokojenější odpověď (spokojenost zde měříme na škále odpovědí, které měli respondenti v šetření k dispozici). Jako příklad si můžeme vzít vliv velikosti bytu na spokojenost s bydlením. Porovnáme obyvatele se stejnými charakteristikami (vzdělání, příjmy, bydlení ve vlastním, ...) a odlišující se pouze ve velikosti bytu. Parametr potom udává, zda velikost bytu zvyšuje nebo snižuje pravděpodobnost vyšší spokojenosti s bydlením a jak moc.

Pro intuitivní interpretaci velikosti efektu transformujeme odhad parametru pomocí exponenciální funkce. Výsledné číslo udává poměr pravděpodobnosti spokojenější odpovědi vůči méně spokojené (kolikrát daná charakteristika zvyšuje nebo snižuje pravděpodobnost spokojenější odpovědi). Jednoduše lze potom získat také procentuální změnu pravděpodobnosti.

Jako vysvětlující proměnné do modelů vstupují často kategoriální proměnné. Mohou být seřazené (například stupně vzdělání) nebo neseřazené (například rodinný stav). Do modelu jsou zahrnuty jako soustava binárních proměnných (nabývají hodnot 0 nebo 1), kterých je vždy o 1 méně, než je počet kategorií dané charakteristiky. Tato vynechaná kategorie potom slouží jako referenční hodnota, vůči které se vliv ostatních kategorií odhaduje. Například pokud je referenční hodnota pro vzdělání „základní“, tak parametr u proměnné „vysokoškolské“ se interpretuje jako zvýšení pravděpodobnosti spokojenější odpovědi ve srovnání s lidmi se základním. Takto je postaven i test statistické významnosti. Seřazené kategoriální proměnné můžeme do modelu zahrnout také v podobě jedné proměnné s číselnými hodnotami odpovídajícími pořadí. Způsob zahrnutí v jednotlivých modelech odpovídá pravidlům výběru preferované modelové specifikace, která jsou popsána níže.

Dalším rozdílem oproti lineární regresi je výpočet a interpretace koeficientu determinace (R^2). U ordinální logistické regrese nepočítáme klasické R^2 jako podíl vysvětlené variability, protože odhad probíhá pomocí metody maximální věrohodnosti. Existuje však sada tzv. pseudo R^2 zachycující zlepšení logaritmu pravděpodobnosti modelu oproti nulovému modelu bez parametrů a slouží především pro porovnávání modelových specifikací mezi sebou. Vyšší číslo tedy znamená vyšší věrohodnost modelu. Při porovnávání modelů pracujeme

s Craggovým-Uhlerovým pseudo R², které je normalizováno do rozsahu 0–1 pro větší podobnost s klasickým R².

U ordinální logistické regrese testujeme předpoklad paralelních regresí. Jde o předpoklad, že vliv charakteristik je stejný na změnu pravděpodobnosti mezi různými hodnotami vysvětlované proměnné. Tedy například vliv na pravděpodobnost zvolení vyššího souhlasu je konstantní pro srovnání odpovědí „spíše souhlasím“ versus „určitě souhlasím“ a „určitě nesouhlasím“ versus „spíše nesouhlasím“. Předpoklad testujeme pomocí Brantova testu.

Díváme se také na multikolinearitu mezi vysvětlujícími proměnnými. Tedy to, jak moc jsou spolu jednotlivé proměnné korelované. Tato případná korelace nepředstavuje problém pro nevychýlený odhad parametrů, může však zvyšovat rozptyl odhadu a tak snižovat schopnost modelu najít statisticky významný vliv. Multikolinearitu sledujeme pomocí generalizované variance inflation faktoru (GVIF), který udává, kolikrát je rozptyl odhadu zvýšený kvůli multikolinearitě dané proměnné. Jde o generalizovanou verzi VIF používaného v klasické lineární regresi.

Nyní popíšeme přístup k výběru proměnných a preferovaných modelových specifikací. Jako vysvětlující proměnné byly vybrány primárně socioekonomické charakteristiky, u kterých očekáváme možný vliv na danou vysvětlovanou proměnnou. Jde o pohlaví, věk, rodinný stav, ekonomickou aktivitu, vzdělání, přistěhování do Prahy a příjmy. V jednotlivých modelech jsou podle zájmu vybrány také další charakteristiky, jako je dopravní chování, občanská angažovanost, komunitní život nebo vlastnosti bydlení – typ zástavby, právní forma a plocha bytu.

Pro neseřazené kategoriální proměnné bylo nutné vybrat referenční hodnoty. Výběr nemá vliv na nevychýlenost odhadu parametrů, můžeme ale získat různá porovnání mezi hodnotami v dané proměnné. Hledáme proto nejčastější nebo nějakým způsobem základní hodnoty. Vybrali jsme následující reference (důvod výběru v závorce) – žena (frekvence), stav svobodný (frekvence, základní hodnota), zaměstnanec (frekvence, základní), rodilý Pražan (základní), bydlení v činžovním nebo bytovém domě (frekvence), bydlení ve vlastním (frekvence).

Modelové specifikace a způsob zahrnutí neseřazených kategoriálních proměnných (jako numerické nebo jako soustavu binárních proměnných) volíme na základě několika kritérií. Snažíme se primárně o co nejmenší počet pozorování, které by bylo nutné vyřadit. Dále specifikace musí splňovat předpoklad paralelních regresí pro ordinální logistický model. Informativním kritériem je také pohled na multikolinearitu pomocí GVIF, kde jsou však hodnoty většinou nízké (<2) a multikolinearitu tedy není potřeba řešit. Nejvyšší inflační faktor vykazoval u všech modelů věk obyvatel. Nakonec porovnáváme vhodnost modelů pomocí Craggova-Uhlerova pseudo R². Celkově jsou výsledné odhady parametrů poměrně stabilní vůči výběru modelové specifikace. V modelech ponecháváme i statisticky nevýznamné proměnné, protože naším cílem je získat nevychýlený odhad parametrů. Tyto charakteristiky mohou sloužit jako kontrolní proměnné a naopak

jejich odstranění může vychýlit odhady jiných parametrů. Může to být případ, kdy proměnné mají vliv, ale v našem vzorku ho nedokážeme pomoci testu odhalit dostatečně přesně, například kvůli menšímu počtu pozorování.

SPOKOJENOST S ŽIVOTEM V PRAZE

Otázku na obecnou spokojenost s životem ve městě chápeme jako hlavní znak kvality života. Vysoká spojenost obyvatel by měla být cílem každého města, i když pochopitelně rozumíme problematičnosti redukce hodnocení kvality života do jedné otázky. Faktorům ovlivňujícím spokojenost lidí se sociologové a psychologové věnují dlouhodobě. **Obecně platí, že hlavním faktorem spojenosti je celkový příjem – čím více peněz lidé mají, tím více jsou spokojenější** [Harari, 2019]. Nejde o jednoznačně lineární závislost, protože od určité hranice již větší bohatství spokojenost nezvyšuje. Dále jsou také spokojenější lidé mladší, vzdělanější a lidé žijící v manželství. Velmi důležitý je také faktor sociálního kapitálu, a to ať už ve formě množství sociálních kontaktů, tak celkové důvěry společnosti a komunitní sounáležitosti.

Výsledky regresní analýzy jsou uvedeny v tabulce níže (→ Obr. 3.1.1)¹⁵ a kompletní seznam vstupujících proměnných v příloze (→ Příloha P.03). Je patrné, že vliv celkových příjmu domácnosti na spokojenost s životem v Praze je patrný, nicméně pod hranicí 5% statistické významnosti. Je patrné, že vliv celkových příjmů domácnosti na spokojenost s životem v Praze je patrný, nicméně je pod hranicí 5% statistické významnosti. **Jako statisticky nejvýznamnější se ukázal být faktor komunitní sounáležitosti (sociálního kapitálu).** U lidí, kteří uvedli, že spíše souhlasí, že se cítí být součástí místní komunity je o 65 % vyšší pravděpodobnost reportování vyšší spokojenosti se životem v Praze, než u lidí, kteří určitě nesouhlasí, tedy se necítí být součástí místní komunity. U lidí, kteří určitě souhlasí, že jsou součástí místní komunity, je pravděpodobnost vyšší dokonce o 225 %. Jde o tedy o potvrzení obecného faktoru, že lidé se sítí sociálních kontaktů jsou obecně spokojenější. Proto je podpora vyšší komunitní sounáležitosti reflektována i např. ve Strategickém plánu hl. m. Prahy, Aktualizace 2016 [IPR Praha, 2016].

Nad hranicí 5% statistické významnosti bylo patrné, že spokojenost se životem v Praze je ovlivněna nejvyšším dokončeným vzděláním, kdy u středoškoláků je o 88 % vyšší pravděpodobnost reportování vyšší spokojenosti se životem v Praze než u lidí se základním vzděláním. Dále jsou **muži méně spokojeni než ženy.** Méně spokojeni jsou také ovdovělí a překvapivě také lidé žijící v manželství. Ukázalo se také, že více jsou spokojeni lidé, kteří se v Praze narodili než ti, kteří se sem přistěhovali.

15 ——— Výsledky interpretuje tak, že pokud držíme všechny ostatní charakteristiky konstantní a měníme pouze pohlaví (sloupec tabs), tak u mužů je 0,75krát (sloupec odds_ratio) pravděpodobně zvolení vyšší spokojenosti v porovnání se ženami - tzn. pohlaví muž snižuje pravděpodobnost reportování vyšší spokojenosti se životem v Praze o 25 % oproti pohlaví žena.

3.1.1 Regresní analýza spokojeností respondentů s životem v Praze s vybranými proměnnými

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

vysvětlující proměnná	odhad poměru šancí	signifikance	p-hodnota
pohlaví – muž	0,754	**	0,754
věk	0,754	.	0,992
stav – ženatí, vdané	0,992	*	0,752
stav – rozvedení	0,752	.	0,767
stav – ovdovělí	0,767	*	0,558
aktivita – důchodce	0,558	*	1,378
aktivita – student	1,378		1,109
aktivita – podnikatel, živnostník, OSVČ	1,109	.	1,315
aktivita – ostatní	1,315		0,878
aktivita – nezaměstnaný	0,878		0,888
bydliště – přistěhovalí	0,888	*	0,837
vzdělání – střední bez maturity	0,837	.	1,372
vzdělání – střední úplné	1,372	***	1,880
vzdělání – vysokoškolské	1,880	.	1,399
příjmy – 14 - 20 tis. Kč	1,399		0,676
příjmy – 20 - 30 tis. Kč	0,676		1,041
příjmy – 30 - 50 tis. Kč	1,041		1,274
příjmy – 50 - 70 tis. Kč	1,274		1,459
příjmy – 70 - 100 tis. Kč	1,459	.	1,607
příjmy – 100 - 150 tis. Kč	1,607		1,775
příjmy – nad 150 tis. Kč	1,775		1,688
příjmy – nechci uvést	1,688		0,852
frekvence dojíždění automobilem	0,852	*	0,952
důležitost voleb – spíše nesouhlasím	0,952		0,912
důležitost voleb – spíše souhlasím	0,912		0,982
důležitost voleb – určitě souhlasím	0,982	*	1,443
důležitost voleb – netýká se mě	1,443		1,148
důležitost voleb – nevím	1,148		1,049
součást komunity – spíše nesouhlasím	1,049		1,142
součást komunity – ani / ani	1,142	**	1,428
součást komunity – spíše souhlasím	1,428	***	1,652
součást komunity – určitě souhlasím	1,652	***	3,246
počet pozorování	1971		
Cragg-Uhler pseudo R2	0,0843		

poznámky:

hladiný významnosti : „.“ < 0,1; „**“ < 0,05; „***“ < 0,01; „****“ < 0,001

vysvětlovaná proměnná: otázka F1_A: Uvedte míru vaší spokojenosti s následujícími oblastmi: s životem v Praze
seznam vysvětlujících proměnných → Příloha P.03

Mírně snižuje celkovou spokojenost také pravidelné používání auta. Naopak pravidelná účast na obecních volbách spokojenost mírně zvyšuje. Zajímavým zjištěním je také, fakt, lidé ve starobním důchodu jsou spokojenější než zaměstnanci, rozdíl jsou ale spíše nevýznamné. Velký vliv také překvapivě nebyl nalezen u faktoru věku, kdy mladší lidé jsou jen velmi mírně spokojenější v porovnání se staršími.

SPOKOJENOST S ŽIVOTEM CELKOVĚ

Spokojenost se životem v Praze je silně ovlivněna spokojeností se životem, který vedu (hodnota Pearsonova korelačního koeficientu je 0,4). Můžeme očekávat i podobné vysvětlující faktory, jako je výše příjmu, věk, úroveň vzdělání, rodinný stav či sociální kapitál.

Výsledky regresní analýzy jsou uvedeny v tabulce níže (→ Obr. 3.1.2). **Opět se ukázal významný vliv komunitní soudržnosti**, kdy u lidí, kteří určitě souhlasí tím, že se cítí být součástí místní komunity, je o 208 % vyšší pravděpodobnost reportování vyšší spokojenosti se životem, který vedou oproti těm, kteří se necítí být součástí místní komunity. Je tady zajímavé, že silnější vazby v místní komunitě neovlivňuje pouze spokojenost se životem ve městě, ale také obecně spokojenost se životem.

Pro celkovou spokojenost se životem se ukázal jako velmi významný faktor příjem domácností. U lidí z domácností s měsíčními příjmy nad 150 tis. Kč je o 328 % pravděpodobnější zvolení vyšší spokojenosti se životem v porovnání s lidmi z domácností s příjmy do 14 tisíc.

Dokonce vyšší pravděpodobnost uvedení vyšší spokojenosti je pak u respondentů, jejichž domácnost měla příjem mezi 100 až 150 tis. Kč (o 350 %). S klesajícím příjmem domácností nicméně spokojenost se životem mírně klesá. Výsledky jsou proto v souladu s výše uvedeným předpokladem, že bohatší lidé jsou v životě spokojenější, nicméně to platí jen do určité hranice, od které pak už výše příjmu nehraje roli.

Také se podle předpokladů potvrdilo, že **spokojenější se životem jsou lidé žijící v manželství, oproti svobodným.** Nad hranicí 5% statistické významnosti je dále patrné, že mírně spokojenější se svým životem jsou lidé, kteří chodí pravidelně k obecním volbám či častěji jezdí autem. **Naopak se nepotvrdily statisticky významné rozdíly v míře spokojenosti podle pohlaví, věku, vzdělání či ekonomické aktivity.**

SPOKOJENOST S BYDLENÍM

Další otázkou, kde byla provedena regresní analýza, je míra spokojenosti se svým bydlením obecně. Důvodem byla primárně relevance tématu bydlení (→ kap. 1.2, 2.2). Z přechozích výzkumů vyplývalo, že klíčovými faktory spokojenosti se svým bydlením je právní forma bydlení, typ zástavby, ale také velikost bytu [Lux a kol., 2015].

Výsledky regresní analýzy jsou uvedeny v tabulce níže (→ Obr. 3.1.3). **Jako klíčovým rozdílovým faktorem spokojenosti s bydlením celkově se ukázala být velikost bytu či rodinného domu.** Pokud respondent žije v bytě s plochou nad 150 m² je o 777 % že uvedl vyšší spokojenost se svým bydlením celkově v porovnání s lidmi bydlícími v nejmenších bytech do 20 m².

V souladu s předpoklady se také potvrdilo, že **lidé žijící v nájmu a podnájmu jsou méně spokojeni se svým bydlením než lidé žijící ve vlastním.** Celkem bydlení v nájmu snižuje uvedení spokojenosti o 55 %. Družstevního bydlení také mírně snižuje celkovou spokojenost (o 25 %), nicméně zde jde zde hodnoty mírně mimo hladinu 5% statické významnosti.

Na hranici 5% statistické významnosti se dále potvrdilo, že **spokojenější se svým bydlením jsou především lidé s vyššími příjmy domácností.** Zajímavý je vliv ekonomické aktivity, spokojenější jsou osoby samostatně výdělečně činné a důchodci. Naopak se neprojevil vliv pohlaví, věku, rodinného stavu či vzdělání. Překvapivě a navzdory předpokladům se neprokázal vliv typu zástavby, resp. pouze na hranici 10% statistické významnosti.

OBČANSKÁ ANGAŽOVANOST

Dále se podíváme na socioekonomické faktory, které ovlivňují občanskou angažovanost obyvatel. Konkrétně se zaměříme na názor respondentů na důležitost volit do Zastupitelstva hl. m. Prahy. Kromě souhlasných a nesouhlasných odpovědí zde byla také možnost odpovědi „nevím“ a „netýká se mě“. Vzhledem k povaze ordinálního logistického modelu musí být těchto 289 odpovědí vyřazeno. Není u nich totiž jednoznačné, kam je ve škále odpovědí zařadit. Možným řešením by byly multinomiální nebo hierarchické modely, které jsou mimo záběr současné analýzy.

Z vybrané literatury je otázka individuální volební účasti přímo zkoumána na evropských datech [Hadjar a kol., 2010]. Jako nejdůležitější determinanty účasti jsou zde identifikovány především vzdělání, příjmy a věk. Lidé s nižším vzděláním a příjmy se voleb účastní méně. Podobně se méně účastní mladší lidé. Zde je však efekt podle autorů spojením dvou souvisejících vlivů. Jedním je efekt kohorty, tedy rozdílná výchova, hodnoty a společnost, ve které lidé různého věku vyrůstali. Tím druhým je efekt životního cyklu. V různých životních fázích lidé přikládají důležitost různým aspektům života. S rostoucím věkem se tedy očekává rostoucí zájem například o záležitosti týkající se majetku, daní nebo rodiny. Nakonec efekt pohlaví se jeví jako komplexní a závisí na celospolečenských faktorech. Celkově se více účastní spíše muži, v některých zemích (zejména ve Skandinávii) je to však naopak.

V analýze pražských dat se projevil očekávaný efekt věku, vzdělání a příjmů (→ Obr. 3.1.4). Každý rok věku navíc zvyšuje pravděpodobnost větší důležitosti voleb o 1,9 %. Například rozdíl mezi věkem 20 a 60 let je tedy přibližně

3.1.2 Regresní analýza spokojeností respondentů s životem s vybranými proměnnými

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

vysvětlující proměnná	odhad poměru šancí	signifikance	p-hodnota
pohlaví – muž	0,922		0,373
věk	0,995		0,265
stav – ženatí, vdané	1,265	*	0,033
stav – rozvedení	0,995		0,971
stav – ovdovělí	1,355		0,279
aktivita – důchodce	1,219		0,214
aktivita – student	0,984		0,919
aktivita – podnikatel, živnostník, OSVČ	1,038		0,796
aktivita – ostatní	1,294		0,139
aktivita – nezaměstnaný	0,906		0,693
bydliště – přistěhovalí	1,109		0,248
vzdělání	1,087	.	0,088
příjmy – 14 - 20 tis. Kč	1,502		0,158
příjmy – 20 - 30 tis. Kč	1,548	.	0,097
příjmy – 30 - 50 tis. Kč	1,769	*	0,026
příjmy – 50 - 70 tis. Kč	2,524	***	0,001
příjmy – 70 - 100 tis. Kč	2,952	***	0,000
příjmy – 100 - 150 tis. Kč	4,524	***	0,000
příjmy – nad 150 tis. Kč	4,277	***	0,001
příjmy – nechci uvést	2,318	**	0,004
frekvence dojíždění automobilem	1,049	*	0,021
důležitost voleb – spíše nesouhlasím	1,227		0,304
důležitost voleb – spíše souhlasím	1,092		0,615
důležitost voleb – určitě souhlasím	1,476	*	0,020
důležitost voleb – netýká se mě	1,143		0,457
důležitost voleb – nevím	0,994		0,985
součást komunity – spíše nesouhlasím	0,890		0,388
součást komunity – ani / ani	1,053		0,691
součást komunity – spíše souhlasím	1,327	*	0,046
součást komunity – určitě souhlasím	3,081	***	0,000
počet pozorování	1968		
Cragg-Uhler pseudo R2	0,0893		

poznámky:

hladiný významnosti : „.“ < 0,1; „**“ < 0,05; „***“ < 0,01; „****“ < 0,001

vysvětlovaná proměnná: otázka F1_B: Uvedte míru vaší spokojenosti s následujícími oblastmi: s životem, který vedu
seznam vysvětlujících proměnných → Příloha P.03

3.1.3 Regresní analýza spokojeností respondentů s bydlením s vybranými proměnnými

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

vysvětlující proměnná	odhad poměru šancí	signifikance	p-hodnota
pohlaví – muž	0,879		0,151
věk	0,995		0,236
stav – ženatí, vdané	0,818	.	0,075
stav – rozvedení	0,844		0,241
stav – ovdovělí	0,638		0,123
aktivita – důchodce	1,519	**	0,009
aktivita – student	1,329	.	0,079
aktivita – podnikatel, živnostník, OSVČ	1,561	**	0,003
aktivita – ostatní	1,011		0,951
aktivita – nezaměstnaný	0,669		0,109
vzdělání – střední bez maturity	0,938		0,731
vzdělání – střední úplné	1,359	.	0,077
vzdělání – vysokoškolské	1,009		0,962
příjmy – 14 - 20 tis. Kč	0,937		0,823
příjmy – 20 - 30 tis. Kč	1,284		0,349
příjmy – 30 - 50 tis. Kč	1,303		0,310
příjmy – 50 - 70 tis. Kč	1,305		0,330
příjmy – 70 - 100 tis. Kč	1,530		0,152
příjmy – 100 - 150 tis. Kč	2,453	*	0,018
příjmy – nad 150 tis. Kč	3,242	**	0,009
příjmy – nechci uvést	1,028		0,925
zástavba – panel	0,882		0,204
zástavba – činžovní vila	1,178		0,648
zástavba – řadový dům	0,653	.	0,095
zástavba – samostatný dům	1,145		0,447
zástavba – jiná	1,064		0,860
právní forma – družstevní	0,755	.	0,069
právní forma – nájem, podnájem	0,453	***	0,000
právní forma – jiná	0,749		0,398
plocha bytu – 20 - 39 m ²	2,102	*	0,030
plocha bytu – 40 - 59 m ²	2,690	**	0,003
plocha bytu – 60 - 79 m ²	2,659	**	0,004
plocha bytu – 80 - 99 m ²	3,125	**	0,001
plocha bytu – 100 - 150 m ²	6,700	***	0,000
plocha bytu – nad 150 m ²	8,773	***	0,000
počet pozorování	1972		
Cragg-Uhler pseudo R ²	0,1310		

poznámky:

hladiny významnosti : „.“ < 0,1; „*“ < 0,05; „**“ < 0,01; „***“ < 0,001

vysvětlovaná proměnná: B3_A: Uvedte míru vaší spokojenosti s následujícími oblastmi: se svým bydlením celkově

seznam vysvětlujících proměnných → Příloha P.03

3.1.4 Regresní analýza občanské angažovanosti respondentů s vybranými proměnnými

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

vysvětlující proměnná	odhad poměru šancí	signifikance	p-hodnota
pohlaví – muž	0,956		0,650
věk	1,019	***	0,000
aktivita – důchodce	1,282		0,156
aktivita – student	4,278	***	0,000
aktivita – podnikatel, živnostník, OSVČ	1,089		0,587
aktivita – ostatní	1,139		0,490
aktivita – nezaměstnaný	0,892		0,684
bydliště – přistěhovalí	0,822	*	0,043
vzdělání – střední bez maturity	1,364		0,137
vzdělání – střední úplné	1,413	.	0,078
vzdělání – vysokoškolské	2,125	***	0,000
příjmy – 14 - 20 tis. Kč	1,361		0,336
příjmy – 20 - 30 tis. Kč	1,525		0,153
příjmy – 30 - 50 tis. Kč	1,751	*	0,048
příjmy – 50 - 70 tis. Kč	1,853	*	0,037
příjmy – 70 - 100 tis. Kč	2,920	**	0,001
příjmy – 100 - 150 tis. Kč	4,064	**	0,002
příjmy – nad 150 tis. Kč	2,144	.	0,099
příjmy – nechci uvést	1,581		0,153
příjmy – nad 150 tis. Kč	3,242	**	0,009
příjmy – nechci uvést	1,028		0,925
počet pozorování	1688		
Cragg-Uhler pseudo R2	0,0786		

poznámky:

hladiny významnosti : „.“ < 0,1; „*“ < 0,05; „**“ < 0,01; „***“ < 0,001

vysvětlovaná proměnná: otázka I1_C: Je důležité volit ve volbách do zastupitelstva hlavního města Prahy.

seznam vysvětlujících proměnných → Příloha P.03

112 %. **Vysokoškolsky vzdělaní obyvatelé mají o 113 % vyšší pravděpodobnost vyšší důležitosti voleb než obyvatelé se základním vzděláním.** Významně pozitivní je také efekt měsíčních příjmů, který se navíc s rostoucí příjmovou kategorií stále zvyšuje. Referenční kategorií, se kterou porovnáváme, jsou příjmy do 14 tisíc Kč. Pokud odhlédneme od kategorie 150 tis. + Kč, kde máme pouze velmi málo pozorování, pak se tento efekt pohybuje od 36 % u příjmů do 20 tisíc Kč až po 306 % u příjmů od 100 do 150 tisíc Kč.

U ekonomické aktivity zkoumáme rozdíl oproti referenční skupině, kterou jsou zaměstnanci. Od nich se významně odlišují pouze studenti, u kterých je pravděpodobnost větší důležitosti o 328 % vyšší. I když u obyvatel s nižším věkem je efekt záporný, tak po jeho zařazení do regrese je u studentů pravděpodobnost vyšší. To znamená, že mezi stejně starými lidmi považují studenti volby za důležitější. Pravděpodobně tedy jde o podobný podkladový jev, který se projevuje také vlivem vzdělání u starších obyvatel. U ekonomické aktivity je také jediná odlišnost oproti dílčí korelační analýze ve druhé části studie. Tam byl rozdíl mezi zaměstnanci a studenty poměrně malý, výrazně vyšší důležitost však volbám přikládali důchodci. Zde se projevuje zařazení věku jako kontrolní proměnné, která je s ekonomickou aktivitou korelovaná. Pravděpodobně tedy nejde o vliv samotné ekonomické aktivity, ale o vliv kohorty a životního cyklu lépe reprezentovaný věkem.

V pražských datech má pohlaví statisticky nevýznamný vliv na pohled na důležitost voleb, což odpovídá nejednoznačnosti vlivu v literatuře. **Nakonec obyvatelé přistěhovalí do Prahy přikládají volbám do místního zastupitelstva nižší důležitost než ti, kteří se zde narodili.**

HROZBA KLIMATICKÉ ZMĚNY

V této části se podíváme na faktory, které ovlivňují, zda obyvatelé vnímají klimatickou změnu jako reálnou hrozbu. Vzhledem k tomu, že v této otázce nebyla možnost zvolit „nevím“, máme plný vzorek odpovědí (bylo možné zvolit „ani/ ani“). Velký přehled předchozího výzkumu, na kterém můžeme založit naše očekávání o vlivu jednotlivých charakteristik, najdeme ve studii od Van der Linden [2015]. **Mezi hlavní faktory ovlivňující vnímání změny klimatu jako hrozby patří v literatuře pohlaví, politické názory, hodnotová orientace, znalost o příčinách a důsledcích změny klimatu, osobní zkušenost a společenské normy.** Mnoho z těchto proměnných v naší analýze nedokážeme zahrnout, musíme tedy uvažovat nad vychýlením, které způsobí jejich vynechání v modelu. Pro náš model je zajímavý vliv pohlaví. Ženy konzistentně vnímají větší riziko u většiny typů hrozeb včetně hrozby změny klimatu. Možné důvody pro toto vnímání lze nalézt přímo ve studii a jsou mimo záběr naší analýzy. Někdy se také přepokládá, že vyšší vzdělání, socioekonomický status a příjmy poskytují lidem vyšší kontrolu nad svým životem a mohly by tedy snižovat vnímání rizika. Většina studií však nenachází významný vztah mezi příjmy, věkem, vzděláním a vnímáním změny klimatu jako hrozby.

V analýze pražských dat se projevil očekávaný vliv pohlaví (→ Obr. 3.1.5). U mužů je významně nižší pravděpodobnost (o 33 %) silnějšího vnímání změny klimatu jako hrozby. V souladu se zmíněnou literaturou je také nevýznamný vliv vzdělání a příjmů. Nevýznamný vliv má také to, zda jsou obyvatelé rodilými Pražany. **Naopak významný vliv mají věk a ekonomická aktivita.** S rostoucím věkem se snižuje pravděpodobnost silnějšího vnímání hrozby, každý rok o 1,6 %. Rozdíl mezi věkem 20 a 60 let je tedy přibližně 89 %. U ekonomické aktivity se od zaměstnanců liší pouze studenti, kteří hrozbu vnímají významně více (vliv na pravděpodobnost je 45 %). Zde je opět rozdíl oproti jednoduchým korelacím ve druhé části studie. Korelace ukazovala nižší podporu u důchodců, šlo však pravděpodobně také o vztah zprostředkovaný korelací s věkem obyvatel. Po jeho zařazení do regrese se důchodci významně neodlišují od zaměstnanců, věk je však významný a ukazuje tak spíše na efekt rozdílných hodnot, výchovy a životních zkušeností jednotlivých kohort, případně na rozdílnou životní fázi, ve které se nacházejí. Intuitivní je také fakt, že mladším lidem zbývá delší část jejich života a budoucnosti tak přikládají větší význam. Nevýznamný vliv příjmů potvrdil, že na vnímání změny klimatu nemají vliv, i když v korelacích jsme mohli pozorovat slabý efekt u některých příjmových skupin.

Statistická nevýznamnost velké části použitých proměnných v modelu ukazuje, že jde o komplexnější otázku, kterou nedokážeme pomocí dostupných charakteristik dostatečně dobře zachytit. Do modelu nezahrnujeme důležité determinanty, jako je hodnotová orientace nebo politické názory. Protože očekáváme, že tyto charakteristiky se významně odlišují v jednotlivých kohortách a životních fázích, je pravděpodobné, že jejich vliv v modelu zachycujeme prostřednictvím věku a ekonomické aktivity. Můžeme se na ně tedy dívat jako na (pravděpodobně hrubé) proxy proměnné, které by podle předchozí literatury neměly samostatný vliv.

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Regresní analýza hodnotila vliv různorodých faktorů na celkem 5 vybraných otázek. Celkově se potvrdilo, že vliv na celkovou spokojenost s životem v Praze má především míra komunitní soudržnosti (sociálního kapitálu), kdy lidé, kteří se více cítí být součástí místní komunity, jsou spokojenější. Naopak méně spokojeni s životem v Praze jsou muži, méně vzdělaní a lidé, kteří více jezdí autem. Spokojenost se životem, který vedou, je ovlivněna opět mírou komunitní soudržnosti. Velmi významný vliv má také výše příjmu, kdy bohatší lidé jsou více spokojeni stejně jako osoby žijící v manželství. S bydlením jsou relativně spokojenější lidé žijící ve větším a vlastním bytě. Občanská angažovanost je ovlivněna především věkem, když mladší lidé spíše uvádějí nižší pocit důležitosti volit do Zastupitelstva hl. m. Prahy. Dále pak vzděláním a příjmem, kdy vzdělanější a bohatší lidé uvádějí vyšší míru občanské angažovanosti. Klimatickou změnu jako reálnou hrozbu vnímají relativně více ženy, lidé mladší a studenti.

3.1.5 Regresní analýza vnímání klimatické hrozby respondentů s vybranými proměnnými

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

vysvětlující proměnná	odhad poměru šancí	signifikance	p-hodnota
pohlaví – muž	0,675	***	0,000
věk	0,984	***	0,000
aktivita – důchodce	1,030		0,844
aktivita – student	1,452	*	0,017
aktivita – podnikatel, živnostník, OSVČ	1,018		0,899
aktivita – ostatní	0,932		0,673
aktivita – nezaměstnaný	0,965		0,886
bydliště – přistěhovalí	1,022		0,795
vzdělání – střední bez maturity	1,128		0,495
vzdělání – střední úplné	1,128		0,461
vzdělání – vysokoškolské	1,259		0,180
příjmy – 14 - 20 tis. Kč	1,341		0,304
příjmy – 20 - 30 tis. Kč	1,036		0,893
příjmy – 30 - 50 tis. Kč	1,169		0,532
příjmy – 50 - 70 tis. Kč	1,250		0,392
příjmy – 70 - 100 tis. Kč	1,205		0,510
příjmy – 100 - 150 tis. Kč	1,138		0,721
příjmy – nad 150 tis. Kč	0,649		0,275
příjmy – nechci uvést	0,847		0,554
příjmy – nad 150 tis. Kč	3,242	**	0,009
příjmy – nechci uvést	1,028		0,925
počet pozorování	1977		
Cragg-Uhler pseudo R2	0,0498		

poznámky:

hladiny významnosti : „“ < 0,1; „*“ < 0,05; „**“ < 0,01; „***“ < 0,001

vysvětlovaná proměnná: otázka X2: Považujete změnu klimatu za reálnou hrozbu?

seznam vysvětlujících proměnných → Příloha P.03

3.2 Srovnání Prahy s evropskými městy

Pro hodnocení spojenosti s kvalitou života je důležité porovnat situaci v Praze s ostatními relevantními městy. Porovnávání je vždy problematické z důvodu rozdílnosti dat. U měkkých dat ze sociologických šetření je pak porovnání o to složitější, že každá trochu jinak položená otázka může velmi silně ovlivnit celkové výsledky. Pro porovnání jsou proto ideální mezinárodní průzkumy, kdy ve vybraných městech probíhají průzkumy stejnou metodikou a především s totožným dotazníkem.

Klíčová evropská města byla sledována prostřednictvím dotazníkového šetření Kvalita života v evropských městech (Quality of life in European cities) [EC/DG REGIO, 2020].

Jde o projekt, který probíhal v roce 2019 a byl realizován Evropskou komisí, resp. Generálním ředitelstvím pro regionální a městskou politiku (EC/DG REGIO). Do výzkumu bylo zapojeno na 83 měst včetně Prahy. Šlo o hlavní a další významná města států Evropské Unie a evropského hospodářského prostoru, ale i dalších evropských států jako Turecko či Srbsko. Dotazník byl tematicky podobný šetření IPR Praha, byl zaměřen především na celkovou spojenost obyvatel, bezpečnost a inkluzi, mobilitu, práci, kulturu a veřejnou vybavenost, environmentální podmínky a veřejnou správu. V této studii se budeme věnovat pouze těm nejzajímavějším tématům, která souvisejí se spokojeností

obyvatel evropských měst s kvalitou života, dostupností bydlení či kvalitou městské hromadné dopravy.

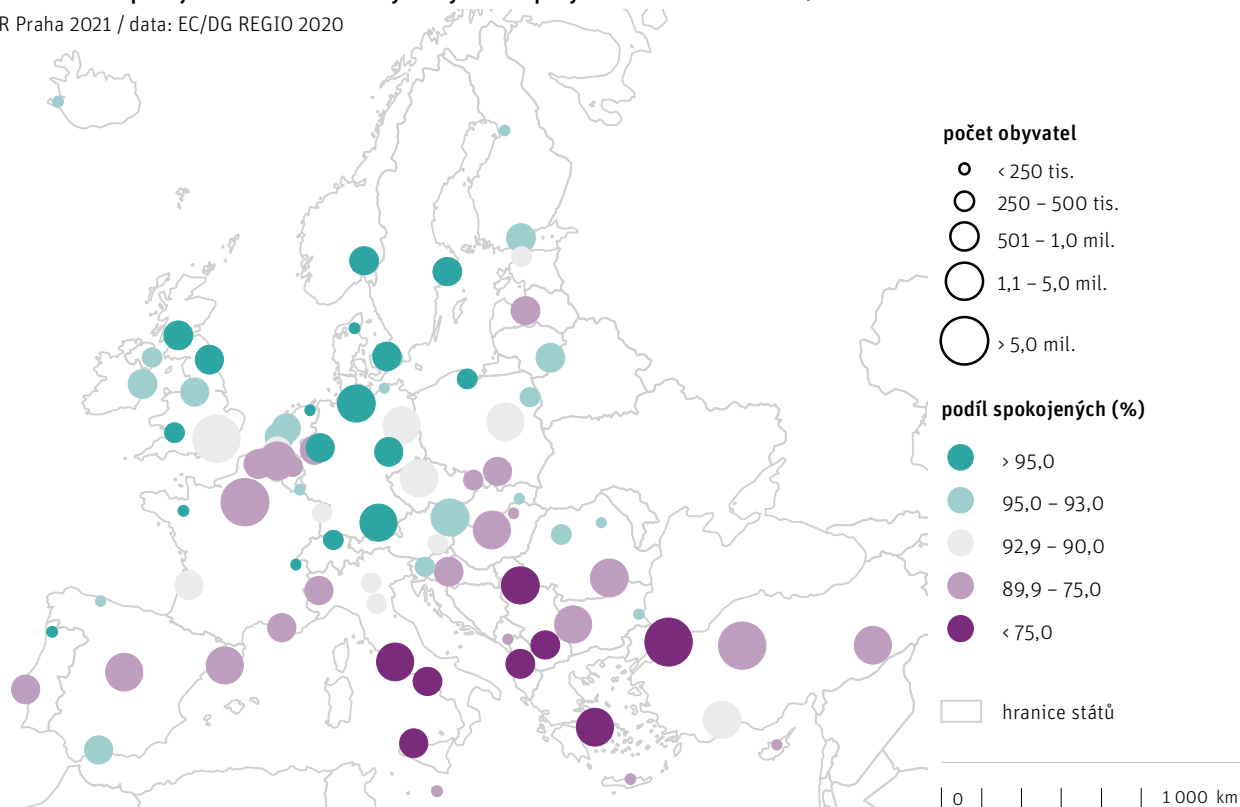
Stejně jako v šetření IPR Praha byl pro šetření EC/DG REGIO vybrán reprezentativní vzorek populace všech obyvatel města starších 15 let. V každém městě bylo získáno na 700 vyplněných dotazníků (celkem tedy 58 tis. dotazníků), což je dostatečný počet. Dotazník byl distribuován prostřednictvím telefonického dotazování (CATI) a to v jazyku daného státu, případně v angličtině, ve vzorku proto byly pravděpodobně ve větší míře zastoupeni také cizinci.

KVALITA ŽIVOTA

Klíčová otázka, podle které můžeme hodnotit celkovou kvalitu života ve městě v toto šetření, byla: Uvedte, jestli souhlasíte s tvrzením: jsem spokojen s životem ve svém městě (I'm satisfied to live in my city). Jde o velmi podobnou otázku, která byla také v šetření IPR Praha. Ve všech sledovaných městech převažují spokojení lidé (→ Obr. 3.2.1). Průměrně více než 89 % lidí uvedlo, že spíše či velmi souhlasí s výše uvedeným tvrzením. V některých městech prakticky šlo o celý výběrový soubor. **Nejvíce jsou lidé spokojeni ve skandinávských městech** jako Kodaň (97,9 %), Stockholm (97,6 %) nebo Oslo (97,1 %), dále ve městech západní Evropy, zejména

3.2.1 Celková spokojenost s životem ve vybraných evropských městech v roce 2019

IPR Praha 2021 / data: EC/DG REGIO 2020

ve Švýcarsku (Curych, 97,3 %; Ženeva, 95,1 %), v Německu (Hamburk, 96,6 %; Dortmund, 95,9 %; Lipsko, 95,8 %; Mnichov, 95,7 %) nebo ve Velké Británii (Cardiff, 96,8 %). **Naopak nejnižší míra spokojenosti se životem je patrná ve městech v jižní a jihovýchodní Evropě** jako Palermo (62,8 %), Bělehrad (63,4 %), Athény (66,5 %) či Istanbul (64,1 %).

V Praze na otázku ohledně spokojenosti se svým životem kladně odpovědělo na 92,3 %. Tedy více než v šetření IPR Praha. Důležité je především porovnání s ostatními městy, kdy Praha byla v pořadí celkové spokojenosti z 84 evropských měst na 43. místě. Mezi městy bývalého východního bloku si vede velmi dobře (průměr 86,5 %). Celková spokojenost je vyšší i oproti městům v jižní Evropě (84,1 %), ale nižší v porovnání s městy v západní Evropě (93,4 %).

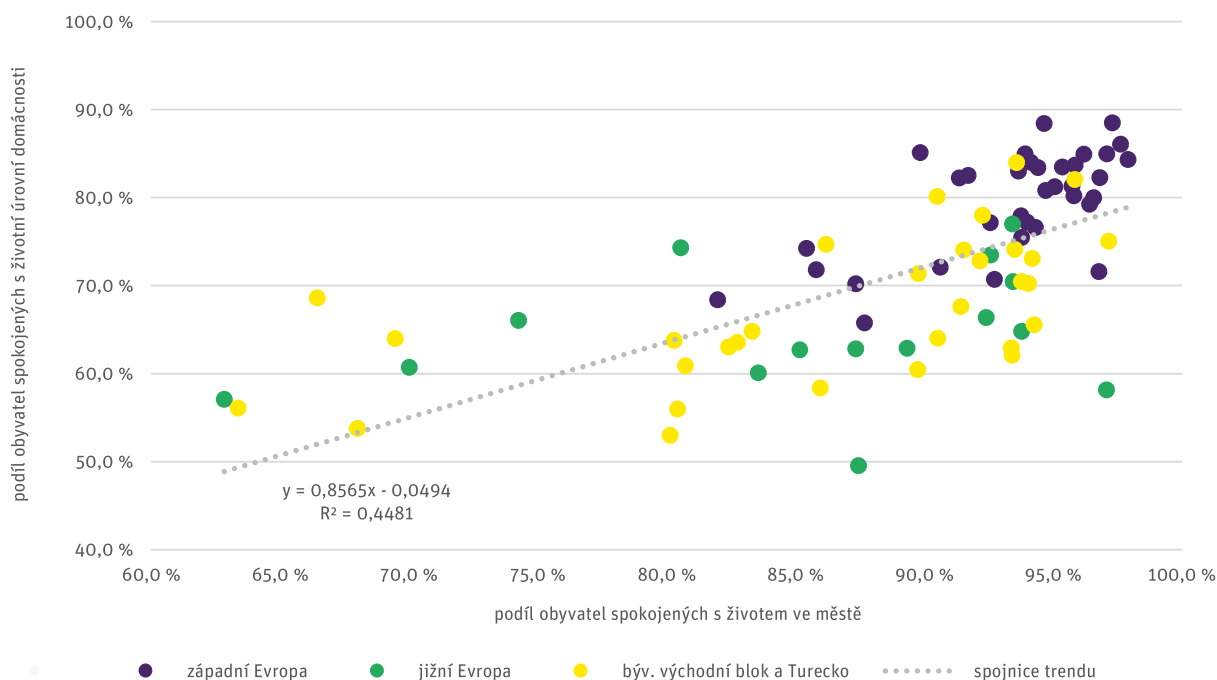
V předchozí podkapitole jsme ukázali, že celková spokojenost se životem ve městě je primárně ovlivněna výší příjmů domácnosti. **Závislost mezi celkovou spokojeností a spokojeností s finanční situací domácnosti byla potvrzena také ve zkoumaných evropských městech** (hodnota Pearsonova korelačního koeficientu 0,67) (→ Obr. 3.2.2). Vcelku logicky jsou nejvíce spojeni s finanční situací své domácnosti v bohatých městech západní či severní Evropy jako Curych (88,5 %) nebo Malmö (88,4 %). Méně než 50 % pak nalezneme

v jihoevropských městech Lisabon (49,5 %), Heráklion (37,5 %) a Athény (33,9 %). **V Praze na tuto otázku odpovědělo kladně 78 % respondentů, což bylo nad celoevropským průměrem (71,2 %).**

Existuje také silná korelace mezi celkovou spokojeností se životem ve městě s důvěrou společností (sociálním kapitálem), reprezentované otázkou, zda ostatním lidem můžeme věřit (generally speaking, most people in my city can be trusted). Zde byla hodnota Pearsonova korelačního koeficientu 0,7. Nejvyšší důvěra (více než 85 % souhlasných odpovědí) byla patrná v menších městech severní Evropy (Aalborg, Reykjavík), Nizozemska (Groningen), ale i Španělska (Oviedo). **V Praze na otázku, zda můžete lidem věřit, odpovědělo kladně pouze 39 % obyvatel, což bylo hluboko pod celoevropským průměrem (52,8 %), a dokonce 6. nejhorší ze všech sledovaných měst.** Nicméně jde o srovnatelné údaje, jaké nalezneme v Budapešti, Varšavě či Bratislavě. Nižší důvěra společnosti proto může i souviset s (post)socialistickou minulostí a obecně s nižší důvěrou ve stát a jeho instituce.

3.2.2 Souvislost mezi spokojeností s životem ve městě a spokojeností s životní úrovní domácnosti ve vybraných evropských městech v roce 2019

IPR Praha 2021 / data: EC/DG REGIO 2020

SPOKOJENOST S DOSTUPNOSTÍ BYDLENÍ

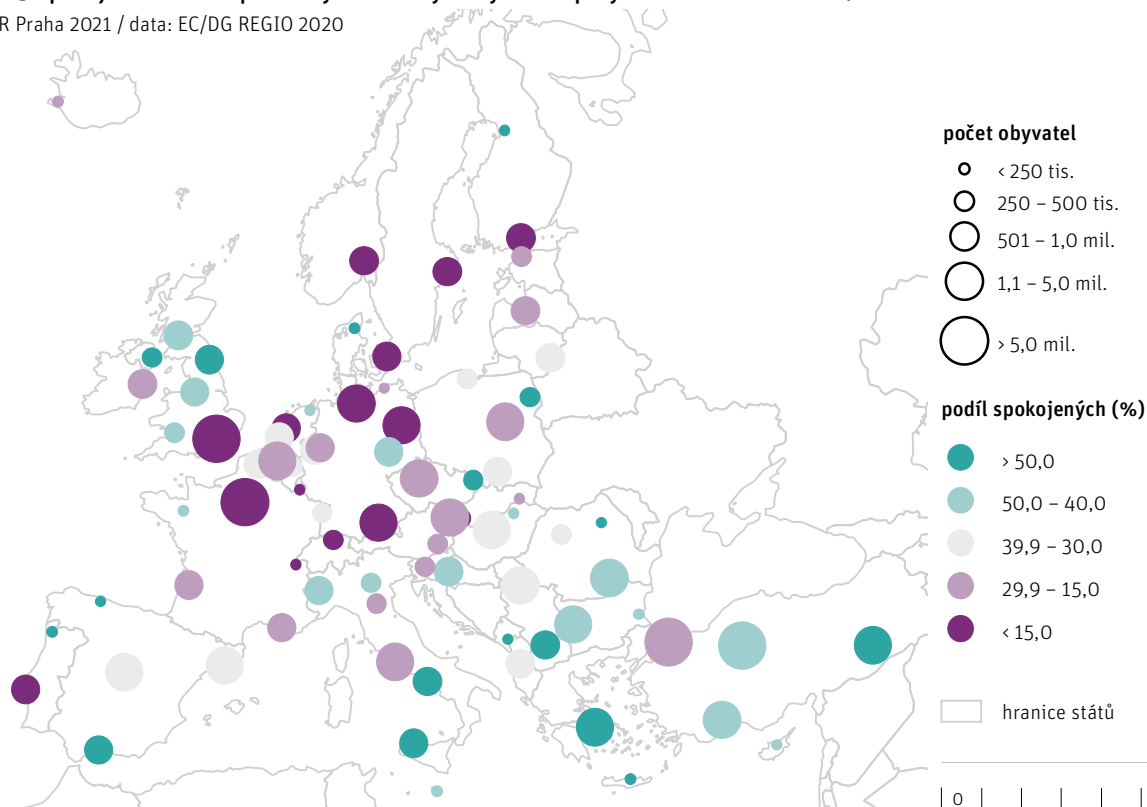
Dalším zajímavým sledovaným ukazatelem je názor obyvatel na dostupnost bydlení, reprezentovaná otázkou, zda je ve městě snadné najít bydlení za rozumnou cenu (It is easy to find good housing in my city at a reasonable price). Jelikož je problematika růstu cen nemovitostí a zhoršování dostupnosti globální a podmíněna mnoha faktory (→ kap. 1.2), je interpretace odpovědí na tuto otázku problematičtější. Nejvíce jsou lidé spokojeni s dostupností bydlení ve velmi rozmanitých městech jako Oulu, Skopje, Aalborg či Newcastle (→ Obr. 3.2.3). Jde tedy o relativně menší města, kde není patrný velký populační růst a město může mít kvalitnější bytovou politiku.

Nejhorší dostupnost bydlení nalezneme v bohatých a populačně rostoucích městech jako Ženeva, Mnichov, Hamburg, Kodaň či Stockholm. Celkově více lidí uvedlo, že nesouhlasí s výše uvedenou tezí. Celoevropský průměr souhlasných odpovědí byl 34,5 %, přičemž ve městech ve státech Jižní Evropy (42,1 %) a bývalého východního bloku a Turecku (37,5 %) byl tento podíl vyšší než ve městech západní Evropy (28 %). V Praze šlo o 23,5 %, tedy relativně menší podíl lidí, kteří se domnívají, že bydlení je v Praze dostupné. V rámci měst bývalého východního bloku byla nižší hodnota zaznamenána v Lublani, Bratislavě, Tallinnu a Berlíně.

Celkově existuje slabá záporná korelace mezi názorem na dostupnost bydlení a celkovou spojeností. **Je proto patrné, že v bohatých a úspěšných městech je celkově horší dostupnost bydlení, protože v životech v těchto městech je více poptávané.** Právě úspěšná města vyvářejí větší množství relativně dobře placených pracovních příležitostí, které lákají nové obyvatele. Populační růst pak nicméně vede ke zhoršování dostupnosti bydlení. U zkoumaných měst je poměrně silná záporná korelace (hodnota Pearsonova korelačního koeficientu je -0,49) mezi názorem na tezi, zda jde sehnat bydlení za rozumnou cenu a názorem na tezi, zda je snadné najít ve městě práci (It is easy to find a good job in my city) (→ Obr. 3.2.4). U této otázky je zajímavá pozice **Prahy, protože ze všech sledovaných měst zde jednoznačně nejvíce lidí uvedlo, že není problém sehnat práci.** Šlo o celkem 74,6 %, přičemž celoevropský průměr byl 36,8 %. V tomto smyslu byla logicky nejhorší situace ve městech jihoevropských států, kde dlouhodobě přetrvává vysoká nezaměstnanost. V italském Palermu s touto tezí souhlasila pouze 3 % obyvatel.

3.2.3 Spokojenost s dostupností bydlení ve vybraných evropských městech v roce 2019

IPR Praha 2021 / data: EC/DG REGIO 2020

SPOKOJENOST S VEŘEJNOU VYBAVENOSTÍ, VEŘEJNÝM PROSTRANSTVÍM A MHD

Mezi další hodnocené aspekty spokojenosti, které jsou pro nás zajímavé, je např. míra spokojenosti s kvalitou veřejných prostranství (public spaces such as markets, squares, pedestrian areas). I podle této otázky celkově převažují spokojení lidé. Průměr za 83 evropských měst je 75,9 % lidí, kteří s danou tezí souhlasí. **Nejvíce spokojeni jsou lidé žijící v bohatších městech západní a severní Evropy**, jako je například Rotterdam (91 %) (→ Obr. 3.2.5). **Naopak nejnižší spokojenost je pak ve městě v jižní Evropě**, jako jsou Athény (34,4 %) či Valletta (42 %). V Praze je úroveň spokojenosti mírně nadprůměrná (81 %). V celkovém pořadí je pozice Prahy přesně uprostřed pomyslného pořadí.

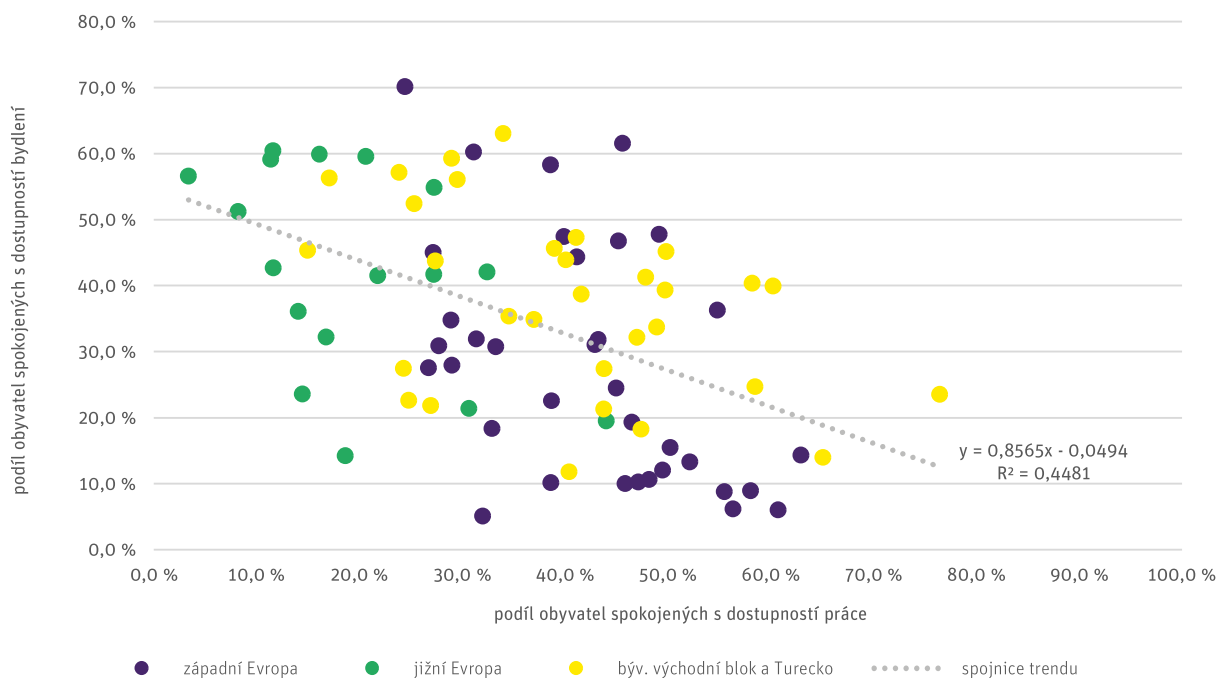
Velmi podobné výsledky nalezneme také u otázky kvality a dostupnosti parků (green spaces such as parks and gardens), kdy průměrně bylo spokojeno na 76,1 % obyvatel z 83 evropských měst. Spokojenost s kvalitou a dostupností parků uvedlo např. 92,1 % obyvatel Londýna. Mírně vyšší spokojenost byla patrná v Malmö, Oslu či Mnichově. Na opačném konci jsou pak Athény (28,9 %) či Neapol (29,8 %). V Praze šlo o 78,6 %, tedy mírný nadprůměr.

Zajímavá je otázka ohledně spojenosti s kvalitou městské hromadné dopravy (public transport, for example the bus, tram or metro). Největší spojenost je opět především v bohatších západoevropských městech jako Curychu či Vídni (→ Obr. 3.2.6). Praha je v pomyslném pořadí na 6. místě, je s kvalitou MHD spokojeno 87,4 % obyvatel, přičemž celoevropský průměr je 68,2 %. Tyto výsledky poukazují na celkově vysokou kvalitu pražské MHD. Nejnižší spokojenost je zejména ve městech na jihu Evropy jako v Palermu (20,7 %) nebo Římě (25,3 %).

Spokojenost s kvalitou veřejného prostranství velmi silně koreluje se životní úrovní domácnosti (hodnota Pearsonova korelačního koeficientu je 0,64). Ale také s dalšími atributy veřejné vybavenosti, jako je spojenost s kvalitou parků (0,88) nebo s kvalitou MHD (0,67) (→ Obr. 3.2.7). Ukazuje se tedy, že lidé, kteří jsou spokojeni v jedné oblasti, jsou obecně spokojeni v dalších oblastech. **Praha má mírné rezervy v tom, jak vnímají její obyvatelé kvalitu veřejných prostranství, ale i parků a především v celkové důvěře obyvatel.**

3.2.4 Souvislost mezi spokojeností s dostupností bydlení a práce ve vybraných evropských městech v roce 2019

IPR Praha 2021 / data: EC/DG REGIO 2020

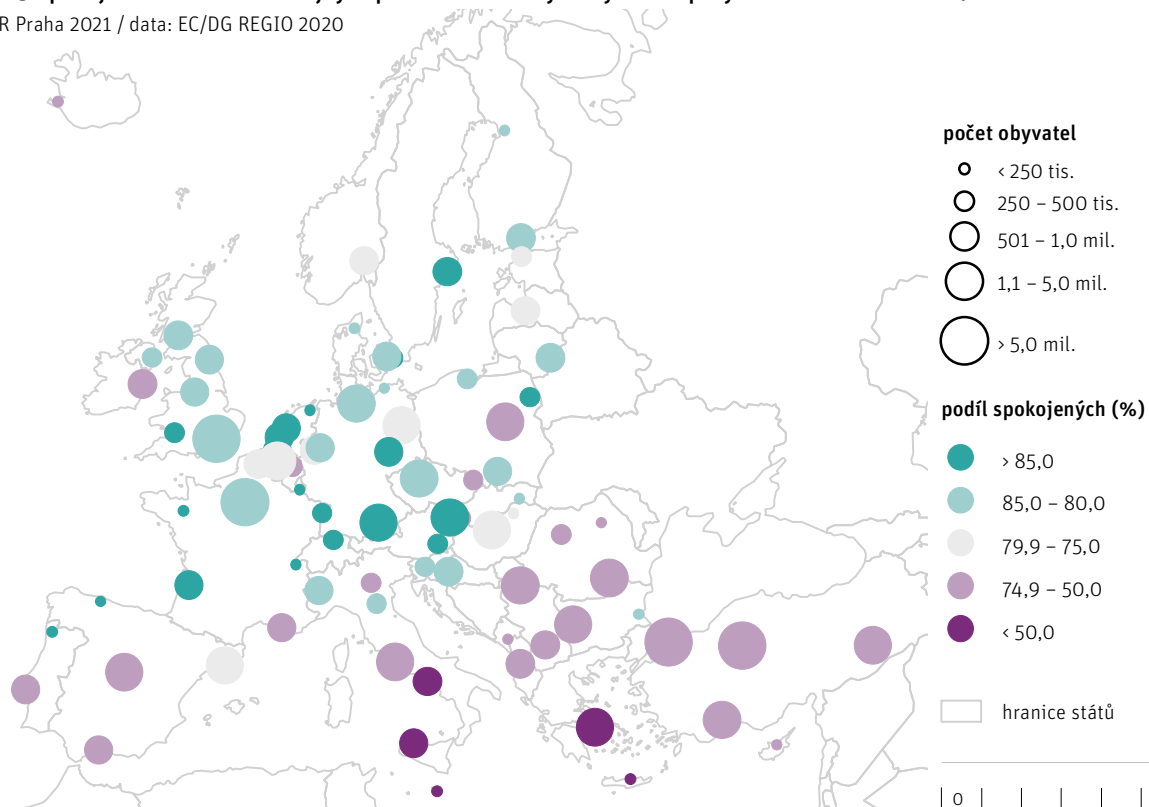

ZÁVĚR PODKAPITOLY

Z mezinárodního srovnání je celkově patrné, že nejvíce jsou lidé spokojeni v relativně menších bohatých městech v západní a severní Evropě, méně pak ve městech bývalého východního bloku a lokalizovaných na jihu Evropy. Praha patří mezi města s nejvyšší kvalitou života v rámci měst bývalého východního bloku, celkově ale nedosahuje tak vysokých hodnot spokojenosti jako západoevropská města. Je zde ovšem nadprůměrná spokojenost s kvalitou MHD a možností najít si práci.

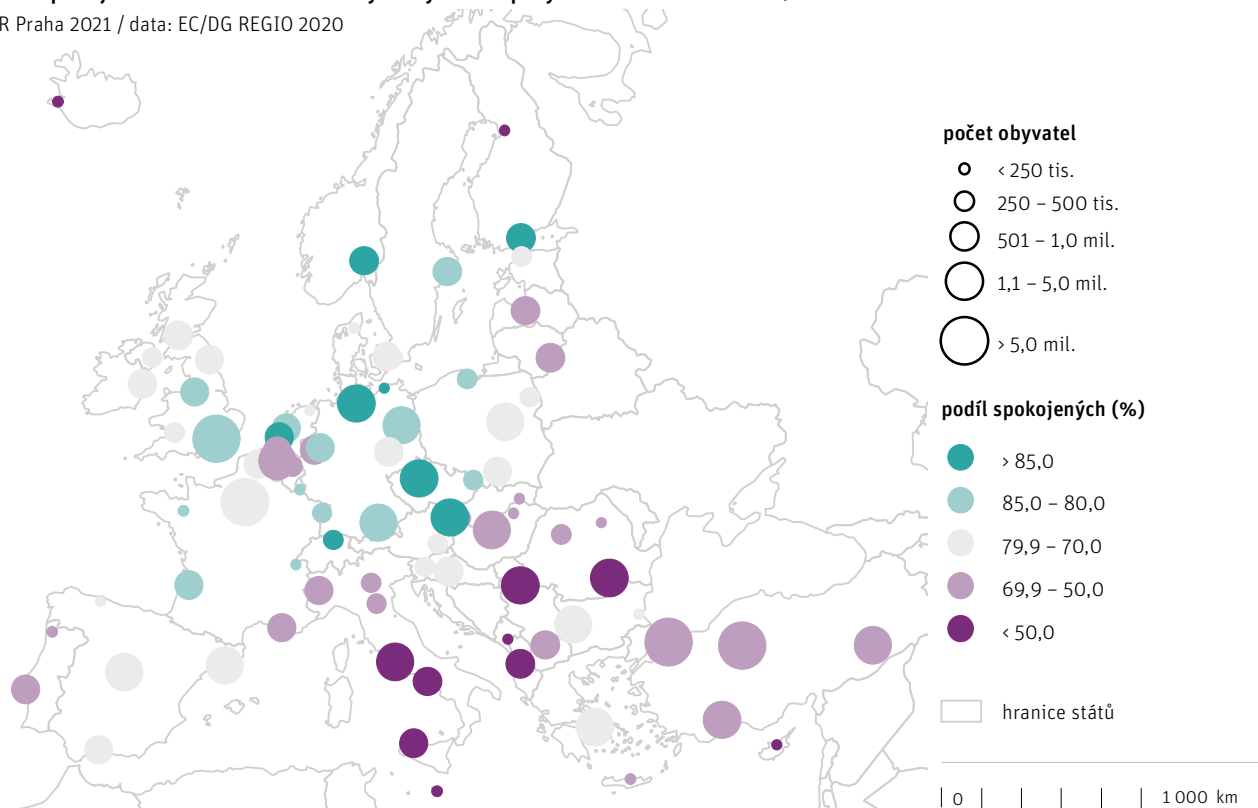
3.2.5 Spokojenost s kvalitou veřejných prostranství ve vybraných evropských městech v roce 2019

IPR Praha 2021 / data: EC/DG REGIO 2020

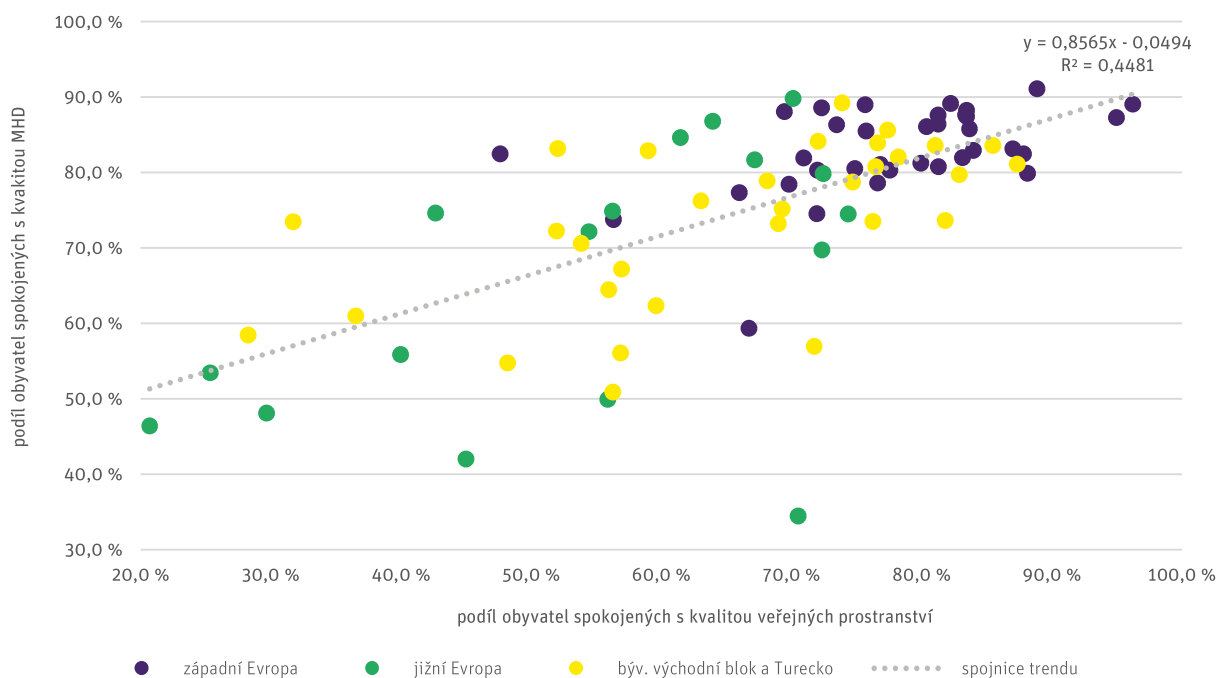
3.2.6 Spokojenost s kvalitou MHD ve vybraných evropských městech v roce 2019

IPR Praha 2021 / data: EC/DG REGIO 2020

3.2.7 Souvislost mezi spokojeností s kvalitou veřejných prostranství a MHD ve vybraných evropských městech v roce 2019

IPR Praha 2021 / data: EC/DG REGIO 2020

4. ZÁVĚR

Studie se věnovala hodnocení sociologického průzkumu obyvatel Prahy podle 12 tematických oblastí, průřezovým analýzám a mezinárodnímu srovnávání. Nejdůležitější závěry můžeme rozdělit na 4 hlavní oblasti. **Prvním hlavním a klíčovým závěrem je vysoká spokojenost obyvatel Prahy prakticky ve všech sledovaných oblastech.** Potvrdila se tak vysoká kvalita života v Praze, kdy obyvatelé Prahy jsou v naprosté většině spokojeni, a to jak se životem v Praze (80 %), tak se životem, který vedou (67 %). Oproti roku 2017 nedošlo v této oblasti k významným změnám.

Celkově se v souladu s odbornou literaturou potvrdilo, že na celkovou spokojenost se životem v Praze má vliv především míra komunitní sounáležitosti (sociálního kapitálu). Lidé, kteří se více cítí být součástí místní komunity, jsou spokojenější. Naopak méně spokojeni se životem v Praze jsou muži, méně vzdělaní a lidé, kteří více jezdí autem. Spokojenost se životem, který vedou, je ovlivněna opět mírou komunitní sounáležitosti. Velmi významný vliv má také výše příjmu, kdy bohatší lidé jsou více spokojeni, stejně jako osoby žijící v manželství.

Lidé v Praze jsou také spokojeni se svým bydlením. Více než 76,1 % lidí je svým bydlením celkově spokojeno, pouze 8,6 % není spokojeno. Oproti roku 2017 jde o mírný nárůst. Více lidí je také spokojeno s velikostí svého bytu, či dokonce i s vyšší nákladů na bydlení. Více jsou spokojeni především lidé žijící ve vlastním oproti nájmu a v rodinném domě oproti bytovému domu. Lidé jsou také spokojeni s kvalitou okolí svého bydliště.

Celkem 46,6 % obyvatel Prahy považuje svoje současné bydliště za ideální místo, kde by chtěli bydlet. Jako ideální typ zástavby byl nejčastěji respondenty uveden samostatně

stojící rodinný dům. Celkově tento typ bydlení preferuje více než 50 % Pražanů a jde o jediný typ zástavby, kde je vyšší preference bydlení, než jaké je celkové reálné zastoupení.

Pražané také vesměs pozitivně hodnotí fyzickou blízkost vybavenosti a rekreace v lokalitě bydliště. Téměř všem obyvatelům vyhovuje dostupnost lokality veřejnou dopravou a dostupnost do centra. Jako více problematická je hodnocena pouze dostupnost parkování, nicméně i v této oblasti mírně převažuje spokojenost. S úrovní dostupnosti vybavenosti v lokalitě jsou relativně více spokojeni obyvatelé panelových domů (modernistické struktury zástavby) než obyvatelé činžovních domů (blokové zástavby) a zástavby rodinných domů a vil.

Pražané jsou také vesměs spokojeni s kvalitou veřejných prostranství, kdy přibližně jedna čtvrtina nevnímá vůbec žádné překážky v nich trávit čas. Mezi Pražany došlo také k významnému zvýšení podílu těch, kteří navštěvují parky oproti roku 2017. Ti, kteří překážky vnímají, nejčastěji kritizují znečištění odpadky nebo psími exkrementy. U ulic a náměstí je hlavní výtkou jejich zatížení dopravou či parkujícími automobily. Pražané na veřejných prostranstvích oceňují zejména přírodní složky, tedy přítomnost stromů a vegetace. Data také ukazují na významný aspekt bezpečí, resp. pocitu bezpečí.

Tři čtvrtiny respondentů byly spokojeny se svojí současnou prací, 76 % respondentů proklamovalo spokojenost s městskou hromadnou dopravou. Naopak relativně nižší míra spokojenosti byla vykázána u dopravy na kole či koloběžce (21 %) a u dopravy automobily či motocykly (35,2 %), i v těchto oblastech nicméně celkově převažovali

spokojení. Ve srovnání s rokem 2017 vzrostla spokojenost se všemi způsoby dopravy vyjma městské a příměstské železnice, kde mírně klesla.

Z mezinárodního srovnání je celkově patrné, že nejvíce jsou lidé spokojeni v relativně menších bohatých městech západní a severní Evropy, méně pak ve městech bývalého východního bloku a lokalizovaných na jihu Evropy. Praha patří mezi města s nejvyšší kvalitou života v rámci měst bývalého východního bloku, celkově ale nedosahuje tak vysokých hodnot spokojenosti jako západoevropská města. Je zde ovšem nadprůměrná spokojenost s kvalitou MHD a možností najít si práci.

Druhým hlavním závěrem jsou změny ve využívání města, kdy je patrný vliv sanitárně-epidemiologických opatření zaměřených na omezení šíření onemocnění covid-19.

Restrikce se např. projeví ve volném čase Pražanů, kde je patrné, že s větší mírou byly provozovány aktivity, které se mohly odehrávat doma nebo izolovaně. V roce 2020 se Pražané věnovali zejména procházkám, setkávání s přáteli mimo domov, pobytu na chatách a chalupách a pracím na zahradě. V pasivních volnočasových aktivitách byl evidován posun zájmu k online prostředí, jako je surfování po internetu a četba online médií. Zatímco procházky a sportování respondenti nejčastěji provozovali v místě bydliště, za návštěvou kulturních či sportovních akcí cestovali do jiných částí města. Celkově průzkum ukázal, že lidé, kteří jsou ve svém volném čase aktivnější, jsou i občansky aktivnější, mají tedy větší zájem o dění ve svém okolí. Aktivita občanů je ale také úzce spojena s jejich ekonomickou situací a životním cyklem.

Mezi lety 2017 a 2020 se výrazně zvýšil podíl obyvatel Prahy, kteří navštěvují parky. Zvýšil se i podíl těch, kteří parky nejčastěji využívají k procházkám. Výrazně se zvýšila oblíbenost

setkávání s přáteli a pikniků v parcích, kde lze předpokládat vliv vládních opatření proti šíření nemoci covid-19 během roku 2020. V ulicích a na náměstích lidé stále nejčastěji chodí, tedy vykonávají cestu za určitým účelem. Toto je ale jediná aktivita, která se oproti roku 2017 stala ve veřejných prostranstvích méně oblíbenou.

Dominantním způsobem dopravy po městě nadále zůstává městská hromadná doprava – v roce 2020 ji denně či během pracovních dní využívalo 52 % respondentů. Vliv onemocnění covid-19 se na četnosti užívání městské hromadné dopravy projevil jen okrajově. Doprava osobním automobilem či motocyklem (jako řidič) denně či během pracovních dní se týkala jedné pětiny respondentů (růst oproti roku 2017) – převážně osob na vrcholu rodinného a profesního života.

V roce 2020 také mezi respondenty vzrostla preference práce z domova a poklesla preference práce v kanceláři. Necelá polovina obyvatel očekávala na konci roku 2020 dlouhodobé změny ve svém chování z důvodu pandemie covid-19. Lidé očekávali přibližně stejně všechny změny (omezení kontaktů, omezení aktivit a cestování a změnu dopravního chování), na které jsme se dotazovali.

Třetím hlavním závěrem je relativně vysoká občanská a komunitní angažovanost Pražanů, mírně rostoucí spokojenost s politickou reprezentací na úrovni hl. m. Prahy, ale zároveň vyšší spokojenost se samosprávou na úrovni městských částí než celé Prahy.

Více než 40 % Pražanů má zájem zúčastnit se komunitních akcí. Téměř třetina (28 %) z nich se cítí být součástí místní komunity. Lidé, kteří jsou více zapojeni do komunitního života v místě svého bydliště, jsou také spokojenější s místem bydliště a jeho okolím a jsou občansky aktivnější. Aktivnější jsou v komunitním životě zejména Pražané ve středních letech, tj. ve věkové kategorii 30 až 49 let.

Velká část Pražanů považuje volby do zastupitelstev za důležité (74 %) a také se jich podle vlastního vyjádření pravidelně účastní (60 %). Angažovanost se celkově od roku 2017 mírně snížila. S fungováním samosprávy a Magistrátu hl. m. Prahy je spokojeno přibližně 30 % obyvatel, méně (22 %) jich je nespokojeno a zbývající obyvatelé jsou neutrální nebo neví. Více spokojeni jsou lidé celkově se samosprávou na úrovni městských částí než celé Prahy. Větší spokojenost pozorujeme u mladších lidí, studentů a také lidí s vyššími příjmy, lepší životní situací nebo u více aktivních v komunitním životě. Ve srovnání s rokem 2017 se spokojenost s fungováním samosprávy na úrovni celé Prahy zvýšila. Na úrovni městských částí se spíše nezměnila. Občanská angažovanost je ovlivněna především **věkem, mladší lidé spíše uvádějí nižší pocit** důležitosti volit do Zastupitelstva hl. m. Prahy, dále pak vzděláním a příjmem, kdy vzdělanější a bohatší lidé uvádějí vyšší míru občanské angažovanosti.

Čtvrtým, posledním závěrem je vnímání klimatické změny jako reálné hrozby podle výrazné většiny Pražanů (75 %). Hrozbu vnímají více ženy, mladší lidé a studenti. I přes tyto rozdíly však ve všech zkoumaných skupinách vnímá změnu klimatu jako hrozbu více než polovina dotazovaných. Tento podíl je o něco vyšší než celkově u obyvatel Česka. Náзор na změnu klimatu měl velký vliv na to, zda by obyvatelé zvažovali koupi elektromobilu. Téměř polovina Pražanů by koupi zvažovala. Kromě vnímání změny klimatu je významná spojitost také s příjmem a věkem. Domácnosti s vyššími příjmy a mladší lidé zvažují koupi častěji. Výrazná většina obyvatel je také ochotna udělat v životě změny pro zmírnění dopadů změny klimatu. Opět je zde souvislost zejména s jejím vnímáním jako hrozby. Dále jsou více ochotni lidé mladší a vzdělanější. Mezi nejpopulárnější opatření patří recyklace,

omezení jízd automobilem nebo snížení spotřeby vody.

5. REJSTŘÍKY A SEZNAMY

CITOVANÉ ZDROJE

- Bauman, Z. (2006). *Úvahy o postmoderní době*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Beck, U. (2004). *Riziková společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- Brabec, T. (2014). *Uzavřené rezidenční areály a rezidenční separace v Praze*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Přírodovědecká fakulta. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje.
- Brabec, T. (2019). *Demografie. Analýza infrastrukturních potřeb hl. m. Prahy*. Praha: IPR Praha.
- Brabec, T., & Němec, M. (2016). *Analýza životních podmínek domácností v hl. m. Praze – ohrožení chudobou a náklady na bydlení*. Praha: IPR Praha.
- Carmona, M. (2010). Contemporary Public Space, Part Two: Classification. *Journal of Urban Design*, 15(2), stránky 157–173. doi:doi.org/10.1080/13574801003638111
- CVVM. (2019). *Naše společnost 2019 - říjen*. Praha: Český sociálněvědní datový archiv. Načteno z Naše společnost 2019 - říjen.
- ČSÚ. (2018). *Výsledky voleb do zastupitelstva hl. m. Prahy a do zastupitelstev městských částí*. Načteno z Krajská správa ČSÚ v hl. m. Praze: <https://www.czso.cz/csu/xa/vysledky-voleb-do-zastupitelstva-hl-m-prahy-a-do-zastupitelstev-mestskych-casti>
- ČSÚ. (2021a). *Obyvatelstvo*. Získáno 26. 1 2022, z Český statistický úřad: https://www.czso.cz/csu/xa/dalsi_casove_rady_obyvatelestvo
- ČSÚ. (2021b). *Příjmy, výdaje a životní podmínky domácností*. Načteno z Krajská správa ČSÚ v hl. m. Praze: <https://www.czso.cz/csu/xa/prijmy-xa>
- ČSÚ. (2021c). *Ceny nemovitostí*. Získáno 26. 1 2022, z Český statistický úřad: https://www.czso.cz/csu/czso/indexy_cen_nemovitosti
- Dufková, J., Urban, L., & Dubský, J. (2008). *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o.
- EC/DG REGIO. (2020). *Quality of life in European cities*. Získáno 26. 1 2022, z EC/DG REGIO: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/quality_of_life/
- Gabal, I., Lapáček, T., Brabec, T., Jaroš, J., Mejstřík, J., Němec, M., Sehnal, T. (2019). *Studie kvality života Pražanů*. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy.
- Gehl, J. (2000). *Život mezi budovami: Užívání veřejných prostor*. Nadace Partnerství.
- Gehl, J., & Swarre, B. (2013). *How to study public life*. Island Press.
- Geng, D. Innes, J., Wu, W., & Wang, G. (2021). Impacts of COVID-19 pandemic on urban park visitation: a global analysis. *Journal of Forestry Research*(32), stránky 553–567. doi:https://doi.org/10.1007/s11676-020-01249-w
- Hadjar, A., & Beck, M. (2010). Who does not participate in elections in Europe and why is this? A multilevel analysis of social mechanisms behind non-voting. *European Societies*, 4.
- Harari, Y. N. (2019). *Sapiens - Stručné dějiny lidstva*. Praha: Leda.
- IPR Praha. (2014). *Manuál tvorby veřejných prostranství hl. m. Prahy*. Praha: IPR Praha.
- IPR Praha. (2016). *Strategický plán hl. m. Prahy: návrhová část - aktualizace 2016*. Praha: IPR Praha.
- IPR Praha. (2020a). *Územně analytické podklady hl. m. Prahy pro obec. 100 Krajina | Přírodní podmínky a životní prostředí*. Praha: IPR Praha.
- IPR Praha. (2020b). *Územně analytické podklady hl. m. Prahy pro obec: 200 Město | Fyzické vystavěné prostředí*. Praha: IPR Praha.
- IPR Praha. (2020c). *Územně analytické podklady hl. m. Prahy pro obec: 300 Využití území | Obyvatelé a jejich činnosti*. Praha: IPR Praha.
- IPR Praha. (2020d). *Územně analytické podklady hl. m. Prahy pro obec: 400 Potenciál | Vnitřní možnosti rozvoje a městská ekonomika*. Praha: IPR Praha.
- IPR Praha. (2020e). *Územně analytické podklady hl. m. Prahy pro obec: 600 Dopravní infrastruktura | Toky lidí a zboží*. Praha: IPR Praha.
- IPR Praha. (2020f). *Územně analytické podklady hl. m. Prahy pro obec: 800 Veřejná vybavenost | Služby obyvatelům města*. Praha: IPR Praha.
- IPR Praha. (2021). *Strategie rozvoje bydlení v hl. m. Praze*. Praha: Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy.
- Jacobs, J. (1961). *The Death and Life of Great American Cities*. New York: Random House.
- Lux, M., Sunega, P., Boumová, I., Gibas, P., Samec, T., Bartoš, V., Palguta, J. (2015). *Standardy bydlení 2014/2015*. Sociální normy a rozhodování na trhu bydlení. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Mehta, V. (2014). Evaluating Public Space. *Journal of Urban Design*, 19(1), stránky 53-88.

muenchen.de. (2021). *Bevölkerungsbefragung zur Stadtentwicklung*. Načteno z www.muenchen.de/plan: <https://stadt.muenchen.de/infos/bevoelkerungsbefragung.html>

Navrátil, M. (2020). *Analýza infrastrukturních potřeb Prahy. Základní školy*. Praha: IPR Praha.

Němec, M. (2017). *Analýza bydlení a realitního trhu na území hl. m. Prahy z pohledu jeho dostupnosti a potřebnosti*. Praha: Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy.

Putman, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Touchstone Book.

SDA. (2021). *Registrace nových OA v ČR za rok dle paliva*. Načteno z Svaz Dovozců Automobilů: <https://portal.sda-cia.cz/>

Van der Linden, S. (2015). The social-psychological determinants of climate change risk perceptions: Towards a comprehensive model. *Journal of Environmental Psychology*, 41.

Varna, M. G. (2011). *Assessing the publicness of public spaces: Towards a new model*. Doktorská práce, University of Glasgow.

DOPLŇKOVÉ ZDROJE DAT OBRAZOVÝCH PŘÍLOH

EC/DG REGIO, *Quality of life in European cities*. European Commission, Directorate for Regional and Urban Policy, Brusel: 2020.

MEDIAN, s.r.o., IPR Praha, *Výzkum mezi obyvateli hl. m. Prahy na téma „Život v Praze“*, Praha: 2018

ppm factum a.s., IPR Praha, *Spokojenost obyvatel hl. m. Prahy*, Praha: 2020

6. PŘÍLOHY

P.01 Dotazník z roku 2020

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

BLOK A: IDENTIFIKAČNÍ OTÁZKY

A1. Uvedte Vaše pohlaví

SINGLE

1. Muž
2. Žena

A2. Uvedte Váš věk:

OPEN (15-99)

1.

A3. Uvedte Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

SINGLE

1. Základní, včetně neukončeného
2. Střední nebo vyučen, bez maturity
3. Úplně střední s maturitou, nástavbové, vyšší odborné
4. Vysokoškolské

A4. Uvedte Váš rodinný stav:

SINGLE

1. Svobodný
2. Ženatý/vdaná
3. Rozvedený/á
4. Ovdovělý/á

A5. Vypište prosím počet členů domácnosti – včetně Vás:

Nápověda: Domácnost – jde o osoby, se kterými máte společné výdaje.

MULTIPLE

1. dospělí (18 a více let):
2. děti (0-6 let):
3. děti (7-14 let):
4. dospívající (15-17 let):

A6. S kolika dalšími osobami, které nejsou součástí Vaší domácnosti, bydlíte?

MULTIPLE

1. dospělí (18 a více let):
2. děti (0-6 let):
3. děti (7-14 let):
4. dospívající (15-17 let):
5. Nikdo mimo členů domácnosti se mnou nežije

A7. Jaký je přibližně čistý měsíční příjem Vaší domácnosti?

SINGLE

1. do 14 000 Kč
2. 14001–20000 Kč
3. 20001–30000 Kč
4. 30001–50000 Kč
5. 50001–70000 Kč
6. 70000–100000 Kč
7. 100000 Kč až 150000 Kč
8. 150000 Kč až 200000 Kč
9. Více než 200000 Kč

10. Nechci uvést

A8. Považujete životní úroveň Vaší domácnosti za:

SINGLE

1. Velmi dobrou
2. Spíše dobrou
3. Ani dobrou, ani špatnou
4. Spíše špatnou
5. Velmi špatnou

A9. Jakou část z celkového měsíčního příjmu domácnosti vynakládáte na bydlení?

Nápověda: veškerá náklady včetně např. energií, nákladů na půjčku či hypotéčního úvěru.

SINGLE

1. podíl z příjmu%
2. Nevím, nedokážu odhadnout

A11. Nyní nám prosím řekněte, kde přesně bydlíte. Nejde nám o to, že bychom Vás chtěli jakkoliv kontaktovat, potřebujeme jen velmi přesně určit, v jakém katastrálním území města bydlíte.

OPEN

1. Ulice:
2. Číslo popisné:

A12. V jakém typu zástavby bydlíte?

SINGLE

1. Činžovní nebo bytový dům
2. Sídliště – panelový dům
3. Činžovní vila (s maximálně 6 byty)
4. Řadový rodinný dům
5. Rodinný dům (samostatně stojící)
6. Jiný

A13. Jaká je právní forma Vašeho bydlení

SINGLE

1. Vlastní bydlení
2. Družstevní bydlení
3. Nájem nebo podnájem
4. Jiná forma – vypište

A14. Jaká je přibližně celková plocha Vašeho bytu?

SINGLE

1. Méně než 20 m²
 2. 20-39 m²
 3. 40-59 m²
 4. 60-79 m²
 5. 80-99 m²
 6. 100-150 m²
 7. Více než 150 m²
- filtr: A15a=1

A15. Jaká je prosím přesná adresa Vaší školy nebo pracoviště? Opět nechceme ji znát kvůli kontaktování, ale potřebujeme vypočítat, jak vzdálená je škola/pracoviště od Vašeho bydliště.

MULTIPLE

1. Ulice:
2. Číslo popisné:
3. Pokud nevíte adresu, prosím запиšte alespoň název školy/pracoviště

TÉMA: KVALITA BYDLENÍ

B3. Uvedte míru vaší spokojenosti s následujícími oblastmi:

BATERIE

- Velmi spokojen/a
Spíše spokojen/a
Ani spokojen/a ani nespokojen/a
Spíše nespokojen/a
velmi nespokojen/a
Nevím/Nechci odpovédět

- A. Se svým bydlením celkově
B. S velikostí bytu / rodinného domu
C. S výší měsíčních nákladů na bydlení (včetně poplatků, splátek úvěru apod.)

B4. Uvedte míru vaší spokojenosti s následujícími oblastmi v místě, kde bydlíte:

BATERIE

- Velmi spokojen/a
Spíše spokojen/a
Ani spokojen/a ani nespokojen/a
Spíše nespokojen/a
velmi nespokojen/a
Nevím/Nechci odpovédět

- A. S atraktivitou okolního prostředí ("máme to tu hezké")
B. S kvalitou ovzduší
C. S mírou hluku
D. S mírou dopravního zatížení
E. S čistotou ulic a náměstí

X6. Co by v tom Praha měla především dělat v oblasti bytové politiky?

MULTIPLE

1. Realizovat výstavbu vlastních obecních bytů
2. Pronajímat obecní byty výhradně sociálně či jinak potřebným skupinám obyvatel
3. Neprodávat obecní byty stávajícím nájemníkům (ukončit privatizaci)
4. Nakupovat byty od soukromých vlastníků
5. Přestavovat nebytové prostory měnit hotely, kanceláře na byty

6. Vytvářet podmínky pro zjednodušení a zrychlení bytové výstavby realizované soukromými developery
7. Neměla by dělat nic a měla by ponechat vývoj volnému trhu
8. Něco jiného.....

TÉMA: ŽIVOT V LOKALITĚ

C1. Jak hodnotíte vybavenost lokality, kde bydlíte, v následujících oblastech:

Dostupností se rozumí fyzická vzdálenost od vašeho domu či bytu, kde bydlíte, nikoli např. cenová úroveň restaurací, cena vstupenek apod.

BATERIE

- Vyhovující
Ani vyhovující, ani nevyhovující
Nevyhovující
Nedokážu posoudit/netýká se mě

- A. Nákup běžného spotřebního zboží
B. Dostupnost (blízkost) mateřské školy
C. Kapacita mateřské školy (počet přijímaných dětí)
D. Dostupnost (blízkost) základní školy
E. Kapacita základní školy (počet přijímaných dětí)
F. Dostupnost zdravotnických zařízení
G. Dostupnost restauračních zařízení (vč. barů a pivnic)
H. Dostupnost parků či jiných přírodních ploch k rekreaci
I. Dostupnosti sportovních zařízení
J. Dostupnost kulturních zařízení
K. Dostupnost prostředí, kde si mohou hrát děti
L. Dostupnost komunitních center pro seniory
M. Kapacita jeslí či dětských skupin

C2. Jak hodnotíte lokalitu, kde bydlíte, v následujících oblastech:

BATERIE

- Velmi vyhovující
Spíše vyhovující
Ani vyhovující, ani nevyhovující
Spíše nevyhovující
Nevyhovující
Nedokážu posoudit/netýká se mě

- A. Dostupnost veřejnou dopravou
B. Dostupnost do centra
C. Dostupnost parkování
D. Dostupnost na kole

TÉMA: KOMUNITNÍ ŽIVOT

D0. Komunitní akce je sousedská slavnost, festival, bazar, trh místních produktů nebo výrobků, veřejná diskusní setkání, koncert, divadlo, projekce, oslavy významných výročí, dobrovolnické akce jako společný úklid veřejných prostranství atd.

IMAGE

D2. Uvedte, zda souhlasíte, či nesouhlasíte s daným tvrzením:

BATERIE

Určitě souhlasím

Spíše souhlasím

Ani souhlasím/ani nesouhlasím

Spíše nesouhlasím

Určitě nesouhlasím

- A. Cítím se být součástí místní komunity
- B. Mám zájem účastnit se komunitních akcí
- C. Sám/sama se na organizaci některých akcí podílím
- D. Máme místní spolek lidí, kteří se komunitnímu a společenskému životu věnují

D4. Kolika komunitních akcí v okolí vašeho bydliště jste se osobně zúčastnil/a za posledních 12 měsíců?

SINGLE

- 1. Počet akcí:
- 2. Nevím

TÉMA: STABILITA BYDLENÍ

E1. Jaké je vaše ideální místo, kde byste chtěl/a bydlet?

SINGLE

- 1. Tam, kde právě bydlím
- 2. Jinde v Praze
- 3. Ve Středočeském kraji
- 4. V jiném kraji České republiky
- 5. V jiném státě EU
- 6. V jiném státě mimo EU

filtr: E1 = 3

E2. Pracoval či studoval byste i nadále v Praze?

SINGLE

- 1. Ano
- 2. Ne
- 3. Netýká se mě – nepracuji ani nestuduji

filtr: E1 <> 1

E3. V jakém typu zástavby byste nejraději bydlel/a?

SINGLE

Vybrat pouze 1 možnost

- 1. Činžovní nebo bytový dům

- 2. Sídliště – panelový dům
 - 3. Činžovní vila (s maximálně 6 byty)
 - 4. Řadový rodinný dům
 - 5. Samostatně stojící rodinný dům
 - 6. Jiné –vypíšte:.....
- filtr: E1 <> 1

E4. Jak byste nejraději bydlel/a?

SINGLE

- 1. Úplné centrum města
- 2. Širší centrum města
- 3. Okraj města
- 4. Vesnice
- 5. Samota
- 6. Jiné –vypíšte:.....

E6. Bydlíte od narození trvale v Praze?

SINGLE

- 1. Ano
- 2. Ne – bydlel/a jsem také trvale (více než 1 rok) mimo Prahu

filtr: E6 = 2

E7. Jak dlouho žijete v Praze?

SINGLE

- 1. let

filtr: E6 = 2

E8. Odkud jste se do Prahy přestěhoval/a?

SINGLE

- 1. Ze Středočeského kraje – z menší obce (do 2 500 obyvatel)
- 2. Ze Středočeského kraje – z města či větší obce (nad 2 500 obyvatel)
- 3. Z jiného kraje – z menší obce (do 2 500 obyvatel)
- 4. Z jiného kraje – z města či větší obce (nad 2 500 obyvatel)
- 5. Z krajského města
- 6. Ze zahraničí

E9. Jak dlouho žijete v současném bydlišti?

SINGLE

- 1. let

E10. Kolikrát jste se přestěhoval/a v posledních 5 letech?

SINGLE

- 1. Ani jednou
- 2. Jedenkrát
- 3. Dvakrát
- 4. Více než dvakrát, uveďte kolikrát

filtr: E10 = 2,3,4

E11. Z jakých důvodů jste se přestěhoval/a? Odpovídejte podle Vašeho posledního stěhování.

MULTIPLE

1. Následování partnera
2. Odchod od rodičů
3. Nemožnost přetrvávat v předchozím bydlišti
4. Nespokojenost s předchozím bydlištěm
5. Získání nové nemovitosti
6. Za studiem
7. Za zaměstnáním
8. Zlepšená finanční situace
9. Zhoršená finanční situace
10. Jiný – vypište

filtr: E10 = 2,3,4

E12. Odkud jste se stěhoval/a při Vašem posledním stěhování? Odpovídejte podle Vašeho posledního stěhování.

SINGLE

1. jen v rámci Prahy
2. ze Středočeského kraje
3. z jiného kraje v ČR
4. z jiného státu EU
5. z jiného státu mimo EU

filtr: E12 = 1

E13. Uveďte, z jaké pražské městské části Prahy a ulice jste se přestěhoval při posledním stěhování. Opět nám jde o to, abychom dokázali určit vzdálenost Vašeho stěhování.

MULTIPLE

1. Ulice:
2. Číslo popisné:

filtr: E10 = 2,3,4

E16. Plánujete se v horizontu příštích 5 let stěhovat?

SINGLE

1. Určitě ano
2. Spíše ano
3. Spíše ne
4. Určitě ne

TÉMA: KVALITA ŽIVOTA V PRAZE

F1. Uveďte míru vaší spokojenosti s následujícími oblastmi:

BATERIE

- Velmi spokojen/a
Spíše spokojen/a
Ani spokojen/a ani nespokojen/a
Spíše nespokojen/a
Velmi nespokojen/a
Nevím/Nechci odpovídat

- A. S životem v Praze
- B. S životem, který vedu

TÉMA: VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

G1. Jak často jste se ve svém volném čase věnoval/a následujícím aktivitám v průběhu posledních 12 měsíců?

BATERIE

- Několikrát denně
Alespoň jednou denně
Alespoň jednou týdně
Alespoň jednou měsíčně
Alespoň jednou za čtvrt roku
Alespoň jednou za rok
Vůbec

- A. Sledování televize, filmů, seriálů (vč. internetového vysílání televizních stanic, např. ivysilani.cz, Netflix)
- B. Surfování na internetu
- C. Četba knih
- D. Četba novin a časopisů (tištěná forma)
- E. Četba on-line novin a časopisů

G2. Jak často jste se ve svém volném čase věnoval/a následujícím aktivitám v průběhu posledních 12 měsíců?

BATERIE

- Alespoň jednou týdně
Alespoň jednou měsíčně
Alespoň jednou za čtvrt roku
Alespoň jednou za rok
Vůbec

- A. Vlastní umělecká činnost (divadelní, výtvarná, hudební apod.)
- B. Sportování
- C. Návštěva přátel v domácím prostředí (u vás nebo u nich doma)
- D. Setkávání se s přáteli mimo domácí prostředí
- E. Dobrovolnická činnost, činnost v neziskových organizacích, občanských sdruženích a spolcích
- F. Návštěva dance party, diskoték, zábav, plesů
- G. Návštěva divadla, koncertů vážné hudby, výstav, galerií, muzeí
- H. Návštěva kina
- I. Návštěva festivalů a koncertů jiné než vážné hudby
- J. Návštěva restauračních zařízení (vč. barů a pivnic)
- K. Návštěva sportovních utkání jako divák
- L. Návštěva trhů, městských slavností, poutí
- M. Pobyt na chatě/chalupě
- N. Práce na zahradě
- O. Procházky
- P. Rekreační nakupování (móda, elektronika, kosmetika atd.)
- Q. Ruční práce a kutilství
- R. Vzdělávání, semináře, přednášky, studium odborné literatury
- R.S. Péče o starší rodiče, příbuzné, sousedy, známé

Filtr: zobrazit jen ty možnosti z baterie G2, kde neodpoví nikdy

G3. Uveďte, kde se nejčastěji věnuje daným aktivitám

BATERIE

V lokalitě, kde bydlím

V lokalitě, kde pracuji (nebydlím zde)

Jinde v Praze

Mimo Prahu

- A. Vlastní umělecká činnost (divadelní, výtvarná, hudební apod.)
- B. Sportování
- C. Návštěva přátel v domácím prostředí (u vás nebo u nich doma)
- D. Setkávání se s přáteli mimo domácí prostředí
- E. Dobrovolnická činnost
- F. Návštěva dance party, diskoték, zábav
- G. Návštěva divadla, koncertů vážné hudby, výstav, galerií, muzeí
- H. Návštěva kina
- I. Návštěva festivalů a koncertů jiné než vážné hudby
- J. Návštěva restauračních zařízení (vč. barů a pivnic)
- K. Návštěva sportovních utkání jako divák
- L. Návštěva trhů, městských slavností
- M. Pobyt na chatě/chalupě
- N. Práce na zahradě
- O. Procházky
- P. Rekreační nakupování (móda, elektronika, kosmetika atd.)
- Q. Ruční práce a kutilství
- R. Vzdělávání, semináře, přednášky

TÉMA: VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

H1. Jaké činnosti nejčastěji provozujete v parcích? Můžete uvést více odpovědí.

MULTIPLE

- 1. Procházky
- 2. Rekreační sport (běh, kolo, bruslení)
- 3. Kolektivní sporty
- 4. Četba
- 5. Posezení
- 6. Sekávání s přáteli
- 7. Piknik
- 8. Hry a aktivity s dětmi
- 9. Venčení psů
- 10. Komunitní akce
- 11. Kulturní akce

H2. Jaké činnosti nejčastěji provozujete v ulicích a na náměstích? Můžete uvést více odpovědí.

MULTIPLE

- 1. Procházky
- 2. Rekreační sport (běh, kolo, bruslení)

- 3. Četba
- 4. Posezení
- 5. Sekávání s přáteli
- 6. Chůze – cesta za konkrétním účelem
- 7. Chození po nákupech
- 8. Venčení psů
- 9. Komunitní akce
- 10. Kulturní akce

H3. Pociťujete nějaké překážky, které vám brání trávit více času v parcích a dalších přírodních lokalitách ve městě?

MULTIPLE

- 1. Nemám zájem trávit víc času v parcích/přírodních lokalitách
- 2. Nemám dostatek volného času
- 3. Necítím se tam bezpečně
- 4. Mám pocit, že tam nepatřím
- 5. Nejsou bezbariérové
- 6. Jsou příliš daleko od místa bydliště
- 7. Bývají znečištěné (odpadky, psí exkrementy)
- 8. Chybí možnosti posezení
- 9. Chybí vybavení (veřejné toalety, hřiště, prostor pro sport...)
- 10. Chybí možnosti občerstvení
- 11. Jsou zanedbané a neudržované
- 12. Ne, žádné

H4. Pociťujete nějaké překážky, které vám brání trávit více času v ulicích a na náměstích více času:

MULTIPLE

- 1. Nemám dostatek volného času
- 2. Bez konání akce (trhy, slavnosti) nemám důvod tam trávit čas
- 3. Necítím se tam bezpečně
- 4. Mám pocit, že tam nepatřím
- 5. Nejsou bezbariérové
- 6. Pohyb není komfortní (chybí přechody, úzké chodníky apod.)
- 7. Bývají znečištěné (odpadky, psí exkrementy)
- 8. Jsou zanedbané a neudržované
- 9. Chybí možnosti sezení
- 10. Chybí vybavení (veřejné toalety, předzahrádky...)
- 11. Jsou zatíženy parkujícími automobily
- 12. Jsou zatíženy dopravou
- 13. Ne, žádné

H5. Jaké vlastnosti (charakteristiky, kvality) parků, ulic a náměstí jsou pro vás nejdůležitější?

Vyberte nejvýše 5 nejdůležitějších možností:

MLTIPLE, MAX. 5

Paměť místa, vzpomínky spojené s místem, citový vztah, pocit sounáležitosti

—— Příroda, zeleň, dostatek stromů

- Dostatek míst k sezení a jejich kvalita
- Pocit bezpečí
- Klid
- Přítomnost dalších lidí (místo není liduprázdné)
- Přehledné místo, dobrá viditelnost z dálky
- Dobré osvětlení ve večerních hodinách
- Čistota místa
- Možnost navázat kontakt s lidmi, dát se s někým do řeči
- Přítomnost lidí různých věkových skupin
- Přítomnost kaváren, restaurací a dalších možností občerstvení
- Hřiště, hrací prvky, cvičební prvky
- Veřejné toalety
- Možnost vykonávat různorodé aktivity, flexibilita využití
- Bezbariérovost
- Konání kulturních nebo komunitních akcí
- Přístup zdarma
- Malá koncentrace lidí a nízké riziko nákazy COVID-19
- Nic z uvedeného

TÉMA: VEŘEJNÁ SPRÁVA

11. Uvedte, jak souhlasíte s daným tvrzením. Věnujte prosím pozornost rozdílu mezi volbami do zastupitelstva celé Prahy a volbami do zastupitelstva městské části, kde bydlíte.

BATERIE

- Určitě souhlasím
- Spíše souhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Určitě nesouhlasím
- Netýká se
- Nevím

- A. Chodím pravidelně k volbám do zastupitelstva hlavního města Prahy.
- B. Chodím pravidelně k volbám do zastupitelstva městské části.
- C. Je důležité volit ve volbách do zastupitelstva hlavního města Prahy.
- D. Je důležité volit ve volbách do zastupitelstva městské části.
- E. Zajímám se o dění v městské části, kde bydlím.

14. Uvedte, jak jste spokojen/a s následujícími oblastmi v městské části, kde bydlíte:

BATERIE

- Velmi spokojen/a
- Spíše spokojen/a
- Ani spokojen/a ani nespokojen/a
- Spíše nespokojen/a
- Velmi nespokojen/a
- Nevím/Nechci odpovědět

- A. S fungováním samosprávy (tj. zastupitelstvo, starosta a rada)
- B. S fungováním úřadu
- C. S možností účastnit se místního/územního plánování
- D. S kvalitou služeb stavebního úřadu (územní řízení, stavení povolení)
- E. S informovaností o nových rozvojových projektech

15. Uvedte, jak jste spokojen/a s následujícími oblastmi na úrovni celé Prahy:

BATERIE

- Velmi spokojen/a
- Spíše spokojen/a
- Ani spokojen/a ani nespokojen/a
- Spíše nespokojen/a
- Velmi nespokojen/a
- Nevím/Nechci odpovědět

- A. S fungováním samosprávy hl. m. Prahy (zastupitelstvo, primátor a rada)
- B. S fungováním úřadu magistrátu hl. m. Prahy
- C. S informovaností o rozvojových projektech
- D. S možností účastnit se územního plánování

16. Podílel/a jste se v uplynulém roce 20/19 nějakým způsobem (přímým rozhodnutím, veřejnými vystoupeními, dopisem, mailem, peticí) na řešení problémů Vašeho bydliště (např. ochrana životního prostředí, mateřská škola, obchodní síť, péče o seniory, výstavba, služby)

SINGLE

- Ano pravidelně, vždy když je příležitost
- Občas, když se mne to dotýká
- Spíše výjimečně
- Ne, nikdy

TÉMA J: FINANCOVÁNÍ Z VEŘEJNÝCH PENĚZ

MANUÁL K OTÁZKÁM K FINANCOVÁNÍ Z VEŘEJNÝCH PENĚZ

1. Každému respondentovi přiřadit jednu ze tří následujících otázek – situací (viz níže):

- Výsadba stromů v ulicích
- Infrastruktura pro lidi na kolech
- Revitalizace veřejného parku

2. U každé otázky pro každého respondenta zvlášť náhodně stanovit jednu z následující řady částek: <400, 500, 750, 1000, 1500, 2000>

- U následující podotázky vždy přiřadit částku o jedno větší, či menší v závislosti na tom, jak respondent odpoví. Celá řada potenciálních čísel se tedy bude skládat z: (200, 400, 500, 750, 1000, 1500, 2000, 3000)

PŘÍKLAD:

1. Respondent např. přijme otázku na zaplacení 500 Kč.
2. V podotázce následuje dotaz, zda by byl ochoten zaplatit 750 Kč.

NEBO

1. Respondent např. odmítne otázku zaplacení 400 Kč.
2. V podotázce následuje dotaz, zda by byl ochoten zaplatit 200 Kč (viz druhý vektor).

Situace 1: Výsadba stromů v ulicích

Představte si hypotetickou situaci, kdy vaše městská část pořádá místní referendum týkající projektu na jejím území. Radnice vaší městské části zvažuje plošnou výsadbu stromů v ulicích tam, kde by přítomnost stromů nevedla k úbytku parkovacích míst. Stromy by zabránily přehřívání ulic v období horkých letních dnů a zároveň by pomohly snížit prašnost v ulicích. Takováto rozsáhlá akce by ovšem vyžadovala značné investiční náklady (především na překlad inženýrských sítí), které by městská část byla nucena částečně zaplatit zavedením jednorázového místního poplatku za domácnost ve výši xi Kč.

Otázka:

“Hlasoval/a byste pro výsadbu stromů, pokud by jednorázový poplatek byl xi Kč?”

- ANO
— NE

Dodatečné otázky:

— ANO: “Hlasoval/a byste pro výsadbu stromů, pokud by jednorázový poplatek byl xi+1 Kč?”

— ANO: “Z jakého důvodu byste takto hlasoval/a?”

- a) Byl/a bych ochoten/a zaplatit i vyšší částku
b) Jiný důvod

— NE: “Hlasoval/a byste pro výsadbu stromů, pokud by jednorázový poplatek byl xi-1 Kč?”

— NE: “Z jakého důvodu byste takto hlasoval/a?”

- a) Byl/a bych ochoten/a zaplatit nižší částku
b) Jiný důvod

Situace 2: Infrastruktura pro lidi na kolech

Představte si hypotetickou situaci, kdy vaše městská část pořádá místní referendum týkající projektu na jejím území. Radnice vaší městské části zvažuje zkvalitnit infrastrukturu pro lidi na kolech ve vaší městské části. Konkrétní úpravy by se týkaly především vytvoření uceleného a bezpečného pásu cyklostezek, které by vytvořily alternativní infrastrukturu k automobilové dopravě takovým způsobem, aby zároveň nedošlo ke zhoršení plynulosti jízdy autem. Takováto rozsáhlá akce by ovšem vyžadovala značné investiční náklady, které by městská

část byla nucena částečně zaplatit zavedením jednorázového místního poplatku za domácnost ve výši xi Kč.

Otázka:

“Hlasoval/a byste pro zkvalitnění infrastruktury pro lidi na kolech, pokud by jednorázový poplatek byl xi Kč?”

- ANO
— NE

Dodatečné otázky:

— ANO: “Hlasoval/a byste pro zkvalitnění infrastruktury pro lidi na kolech, pokud by jednorázový poplatek byl xi+1 Kč?”

— ANO: “Z jakého důvodu byste takto hlasoval/a?”

- a) Byl/a bych ochoten/a zaplatit i vyšší částku
b) Jiný důvod

— NE: “Hlasoval/a byste pro zkvalitnění infrastruktury pro lidi na kolech, pokud by jednorázový poplatek byl xi-1 Kč?”

— NE: “Z jakého důvodu byste takto hlasoval/a?”

- a) Byl/a bych ochoten/a zaplatit nižší částku
b) Jiný důvod

Situace 3: Revitalizace městského parku

Představte si hypotetickou situaci, kdy vaše městská část pořádá místní referendum týkající projektu na jejím území. Radnice vaší městské části zvažuje revitalizaci parku ve vaší městské části. Konkrétní úpravy by se týkaly obnovy zeleně a její další výsadby, opravy cest, vytvoření nových vodních prvků a umístění umění do prostor parku. Takováto rozsáhlá akce by ovšem vyžadovala značné investiční náklady, které by městská část byla nucena částečně zaplatit zavedením jednorázového místního poplatku za domácnost ve výši xi Kč.

Otázka:

“Hlasoval/a byste pro revitalizaci parku, pokud by jednorázový poplatek byl xi Kč?”

- ANO
— NE

Dodatečné otázky:

— ANO: “Hlasoval/a byste pro revitalizaci parku, pokud by jednorázový poplatek byl xi+1 Kč?”

— ANO: “Z jakého důvodu byste takto hlasoval/a?”

- a) Byl/a bych ochoten/a zaplatit i vyšší částku
b) Jiný důvod

—— NE: “Hlasoval/a byste pro revitalizaci parku, pokud by jednorázový poplatek byl xi-1 Kč?”

—— NE: “Z jakého důvodu byste takto hlasoval/a?”

a) Byl/a bych ochoten/a zaplatit nižší částku

b) Jiný důvod

TÉMA K: PRÁCE

K1. Jaké je Vaše současné ekonomické postavení, hlavní zdroj obživy?

SINGLE + OPEN (TEXT)

1. Zaměstnanec
2. Soukromník, podnikatel
3. Svobodné povolání
4. Pomáhající člen rodiny
5. Nezaměstnaný
6. Student, učeň
7. Pracující student
8. Pracující důchodce
9. Důchodce invalidní
10. Důchodce starobní
11. Trvale v domácnosti
12. Na mateřské nebo rodičovské dovolené
13. Jiné – vypište.....

Filtr: K1=2,3,4,7,8

K2. Kolik hodin týdně nyní strávíte prací?

OPEN (1-80)

Počet hodin:.....

Nevím, nechci uvést

Filtr: K1=1,2,3,7,8

K3. Nakolik jste spokojená/y se svou současnou prací?

SINGLE

1. Velmi spokojen/a
2. Spíše spokojen/a
3. Ani spokojen/a ani nespokojen/a
4. Spíše nespokojen/a
5. Velmi nespokojen/a

filtr K3=3,4,5

K4. Chtěl/a byste změnit práci, ale nemůžete najít jiné vhodné zaměstnání?

SINGLE

1. Ano
2. Ne

filtr: K1=4,5,6,9,10,11,12

K5. Chtěl/a byste pracovat, ale nemůžete najít vhodné zaměstnání?

SINGLE

1. Ano
2. Ne

filtr K4=1 NEBO K5=1

K6. Vyberte výroky, které vystihují Vaši situaci ohledně vhodného zaměstnání. Můžete zvolit více možností.

MULTIPLE

1. Nemohu nalézt vhodné zaměstnání kvůli svému věku
2. Nemohu nalézt vhodné zaměstnání, protože preferuji zkrácený nebo flexibilní úvazek
3. Nemohu nalézt vhodné zaměstnání kvůli svému zdravotnímu stavu
4. Nemám dostatečnou kvalifikaci
5. Nemám dostatečnou odvahu změnit zaměstnání
6. V preferovaném zaměstnání bych nebyl/a dostatečně finančně ohodnocen

Filtr: K1=1,4,5,6,7,8,9,10,11,12

K7. Uvedte, jak souhlasíte s daným tvrzením:

BATERIE

Určitě souhlasím

Spíše souhlasím

Ani souhlasím/ani nesouhlasím

Spíše nesouhlasím

Určitě nesouhlasím

1. Chtěl/a bych podnikat samostatně

2. Chtěl/a bych vést vlastní firmu se zaměstnanci

Filtr: K1=1,2,3,4,6,7,8

K8. Jak by Vám vyhovovalo rozložení práce z hlediska celkového odpracovaného času? Rozdělte mezi jednotlivé možnosti 100 bodů – čím více bodů, tím vyšší preference.:

OPEN (0-100; KONTROLA SOUČTU NA 100)

1. práce v místě zaměstnání/ kancelář.....bodů
2. práce z domovabodů
3. práce v coworkingovém centrubodů
4. práce v neformálním prostoru např. jednání v kavárnách, parcích, knihovnáchbodů
5. práce u v terénu nebo u zákazníka – např. instalatér, auditor, řidič, domácí učitelbodů

K9. Do které skupiny zaměstnání patří vaše současná práce? Pokud v současnosti nepracujete, uvažujte vaše poslední zaměstnání.

SINGLE

1. odborné a technické pozice (např. lékař, učitel, technik, umělec, hlavní účetní)
2. vyšší administrativa (např. bankéř, vedoucí pracovník, vysoký státní úředník)
3. kvalifikovaný pracovník (např. mistr, mechanik, elektrikář, švadlena)
4. částečně kvalifikovaný pracovník (např. řidič autobusu, zedník, tesař)
5. nekvalifikovaný pracovník (např. vrátný, dělník)
6. majitel podniku
7. ještě studuji/ nikdy jsem neměla zaměstnání

K13. Do jakého odvětví spadá vaše současné (případně poslední nebo budoucí) zaměstnání?

Nápověda: Případně do jakého odvětví spadá Váš zaměstnavatel nebo firma. Např. ubytování, výroba oděvů, vzdělávání.

1.

K16. Jak souhlasíte s výrokem: Z důvodu dobré pracovní nabídky bych byl/a ochotný/á přestěhovat se mimo Prahu

SINGLE

1. Určitě souhlasím
2. Spíše souhlasím
3. Ani souhlasím/ani nesouhlasím
4. Spíše nesouhlasím
5. Určitě nesouhlasím

TÉMA: DOPRAVA

L1. Kolik dní v týdnu používáte automobil k následujícím účelům?

OPEN (0-7)

1. Práce.....dní
 2. Nákupy.....dní
 3. Rekreace/Sport/Kultura.....dní
 4. Vození dětí do školy / na kroužky apod.dní
 5. Cesty mimo Prahu.....dní
- › filtr: studuje nebo pracuje = ano

L2. Jak často jezdíte/chodíte do práce či školy?

SINGLE

1. Každý všední den
2. Několikrát týdně
3. Několikrát měsíčně
4. Méně často
5. Nedojezdím/nedocházím

L3. Uvedte, jak často se dopravujete následujícími způsoby:

BATERIE

denně
během pracovních dní
několikrát do týdne
několikrát do měsíce
několikrát do roka
méně než několikrát do roka
nikdy

- A. automobilem, motorkou – řidič
- B. automobilem, motorkou – spolucestující
- C. městskou hromadnou dopravou
- D. městskou a příměstskou železnici
- E. na kole, koloběžce
- F. pěšky

filtr: L3-A <>7

L4. Uvedte míru vaší spokojenosti s následujícími způsoby dopravy v Praze:

BATERIE

Velmi spokojen/a
Spíše spokojen/a
Ani spokojen/a ani nespokojen/a
Spíše nespokojen/a
Velmi nespokojen/a

- A. automobil, motorka
- B. městská hromadná doprava
- C. městská a příměstská železnice
- D. doprava na kole, koloběžce
- E. doprava pěšky

filtr: L3-A <>7

L5. Uvedte, do jaké míry podle vás považujete následující oblasti spojené s dopravou autem za problém:

BATERIE

Zásadní problém
Problém
Ani problém / ani bez problému
Bez problému
Zcela bez problému
Nevím/Nechci odpovědět

- A. parkování v místě bydliště
- B. parkování v místě zaměstnání
- C. parkování v místech, kam dojezdím za službami nebo kde si něco potřebuji zařídit
- D. dopravní zácpy
- E. nebezpečí na silnicích
- F. špatný technický stav komunikací
- G. osobní náklady spojené s dopravou autem
- H. negativní dopady na životní prostředí (exhalace, hluk, zabor prostoru...)
- I. jiný

filtr: L3 C, D <>7

L6. Uvedte, do jaké míry podle vás považujete následující oblasti spojené s dopravou městskou hromadnou dopravou (Pražskou integrovanou dopravou) za problém:

BATERIE

Zásadní problém
Problém
Ani problém / ani bez problému
Bez problému
Zcela bez problému
Nevím/Nechci odpovědět

- A. cena jízdného MHD
- B. doba jízdy MHD
- C. interval mezi spoji na linkách MHD

- D. kvalita služeb MHD (stáří vozového parku, čistota, prodej lístků, přeplněné vozy, informovanost o E. mimořádných situacích atd.)
- F. nebezpečí ve vozidlech, zastávkách a stanicích MHD
- G. orientace v systému MHD (nepřehlednost přestupních uzlů, ...)
- H. složitost tarifního systému (různé druhy jízdenek, pásem apod.)
- I. spolehlivost služeb MHD (zpoždění, mimořádné události a výluky ...)
- J. vzdálenost k zastávkám MHD
- K. jiný

TÉMA: COVID19 A ZMĚNA CHOVÁNÍ

X1. V důsledku celosvětové pandemie COVID 19 jsou lidé nuceni měnit své chování. Myslíte si, že budete muset trvale změnit své chování, i v případě že pandemie odezní?

BATERIE

1. Určitě souhlasím
2. Spíše souhlasím
3. Ani souhlasím/ani nesouhlasím
4. Spíše nesouhlasím
5. Určitě nesouhlasím

Omezení některých aktivit (volnočasové aktivity, cestování)

Regulace rozsahu sociálních kontaktů a pohybu v zalidněných místech

Změna dopravního chování (méně MHD, více kolo, automobil, pěšky)

X2. Považujete klimatickou změnu klimatu za reálnou hrozbu?

SINGLE

1. Určitě ano
2. Spíše ano
3. Ani ano, ani ne
4. Spíše ne
5. Určitě ne

X3. Zvažovali byste v budoucnu nákup elektrického automobilu, pokud by ve městě byla dostatečná síť dostupných nabíjecích stanic?

SINGLE

1. Určitě ano
2. Spíše ano
3. Ani ano, ani ne
4. Spíše ne
5. Určitě ne

X4. Co jste ochotný změnit ve vlastním životě?

MULTIPLE

1. snížit spotřebu pitné vody využíváním dešťové (příp. i šedé vody) v domácnosti (především ke splachování na WC)
2. městské zahradničení
3. jíst méně masa
4. jezdit méně autem a více MHD, vlakem či na kole
5. méně létat a cestovat
6. recyklovat, opravovat věci
7. více využít bioodpad
8. méně spotřeby a konzumu
9. využívat (kupovat) zelenou energii (i když může být dražší)
10. vychovávat děti k šetrnému chování a klimatické odpovědnosti
11. podporovat politické programy a strany, které řeší
12. demonstrovat, dělat petice a nátlak na vládu
13. podporovat ekologické organizace a jejich práci
14. investovat do vlastních obnovitelné energie pro své vlastní bydlení OZE energetiky
15. v případě koupě nové nemovitosti dát přednost udržitelné stavbě (s velmi nízkou až nulovou spotřebou energie, využívající OZE, postavenou převážně z přírodních a recyklovaných materiálů)
16. ani jedno z výše uvedeného

P.02 Přehled sledovaných kvót

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

	základní soubor	výběrový soubor	rozdíl
pohlaví			
můž	48 %	46 %	-2 %
žena	52 %	54 %	2 %
věk			
15 až 29 let	23 %	26 %	3 %
30 až 39 let	22 %	21 %	-1 %
40 až 49 let	15 %	15 %	0 %
50 až 59 let	14 %	15 %	1 %
60 a více let	26 %	24 %	-2 %
vzdělání			
základní škola + bez vzdělání	11 %	8 %	-3 %
střední škola bez maturity	23 %	23 %	0 %
střední škola s maturitou	40 %	41 %	1 %
vysoká škola	26 %	28 %	2 %
ekonomická aktivita			
zaměstnanec	40 %	51 %	11 %
podnikatel, živnostník, OSVČ	12 %	11 %	-1 %
student	13 %	12 %	-1 %
důchodce	21 %	15 %	-6 %
nezaměstnaný	4 %	6 %	2 %
v domácnosti, ostatní, nezjištěno	11 %	4 %	-7 %

P.03 Seznam vysvětlujících proměnných vstupujících do regresních analýz

IPR Praha 2021 / data: IPR Praha, ppm factum 2020

vysvětlující proměnná	otázka	odpověď
pohlaví – muž	A1: Uveďte Vaše pohlaví	1. Muž
pohlaví – žena (*)	A1: Uveďte Vaše pohlaví	2. Žena
věk	A2: Uveďte Váš věk	otevřená otázka
stav – svobodní (*)	A4: Uveďte Váš rodinný stav:	1. Svobodný
stav – ženatí, vdané	A4: Uveďte Váš rodinný stav:	2. Ženatý/vdaná
stav – rozvedení	A4: Uveďte Váš rodinný stav:	3. Rozvedený/á
stav – ovdovělí	A4: Uveďte Váš rodinný stav:	4. Ovdovělý/á
aktivita – zaměstnanec (*)	K1: Jaké je Vaše současné ekonomické postavení, hlavní zdroj obživy?	1. Zaměstnanec
aktivita – důchodce	K1: Jaké je Vaše současné ekonomické postavení, hlavní zdroj obživy?	8. Pracující důchodce 9. Důchodce invalidní 10. Důchodce starobní
aktivita – student	K1: Jaké je Vaše současné ekonomické postavení, hlavní zdroj obživy?	6. Student, učeň 7. Pracující student
aktivita – podnikatel, živnostník, OSVČ	K1: Jaké je Vaše současné ekonomické postavení, hlavní zdroj obživy?	2. Soukromník, podnikatel 3. Svobodné povolání
aktivita – ostatní	K1: Jaké je Vaše současné ekonomické postavení, hlavní zdroj obživy?	4. Pomáhající člen rodiny 11. Trvale v domácnosti 12. Na mateřské nebo rodičovské dovolené 13. Jiné – vypište
aktivita – nezaměstnaný	K1: Jaké je Vaše současné ekonomické postavení, hlavní zdroj obživy?	5. Nezaměstnaný
bydliště – rodilí (*)	E6: Bydlíte od narození trvale v Praze?	1. Ano
bydliště – přistěhovalí	E6: Bydlíte od narození trvale v Praze?	2. Ne – bydlel/a jsem také trvale (více než 1 rok) mimo Prahu
vzdělání – základní (*)	A3: Uveďte Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:	1. Základní, včetně neukončeného
vzdělání – střední bez maturity	A3: Uveďte Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:	2. Střední nebo vyučen, bez maturity
vzdělání – střední úplné	A3: Uveďte Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:	3. Úplné střední s maturitou, nástavbové, vyšší odborné
vzdělání – vysokoškolské	A3: Uveďte Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:	4. Vysokoškolské
vzdělání	A3: Uveďte Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:	1. Základní, včetně neukončeného 2. Střední nebo vyučen, bez maturity 3. Úplné střední s maturitou, nástavbové, vyšší odborné 4. Vysokoškolské
příjmy – do 14 tis. Kč (*)	A7: Jaký je přibližně čistý měsíční příjem Vaší domácnosti?	1. do 14000 Kč
příjmy – 14 - 20 tis. Kč	A7: Jaký je přibližně čistý měsíční příjem Vaší domácnosti?	2. 14001 - 20000 Kč
příjmy – 20 - 30 tis. Kč	A7: Jaký je přibližně čistý měsíční příjem Vaší domácnosti?	3. 20001 - 30000 Kč
příjmy – 30 - 50 tis. Kč	A7: Jaký je přibližně čistý měsíční příjem Vaší domácnosti?	4. 30001 Kč - 50000 Kč
příjmy – 50 - 70 tis. Kč	A7: Jaký je přibližně čistý měsíční příjem Vaší domácnosti?	5. 50001 Kč - 70000 Kč
příjmy – 70 - 100 tis. Kč	A7: Jaký je přibližně čistý měsíční příjem Vaší domácnosti?	6. 70000 Kč - 100000 Kč
příjmy – 100 - 150 tis. Kč	A7: Jaký je přibližně čistý měsíční příjem Vaší domácnosti?	7. 100000 Kč - 150000 Kč
příjmy – nad 150 tis. Kč	A7: Jaký je přibližně čistý měsíční příjem Vaší domácnosti?	8. 150000 Kč - 200000 Kč 9. Více než 200000 Kč
příjmy – nechci uvést	A7: Jaký je přibližně čistý měsíční příjem Vaší domácnosti?	10. Nechci uvést

vysvětlující proměnná	otázka	odpověď
frekvence dojíždění automobilem	L3_A: Uveďte, jak často se dopravujete následujícími způsoby: automobilem, motorkou – řidič	denně během pracovních dní několikrát do týdne několikrát do měsíce několikrát do roka méně než několikrát do roka nikdy
důležitost voleb – určitě nesouhlasím (*)	I1_C: Je důležité volit ve volbách do zastupitelstva hl.m Prahy.	Určitě nesouhlasím
důležitost voleb – spíše nesouhlasím	I1_C: Je důležité volit ve volbách do zastupitelstva hl.m Prahy..	Spíše nesouhlasím
důležitost voleb – spíše souhlasím	I1_C: Je důležité volit ve volbách do zastupitelstva hl.m Prahy..	Spíše souhlasím
důležitost voleb – určitě souhlasím	I1_C: Je důležité volit ve volbách do zastupitelstva hl.m Prahy..	Určitě souhlasím
důležitost voleb – netýká se mě	I1_C: Je důležité volit ve volbách do zastupitelstva hl.m Prahy.	Netýká se
důležitost voleb – nevím	I1_C: Je důležité volit ve volbách do zastupitelstva hl.m Prahy..	Nevím
součást komunity – určitě nesouhlasím (*)	D2_A: Uveďte, zda souhlasíte, či nesouhlasíte s daným tvrzením: Cítím se být součástí místní komunity	Určitě nesouhlasím
součást komunity – spíše nesouhlasím	D2_A: Uveďte, zda souhlasíte, či nesouhlasíte s daným tvrzením: Cítím se být součástí místní komunity	Spíše nesouhlasím
součást komunity – ani / ani	D2_A: Uveďte, zda souhlasíte, či nesouhlasíte s daným tvrzením: Cítím se být součástí místní komunity	Ani souhlasím/ani nesouhlasím
součást komunity – spíše souhlasím	D2_A: Uveďte, zda souhlasíte, či nesouhlasíte s daným tvrzením: Cítím se být součástí místní komunity	Spíše souhlasím
součást komunity – určitě souhlasím	D2_A: Uveďte, zda souhlasíte, či nesouhlasíte s daným tvrzením: Cítím se být součástí místní komunity	Určitě souhlasím
zástavba – bytový dům (*)	A12: V jakém typu zástavby bydlíte?	1. Činžovní nebo bytový dům
zástavba – panel	A12: V jakém typu zástavby bydlíte?	2. Sídliště - panelový dům
zástavba – činžovní vila	A12: V jakém typu zástavby bydlíte?	3. Činžovní vila (s maximálně 6 byty)
zástavba – řadový dům	A12: V jakém typu zástavby bydlíte?	4. Řadový rodinný dům
zástavba – samostatný dům	A12: V jakém typu zástavby bydlíte?	5. Rodinný dům (samostatně stojící)
zástavba – jiná	A12: V jakém typu zástavby bydlíte?	6. Jiný
právní forma – vlastní (*)	A13: Jaká je právní forma Vašeho bydlení	1. Vlastní bydlení
právní forma – družstevní	A13: Jaká je právní forma Vašeho bydlení	2. Družstevní bydlení
právní forma – nájem, podnájem	A13: Jaká je právní forma Vašeho bydlení	3. Nájem nebo podnájem
právní forma – jiná	A13: Jaká je právní forma Vašeho bydlení	4. Jiná forma - vypište
plocha bytu – do 20 m2	A14: Jaká je přibližně celková plocha Vašeho bytu?	1. Méně než 20 m2
plocha bytu – 20 - 39 m2	A14: Jaká je přibližně celková plocha Vašeho bytu?	2. 20-39 m2
plocha bytu – 40 - 59 m2	A14: Jaká je přibližně celková plocha Vašeho bytu?	3. 40-59 m2
plocha bytu – 60 - 79 m2	A14: Jaká je přibližně celková plocha Vašeho bytu?	4. 60-79 m2
plocha bytu – 80 - 99 m2	A14: Jaká je přibližně celková plocha Vašeho bytu?	5. 80-99 m2
plocha bytu – 100 - 150 m2	A14: Jaká je přibližně celková plocha Vašeho bytu?	6. 100-150 m2
plocha bytu – nad 150 m2	A14: Jaká je přibližně celková plocha Vašeho bytu?	7. Více než 150 m2

poznámka:

odpovědi označené (*) jsou využity jako referenční hodnoty a z regrese jsou proto vynechány

Spokojenost a kvalita života Pražanů

Výsledky průzkumu obyvatel

Autoři

RNDr. Tomáš Brabec, Ph.D.

(editor, kap. 1. / 2.1 / 2.2 / 2.5 / 3.1 / 3.2 / 4.) / Kancelář analýz města / brabec@ipr.praha.eu

Ing. arch. Zdeňka Havlová, Ph.D. (kap. 1.2 / 2.7) / Kancelář analýz města / havlova@ipr.praha.eu

Ing. Vojtěch Kuna, M.A. (kap. 2.8 / 2.11 / 2.12 / 3.1) / Kancelář analýz města / kuna@ipr.praha.eu

Mgr. Veronika Marianovská (kap. 2.3 / 2.6) / Kancelář analýz města / marianovska@ipr.praha.eu

Ing. arch. Hana Peckelová (kap. 2.4) / Kancelář analýz města / peckelova@ipr.praha.eu

Ing. arch. Marie Smetana (kap. 2.7) / Kancelář analýz města / smetana@ipr.praha.eu

RNDr. Vladimír Vojtěch (kap. 2.9 / 2.10) / Kancelář analýz města / vojtech@ipr.praha.eu

Konzultace

Ing. Jiří Jaroš (kap. 2.10) / Kancelář strategií a politik udržitelnosti

Mgr. Laura Pavlíková / Kancelář strategií a politik udržitelnosti

Ing. Lukáš Tittl / Kancelář dopravní infrastruktury

Sazba a grafická úprava obrazových příloh

RNDr. Tomáš Brabec, Ph.D. / Kancelář analýz města

Ing. arch. Markéta Stefanová / Kancelář analýz města

Ing. arch. Alena Zmeškalová / Kancelář analýz města

Brabec, T., Havlová, Z. Kuna V., Marianovská V., Peckelová H., Smetana M., Vojtěch V. Spokojenost a kvalita života Pražanů. Výsledky průzkumu obyvatel. Praha: IPR Praha. 2021.

Vydal Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
první vydání / 126 stran

© Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy 2022

Všechna práva vyhrazena

Elektronická verze dokumentu je dostupná na
iprpraha.cz

IPR
PRAHA

PRAHA
PRA GUE
PRA GA
PRA G

IPR ———
PRaha